

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی پیوسته

رشته آموزش تربیت بدنی

(خاص دانشگاه فرهنگیان)

گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

نسخه بازنگری شده براساس مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۹۴/۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته آموزش تربیت بدنی

۱- با استناد مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۹۴/۹/۲۸ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان، برنامه بازننگری شده رشته آموزش تربیت بدنی در مقطع کارشناسی پیوسته پیشنهادی دانشگاه فرهنگیان به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت.

۲- این برنامه خاص دانشگاه فرهنگیان بوده و از تاریخ ۱۳۹۵/۳/۸ جهت اجرا ابلاغ می شود.

۳- برنامه درسی مذکور از تاریخ تصویب، جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته تربیت دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی مصوب جلسه ۵۴۵ مورخ ۸۴/۲/۲۴ شورای برنامه‌ریزی می باشد.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۲۷
شماره: ۵۰۰۰۰/۴۳۸۸/۳۰۰
پیوست: ندارد

باسمه تعالی

جناب آقای دکتر عبدالرحیم نوه ابراهیم

مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

سلام علیکم

با احترام، به پیوست نسخه بازنگری شده برنامه های درسی دوره کارشناسی پیوسته ۹ رشته که به تصویب شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه فرهنگیان رسیده است، جهت استحضار و هر گونه اقدام لازم برای تمهید مقدمات اجرای آن، به شرح عناوین زیر تقدیم می شود:

- «آموزش زیست شناسی»
- «آموزش زبان انگلیسی»
- «آموزش تاریخ»
- «آموزش علوم اجتماعی»
- «آموزش شیمی»
- «آموزش زبان عربی»
- «مشاوره و راهنمایی»
- «آموزش تربیت بدنی»
- «آموزش الهیات»

با عنایت به اینکه ضرورت دارد اجرای این برنامه ها از نیمسال آینده توسط دانشگاه فرهنگیان آغاز شود، مستدعی است دستور فرمایید در تایید و ابلاغ برنامه های مزبور تسریع شود.

پیشاپیش از توجه جنابعالی به موضوع سپاسگزاری می نماید.

محمود مهر محمدی
سرپرست دانشگاه فرهنگیان

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر برنامه ریزی
شماره: ۱۵۴۵۲ تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۲۷

نشانی: شهر کد فدرال: ۸۷۷۵۱۳۰۰
تلفن: ۸۷۷۵۱۳۰۰
فکس: ۸۸۶۹۸۸۶۴
کد پستی: ۸۸۶۹۸۸۶۴
www.cfu.ac.ir

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

به نام آنکه فرصت داد ما را

برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته
رشته آموزش تربیت بدنی

(بازنگری شده)

گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

۵ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵

□

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: بازنگری برنامه درسی

عنوان برنامه درسی قبلی: تربیت دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی

تاریخ تصویب: ۱۳۸۴/۰۲/۲۴

عنوان بازنگری شده: آموزش تربیت بدنی

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۲/۰۵

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

□

فصل اول

کلیات برنامه

تحقق اهداف اساسی نظام آموزش و پرورش و ایجاد شرایط لازم جهت بروز و توسعه ابعاد رشدی منتج از اجرای برنامه درسی، حتی باوجود بهترین برنامه‌ها و امکانات، بدون بهره‌مندی از نیروی انسانی متعهد، آگاه و توانا ممکن نخواهد شد. افرادی که ضمن برخورداری از توانایی‌های جسمانی، مهارتی، ارتباطی، برنامه‌ریزی، مدیریتی و تدریس با دانش محتوایی تربیت بدنی، ابعاد رشدی، یادگیرندگان متنوع، شیوه‌های تدریس و مدیریت کلاس و شیوه‌های ارزشیابی آشنایی داشته باشند. لذا باتوجه به گسترش و توسعه روزافزون تربیت بدنی و علوم ورزشی و تخصصی‌تر شدن آن و به منظور تامین نیاز آموزش و پرورش به معلمانی که از توانایی و تخصص لازم جهت آموزش تربیت بدنی در مدارس برخوردار باشند، برنامه دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی در دو گرایش پیش دبستانی و دبستانی و متوسطه تهیه شده است. در تدوین این برنامه به سند ملی آموزش و پرورش و نظام جامع ورزش کشور، در چارچوب مصوبات و اهداف تربیت بدنی استناد شده است.

منطق برنامه درسی

با توجه به ارتقاء سطح استانداردهای سلامت و یادگیری در سطح جهانی از طرفی و آغاز تحول بنیادین در آموزش و پرورش و استقرار نظام آموزشی جدید از سوی دیگر، کسب دانش و مهارت‌های جدید در عرصه‌های مختلف برای دستیابی به موفقیت در امر تعلیم و تربیت اجتناب ناپذیر شده است.

معلم محور اصلی اجرای برنامه‌های درسی است و ارتقاء سطح آگاهی و تسلط وی به اهداف، رویکرد، اصول، روش‌های یاددهی-یادگیری، ارزشیابی، ساماندهی موقعیت و فرصت یادگیری و محتوای برنامه می‌تواند تضمینی بر اجرای موفق برنامه و تحقق اهداف آن به شمار آید.

از اینرو، معلمان باید بتوانند همسو با تحولات علمی و متناسب با نیازهای جامعه، توانایی‌های دانشی و روشی خود را ارتقا داده و موقعیت‌های یادگیری متنوعی را برای کسب عادات و مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر^۱ از سوی دانش آموزان تدارک ببینند. بدیهی است که تحقق این امر تا حد زیادی به کیفیت برنامه درسی معلمان و چگونگی آماده سازی آنان وابسته است. این فرایند باید به معلمان کمک کند تا عادت «فکور بودن» را در خود تقویت کرده و با دنبال نمودن تحولات علمی و بکارگیری آن در عرصه عمل، نقش خود را به عنوان یادگیرنده مادام‌العمر در توسعه حرفه‌ای و نیز شناخت استعدادهای دانش آموزان و هدایت آن ایفا کنند.

با عنایت به ضرورت فوق «برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی در راستای «بازمهندسی سیاست‌ها و بازتنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح

۱- اصل ۳-۴ (برنامه های درسی و تربیتی باید نقش مرجعیت معلم در هدایت تربیتی برای تقدم تزکیه بر تعلیم، غنی سازی محیط تربیتی و یادگیری، فعال سازی دانش آموزان در فرآیند یادگیری و تربیت پذیری و ترغیب آنان نسبت به یادگیری مستمر توجه نماید. همچنین زمینه ارتقاء صلاحیت های اعتقادی، اخلاقی، حرفه‌ای و تخصصی معلم را فراهم سازد) و اصل ۹-۳ (برنامه های درسی و تربیتی باید زمینه کسب شایستگی ها و مهارت های لازم برای استمرار و معنادار شدن یادگیری و پیوستگی تجارب یادگیری در زندگی را برای دانش آموزان تأمین کنند) برنامه درسی ملی، ۱۳۹۱: ص ۱۰.

ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیت ...^۱ و «سند ملی برنامه درسی تربیت معلم» طراحی و تدوین شده است. از آنجا که در مبانی نظری سند تحول، نقش معلم در فرآیند تربیت «... کمک به بسط و توسعه ظرفیت‌های وجودی دانش آموزان و کسب شایستگی‌های مورد نیاز برای دستیابی به مراتبی از حیات طیبه...»^۲ است، معلم باید بتواند ضمن آشنا کردن دانش آموزان با ارزش‌های اسلامی ایرانی در ورزش و معرفی ظرفیت‌های طبیعی در ورزش موجو در محل زندگی، نحوه بهره برداری بهینه از این منابع را در جهت ارتقای توانایی‌های جسمانی و حفظ و بهبود سلامت آموزش دهد. لذا هدف کلی برنامه درسی کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی، توسعه ظرفیت حرفه‌ای مربیان به منظور خلق فرصت‌های یادگیری است^۳، که در آن امکان بکارگیری تجربیات شخصی و آزادی عمل یادگیرنده برای دستیابی به دانش پایه، پرورش مهارت‌ها، باورها و گرایش‌هایی که زمینه ساز عمل و تداوم عمل یادگیرنده در دستیابی به شایستگی‌های مورد انتظار در نظام آموزشی است، را فراهم می‌کند.

اهداف/ شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه درسی

۱. با کسب توانایی در زمینه روش‌های تدریس در حوزه‌های موضوعی تربیت بدنی، راهبردهایی را برای حل مسائل آموزشی که در فرایند تدریس با آن روبرو می‌شود شناسایی کند و نتایج بکارگیری راهبرد ها را در بهبود یادگیری دانش آموزان به همراه ملاک‌های روشن مورد ارزیابی قرار دهد.
۲. از سالم سازی تن به منظور یاری رساندن به روح سالم استفاده کرده و در دانش آموز ضمن کاربرد تن سالم برای اعمال ذهنی در دوران تحصیل، در طول دوران زندگی نیز مددکار او باشد.
۳. با ایجاد رشد فکری در مسیر ایجاد حس تیزبینی، پیش بینی، تحلیل مشکلات، خلاقیت و ایجاد قدرت تدبیر حرکت کند و با قرار دادن دانش آموز در موقعیت‌های خاص و واداشتن او به تشخیص موقعیت و هدایت او در توجیه موقعیت و قضاوت و نتیجه گیری بر اساس اطلاعات و معلومات اکتسابی پیشین به ارتقاء بعد فکری وی کمک کند.
۴. با توجیه قوانین و مقررات ورزشی، فلسفه بازی، فلسفه گروه و تحکیم گروه، بکارگیری قوانین و مقررات در عمل را آموزش داده و دانش آموز را با مشکلات عملی در قالب بازی و مشارکت در جمع آشنا سازد.
۵. با آموزش نحوه بیان احساس و عواطف، موجب شود تا دانش آموز عواطفی را بیان کند که منطبق با هنجارهای اجتماعی است. در این مقوله هدایت دانش آموز در مسیر تفهیم و گسترش ارزش‌های فرهنگی مورد توجه قرار گیرد.
۶. با استفاده از بازی‌ها و رشته‌های ورزشی از پیش طراحی شده در ایجاد روحیه سازگاری در مفهوم خودسازی برای ایفای نقش در صحنه اجتماع موثر باشد.
۷. از زبان آموزش برای سازمان دادن فرصت‌های یادگیری و کمک به دانش آموزان متناسب با ویژگی‌های آنان در گروه‌های مختلف (دانش آموزان با نیازهای ویژه، دانش آموزان با توانایی جسمانی و روانی بالا و ....) بصورت منعطف استفاده کند.

□ - هدف عملیاتی ۱۱ «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰:۳۸ ب)

۲ - رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران، الگوی زیر نظام تربیت معلم و منابع انسانی ص ۱۰۶.

۳ - رویکرد برنامه درسی ملی، نقش معلم، بند ۵ (معلم برای خلق فرصت‌های تربیتی و آموزشی مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد)، ص ۱۲ همان.

۸. با بکارگیری اصول و مبانی تربیت اسلامی و یافته‌ها و روش‌های علمی راه‌حل‌های اثر بخشی را برای موقعیت‌های تربیتی در سطح کلاس درس /مدرسه شناسایی، و نتایج اجرای آن در بهبود عملکرد حرفه‌ای خود را مورد ارزیابی قرار دهد.

۹. با درک فرآیند رشد شناختی و توانایی حل مساله دانش‌آموزان در رده‌های سنی مختلف، بتواند ماهیت کسب تجربیات دست اول و تبدیل دانش غیررسمی به دانش سازمان یافته از سوی دانش‌آموزان را تحلیل و فرصت‌های یادگیری را برای توسعه توانایی‌های شناختی آنان تدارک ببیند.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی یکی از دوره‌های آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که هدف آن تربیت معلمانی است که واجد شایستگی‌های لازم جهت اشتغال به فعالیت‌های آموزش تربیت بدنی در دوره ابتدایی و متوسطه باشند.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

- دارا بودن مدرک تحصیلی دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی/ دیپلم دوره دوم متوسطه
- دارا بودن سلامت جسمانی و عقلانی با تایید پزشک
- قبولی در آزمون ورودی

طول دوره

طول دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی چهار سال می‌باشد و ارائه واحدها در هر نیم سال براساس آیین نامه آموزشی مربوطه خواهد بود.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی ۱۵۰ واحد است.
از این تعداد ۲۵ واحد دروس عمومی، ۱۷ واحد دروس تربیت اسلامی، ۱۸ واحد دروس تربیتی، ۸۲ واحد دروس تخصصی و ۸ واحد دروس انتخابی می‌باشد.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

تعداد واحد	نوع درس	
۶ واحد	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	عمومی
۱۶ واحد	معارف اسلامی	
۳ واحد	ویژه دانشگاه فرهنگیان	
۱۷ واحد	تعلیم و تربیت اسلامی	
۱۸ واحد	تربیتی	
۸۲ واحد	تخصصی	
۸ واحد	انتخابی	
اضافه بر سقف واحد	اختیاری	
۱۵۰ واحد	جمع	

فصل دوم

جداول دروس

جداول دروس دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی، مشتمل بر ۹ جداول دروس عمومی، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، تربیتی، دروس پایه، تخصصی و دروس انتخابی می‌باشد.

جدول ۲- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		زبان فارسی	۳*	۴۸	-				۴۸	
		زبان انگلیسی	۳	۴۸	-				۴۸	
		تربیت بدنی ۱**	-	-	-				-	
		تربیت بدنی ۲	-	-	-				-	
جمع			۶	۹۶	-				۹۶	

جدول ۳- دروس معارف اسلامی عمومی دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان انگلیسی

نوع شایستگی	کد درس	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						توضیحات (تعداد ۱۴+۲ واحد الزامی)
					نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد
			اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	-				۳۲	
			انسان در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	
			حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	
		اخلاق	فلسفه اخلاق	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک

* در دانشگاه فرهنگیان این درس به صورت تفکیکی ۱+۲ ارائه می‌شود و یک واحد آن به درس «نگارش خلاق» اختصاص می‌یابد.

** دانشجویان رشته آموزش تربیت بدنی ملزم به گذراندن دروس تربیت بدنی ۱ و ۲ از مجموعه دروس عمومی نمی‌باشند.

□

درس به ارزش ۲ واحد							(با تکیه بر مباحث تربیتی)	اسلامی	
	۳۲				-	۳۲	۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	
	۳۲				-	۳۲	۲	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	
	۳۲				-	۳۲	۲	عرفان عملی اسلامی	
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				-	۳۲	۲	انقلاب اسلامی ایران	انقلاب اسلامی
	۳۲				-	۳۲	۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	
	۳۲				-	۳۲	۲	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				-	۳۲	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	تاریخ و تمدن اسلامی
	۳۲				-	۳۲	۲	تاریخ امامت	
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				-	۳۲	۲	تفسیر موضوعی قرآن	آشنایی با منابع اسلامی
	۳۲				-	۳۲	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران ^۱	۲	۳۲	-			۳۲	الزامی
دانش خانواده و جمعیت ^۲	۲	۳۲	-			۳۲	الزامی
جمع	۱۶	۲۵۶	-			۲۵۶	

جدول ۴- دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		سلامت / بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	۱۶	۳۲				۴۸	
		نگارش خلاق	۱*		-				-	
		نگارش علمی	۱		۳۲				۳۲	
جمع			۳	۱۶	۶۴				۸۰	

جدول ۵- دروس تعلیم و تربیت اسلامی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
تعلیم و تربیت اسلامی		سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (ع) (باتوجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)	۲	۳۲					۳۲	
		نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))	۳	۴۸					۴۸	
		فلسفه تربیت در ج.ا.ا.	۳	۴۸					۴۸	
		فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.	۲	۳۲					۳۲	

۱ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۷۰۷۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۳ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس جزو دروس اجباری گروه معارف اسلامی قرار دارد.

۲ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۹۳۷۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۲۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تنظیم برنامه‌ها و اجرای این درس در سطح دانشگاه‌ها گروه معارف اسلامی است.

** این واحد در جمع واحد دروس محاسبه نمی‌شود، زیرا در جمع واحد دروس عمومی (جدول ۲) محاسبه شده است.

□□

						۳۲	۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.		
						۴۸	۳	اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر تربیت بدنی)		
								تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران		
								این درس در رشته آموزش تربیت بدنی به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، ارائه نمی‌شود و به جای آن درس «تاریخ اندیشه‌ها و اندیشمندان تربیت بدنی در اسلام و ایران» در مجموعه دروس تخصصی (جدول ۷) ارائه شده است.		
						۳۲	۲	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام		
						۲۷۲	۱۷	جمع		

جدول ۶- دروس تربیتی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۳۲					۳۲	۲	روانشناسی تربیتی		تربیتی
	۳۲					۳۲	۲	جامعه‌شناسی تربیتی ^۱		
	۳۲					۳۲	۲	نظریه‌های یادگیری و آموزش		
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	اصول و روش‌های تدریس		
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره		
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی		
	۳۲				۳۲		۱	کاربرد هنر در آموزش		
	۳۲				۳۲		۱	کاربرد زبان در تربیت		
	۳۲					۳۲	۲	مدیریت آموزشی		
	۳۲					۳۲	۲	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره‌های تحصیلی		
	۳۶۸				۱۶۰	۲۰۸	۱۸	جمع		

۱- با تاکید بر تربیت بدنی

جدول ۷- دروس تخصصی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۳۲					۳۲	۲	اصول و مبانی تربیت بدنی		معمولی
	۳۲					۳۲	۲	آناتومی انسان		
آناتومی انسان	۳۲					۳۲	۲	فیزیولوژی انسان		
فیزیولوژی انسان	۳۲					۳۲	۲	فیزیولوژی ورزش		
	۳۲					۳۲	۲	ریاضیات پایه و مقدمات آمار در تربیت بدنی		
	۳۲					۳۲	۲	تاریخ اندیشه‌ها و اندیشمندان تربیت بدنی در اسلام و ایران		
	۳۲					۳۲	۲	مدیریت رویدادهای ورزشی		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴		۲	دو و میدانی ۱		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴		۲	شنا		
	۶۴				۶۴		۲	آمادگی جسمانی ۱		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴		۲	ژیمناستیک		
	۳۲					۳۲	۲	یادگیری و کنترل حرکتی		
آناتومی انسان	۳۲					۳۲	۲	حرکت شناسی و مقدمات بیومکانیک		
آناتومی انسان	۳۲				۳۲		۱	حرکات اصلاحی		
آناتومی	۳۲				۳۲		۱	آسیب شناسی ورزشی		

انسان									
فیزیولوژی انسان	۳۲				۳۲	۲	تغذیه ورزشی و کنترل وزن		
زبان عمومی	۳۲				۳۲	۲	زبان تخصصی		
آمادگی جسمانی ۱	۳۲				۳۲	۱	طناب بازی		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	والیبال		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	بسکتبال		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	فوتسال		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	هندبال		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	بدمینتون		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	تنیس روی میز		
دوومیدانی ۱	۶۴				۶۴	۲	دوومیدانی ۲		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	فوتبال برای پسران / ایروبیک برای دختران		
آمادگی جسمانی ۱	۶۴				۶۴	۲	کشتی برای پسران / آمادگی جسمانی ۲ برای دختران		
	۱۲۱۶				۸۶۴	۳۵۲	۵۱	جمع	
اصول و مبانی تربیت بدنی	۳۲					۳۲	۲	برنامه ریزی درسی در آموزش تربیت بدنی	موضوعی - تربیتی
اصول و مبانی تربیت بدنی	۳۲					۳۲	۲	طراحی آموزشی در آموزش تربیت بدنی	
ریاضیات پایه و	۳۲					۳۲	۲	سنجش و اندازه گیری و آزمون سازی در	

آموزش تربیت بدنی								مقدمات آمار در تربیت بدنی
الگوها و روش های تدریس در آموزش تربیت بدنی	۲	۳۲					۳۲	برنامه ریزی درسی در آموزش تربیت بدنی
آموزش والیبال	۲	۶۴				۶۴	۶۴	والیبال
آموزش بسکتبال	۲	۶۴				۶۴	۶۴	بسکتبال
آموزش هندبال	۲	۶۴				۶۴	۶۴	هندبال
آموزش ژیمناستیک	۲	۶۴				۶۴	۶۴	ژیمناستیک
علم تمرین	۲	۳۲					۳۲	
پژوهش و توسعه حرفه ای ۱: پژوهش روایی	۱			۴۸			۴۸	
پژوهش و توسعه حرفه ای ۲: کنش پژوهی	۱			۴۸			۴۸	
پژوهش و توسعه حرفه ای ۳: درس پژوهی	۱			۴۸			۴۸	
کارورزی ۱	۲			۱۲۸			۱۲۸	روان شناسی تربیتی، اصول و روش های تدریس، پژوهش و توسعه حرفه ای ۱: پژوهش روایی
کارورزی ۲	۲			۱۲۸			۱۲۸	کارورزی ۱

کارورزی ۲، طراحی آموزشی در آموزش تربیت بدنی	۱۲۸		۱۲۸				۲	کارورزی ۳	
کارورزی ۳	۱۲۸		۱۲۸				۲	کارورزی ۴	
پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی، پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی	-	به تشخیص استاد راهنما					۲	کارنمای معلمی (پروژه)	
	۱۱۳۶	-	۵۱۲	۱۴۴	۳۲۰	۱۶۰	۳۱	جمع	
	۲۳۵۲	-	۵۱۲	۱۴۴	۱۱۸۴	۵۱۲	۸۲	جمع کل	

جدول ۸- دروس انتخابی دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی^۱

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	نام درس	کد درس	نوع شایستگی	
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری					
	۳۲					۳۲	۲	حقوق ورزشی		نظری انتخابی	موضوعی
	۳۲					۳۲	۲	اوقات فراغت و فعالیت های فوق برنامه			
	۳۲					۳۲	۲	حفظ و نگهداری تاسیسات و اماکن ورزشی			
	۳۲					۳۲	۲	استعداد یابی ورزشی			

۱- دانشجو باید به میزان ۴ واحد نظری و ۴ واحد عملی از جدول دروس انتخابی انتخاب نماید.

					۳۲	۲	نهضت داوطلبی و توسعه مشارکت ها در تربیت بدنی			
				۳۲		۱	شطرنج			
				۳۲		۱	اردوهای ورزشی			
				۳۲		۱	بازیهای بومی - محلی			
				۳۲		۱	اسکیت			
				۶۴		۲	نجات غریق			
				۶۴		۲	ورزش تخصصی انفرادی			
				۶۴		۲	ورزش تخصصی اجتماعی			
				۶۴		۲	ورزش های رزمی			
				۳۷۸	۱۶۰	۲۲	جمع کل			
				۵۳۸						

جدول ۹- دروس اختیاری دوره کارشناسی پیوسته آموزش تربیت بدنی

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	نام درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
						۳۲	۲	آشنایی با فرهنگ و ارزش های دفاع مقدس ^۱		ف.ت.ف.
						۳۲	۲	مهارت های زندگی دانشجویی ^۲		
						۶۴	۴	جمع		

۱- به استناد ابلاغیه شماره ۲۱/۴۱۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۰۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

۲- به استناد ابلاغیه شماره ۲/۵۲۵۳۰ مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

□□

جدول ۱۰- توزیع پیشنهادی دروس در طول دوره تحصیلی چهارساله (۸ نیمسال)

نوع درس	نیمسال تحصیلی														
	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد
معارف اسلامی (۱۶ واحد)	آیین زندگی	اندیشه اسلامی ۱	اندیشه اسلامی ۲	دانش خانواده و جمعیت	انقلاب اسلامی ایران	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	تفسیر موضوعی قرآن	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
عمومی (۹ واحد)	-	-	زبان فارسی	زبان انگلیسی	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	نگارش علمی	-	-	۳	۱+ع	۱ع	-	-	-	-
	-	-	نگارش خلاق	-	-	-	-	-	۱ع	-	-	-	-	-	-
تربیت اسلامی (۱۷ واحد)	سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (ع) (باتوجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات معصومین (ع))	فلسفه تربیت در ج.ا.ج	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ج	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ج	-	اخلاق حرفه‌ای معلم	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	۲	۳	۳	۳	۳	۳	۳
تربیتی (۱۸ واحد)	روانشناسی تربیتی	نظریه‌های یادگیری و آموزش	اصول و روش‌های تدریس	ارزشیابی از یادگیری	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره‌های	۲	-	جامعه‌شناسی تربیتی (با تاکید بر	۲	-	-	-	-	-	۲

	تربیت (بدنی)						تحصیلی									
	-		-		-		-	ع۱	کاربرد زبان در تربیت	ن۲	مدیریت آموزشگاهی	ع۱	کاربرد هنر در آموزش	ن۱+ ع۱	اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره	
ع۲	آموزش هندبال	ع۲	آموزش بسکتبال	ن۲	سنجش و اندازه گیری و آزمون- سازی در آموزش تربیت بدنی	ع۲	آموزش والیبال	ن۲	برنامه‌ریزی درسی در آموزش تربیت بدنی		-	ک۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی	-	تخصصی تربیتی (۳۱ واحد)	
۲	کارنمای معلمی (پروژه)	ن۲	علم تمرین	ک۱	پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی	ن۲	الگوها و روش های تدریس در آموزش تربیت بدنی	۲	کارورزی ۱		-		-	-	-	
		ک۱	پژوهش و توسعه	۲	کارورزی ۳	ع۲	آموزش ژیمناستیک		-		-		-	-	-	

			حرفه‌ای ۳: درس پژوهی													
	-	۲	کارورزی ۴	-	۲ن	طراحی آموزشی در آموزش تربیت بدنی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-			-	۲	کارورزی ۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصصی (۵۱ واحد)	۲ن	مدیریت رویدادهای ورزشی	۲ع	هندبال	۲ن	یادگیری و کنترل حرکتی	۲ن	انتخابی نظری	۲ع	ژیمناستیک	۲ن	فیزیولوژی ورزش	۲ن	فیزیولوژی انسان	۲ن	اصول و مبانی تربیت بدنی
	۱ع	حرکات اصلاحی	۲ن	زبان تخصصی	۲ن	تغذیه ورزشی و کنترل وزن			۲ن	حرکت شناسی و مقدمات بیومکانیک	۲ع	شنا	۲ع	دو و میدانی ۱	۲ن	آناتومی انسان
	۲ع	انتخابی عملی	۲ن	انتخابی نظری	۲ع	بسکتبال	-	-	۲ع	والیبال	۲ع	پسران: فوتبال / دختران: ایروبیک	۱ع	آسیب شناسی ورزشی	۲ن	ریاضیات پایه و مقدمات آمار در تربیت بدنی
	۱ع	طناب بازی	۲ع	انتخابی عملی	۲ع	بدمینتون	-	-			۲ع	دو و میدانی ۲	۲ع	دختران: آمادگی	۲ع	آمادگی جسمانی ۱

													جسمانی ۲ / پسران: کشتی			
													تتیس روی میز	ع۲	تاریخ اندیشه‌ها و اندیشمندان تربیت بدنی در اسلام و ایران	
جمع واحد	۱۸	۱۸	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۱۸	۱۶
نظری	۱۵	۹	۱۲	۱۲	۱۳	۸	۱۱	۸	۸	۱۱	۸	۱۵	۹	۱۲	۱۳	۸
عملی	۳	۸	۸	۸	۵	۷	۶	۶	۶	۶	۶	۳	۸	۸	۷	۶
کارگاهی	–	۱	–	–	–	۱	۱	–	–	–	–	–	۱	–	۱	–
کارورزی	–	–	–	–	۲	۲	۲	۲	–	–	–	–	–	–	۲	–
پروژه	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	۲

✓ اخذ بیش از سه درس عملی در هر ترم ممنوع بوده و در شرایط خاص با نظر استاد راهنما امکانپذیر است.

✓ اخذ بیش از دو درس عملی در برنامه روزانه دانشجویان ممنوع است.

✓ دروس انتخابی عملی براساس امکانات و فضاهای موجود و نظر گروه آموزشی ارائه می‌شود.

□□

فصل سوم

سرفصل دروس

سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»

۱- معرفی درس و منطق آن

برخورداری از سلامتی صرف نظر از این که یکی از حقوق اساسی هر انسانی است، شرط لازم برای یادگیری و رشد انسانی است؛ زیرا انسان سالم، محور توسعه پایدار است. ورود به فرایند یادگیری، ماندن در آن، تمرکز بر آن و پیامدهای آن پیوند محکمی با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی یادگیرنده دارد. هدف غایی نظام آموزش و پرورش نیز «تحقق حیات طیبه» است که بی گمان برخورداری از سلامتی برای دستیابی به آن ضرورت دارد. افزون بر آن معلمانی که از سلامت جسمانی و روانی بهتری برخوردار باشند بهره‌وری بالاتری خواهند داشت و موجبات کاهش بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمانی و ساعات غیبت کاری را فراهم سازند. لازمه‌ی دستیابی به چنین هدفی آن است که معلمان آینده، یعنی کسانی که در نزدیک‌ترین سطح برنامه‌ی درسی با دانش آموز ارتباط برقرار خواهند کرد، با مقوله‌ی سلامت درآمیخته شوند. به سخنی دیگر، اگر دوره‌ی تربیت معلم بخواهد معلمانی روانه‌ی مدرسه‌ها کند که سالم و تندرست باشند و در آینده بتوانند در راستای ارتقای سلامت دانش آموزان گام بردارند، منطقی است که دربرگیرنده‌ی برنامه‌هایی باشد که منجر به افزایش سواد سلامت دانشجو معلمان می‌شوند. سواد سلامت معرف توانمندی فرد در دستیابی به مباحث بهداشتی، درک، انتقال و کاربست آن و همچنین تصمیم‌گیری درست در برخورد با آن مباحث به منظور ارتقای سلامت خود و دیگران است.

به این ترتیب، در این درس، با توجه به عوامل تهدید کننده‌ی سلامت جامعه که عبارتند: بیماری قلبی عروقی، سرطان، و ایمنی و حوادث، بر ارتقای سلامت از طریق تغذیه سالم، فعالیت بدنی، پرهیز از مصرف الکل و دخانیات و همچنین ارتقای سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی تاکید می‌شود و بر این اساس فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری گوناگونی در اختیار دانشجو معلمان قرار داده می‌شود. این فرصت‌ها به ارائه و انتقال صرف اطلاعات بهداشتی محدود نمی‌شوند، بلکه با تکیه بر تعریف ارائه شده برای سواد سلامت، زمینه‌ای فراهم می‌سازند تا دانشجو بتواند آنچه آموخته است را به گونه‌ای معنادار با بافت واقعی زندگی خود پیوند بزند. همچنین با انجام چنین فعالیت‌هایی مهارت‌های فردی، بین فردی، تفکر انتقادی و خلاق در او پرورش می‌یابد. علاوه بر این، چون در یک دیدگاه وسیع‌تر از سلامت بایستی حفظ محیط زیست سالم نیز مورد توجه قرار گیرد، بخشی از این واحد درسی نیز به صیانت از محیط زیست اختصاص یافته است.

مشخصات درس	نام درس: سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست

اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری- عملی
• منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش آموز (دانش آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آنها) ارزشیابی کند.				تعداد واحد: ۲ (نظری-عملی)
				شایستگی اساسی
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و به شیوه‌های کارآمد آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و تا حدودی آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید اما نمی‌تواند آن را به دیگران انتقال دهد.	دریافت و انتقال اطلاعات سلامت	
توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و به گونه‌ای اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و تا حدودی اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت برای خود یا دانش‌آموزان طراحی، اجرا و ارزشیابی کند اما نمی‌تواند اثربخشی آن را مشخص سازد.	برنامه سلامت	

۲- فرصت یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح زیر سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
بخش نخست: مبانی سلامت		
اول	معارفه و آشنایی	آشنایی با مدرس، دانشجویان و سرفصل درس؛ معرفی مفهوم‌های مختلف مرتبط با سلامت؛ آشنایی با تاریخ تحول علم سلامت همگانی و رویکردهای سلامت همگانی.

(۲+۱) ساعت	با مفاهیم پایه	تکلیف عملی (در کلاس) - از دانشجویان بخواهید روی برگه‌ای پنج الویت که برای آن‌ها ارزش محسوب می‌شود را یادداشت کنند و سپس همراه آنان بررسی کنید آیا سلامتی در میان این الویت‌ها جایی دارد؟ - از دانشجویان بخواهید تعریف خود را از سلامت ارائه دهند و با تکیه بر دانش پیشین آنان، مفاهیم مرتبط با سلامت را ارائه دهید. - در بخشی از این جلسه، از دانشجویان بخواهید با استفاده از گزارش خود شرح حال نویسی و ترسیم چشم انداز، تجربه‌های پیشین، نیازها، امیدها، انتظارات خود را از این درس دو واحدی بیان نمایند و پیش از پایان نشست به شما (مدرس) تحویل دهند. تکلیف عملی: در پایان این جلسه، از دانشجویان بخواهید مصادیق اقدامات سلامت همگانی در پیرامون خود را شناسایی کنند و گزارشی از آن ارائه دهند.
دوم (۲+۱)	سنجش نیازهای سلامت	تعریف نیاز؛ انواع نیازها؛ شیوه‌های گوناگون سنجش نیازهای سلامت. تکلیف عملی: در مدرسه محل کارورزی خود یک نیازسنجی در زمینه سلامت انجام دهید. روشی که در آن استفاده کرده‌اید را مشخص سازید، انواع نیازهایی که تشخیص داده‌اید را شناسایی کنید و یافته‌های خود را در قالب یک گزارش بیان نمایید (این کار می‌تواند در گروه‌های سه نفره انجام شود).
سوم (۲+۱)	معرفی پایگاه‌های نمایه اطلاعات سلامت	انواع پایگاه‌های اطلاعات سلامت و چگونگی استفاده از آن‌ها تکلیف عملی (در کلاس):^{۱۱} از دانشجویان بخواهید یکی از موضوعات سلامت که به تازگی ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را انتخاب کنند و سپس در میان پایگاه مختلفی که به آن‌ها معرفی شده است پیرامون آن گردش کنند. آنچه آموخته‌اند را در قالب گزارش به کلاس ارائه دهند.
بخش دوم: عوامل تهدید کننده سلامت ایرانیان		
		بیماری‌های غیرواگیر (تعریف و ویژگی‌ها بیماری‌های غیرواگیر، میزان مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر در ایران، انواع عوامل خطر (قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح)، شایعترین بیماری‌های غیرواگیر

^{۱۱}. این جلسه باید در مکانی برگزار شود که امکان دسترسی به رایانه و اینترنت وجود دارد.

بیماری‌های قلبی و عروقی: مروری بر سیستم گردش خون، تعریف و علل پدیدآیی تصلب شرایین، آنژین صدری، سکته قلبی و سکته مغزی و علائم شایع آن‌ها و چگونگی برخورد با آن‌ها؛ چگونگی کاهش خطر بروز سکته‌های قلبی و مغزی؛ نقش چربی‌ها در بروز بیماری‌های قلبی عروقی؛ فشار خون بالا (تعریف، علائم و تشخیص، پیشگیری) سرطان: تعریف سرطان، عوامل سرطان‌زا، علائم هشدار دهنده، گام‌های پیشگیری کننده، اهمیت تشخیص زود هنگام، سرطان‌های شایع در ایران. ایمنی و حوادث: تعریف مفاهیم خطر، آسیب، تصادف، ایمنی؛ شناسایی خطرات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی، و ارگونومیکی موجود در محیط آموزشی؛ نحوه پیشگیری از آن‌ها. انواع سوءاستفاده (غفلت و نادیده گرفتن، فیزیکی، عاطفی، جنسی)؛ نشانه‌های احتمالی؛ چگونگی واکنش در هنگام روبرو شدن با موارد سوءاستفاده. تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک، سبک زندگی خود یا پدر و مادر خود را از نظر خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و سرطان بررسی کنند. عوامل خطر را شناسایی کنند و برای کاهش این خطرات برنامه‌ریزی کنند. تکلیف عملی (در کلاس): پیش از پرداختن به بحث ایمنی و حوادث از دانشجویان بخواهید که جدول (ب) موجود در پیوست را پر کنند. تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید با توجه به آنچه آموخته‌اند در گروه‌های کوچک خطرات مربوط به هر یک از محیط‌های زیر را شناسایی و راهکارهای پیشگیری از وقوع این خطرات را بیان نمایند. در محیط کلاس: در راهروها: در حیاط مدرسه: در سرویس‌های بهداشتی: در دیگر مکان‌ها: تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید از یک مدرسه بازدید کنند و بر اساس آنچه که در مدرسه مشاهده کرده‌اند دو پیام آموزشی در زمینه‌ی ایمنی و پیشگیری از آسیب برای یکی از	بیماری‌های غیرواگیر	چهارم (۲+۱) و پنجم (۲+۱)

گروه‌های مخاطب (دانش آموزان، پدران و مادران، معلمان و غیره) طراحی کنند.	
بخش سوم: ارتقای سلامت	
تغذیه سالم: اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی؛ شاخص‌های رشد در سنین پنج تا نوزده سالگی؛ شاخص قد به وزن، شاخص نمایه توده بدنی (چگونگی محاسبه نمایه توده بدنی، چگونگی تنظیم برنامه غذایی مناسب برای خود). دستورالعمل کشوری پایگاه تغذیه سالم (بوفه سابق)؛ تغذیه در دوران بلوغ (نیازهای تغذیه‌ای نوجوانان)؛ نحوه تغییر الگوهای تغذیه‌ای نامناسب دانش‌آموزان؛ کمبود ریزمغذی‌ها و اثرات آن بر دانش‌آموز و فرایند یادگیری (کمبود ید، آهن، کلسیم، روی، ویتامین D)؛ نحوه خواندن و تحلیل برچسب مواد غذایی فعالیت بدنی: تعریف فعالیت بدنی و گروه‌بندی آن؛ نقش بی‌حرکی در ایجاد بیماری‌های مختلف، وضعیت میزان فعالیت‌های بدنی در میان زنان و مردان ایرانی، اثرات سودمند فعالیت بدنی بر بدن، میزان فعالیت بدنی توصیه شده برای گروه‌های سنی گوناگون، هرم فعالیت بدنی الکل و دخانیات: رابطه سیگار و مرگ و میر و بیماری‌ها؛ طبقه‌بندی انواع مواد، علائم و نشانه‌های مصرف مواد و الکل؛ مبانی و اصول پیشگیری تکلیف عملی: یک هفته پیش از ارائه این موضوع، دانشجویان موظف هستند در جدول موجود در پیوست، برنامه غذایی یک هفته‌ی خود را ثبت و مقدار تقریبی آن را یادداشت کنند و به کلاس بیاورند. پس از آنکه «اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی» بیان شد دانشجویان بر اساس واحد غذایی مورد نیاز^{۱۲} و گروه‌های غذایی به تحلیل جدول برنامه غذایی خود بپردازند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید بر اساس هرم فعالیت بدنی، یک برنامه فعالیت بدنی برای یک هفته خود تنظیم کنند و به کلاس آورند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید نمایه توده بدنی خود را محاسبه کنند. رقم به دست آمده را بر روی نمودار نمایه توده بدنی پیدا کنند و با توجه به طبقه‌ای که در آن قرار می‌گیرند یک برنامه غذایی مناسب برای خود بنویسند. فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید به پایگاه تغذیه سالم در یک مدرسه مراجعه کنند و فهرست مواد غذایی موجود در آن را تهیه کنند و مواد غذایی مجاز و غیرمجاز را از هم تفکیک کنند. سپس راهکارهایی برای توجیه مسئولان مدرسه، مسئول پایگاه و دانش‌آموزان در خصوص تغییر موارد غیرمجاز به مجاز پیشنهاد دهند. فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید با یک دانش‌آموز که در مرحله بلوغ است	• تغذیه سالم • فعالیت بدنی • سیگار و دخانیات ششم (۲+۱) و هفتم (۲+۱)

^{۱۲}. Serving size

مصاحبه کنند و برنامه غذایی یک روز او را بررسی کنند و داده‌های حاصل را با نیازهای تغذیه‌ای گروه سنی او مقایسه نمایند. یافته‌های خود را به صورت گزارش به کلاس ارائه دهند. فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید برچسب دو ماده غذایی مورد علاقه خود را به کلاس آورند، آن را بخوانند و تحلیل کنند. فعالیت پیشنهادی ۴: از دانشجویان بخواهید برای ترویج تغذیه سالم در محیط خوابگاه دو راهکار جدید پیشنهاد کنند و برای عملیاتی ساختن آن برنامه‌ریزی کنند.		
بخش چهارم: سلامت جسمانی (بهداشت فردی)		
بهداشت دست و پاها (اهمیت بهداشت دست و پاها، آموزش شستشوی دست)؛ مراقبت از پوست و مو (ساختمان و عملکرد پوست و مو، آشنایی و چگونگی برخورد با مشکلات شایع پوست و مو، اکنه، شوره سر، اگزما)، مراقبت از چشم‌ها (ساختمان کره چشم، مشکلات متداول بینایی، چگونگی سنجش بینایی با چارت اسنلن)؛ مراقبت از گوش‌ها (ساختمان گوش، مشکلات متداول شنوایی، چگونگی سنجش شنوایی با آزمایش نجوا)؛ بهداشت خواب (اهمیت خواب و تاثیر آن بدن، گام‌هایی برای بهتر خوابیدن). بهداشت دهان و دندان (بخش‌های مختلف دندان، آشنایی با زمان رویش دندان‌های مختلف، عوامل موثر بر ایجاد پوسیدگی دندان، محل‌های شایع بروز پوسیدگی دندان، افراد در معرض خطر پوسیدگی دندان، راه‌های پیشگیری از پوسیدگی دندان: مسواک زدن (آموزش مسواک زدن به کودکان ۶ تا ۱۲ ساله)، استفاده از نخ دندان (آموزش استفاده از نخ دندان به کودکان)، فلورایدترپی، فیشور سیلانت، رژیم غذایی؛ چگونگی برخورد با آسیب‌دیدگی و شکستگی دندان‌ها؛ تفاوت لثه سالم و ملتهب؛ علل بوی بد دهان). بهداشت باروری (بلوغ و دگرگونی‌های آن در هر یک از دو جنس، بهداشت بلوغ، خودارضایی و زیان‌های آن. {ویژه دانشجویان دختر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی زنان، قاعدگی و نشانه‌ها و حالات طبیعی و غیرطبیعی آن، سندروم پیش از قاعدگی}. {ویژه دانشجویان پسر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی مردان}. بیماری‌های واگیردار: عفونت‌های انگلی: کرمک یا اکسیور (ویژگی‌های اکسیور، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ آسکاریوز (ویژگی‌های آسکاریس، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ ژیاردیوز (ویژگی‌های ژیاردیا، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ سالم (تعریف بیماری سالم، وضعیت سالم در ایران و جهان، عواملی موثر در گسترش آن، انواع سالم و علائم بیماری در هر نوع، راه انتقال، راه پیشگیری،	سلامت جسمانی (بهداشت فردی و بیماری‌ها)	هشتم (۲+۱) و نهم (۲+۱)

چگونگی برخورد با دانش آموز مبتلا به سالک). پدیکلوزیس (شپش): ویژگی‌های شپش، راه‌های آلوده شدن، چگونگی تشخیص آلودگی، راه‌های پیشگیری، چگونگی برخورد. اچ آی وی / ایدز (چگونگی حمله ویروس اچ آی وی به بدن، تفاوت اچ آی وی و ایدز، راه‌های انتقال، عقاید غلط، راه‌های پیشگیری، راه‌های تشخیص) تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید یکی از مسائل مرتبط با بهداشت فردی در محیط پردیس (یا خوابگاه) که ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را شناسایی کنند و در قالب یک گزارش راه حل‌های نوین خود برای برطرف نمودن آن مساله را ارائه دهند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید کتاب خودآموز بهداشت بلوغ و نوجوانی را بخوانند و چکیده‌ای انتقادی از آن تهیه کنند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید یک پمفلت، یا بروشور طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان را به رعایت یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت فردی تشویق کنند. تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک قرار بگیرند و تصور کنند دانش‌آموزی در کلاس آن‌ها به شپش مبتلا شده است و آن‌ها باید از طریق نامه‌ای به خانواده او اطلاع دهند. نامه‌ای خطاب به آن خانواده نوشته و ضمن آشنایی آن‌ها با شپش این موضوع را به آنان اطلاع دهند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید پمفلتی طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان، پدر و مادرها، کارکنان مدرسه، و غیره را با بیماری‌های انگلی کرمک، آسکاریوز، ژiardیوز، یا سالک آشنا سازند. فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید مراحل آموزش شستشوی دست به دانش‌آموز را در کلاس به صورت عملی نمایش دهند. فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید بازی مار و پله که سازمان یونیسف برای آموزش شستن دست‌ها برای دانش‌آموزان طراحی کرده است را با بافت خود متناسب کنند و بازی جدید را به کلاس عرضه کنند. فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید که تصور کنند در مدرسه‌ی آنها مکانی برای شستن دست وجود ندارد. از آنها بخواهید راهکارهایی بیاندیشند که بر این محدودیت فائق آیند. راهکارهای خود را به صورت نقاشی، عکاسی، گزارش کتبی و غیره به کلاس ارائه دهند. فعالیت پیشنهادی ۴: برای دانشجویان خوابگاهی: از دانشجویان بخواهید بررسی کنند دانشجویان خوابگاهی باید چه نکاتی را پیرامون بهداشت خواب بیاموزند؟	

		فعالیت پیشنهادی ۵: برای دانشجویان غیرخوابگاهی: موانعی که بر سر راه حفظ بهداشت خواب شما وجود دارد را شناسایی کنید و سپس راهکارهایی برای از میان برداشتن آن‌ها ارائه دهید.
بخش پنجم: سلامت روان		
دهم (۲+۱)	سلامت روان و مدرسه	تعریف سلامت روان و شناسایی عوامل موثر بر آن؛ عوامل تهدید کننده و محافظت کننده؛ راهبردهای کاهش آسیب و ارتقای سلامت روان؛ حمایت‌های روانی در حوادث و بلایا؛ افسردگی؛ اضطراب؛ خودکشی؛ اختلالات یادگیری؛ اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه؛ اختلال مقابله‌جویی و لجبازی؛ صرع؛ تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایت‌های معتبر، حادثه یا رویدادی را بیابند که در محیط مدرسه (ترجیحا در ایران) رخ داده است و یکی از اختلالات مرتبط با سلامت روان که در این نشست آموزشی مورد بحث قرار گرفته است در پدیدآیی آن رویداد نقش عمده داشته است. آنچه که روی داده است و راهکارهایی که می‌توانست از وقوع این رویداد پیشگیری کند را در قالب گزارشی به کلاس ارائه دهند.
بخش ششم: سلامت اجتماعی		
یازدهم (۲+۱)	سلامت اجتماعی و مدرسه	ایجاد و برقرار ارتباط موثر با دیگران؛ ارتباطات در شبکه‌های اجتماعی؛ استرس در محیط کار و حمایت اجتماعی. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید به مراجعه به گزارش‌های کارورزی خود، موقعیت‌هایی را در آن شناسایی کنند که سلامت اجتماعی خود، دانش‌آموزان، و یا کارکنان مدرسه نیاز به ارتقا داشته است. اگر دوباره به آن موقعیت برگردند به منظور ارتقای سلامت اجتماعی چه کاری انجام خواهند داد؟ یافته‌های خود را در قالب گزارشی کوتاه به کلاس ارائه دهند.
بخش هفتم: سلامت در متن		
دوازدهم (۲+۱)	سواد سلامت، شناسنامه سلامت دانش‌آموزی، مدارس مروج سلامت	تعریف سواد سلامت و آشنایی با سطوح مختلف آن؛ معرفی شناسنامه سلامت دانش‌آموزی و آشنایی با آن؛ آشنایی با مدارس مروج سلامت و وضعیت آن در ایران. تکلیف عملی: شناسنامه سلامت چند دانش‌آموز را به کلاس آورید و در اختیار دانشجویان قرار دهید تا در در گروه‌های کوچک مشخص کنند آنچه که در این درس آموخته‌اند چگونه در این شناسنامه مورد توجه قرار گرفته است؟

بخش هشتم: صیانت از محیط زیست		
۱-۱- تعریف محیط زیست و انواع آن ۲-۱- منابع مختلف محیط زیست (فیزیکی، زیستی، اجتماعی و اقتصادی) ۳-۱- تعریف اکوسیستم (بوم سازگان) و انواع آن ۴-۱- محیط زیست ایران عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی معرفی محیط زیست در مدارس ایران و برحسب پایه فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی از محیط زیست ایران تکلیف: از دانشجویان بخواهید که با یک گزارش تصویری، نمایی از محیط زیست محل زندگی خود شامل نوع اکوسیستم و انواع منابع موجود ارائه دهند. * بهتر است که این گزارش بدون استفاده از کاغذ باشد	شناخت محیط زیست	سیزدهم (۲+۱)
۱- تعریف آلودگی و اثر ۲-۲- انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی ۳-۲- مدیریت پسماند و پساب و بازیافت عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی در مدارس ایران و برحسب پایه فعالیت خاص: تدارک سفری آموزشی برای بازدید از یک کارخانه، تصفیه خانه، مرکز بازیافت، تهیه کمپوست یا غیره تکلیف: از دانشجویان بخواهید که در تدارک سفر همکاری کنند و در هنگام بازدید بدرستی انواع آلودگی ها و اثرات را ارزیابی و به راهکارهای اصلاحی اشاره نمایند.	شناخت انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی	چهاردهم ۴ (۲+۱)
- تعریف حفاظت و حمایت از محیط زیست ۲-۳- معرفی انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف ۳-۳- معرفی برخی از قوانین، ضوابط و کنوانسیون های محیط زیستی عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش و بکارگیری انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف برحسب پایه فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی در زمینه انواع شیوه های حفاظتی تکلیف: از دانشجویان بخواهید که به جامعه کوچکی برحسب انتخاب خود، یک یا چند روش حفاظت و شیوه صحیح مصرف را آموزش دهند و بازخورد آموزش های خود و میزان همکاری جامعه مخاطب را گزارش دهند.	شناخت حفاظت و حمایت از محیط زیست	پانزدهم (۲+۱)

۴-۱- تعریف آموزش محیط زیست ۴-۲- معرفی انواع روش های آموزش محیط زیست با توجه به پایه مورد آموزش ۴-۳- معرفی انواع رسانه ها و وسایل کمک آموزشی عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش محیط زیست و انواع روش ها، رسانه ها و وسایل کمک آموزشی مناسب برحسب پایه فعالیت خاص: نمایش اسلاید یا وسایل مختلف انواع روش های آموزش محیط زیست تکلیف: از دانشجویان بخواهید که به یک مدرسه برحسب انتخاب خود مراجعه کنند و پس از هماهنگی های لازم با مدرسه، برای دو یا سه ساعت بصورت فوق برنامه برحسب پایه، موضوعی از محیط زیست را با وسایل و روش های مناسب آموزش دهند. اینکار می تواند در روزهای تقویم محیط زیستی^{۱۳} ایران انجام شود. ارائه گزارش تصویری بصورت فیلم یا عکس الزامی است.	شانزدهم (۲+۱) ارائه مبانی آموزش محیط زیست و شناخت روش ها

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه جانبه مدرس و دانشجومعلم صورت می پذیرد. باید تلاش گردد تا ساختار جلسه ها به گونه ای باشد که تمامی افراد در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند. باور بر این است که گفت و شنودی که در نشست آموزشی به منظور وقوع یادگیری صورت می گیرد، تنها میان مدرس و دانشجویان نیست، بلکه میان خود دانشجویان با هم نیز هست. از این رو در این درس با طراحی فعالیتهای یادگیری زمینه ای فراهم شده است تا دانشجویان بتوانند در گروه های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند که با توجه به موقعیتهای مختلف، ترکیب این گروه ها می تواند توسط مدرس یا خود دانشجویان تعیین گردد. همچنین پیشنهاد می شود کارهایی که در خارج از کلاس توسط دانشجو (دانشجویان) انجام می گردد و به صورت گزارش به کلاس ارائه می شود پیش از آن که به مدرس تحویل داده شود توسط دانشجو (دانشجویان) دیگر نیز خوانده شود و پس خوراند آن دانشجو بر روی آن کار آورده شود. لازم به ذکر است که در برخی از مباحث فعالیت های یادگیری به صورت پیشنهادی نیز مطرح شده اند و با توجه به موقعیتی که دانشجویان و مدرس در آن قرار دارند می توانند تغییر یابند.

برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست تلاش شود به شیوه های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش هایی که برای دانشجومعلم پدید آمده است پاسخ داده شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی: در دست تالیف می باشد.

^{۱۳} - تقویم محیط زیستی در دفتر آموزش و مشارکت عمومی سازمان حفاظت محیط زیست موجود است.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی از چند بخش تشکیل شده است:

☐ آزمون پایانی: سهم این آزمون پنجاه درصد است.

☐ ارزشیابی پوشه کار: تمام فعالیت‌های یادگیری انجام شده توسط دانشجو و برنامه‌ها و پیامهای طراحی شده توسط او در پوشه‌ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می‌گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجو و سپس توسط مدرس صورت می‌گیرد. پر آشکار است که کیفیت خود ارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم‌گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد).

ارزشیابی ضمن نیم سال: این ارزشیابی در نشست هفتم و به صورت خود ارزشیابی دانشجو انجام می‌گیرد و یافته‌های به دست آمده از آن در ارزشیابی پایانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فرم پیشنهادی برای خود ارزشیابی

فعالیت‌های یادگیری

☐ در طول این نیم سال (تا این لحظه) چند فعالیت یادگیری انجام داده‌اید؟.....

☐ کیفیت فعالیت‌هایی که انجام داده‌اید را چگونه ارزشیابی می‌کنید؟

عالی ☐ خیلی خوب ☐ خوب ☐ نیازمند به تلاش بیشتر ☐ غیرقابل قبول ☐

☐ زمان مندی انجام فعالیت‌های یادگیری را چقدر رعایت فرموده‌اید؟

بسیار زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐

☐ آیا فعالیت‌های یادگیری‌ای که انجام داده‌اید پیش از ارائه به مدرس توسط دوستان شما نقد شده است؟

بسیار زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐

☐ به نظر تان در انجام فعالیت‌های یادگیری به چه میزان از راهکارهای خلاقانه استفاده نموده‌اید؟

بسیار زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐

☐ در کل، اگر بخواهید از صفر تا بیست به فعالیت‌های یادگیری خود نمره دهید چه نمره‌ای می‌دهید؟

همکاری سازنده در طول نیم‌سال

☐ تا این لحظه، در چند جلسه‌ای که برگزار شد حضور یافتید؟.....

☐ اگر بخواهید به پرسش پرسیدن‌های خود در جلسات آموزشی نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

☐ اگر بخواهید به کیفیت بازخورد (پس‌خوراند) هایی که به گزارش‌های دوستان خود داده‌اید نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای می‌دهید؟.....

اگر ارائه‌ای در کلاس انجام داده‌اید از صفر تا بیست (۹) چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

☐ در طول این نیم‌سال، میزان فعال بودن شما در جلسات آموزشی چقدر تغییر پیدا کرد (میزان مشارکت در جلسه‌های آخر را با میزان مشارکت در نخستین جلسه مقایسه بفرمایید). از صفر تا بیست به میزان تغییر پدید آمده نمره

پیوست
جدول الف:

قند	چربی	گوشت، مرغ، حبوبات، تخم مرغ، مغزها	شیر، ماست، پنیر	میوه‌ها	سبزیجات	نان، غلات، برنج، ماکارونی	وعده غذایی	
							صبحانه	شنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	یکشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	دوشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	سه شنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	چهارشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	پنجشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	جمعه

جدول ب:

حوادثی که برای من، خوشاوندان، دوستان و یا آشنایانم در مدرسه رخ داده است.	چگونه می‌شد از وقوع این حوادث پیشگیری کرد.

□□

سرفصل درس «نگارش خلاق»

۱. معرفی درس و منطق آن

یکی از بنیادی‌ترین ویژگی‌های زیست آدمی، فرهنگ و تمدن اوست که آن را به مراتب در سپهر زندگی و حیات خود از آغاز تا کنون پدید آورده است. این دو اگر چه سابقه‌ای دیرینه در زیست بشری دارند اما با پدیداری نوشتار و نویسندگی خلاق، سخته و پخته، نمود والایی در زیست آدمی می‌یابند. سرآغاز و مقدمه هر تمدنی – به ویژه سده‌های اخیر – با تخیل خلاق، نبوغ ادبی و فرهنگی همراه بوده است. نگارش خلاق برای دانشجویان رشته‌های مختلف نه تنها مقدمه‌ای است برای نگاشتن روان و سنجیده متون علمی بلکه فرصتی است که ذهن، زبان و قلم دانشجویان را در تخیل مثبت تقویت نموده، زمینه را برای پرورش مفاهیم علمی، تخصصی و همچنین نگارش ساده، روان، پخته و سخته مهیا می‌نماید.

نام درس: نگارش خلاق				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می‌تواند: - اهمیت نگارش خلاق را در کسب مهارت‌های علمی و تخصصی تجربه نماید. - تمایز نگارش خلاق و هنرمندانه را با دیگر نگارش‌های غیر هنری و ادبی شناسایی کند. - اصول و قواعد کلی نگارش خلاقانه را تبیین کند. - خلاقیت و توانایی خود را در نوشتن برخی از انواع نوشته‌ها و قالب‌های هنری، به کار گیرد. - با تجربه نوشتن خلاق به نقد و زیباشناسی حداقلی متون هنری بپردازد.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: ندارد
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش نگارش خلاقانه	دانشجو بتواند معیارهای زبان و بیان خلاقانه و هنری را بیاموزد و انواع قالب‌های آن را بشناسد	دانشجو بتواند بر اساس آموخته‌های نظری و قیاسی تفاوت کلی دو متن خلاق و غیر خلاق را تبیین و تشریح کند.	دانشجو بتواند با رویکرد استقرایی عواملی را که یک متن را به اثری خلاقانه تبدیل می‌کند در یک متن مشخص هنری، شناسایی کند.	
آفرینش متن خلاقانه	بر اساس آموخته‌های ارائه شده و توانایی بارش ذهنی، متنی خلاق در یکی از قالب‌های مربوط	میزان خلاقیت متن نگاشته خود را ارزیابی نماید.	بر اساس دو مرحله پیشین، نگاشته خود را با رویکرد هنری و ادبی پالایش و ویرایش نماید.	

		بیافریند.		
متن نقد شده را با دیگر متون همان قالب مقایسه و ارزیابی نماید و درباره دیدگاه خود استدلال کند.	متن هنری را نقد نماید و عوامل سازنده و ناسازگار آن را تبیین و تشریح کند.	گزارشی تحلیلی از یک نگاشته ادبی و هنری مشخص ارائه کند.	نقد و تحلیل	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	آشنایی با تاثیر و تاثرات نگارش خلاق در تمدن و فرهنگ بشری.	- بحث گروهی - پاسخ فردی به پرسش‌ها - مشارکت در فرایند یادگیری	معرفی چند اثر ادبی یا هنری و تاثیر آن در اندیشه و فرهنگ جامعه
دوم	تشریح اهمیت و نقش زبان در جهان‌بینی و افق اندیشگی و رفتار آدمی	- پاسخ به پرسش‌ها - درباره نفوذ و تاثیر زبان مشارکت در فرایند یادگیری	گزارشی از تناسب زبان و اندیشه در متون هنری و خلاق
سوم	تبیین تفاوت و تمایز بین زبان و گفتار و نوشتار	- مشارکت در کار گروهی - پاسخ به پرسش‌ها - ارائه چند نمونه از زبان گفتاری و نوشتاری و تشریح تفاوت آن‌ها	ارائه گزارشی از فعالیت‌های علمی به زبان گفتار و تبدیل آن به زبان نوشتار
چهارم	تشریح تفاوت زبان ادبی با زبان علمی	- خوانش دو متن ادبی و علمی - بحث گروهی درباره تبیین تفاوت‌های دو متن	تهیه گزارشی مکتوب از تمایز بین دو متن ادبی و علمی و عناصر متمایز کننده آن
پنجم	تبیین عوامل نوشتار خلاق؛ زبان، بیان، صور خیال	- بحث گروهی - خوانش متن ادبی و مشخص کردن	بررسی مشخصات سه‌گانه نوشتار خلاق در یکی از آثار شعری معاصر در قالب گزارش مکتوب.

	مشخصات زبانی، بیانی و صور خیال		
ششم	تشریح عناصر مربوط به خلاقیت زبانی، بیانی، و صور خیال	- خوانش متن ادبی - مشخص کردن عناصر هنری در متن	مشخص کردن دقیق آرایه‌های ادبی یک متن مشخص هنری
هفتم	معرفی قالب‌های ادبی که بیشترین کاربرد را در نگارش خلاق دارند	- بحث گروهی - خوانش بخشی از چند متن - مشخص کردن قالب آن	تهیه گزارشی از یک کتاب درسی مربوط به ادبیات فارسی و تشریح تفاوت ساختاری و قالب درس‌ها
هشتم	تبیین کلی قالب داستان، اهمیت آن در نگارش خلاق و عناصر داستان	- بحث گروهی - خوانش یک داستان کوتاه و مشخص کردن عناصر آن	تهیه نمایه جدولی از عناصر یک داستان کوتاه
نهم	تشریح قالب داستان کوتاه کوتاه	- خوانش سه متن مرتبط و بحث درباره قالب آن	تهیه نمایه‌ای از آثار داستانی یکی از داستان نویسان معاصر و دسته‌بندی قالبی آن
دهم	توضیح قالب داستان بلند و رمان	- بحث گروهی - پاسخ به پرسش‌ها	تهیه نمایه جدولی از داستان نویسان معاصر و آثار برجسته آن‌ها
یازدهم	تشریح مشخصات قطعه ادبی	- بحث درباره تفاوت رو ساخت قطعه ادبی با داستان و شعر	ارائه داستان کوتاه کوتاه و یک قطعه ادبی بر اساس تجربیات دانشجو
دوازدهم	معرفی ساختار حدیث نفس و خاطره نویسی، روزنگار و تفاوت آن‌ها	- بحث گروهی - خوانش متن‌هایی در قالب‌های خاطره، روزنگار، و حدیث نفس	ارائه متن‌هایی کوتاه در سه قالب یاد شده بر اساس نگارش خلاقانه
سیزدهم	تشریح قالب سفرنامه نویسی و مشخصات آن	- خوانش بخشی از یک سفرنامه - تبیین و بحث درباره مشخصات آن	نگاشتن سفرنامه‌ای کوتاه بر اساس ساختار سفرنامه نویسی
چهاردهم	تشریح کلیاتی از نقد ادبی بر اساس زبان، بیان و صور خیال	- بحث گروهی درباره معیارهای نقد - نقد گروهی قطعه ادبی و	نقد قطعه‌ای از شعر و داستان کوتاه نویسندگان برجسته معاصر

	ادبی	شعری از شاعران کلاسیک	
پانزدهم	توضیح چپستی و کاربرد زندگی نامه خودنوشت و تفاوت آن با زندگی نامه نویسی	- خوانش نمونه‌ای از زندگی نامه خودنوشت - بحث گروهی درباره ویژگی‌های این نوع نوشته با قالب‌های دیگر	ارائه گزارشی مکتوب از خوانش زندگی نامه خودنوشت و تشریح تأثیرات فرهنگی و اجتماعی آن
شانزدهم	مقایسه قالب‌های ادبی بحث شده و مقایسه کارکرد آن‌ها در بافت فرهنگی و هنری و اجتماعی	- بحث گروهی درباره تجربه‌های شخصی در نگارش خلاق	تهیه سیاهه رفتار کار در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

۳.۱. وقایع‌نگاری تجربه‌های آموزشی توسط دانشجو.

۳.۲. تهیه روزنگار تجربه‌های روزانه.

۳.۳. حفظ بخشی از متون نظم و نثر مسلط ادبی - معاصر و کلاسیک - با هدف تقویت ذخیره زبانی، بیانی و خیالی دانشجو.

۳.۴. نگاشتن متن‌های کوتاه در قالب و انواع ادبی آموخته در مباحث نظری با تکیه بر آفرینش هنری و کاربرد آرایه‌های ادبی در آن.

۳.۵. خوانش آثار ادبی و هنری ممتاز با تکیه بر خوانش صحیح و درک لذت هنری آن.

۳.۶. گزارش تجربه‌های عاطفی و هنری از خوانش متون هنری معاصر و کلاسیک.

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- سمیعی احمد، نگارش و ویرایش، چاپ چهارم، تهران، سمت، ۱۳۸۲ [دفتر نخست].
- داد سیما، فرهنگ اصطلاحات ادبی؛ واژه‌نامه مفاهیم و اصطلاحات ادبی فارسی و اروپائی (تطبیقی و توضیحی)، ویراست سوم، تهران، مروارید، ۱۳۸۵.

منبع فرعی:

- باطنی محمدرضا، زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان‌شناسی، چاپ هشتم، تهران، آگه، ۱۳۸۵.
- شمیسا سیروس، نقد ادبی، تهران، فردوس، ۱۳۷۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره.

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره.

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره.

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سایر نکات:

در این واحد درسی، تشریح فنون و مهارت نگارش خلاق از عناصر آن گرفته تا قالب و انواع آن، به منزله آموزش حرفه‌ای و تخصصی آن به دانشجویان نیست؛ چه این هدف برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی منطقی و معقول می‌نماید. تبیین و تشریح مدرس و تکالیف دانشجویی در نگارش خلاق باید بر خوانش آثار بدیع، تجربه زیباشناسی، دریافت هنری و عاطفی دانشجو تکیه داشته باشد و راه را برای کسب و دریافت این تجربه هموار و لذت‌بخش نماید به گونه‌ای که تجربه‌های یاد شده افق فرهنگی، ذوقی و هنری وی را نسبت به نگارش خلاق و زیباشناسانه پرمایه‌تر سازد.

۱. معرفی درس و منطق آن

دنیای معاصر با پیشرفت روزافزون داده‌های علمی و تخصصی از دیگر دوره‌های زیست بشری متمایز است. مراودات علمی و تخصصی با دیگر افق‌های علمی داخلی و جهانی با به کارگیری نگارش علمی واحد، ضروری و قابل پیگیری است. واحد درسی نگارش علمی بایسته‌ای است که در آن دانشجویان باید شایستگی‌های نگارشی علمی را بیاموزند تا علاوه بر مشارکت با زبان سخته و سنجیده در افق‌های علمی و تخصصی، از داده‌های علمی حوزه‌های مربوط، استفاده نمایند.

نام درس: نگارش علمی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می تواند: - به اهمیت نگارش علمی را در ارائه و کسب دانش تخصصی حوزه مربوط، پی ببرد. - تمایز نگارش علمی و تخصصی را با دیگر انواع نگارش، شناسایی و تحلیل کند. - اصول و قواعد کلی نوشتن علمی را تبیین کند. - اجزای مختلف نگاشته علمی را بیاموزد. - توانایی و دانش خود را در نگارش متون علمی اعم از مقاله، گزارش، پیشنهاد و ... به کار گیرد.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: ندارد
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش پایه‌ای نگارش علمی	دانشجو بتواند؛ معیارهای زبان و بیان نگارش علمی را آموخته و قالب‌های نوشتاری مربوط را بشناسد.	دانشجو بتواند؛ بر اساس آموخته‌های نظری و رویکرد قیاسی تفاوت کلی دو متن علمی و غیر علمی را تبیین و تشریح نماید.	دانشجو بتواند؛ با دید استقرایی تک تک عوامل سازنده و قالب‌های نوشته علمی را در یک متن مشخص تخصصی، شناسایی و تبیین کند.	
نگارش متن علمی	بر اساس آموخته‌های پیشین نگاشته‌ای علمی بنویسد.	میزان توانایی نوشته علمی خود را نقد و ارزیابی نماید.	بر اساس دو مرحله پیشین نوشته خود را ویرایش و پالایش نماید.	
نقد و تحلیل	نوشته‌ای علمی از	نوشته علمی را از لحاظ	برای نظرات و	

دیدگاه‌های خود، استدلال کند.	زبان، بیان، فنی و عناصر سازگار و ناساز تشریح کند.	منظر ویژگی و مراحل ساختاری تحلیل کند.		

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف زبان، گفتار، نوشتار و تفاوت بین آن‌ها.	- شرکت در فرایند یادگیری - پاسخ به پرسش‌ها	ارائه متنی دوسویه (گفتاری به نوشتاری) از تجربیات آموزشی دانشجو.
دوم	آشنایی با مبانی پژوهش و نگارش عمومی، دانشگاهی و اخلاق پژوهش.	- بحث گروهی - پاسخ به پرسش‌ها - مشارکت در فرایند یادگیری	ارائه خلاصه چکیده از چند متن علمی و مشخص کردن ویژگی‌های آن.
سوم	تشریح زبان و لحن نگارش علمی، دستور خط فارسی و نشانه‌های نگارشی.	- بحث گروهی - بحث درباره نمونه‌هایی از ناسازواری خط و نشانه‌گذاری در چند متن علمی ارائه شده	ارائه بخش‌هایی از متون علمی که دارای سازواری و ناسازی خط و نگارش علمی است.
چهارم	تبیین و توضیح ساختار و انواع بند نویسی (پاراگراف نویسی).	- مشارکت در کار گروهی - مشخص نمودن بندهای نوشتۀ علمی؛ ارائه شده در بحث.	تهیه گزارشی مکتوب از ساختار بندنویسی یک متن علمی و آسیب‌شناسی آن.
پنجم	تشریح مراحل نگارش علمی؛ مسئله‌سازی، چهارچوب نظری و طراحی پرسش‌ها.	- پاسخ به پرسش‌ها - بحث و نظر درباره اجزای تشریح شده در یک متن مشخص علمی.	انتخاب یک موضوع علمی و نگاشتن اجزای ساختاری تشریح شده بحث.
ششم	تشریح مرحله پیشینه و معرفی روش تحقیق.	- بحث گروهی - پاسخ به پرسش‌ها	نگاشتن پیشینه و روش تحقیق در ارتباط با موضوع پیشین.
هفتم	آشنایی با نگارش پیشنهاد پژوهش.	- بحث گروهی - پاسخ به پرسش‌ها	نگاشتن پیشینه تحقیق.

هشتم	آشنایی با فنون یادداشت‌برداری و طبقه‌بندی آن.	- بحث درباره آسیب نبود یادداشت‌برداری در سیر مطالعه و پژوهش	تهیه فیش‌های یادداشت‌برداری و طبقه‌بندی آن.
نهم	تبیین ساختار و اجزای مقالات علمی	- تشخیص مراحل ساختاری یک متن علمی	تهیه نمایه جدولی از انواع الگوهای مقالات علمی و تشریح آن.
دهم	توصیف ساختمان مقاله پژوهشی و علمی.	- شرکت در بحث گروهی	تهیه چکیده مقاله علمی و مشخص کردن ساختمان آن.
یازدهم	توضیح اهمیت مرجع‌شناسی در نگارش علمی و معرفی انواع آن.	- مشارکت در کار گروهی	تهیه گزارش از نوشته علمی و تشریح و بررسی نحوه ارائه منابع آن.
دوازدهم	تشریح اهمیت استناد در نگارش علمی، انواع نقل و ارجاع نویسی.	- پاسخ به پرسش‌ها	ارائه کنفرانس گروهی درباره سرقت‌های علمی.
سیزدهم	توضیح الگوهای مستندسازی و مرجع‌نویسی از متون فارسی، عربی، لاتین و مجازی.	- مشارکت در کار گروهی	ارائه کنفرانس گروهی درباره تفاوت و شباهت‌های ارجاع نویسی از متون لاتین، فارسی، عربی و مجازی.
چهاردهم	تشریح گزارش علمی و مراحل آن.	- پاسخ به پرسش‌ها	تهیه گزارش از تجربه علمی یا آموزشی.
پانزدهم	آشنایی با تکنگاری علمی	خوانش یک تکنگاری علمی و بحث درباره آن	ارائه تکنگاری علمی از تجربیات آموزشی یا علمی.
شانزدهم	تشریح نمایه‌سازی در انواع نشریه‌های علمی و پایگاه‌های استنادی.	- شرکت در بحث گروهی	تهیه پوشه کار و سیاهه فعالیت‌های کلاس.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

۳.۱. انتخاب موضوع برای تهیه مقاله یا گزارش علمی به وسیله دانشجو.

۳.۲. نگارش مرحله‌ای ساختمان مقاله یا نوشتار علمی بر اساس محتوای نظری ارائه شده.

۳.۳. انتخاب مقالات و نگاشته‌های علمی و مشخص کردن اجزای ساختاری آن.

۳.۴. انتخاب متون علمی و آسیب‌شناسی ویراستاری فنی و زبانی آن.

۳.۵. گزینش مقالات مشخص و آسیب‌شناسی اجزای ساختاری آن.

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی: (به ترتیب اولویت)

- موسی پور، نعمت اله. نگارش علمی؛ راهنمای نگارش گزارش پژوهش، پایان نامه، رساله و مقاله. کرمان. دانشگاه شهید

باهنر. ۱۳۹۲.

- فتوحی، محمود. آیین نگارش مقاله علمی پژوهشی (ویراست دوم). چاپ چهاردهم. تهران. سخن. ۱۳۹۰.

منبع فرعی: (به ترتیب اولویت)

- غلامحسین زاده حسین. راهنمای ویرایش. چاپ هشتم. تهران. سمت. ۱۳۹۰.

- صلح‌جو علی. نکته‌های ویرایش. تهران. مرکز. ۱۳۸۶.

- خرمشاهی بهاء‌الدین. کژتابی‌های ذهن و زبان؛ طنزی تازه. چاپ دوم. تهران. ناهید. ۱۳۹۳.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می

شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (با توجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از وظایف مهم و اساسی پیامبر صلی الله علیه و آله تعلیم و تربیت مردم و هدایت آنان به سوی توحید و دیگر آموزه های اسلامی است و این سخن ایشان که «من معلم مبعوث شدم» تأکید و تأییدی بر این مدعاست. اهل بیت آن حضرت علیهم السلام نیز همین وظیفه خطیر را پس از ایشان بر عهده داشته و دارند. از این روی، سیره این بزرگواران گنجینه ای است سرشار از آموزه های تربیتی در زمینه تربیت اسلامی که افزون بر کارایی و اثربخشی از بالاترین اعتبار نیز برخوردار است و رهنمودهای عملی فراوانی برای معلمان دارد و چون چراغی فروزان راهنمای معلمان در فعالیتهای تعلیم و تربیتی آنان است. در این واحد معلمان با اصول و روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در سه ساحت تربیت اعتقادی، تربیت عبادی و تربیت اخلاقی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را در این ساحتها تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی معصومان علیهم السلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: «سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (با توجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)»				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد نظری زمان درس: ۳۲ ساعت
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی را در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی توصیف و تحلیل کند. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، وضعیت موجود تربیتی در ساحت‌های تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را در زمینه تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی ارزیابی و نقد کند.				
				شایستگی اساسی: <i>Pck& ۱-۲ & ۱-۱ Ck</i> <i>Gk ۴-۱ & ۳-۱</i>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
توصیف و تحلیل مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و	مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام را در زمینه تربیت	ربط و نسبت اصول و روشهای تربیت را در هر یک از ساحت‌ها با اصول و روشهای تربیت در دیگر ساحتها توصیف و تحلیل می‌کند.	ویژگیها، اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام در هر یک از این ساحتها را با اصول و روشهای تربیتی رایج غربی در آن ساحت مقایسه و وجوه تمایز و	

اخلاقی	اعتقادی، عبادی و اخلاقی بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می‌کند		تشابه آن‌ها را به دست می‌آورد
تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	وضع موجود را شناسایی کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.
ارزیابی فعالیتها و اقدامات تربیتی بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی در این ساحتها را در موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) شناسایی و توصیف می‌کند	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای برگرفته از سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام تطبیق می‌دهد و ارزیابی می‌کند.	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی شده، توضیح می‌دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چیستی و ضرورت سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

- تعریف سیره، سنت، تربیت، سیره تربیتی
- حجیت و اعتبار سیره
- دلالتها و کارکردهای سیره
- منابع سیره
- ضرورت آشنایی با سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره سیره تربیتی و انتخاب یک تعریف و ارائه دلیل برای آن

□□

- تهیه فهرستی از نظریه های مختلف در باره اعتبار سیره و بحث در باره آنها

آداب و روشهای زمینه ساز در تربیت

- آداب و روشهای زمینه ساز پیش از تولد
- آداب و روشهای زمینه ساز آغاز تولد
- آداب و روشهای زمینه ساز پس از تولد

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی مهم ترین آداب و روشهای زمینه ساز با مراجعه به منابع اسلامی

فعالیت عملکردی:

- آداب و روشهای زمینه ساز در سیره تربیتی را با نظرات رایج غربی در این زمینه مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه آن دو را مشخص کند.

تربیت اعتقادی

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به پیامبر صلی الله علیه و آله
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به امامت
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به معاد

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- استخراج روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا، پیامبر، امامان و معاد از منابع و متون اسلامی

فعالیت های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت های معلمان دینی و قرآن خود را در دوره دبیرستان با روشهای معصومان علیهم السلام بررسی کند.
- روشهای رایج تربیت اعتقادی در دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

تربیت عبادی

- آموزش قرآن
- آموزش ذکر و دعا
- آموزش نماز
- آموزش روزه

فعالیت های یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج روشهای آموزش قرآن و ذکر و دعا و نماز و روزه از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های رایج در زمینه تربیت عبادی در دبستان محل زندگی خود را با روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان روشهای آموزش نماز و قرآن و ذکر و دعا را در دوره ابتدایی به کار بست.

تربیت اخلاقی

- اصول تربیت اخلاقی
- روشهای زمینه ساز در تربیت اخلاقی
- روشهای پرورش آگاهی و بصیرت اخلاقی
- روشهای پرورش گرایشها و عاداتهای مطلوب اخلاقی
- روشهای اصلاح رفتارهای نامطلوب

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج اصول و روشهای تربیت اخلاقی

فعالیت‌های عملکردی:

- در باره چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در باره شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.
- کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- حسینی زاده، سیدعلی (۱۳۹۴). سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع). یک جلدی. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- طوسی، اسدالله (۱۳۹۳). سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) در خانه و خانواده. تهران: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

منابع فرعی:

طباطبایی، محمد حسین، سنن النبی، ترجمه و تحقیق محمدهادی فقهی، تهران: اسلامیه، ۱۳۵۴ ش.
مرتضی، مطهری (۱۳۸۰). سیری در سیره نبوی. تهران: انتشارات صدرا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیتهای یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیتها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاکها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت به عنوان نهادی اجتماعی، یکی از اجزا و عناصر مهم هر فرهنگ و تمدن است که یکی از وظایفش انتقال فرهنگ به نسل جدید و رشد و تعالی آن است. از آنجا که فرهنگ و تمدن کشور ما اسلامی است، وظیفه تعلیم و تربیت تربیت نسل جدید بر اساس آموزه‌های اسلامی و در یک کلام، تربیت انسان مؤمن و مسلمان است و این مستلزم آشنایی عمیق معلمان با نظام تربیتی اسلام است. در این واحد معلمان با عناصر و مؤلفه‌های تعلیم و تربیت اسلامی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد نظری زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را توصیف و تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، وضعیت موجود تربیتی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را ارزیابی و نقد کند.				شایستگی اساسی: Ck ۱-۱ & Pck ۱-۲ ۱-۳ & Gk ۴-۱
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با یکی از نظام‌های تربیتی رایج غربی مقایسه و وجوه تمایز و تشابه آن‌ها را به دست آورد	ربط و نسبت هر یک از عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با عناصر و مؤلفه‌های دیگر توصیف و تحلیل می‌کند.	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می‌کند	توصیف و تحلیل ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام	
دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	وضع موجود را شناسایی کند.	تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	

ارزیابی فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی در موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) را شناسایی و توصیف می‌کند	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای برگرفته از نظام تربیتی اسلام را تطبیق می‌دهد و ارزیابی می‌کند.	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی شده، توضیح می‌دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چیستی و ضرورت نظام تربیتی اسلام

- تعریف نظام، تعلیم و تربیت و نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- عناصر و مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ویژگیهای نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ضرورت آشنایی با نظام تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره نظام تعلیم و تربیت اسلامی و انتخاب یک تعریف و ارائه دلیل برای آن

مبانی تعلیم و تربیت اسلامی

- چیستی مبانی در تربیت اسلامی
- جایگاه مبانی در تربیت اسلامی
- انواع مبانی در تربیت اسلامی
- مبانی انسان‌شناختی تعلیم و تربیت اسلامی
- مبانی ارزش‌شناختی تعلیم و تربیت اسلام
- ...

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده و مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مهم‌ترین مبانی انسان‌شناختی و ارزش‌شناختی تعلیم و تربیت اسلامی با مراجعه به منابع اسلامی
- شناسایی و بیان دلالت‌های تربیتی هر یک از مبانی

فعالیت عملکردی:

- یک تصویر کلی از مبانی انسان‌شناختی ارائه داده و بر اساس آن روش‌های آموزش و روش‌های پژوهش را تبیین کند.
- مبانی انسان‌شناختی اسلامی را با یکی از انسان‌شناسی‌های رایج مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه دلالت‌های تربیتی آن دو را مشخص کند. (این دو عملکرد در باره دیگر مبانی نیز قابل اجراست)

اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

- هدف غایی تعلیم و تربیت اسلامی
- اهداف واسطی تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اهداف غایی و واسطی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت‌های معلمان خود در دوره دبیرستان را با اهداف غایی و واسطی تعلیم و تربیت اسلامی را بررسی کند.
- اهداف غایی فعالیت‌های تربیتی دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

اصول تعلیم و تربیت اسلامی

- اصل انطباق جریان تربیت با آموزه‌های اسلامی
- اصل تدریج و تعالی مرتبتی
- .....

فعالیت‌های یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اصول تعلیم و تربیت اسلامی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های معلم دینی خود در دوره دبیرستان را با اصول تعلیم و تربیت اسلامی بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان اصول تعلیم و تربیت را در دوره ابتدایی به کار بست.

ساحت‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
- ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی
- ....

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در باره ساختارها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

....

مراحل، عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

- مراحل تعلیم و تربیت اسلامی
- عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ مراحل مطرح شده است.
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ عوامل و موانع مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- عوامل و موانع مؤثر بر فعالیت‌های تربیتی یک معلم در یک کلاس را بررسی کرده و راهکارهایی برای رفع موانع ارائه کند.
- از راهکارهای ارائه شده با ارائه دلیل دفاع کند. (این دو فعالیت عملکردی در بارهٔ مراحل نیز قابل اجراست)
- با بررسی وضعیت دانش‌آموزان کلاس، روش یا روش‌های تربیتی مناسب با آن‌ها را معرفی کند.
- دلایل انتخاب خود را بیان کند.

روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- اعطای بینش
- الگوسازی
- انذار و تبشیر
- تشویق
- تنبیه
- فراهم آوردن موقعیت مناسب
- ....

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ هر یک از روشها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- در بارهٔ چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در بارهٔ شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.
- کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بهشتی، محمد (۱۳۸۸). مبانی تربیت در قرآن. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد اول، تهران: انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

آیت الله مصباح یزدی و دیگران. (۱۳۹۱). فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. بخش سوم. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).

باقری، خسرو (۱۳۹۰). درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی، جلد اول. نشر علمی و فرهنگی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

۱-۱ معلمان به عنوان مهم ترین عامل فرآیند تربیت در صورتی می توانند به شکلی فکورانه، نوآورانه و متناسب با موقعیت خاص زمانی و مکانی به نقش آفرینی موثر در این جریان بپردازند که با اتکا بر فلسفه تربیتی معین و معتبری، مجموعه ای از ملاک ها و معیارهای مشخص را جهت راهنمایی تدابیر و عمل تربیتی خویش در شرایط و موقعیت های خاص و غیرقابل پیش بینی مد نظر داشته باشند؛

۱-۲ از سوی دیگر معلمان در هر جامعه ارزش مدار و متعهد به یک نظام فکری و ارزشی معین، لازم است با مضامین اصلی فلسفه تربیتی مقبول آن جامعه عمیقاً آشنا شده و آن را بپذیرند تا به مثابه چهارچوب راهنمای عمل تربیتی-به منزله عمل اجتماعی هدفمند و دارای آثار و ابعاد جمعی- از آن بهره مند شوند. لذا معلمان جامعه اسلامی به منظور ایتناي مجموعه فعالیت های تربیتی خود بر اساس نظام معیار اسلامی و لوازم تربیتی آن، علاوه بر آشنایی دقیق با نظام تربیتی اسلام باید با فلسفه تربیت اسلامی در قالب فلسفه تربیتی مقبول جامعه اسلامی خود آشنایی عمیق داشته و نسبت به آن التزام عملی داشته باشند؛

۱-۳ از آنجا که «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران» به عنوان مصداقی از فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران در دوران معاصر طی سالیان اخیر براساس تلاشی روشمند و با استفاده بهینه از خرد جمعی تدوین و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار بخشی و تأیید شده است ضروری است همه معلمان آینده جامعه اسلامی ایران ضمن دروس تربیتی برنامه درسی تربیت معلم مفاهیم اصلی، مضامین و محتوای این مجموعه نظری مدون را به عنوان مهم ترین سند تربیتی کلان جامعه بخوبی درک نمایند و بتوانند دلالت ها و پیامدهای آن را برای هدایت انواع تربیت-به لحاظ تعیین اهداف، اصول، سیاستها، برنامه ها، محتوا، روشها و رویکردها- در نظام جمهوری اسلامی ایران طی دهه های آینده شناسایی و پیگیری کنند.

نام درس: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- با درک مبانی و اصول فلسفه تربیت در جامعه اسلامی ایران نقش آن در هدایت و ساماندهی امر تربیت در جامعه اسلامی ایران را تبیین نماید. ۲- با مطالعه و مقایسه مفاهیم و مولفه های اصلی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران با سایر دیدگاههای فلسفی نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها را شناسایی کند و فلسفه تربیتی خود به عنوان معلم را تبیین نماید.	نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: دروس معارف اسلامی ۱ و ۲ و درس انسان شناسی در اسلام نحوه تدریس: نظری
	شایستگی اساسی: اندیشه ورزی در باره چپستی، چرایی و چگونگی فرآیند تربیت (به منظور هدایت عمل و موقعیت تربیتی خود و دیگران)

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مبانی و اصول	می تواند رابطه میان مبانی و اصول تربیت را توضیح دهد اما قادر به تبیین مستدل آنها به عنوان یک مجموعه سازوار نیست.	می تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه سازوار تبیین کند و برای آن مثال های تربیتی ارائه نماید.	می تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه نظام مند با ارائه استدلال منطقی تبیین نموده و نقش آن را در اتخاذ تصمیمات تربیتی تحلیل کند.
مقایسه دیدگاه های فلسفی	در مقایسه دیدگاه ها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به برخی شباهت ها یا تفاوت ها اشاره کرده است و نتوانسته وجوه متمایز کننده آن را عرصه عمل تربیت تبیین کند.	می تواند پس از توصیف توانسته نکات مشترک و تمایز سایر دیدگاه ها با تربیت اسلامی را در مقام عمل تربیتی تشخیص دهد، لیکن قادر به نقد و ارزیابی مبنایی و مستدل آن دیدگاه نیست	می تواند دیدگاهها را با فلسفه تربیت اسلامی مقایسه نموده و نقاط قوت و ضعف آن براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- در عرصه عمل تربیتی تبیین کند
فلسفه معلمی	می تواند ارتباط اصول و مبانی تربیت اسلامی را در عمل حرفه ای خود به صورت نمونه مورد بحث قرار دهد اما نمی تواند متناسب با تجارب و موقعیت خاص فلسفه تربیتی خود را تبیین کند.	توانایی تحلیل فلسفه تربیت اسلامی و اتخاذ تصمیمات بر اساس آن در موقعیت های روشن و شناخته شده را دارا است اما نمی تواند آن ها را در قالب فلسفه شخصی خود تبیین کند.	قادر است فلسفه تربیتی شخصی خود را مبتنی بر مبانی و اصول فلسفه تربیت اسلامی تبیین کند و تأثیر تصمیمات تربیتی مبتنی بر آن را با ذکر مثال ها و نمونه ها روشن نماید.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت و تاریخچه و جایگاه آن (چهار جلسه)

فصل اول: تعریف فلسفه تربیت، قلمرو مباحث، پیشینه و ضرورت مطالعه آن

فصل دوم: آشنایی با برخی از دیدگاه های کلاسیک و معاصر در فلسفه تربیت و بررسی آنها

فصل سوم: رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت واهم مشخصات آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

-تعریف فلسفه تربیت و تبیین قلمرو مباحث آن

-تبیین و تشریح اهمیت و ضرورت آشنایی با فلسفه تربیت بخصوص برای معلمان و مربیان

-توصیف اجمالی برخی از دیدگاه های کلاسیک و رایج در فلسفه تربیت و بیان اهم نقاط قوت و ضعف آنها

-تبیین مختصر رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و بیان وجوه تمایز محتوایی آن از رویکردهای غربی

بخش دوم: معرفی فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران (فلسفه تربیت در ج.ا.ا) و خصوصیات و جایگاه آن (دو جلسه)

فصل پنجم: تبیین انواع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی و اجتماعی) و نقش متفاوت فلسفه تربیتی اجتماع

فصل ششم: تدوین فلسفه تربیتی اجتماع متناسب با رویکرد اسلامی برای جامعه اسلامی معاصر ایران و نقش آن

بخش سوم: توصیف و تبیین مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران (شش تا هشت جلسه)

فصل هفتم: مرور بر اهم مبانی اساسی تربیت و باهم نگری آنها

- مبانی هستی شناختی

- مبانی انسان شناختی

- مبانی معرفت شناختی

- مبانی ارزش شناختی

- مبانی دین شناختی

- باهم نگری مبانی اساسی تربیت

فصل هشتم: تبیین اهم مفاهیم کلیدی تربیت

-مفاهیم کلیدی دسته اول: حیات طیبه، نظام معیار اسلامی، هویت، جامعه صالح،

- مفاهیم کلیدی دسته دوم: فرآیند تعاملی، زمینه سازی، مربی، متربی، هدایت، کسب شایستگی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فصل نهم: تبیین چستی تربیت و مولفه های آن

-بیان تعریف برگزیده تربیت

-تبیین خصوصیات تعریف برگزیده و قلمرو آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب تعریف و ویژگی های تربیت با مبانی اساسی تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه تعریف برگزیده تربیت با تعاریف دیگر تربیت (اعم از تعریف سایر مکاتب و یا دیگر متفکران مسلمان)
- نقد و ارزیابی برنامه ها و تجارب تربیتی خود یا دیگران از منظر ویژگی های تربیت.

فصل دهم : تبیین چرایی تربیت

- بیان ضرورت تربیت و جایگاه آن (در مقایسه با دیگر فعالیت های اجتماعی)
- تبیین غایت و نتیجه تربیت (نتایج مشترک و اختصاصی)
- تبیین اهداف تربیت (شایستگی های مشترک و اختصاصی)

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه اهداف تبیین شده با اهداف سایر دیدگاه های تربیتی
- بحث و بررسی چگونگی ارتباط اهداف تبیین شده با مبانی اساسی تربیت

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر حهای تربیتی) و بررسی آن از منظر اهداف تربیت

فصل یازدهم: تبیین چگونگی تربیت

- تبیین انواع تربیت (رسمی/غیررسمی، عمومی /تخصصی، الزامی /اختیاری وساحت های شش گانه)
- بیان اصول عام حاکم بر جریان تربیت
- بیان عوامل و نهادهای سهمیم وموثر در فرآیند تربیت
- تبیین ارکان تربیت

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی وبررسی دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا برای بهبود جریان تربیت (در گستره انواع تربیت)

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول عام تربیت
- تحلیل نقش عوامل و نهادهای موثر در عملکرد یکی از انواع تربیت غیر رسمی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آنها از منظر اصول عام تربیت

بخش چهارم: التزام به فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران؛ چرا و چگونه؟ (دو تا سه جلسه)

فصل دوازدهم : تدوین فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور؛

- معلم فکور وضرورت داشتن فلسفه تربیتی شخصی
- ارتباط فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با فلسفه تربیتی مدرسه
- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم با فلسفه تربیتی اجتماع
- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با تجارب و موقعیت تربیتی خود او

فصل سیزدهم: ساماندهی و هدایت انواع تربیت براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.
- تعریف وظایف و ماموریت انواع نهادهای تربیتی جامعه اسلامی ایران براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.
- تنظیم سیاست ها و برنامه های تربیتی در همه انواع تربیت براساس دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا.
- ایجاد هماهنگی میان همه نهادها و عوامل سهیم و موثر در جریان تربیت (بهخصوص ارکان تربیت) براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.

منابع فرعی:

- کتب درسی فلسفه تعلیم و تربیت (نلر، شریعتمداری، شعاری نژاد، ابراهیم زاده، اوزمن، بهشتی، پاک سرشت، باقری، و....)
و مقالات مربوط به نقش فلسفه تربیت در بهبود سیاست و عمل تربیتی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل اصیل تربیتی عملی فکورانه و اندیشه ورزانه است عملی است که مبتنی بر درک و فهم موقعیت است. در واقع یکی از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی داشتن توانایی تحلیل درست از شرایط و بستر موجود و مواجهه انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است. موقعیتی که عمل فکورانه معلم در آن بروز و ظهور می یابد، نهادهای است که نوع خاصی از تربیت را که همان تربیت رسمی و عمومی (قانون مند، سازماندهی شده، همگانی) را تمهید و ارائه می دهد. این سخن بدان معنی است که همل تربیتی معلم بر روی چنین بستری تحقق می یابد از این رو معلم بیش از موضوع دیگری لازم است با کسب شناخت ابعاد و مولفه های مختلف فلسفه تربیت رسمی و عمومی قادر به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عمل فردی و برنامه ها و طرحها باشد.

نام درس: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران				مشخصات درس
				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲ واحد
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی:
				<i>Pck& ۱-۲ & ۱-۱ Ck</i>
				<i>۴-۱ Gk & ۳-۱</i>
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
ارزیابی موقعیتهای تربیتی بر اساس چابستی و چرایی و چگونگی فلسفه تربیت رسمی	قادر نیست موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چابستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) و مقایسه کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چابستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چابستی و چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.	
ارزیابی ارزشها و اصول تربیت	ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چابستی چرایی	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول	دلایل و عوامل موثر در ایجاد ضعف و قوت در	

مبتنی بر چیستی، چرایی و چگونگی فلسفی تربیت رسمی	فلسفه تربیت رسمی و عمومی عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی را صرفا شناسایی می کند.	تربیتی مبتنی بر چیستی چرایی فلسفه تربیت رسمی و عمومی (در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) شناسایی شده (توجیهات مناسبی ارائه می دهد.	عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

• بخش اول: مفهوم پردازی تربیت رسمی و عمومی

- 0 تبیین تربیت رسمی و عمومی
- 0 ضرورت و امکان تربیت رسمی و عمومی
- 0 تاریخچه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه تاریخچه مختصری از تربیت رسمی و عمومی در ایران و جهان

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- 0 مبانی سیاسی
- 0 مبانی حقوقی
- 0 مبانی جامعه شناختی
- 0 مبانی روان شناختی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی:

- نقد مبانی از منظر کفایت آنها و یا سازگاری درونی

فصل سوم: چیستی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- 0 نقد الگوهای رایج تربیت رسمی و عمومی
- 0 ویژگی های تربیت رسمی و عمومی متناسب با کشور جمهوری اسلامی ایران
- 0 تعریف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب ویگی های تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه ویژگی ها تربیت رسمی و عمومی با الگوهای دیگر
- نقد و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های موجود از منظر ویژگی های تربیت رسمی و عمومی .

• چرایی تربیت رسمی و عمومی

- هدف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه هدف تبیین شده با اهداف دیدگاه های مختلف
- بحث و بررسی ارتباط هدف تبیین شده با مبانی فلسفه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر حهای) و بررسی آن از منظر هدف تربیت رسمی و عمومی

• چگونگی تربیت رسمی و عمومی

- اصول حاکم بر جریان تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های مدرسه مطلوب
- ارکان تربیت رسمی و عمومی
- چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بررسی نتایج اصول و ویگی های تربیت رسمی و عمومی در عمل فردی معلم و برنامه ها و طرح ها و مناسبات حاکم بر مدرسه

- بررسی نتایج چرخش های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول و ویگیهای مدرسه

- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی

• مشخصات و ویژگی های نظام تربیت رسمی و عمومی

- تعریف و قلمرو نظام تربیت رسمی و عمومی
- رهیافت نظام تربیت رسمی و عمومی
- رویکردهای اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی
- روابط نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان و نهادهای دیگر
- ساختار نظام تربیت رسمی و عمومی
- مولفه ها نظام تربیت رسمی و عمومی
- زیر نظام های نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد عملکرد یکی از مولفه های نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و نقد عملکرد یکی از زیر نظام های تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان روابط موجود نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان دیگر
- ارزیابی تناسب رهیافت ها و رویکردهای نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

• بخش اول رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی

- مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی
- الگوهای نظری زیر نظام های شش گانه تربیت رسمی و عمومی
- چرخشهای اساسی و تحول آفرین در نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- تحلیل و بررسی چرخشهای اساسی
- تحلیل و بررسی الگوهای نظری زیرنظام ها
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- بررسی و تحلیل ارتباط الگوهای نظری زیر نظام ها با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت و فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و تحلیل ارتباط مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت رسمی و عمومی

- بررسی نتایج چرخش‌های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی
- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه‌های آن از منظر چرخش‌های اساسی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر چرخش‌های اساسی
- نقد و بررسی برنامه‌های موجود در نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر رهنما

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش دوم صفحه ۱۹۳ تا ۴۴۴). وزارت آموزش و پرورش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی‌های تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم‌گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می‌کند لازم است با این بستر وزمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقشهای حرفه‌ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس: «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»				مشخصات درس
۱- اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند. هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران
				شایستگی اساسی: PK
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
تبیین و مقایسه موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را صرفاً بررسی و از منظر راهکارها و راهبردها توصیف می‌کند.	موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) را صرفاً بررسی و از منظر راهکارها و راهبردها توصیف می‌کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) آن‌ها را از منظر راهبردها و اصول رسمی و عمومی تبیین (دلیل‌آوری) کند.	با بررسی موقعیت‌های تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی و عمومی) آن‌ها را از منظر تناسب با راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و مقایسه کند.	

نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی	قوانین و مقررات مرتبط با موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی را صرفاً شناسایی و تشریح می‌کند.	ضعف‌ها و قوت‌های موجود در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی شناسایی کرده و توجیهات مناسبی ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بیان می‌کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
بررسی و نقد هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه	قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و عمومی را صرفاً تشریح می‌نماید.	ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی و تشریح می‌کند.	دلایل ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی می‌کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری

- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسناد بالادستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی
ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی
ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمانه های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)
- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)

- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای آیین نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیرنده بین‌یونی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاد می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی دانشجویان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد واز سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس: اخلاق حرفه‌ای معلم (با تأکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید. در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد نظری زمان درس: ۴۸ ساعت
				شایستگی اساسی: PK
ملاک‌ها پیامدها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناسایی و تحلیل موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف)	در موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی کرده و برای	با کنار هم نهادن موقعیت‌های تربیتی مختلف (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی)، نقاط اختلاف و اشتراک آن‌ها را از منظر ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) شناسایی	تبیین (دلیل آوری) مناسبی برای چرایی وجوه اختلاف و اشتراک موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) ارائه	

	تحلیل خود دلایل قانع کننده ای ارائه نمی دهد.	می کند	می دهد.
نقد موقعیت های تربیتی (عمل فردی " معلم" و سازمان های تربیتی) از منظر اصول و ارزش های اخلاق حرفه ای/ (حقوق و تکالیف)	در مقایسه عناصر و مؤلفه های موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) با ارزش ها و اصول اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) صرفاً ضعف ها و قوت های موجود را در آن شناسایی و فهرست می نماید.	برای ضعف ها و قوت های شناسایی شده در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) استدلال های اخلاقی (توجیهات) مناسبی از منظر اصول و ارزش های اخلاقی (حقوق و تکالیف) ارائه می دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) بیان می کند و پیشنهاد های مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.
تصمیم گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاق — در موقعیت های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی)	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی اصول و ارزش شهای اخلاق حرفه ای متعارض (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی و بیان می نماید اما قادر به تحلیل نتایج آن ها نیست	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی نتایج و آثار هر یک از ارزش های اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) را بررسی و تشریح می نماید.	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) یکی از اصول و ارزش های اخلاقی (حقوق و تکالیف) موجود در موقعیت تعارض آمیز تربیتی را انتخاب کرده و برای انتخاب و تصمیم خود دلایل قابل قبولی ارائه می دهد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چپستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر
- اخلاق حرفه ای

- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دوگانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان
- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار
- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصادیق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:
  - مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری
  - مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان
  - مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن

- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه‌ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرزی قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه. تهران: موسسه خیریه شهید مهدوی.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.
امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آیین آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارائه بینش، بحث و اندیشه ورزی پیرامون نقش اجتماعی-تربیتی معلم می تواند، دانشجویان معلمی را نسبت به وظیفه و رسالت خویش حساس کند و برخی چالش های نظری معطوف به بازتعریف این نقش در جامعه امروز را از پیش پای وی بردارد. این امر مستلزم شناخت دقیق مختصات عصر حاضر و مسائل خاص نسل جدید در آن، داشتن انگاره ای صحیح از جایگاه معلم در حرکت اصلاحی اجتماعی و آمادگی برای ایفای این نقش در این عصر است.

نام درس: نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: (۱) تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر داشته باشد. (۲) معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بشناسد و بتواند رابطه خود با دانش آموزانش را مبتنی بر آن تنظیم نماید. (۳) جایگاه وامکانهای مختلف خود را در مقام اصلاحگر اجتماعی در سلسله مراتبی از اجتماعات از کلاس گرفته تا جامعه بیابد. (۴) ویژگیهای اصلاح گری را بداند و قادر باشد مبتنی بر این ویژگیها و به اقتضای مختصات عصر حاضر، کنش اجتماعی فعالانه و موفقیت آمیز داشته باشد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد نظری زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنهاد: نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: PK
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
داشتن تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر	مختصات و ویژگیهای عصر حاضر را می داند و می تواند برای هر یک نمونه فرضی ذکر کند .	می تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت واقعی، مختصاتی از عصر حاضر که در آن بارز است را شناسایی کند و با بیان شواهد، توضیح دهد.	می تواند راه حل هایی را برای عبور یا تعدیل چالش های عصر حاضر ارائه دهد و در موقعیت تربیتی بکار گیرد.	
شناخت معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر و توان تنظیم رابطه	معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بداند و بتواند و در یک مصداق، حالت مطلوب و حالات	در یک موقعیت تربیتی، ابعاد رابطه تربیتی ممکن و مطرح را شناسایی کند و حالت مطلوب را در هر بعد، مشخص نماید.	بتواند در موقعیت تربیتی واقعی، ابعاد تربیتی را بشناسد و حالت مطلوب آن بعد را عملاً محقق کند.	

		نامطلوب را نشان دهد.		
شناخت و یافتن جایگاه وامکانهای مختلف خود در مقام اصلاحگر اجتماعی	قادر باشد تا مشکلات و معضلات اجتماع های تربیتی را بشناسد و تشریح کند.	قادر به تشخیص مؤلفه های مختلف بروز مشکلات باشد و فرضیه هایی در برون رفت از آنها داشته باشد.	قادر باشد در یک موقعیت واقعی، دست به اصلاح موقعیت و محیط اجتماعی بزند.	
فهم ویژگیهای اصلاح گری و قدرت انجام کنش اجتماعی فعال	ویژگیهای مقتضای اصلاح گری در عصر حاضر را می داند و می تواند آنها را در موقعیت های مختلف بازتعریف کند.	قادر است در زندگی مصلح-معلمان، ویژگیهای اصلاح گری را بازشناسی کند و متناظر آنها را در زمان حال معلوم نماید.	قادر است، ویژگیهای اصلاح گری را به صورت واقعی در موقعیتهای اجتماعی مختلف محقق سازد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: ویژگیهای عصر حاضر

- فروریختن ساختارهای فیزیکی و مفهومی در عصر ارتباطات
- رویارویی اطلاعات با دانش
- رویارویی سرعت با تأمل در تصمیم
- رویارویی سنت با مدرنیته
- رویارویی عاملیت انسان با قدرت ساختارهای اجتماعی
- چالش معنا
- چالش هویت

تکالیف یادگیری:

- مطالعه و مرور مقاله چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.
- مطالعه و مرور فصل سوم از بازشناسی عاملیت انسانی در فضای مجازی

تکالیف عملکردی:

□□

مصدق یابی ویژگیهای عصر حاضر با یکی از این موارد:

- حضور در یک شبکه اجتماعی، دسته بندی تجربیات شخصی از تاثیرات این شبکه ها بر زندگی
- مصاحبه های عمیق با سه دانش آموز دبیرستانی و پرسش از نگاه آنها به زندگی

بخش دوم: رابطه معلم و شاگرد

- مقبولیت: در میانه هیبت و هم سطحی
- الگوپردازی: در میانه مریدپروری و تک روی
- هدایت گری: در میانه اقتدارگرایی و تسهیل گری
- همراهی: در میانه نظاره گری و همپایی
- حقیقت گرایی: در میانه نفوذناپذیری و نسبی گرایی
- پایش: در میانه تفتیش تا عدم توجه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هایی از دو کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی جلد دوم و نقش معلم در تربیت دینی مرتبط با آسیب و سلامت در تربیت دینی و رسالتهای معلم در تربیت

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- یافتن و تشریح نقاط بهینه در یک موقعیت تربیتی

بخش سوم: رسالتهای اجتماعی معلم

- واقع بینی: در میانه واقع زدگی و واقع گریزی
- اصلاحگری: در میانه انفعال و مقابله
- تبیین گری: در میانه شنوندگی و گویندگی
- ترسیم افق: در میانه اقتضا و توهم

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هشتم از کتاب فرهنگهای برنامه درسی و استخراج وظایف اجتماعی معلم از آن

تکالیف عملکردی:

- یافتن مصادیق رسالتهای اجتماعی معلم در زندگی و کنش معلمان مبرز چون میرزا حسن رشدیه، بهمن بیگی، مرحوم کرباسچیان، معلم کالوی بندر دیر، و ...

بخش چهارم: ماموریت های اجتماعی جدید معلم در عصر حاضر

- تبیین گری
- فراهم سازی موقعیت های انتخاب
- فراخوانی عوامل زیرساز انتخاب و تأمل بر آنها
- بازخوانی و بازتعریف معیارها
- نقادی و گزینشگری

□□

- افق نگری و معنا بخشی
- کنشگری مسوولانه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل چهارم از بازتعریف عاملیت انسانی در فضای مجازی و نیز چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم از کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- تلاش عملی برای محقق ساختن حداقل سه مؤلفه از رسالتهای جدید اجتماعی معلم در یک موضوع اجتماعی و ارائه گزارش آن به کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس باید به توجه به مسائل عملی و واقعی عصر حاضر و توجه به تمرین عملی یافته های نظری دانشجویان تدریس شود. از این رو، مطالعه منظم دانشجویان، اندیشه ورزی و فرضیه پروری معطوف به مطالب نظری، داشتن مباحثه های گروهی، ارتباط با دانش آموزان حاضر و تحلیل ویژگیهای خاص آنها در عصر حاضر و نیز حضور در موقعیت های واقعی و تلاش برای تحقق اصلاح گری اجتماعی باید مد نظر قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد دوم، تهران: انتشارات مدرسه.
داوودی، محمد (۱۳۹۰). نقش معلم در تربیت دینی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

منابع فرعی:

ژوزف، پاملا بلوتین و دیگران (۱۳۸۹). فرهنگهای برنامه درسی. ترجمه مهرمحمدی و همکاران، تهران: انتشارات سمت.
بیگی، سمیرا (۱۳۹۲). تحلیل عاملیت انسانی در مواجهه با فضای مجازی. پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی نرگس سجادی، تهران: دانشگاه تهران.
سجادی، نرگس (۱۳۹۳). برنامه درسی انتقادی، دانشنامه برنامه درسی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری
ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها و نیز ارزشیابی از تکالیف عملکردی دانشجو در طول ترم

۱. معرفی درس و منطق آن

شخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -		نام درس: روانشناسی تربیتی	
شایستگی اساسی: <u>Pk&ck کد ۱-۱&۱</u> <u>۲-۲&۲-۱&۱-۲</u> <u>۲- ۳&</u>		اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی/ و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس/ مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.	
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
یافته های علمی	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کند اما، آن را در قالب یک مقاله منسجم ارائه نکرده است.	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم ارائه کند.	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات به روز و معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم به همراه پیشنهادها کاربردی ارائه کند.

تدریس اثر بخش	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است برخی از ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی کند اما نتوانسته ارتباط میان آن ها را برای تأثیر گذاری بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.	در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید و پیشنهاداتی برای لحاظ نمودن ویژگی ها و موقعیت های فردی دانش آموزان ارائه کند.
کاربرد یافته ها	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های را بدون مستند نمودن کاربرد ها به پژوهش های رشدی (نظریه های رشد) تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های تربیتی تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های تربیتی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های مختلف بررسی و با توجه به موقعیت و بافت فرهنگی اجتماعی/ تفاوت های فردی پیشنهاداتی ارائه کند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایشهای روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکلیف یادگیری:

□□

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی

- تعریف روانشناسی تربیتی
- روانشناسی تربیتی و تدریس اثر بخش
- معلمان کارآمد
- روشهای پژوهش در روانشناسی تربیتی

تکالیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص تدریس اثر بخش و ویژگی های آن / روش های پژوهش در روانشناسی تربیتی را مطالعه و یافته های خود را در گزارشی مبنی بر چگونگی استفاده از یافته ها یا راهکار ها ارائه نماید.

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی
- رشد اجتماعی و عاطفی
- رشد اخلاقی

تکالیف یادگیری:

دید گاه های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدول مقایسه ای شباهت ها و تفاوت های دیدگاه ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: تفاوت های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
- o هوش و مسئله طبیعت و تربیت
- o هوش و رشد شناختی
- o دید گاه های مختلف درباره هوش
- شیوه های یادگیری و سبک تفکر
- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش ، آموزش و یادگیری

- تفاوت های فرهنگی و جنسیتی

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل پنجم: فرآیند های شناختی

- سطوح پایین فرایند های شناختی
- فرآیند های شناختی پیچیده
- درک مفهوم
- تفکر
- حل مسئله
- خلاقیت

تکالیف یادگیری:

روش های بکارگیری فرآیند های شناختی را در کتاب های درسی بررسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی آموزش آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

روش های پرورش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

فصل ششم: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس
- شیوه های مدیریت کلاس
- فضای مطلوب برای یادگیری
- پیشگیری از مشکلات رفتاری
- مداخله های خاص برای تغییر رفتار
- o قرار داد گروهی
- o قرارداد فردی
- o بازی رفتار خوب
- o دوری موقت

تکلیف عملکردی:

□□

یک کلاس درس/ موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش های مدیریت بکارگرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته های علمی گزارش نماید.

فصل هفتم: کودکان با نیاز های ویژه

- دانش آموزان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

تکلیف یادگیری:

از یک مدرسه دانش آموزان با نیاز های ویژه بازدید نموده و نحوه آموزش و نوع خدمات ارائه شده به این گروه از دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.
با مراجعه به منابع علمی روش های ارائه خدمات به دانش آموزان با نیاز های ویژه را در سایر کشور ها مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت های آموزش/ تربیتی، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی/ تفاوت های فردی در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح اثر بخشی تصمیمات معلم/ مربی در کلاس درس/ مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بنتهام ، سوزان(۱۳۹۱). روانشناسی کاربردی برای معلمان، مترجم رابعه موحد. انتشارات ارجمند.
سانتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). روان شناسی تربیتی. ترجمه سعیدی شاهده وهمکاران. نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر (۱۳۸۵). روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش) انتشارات آگاه.
فونتانا ، دیوید (۱۳۸۹). روانشناسی کاربردی برای معلمان ،ترجمه مهشید فروغان. انتشارات ارجمند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «جامعه شناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه شناسی تربیت، این امکان را پدید می آورد تا با چشم انداز جامعه شناختی، نگاهی واقع بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد و درس جامعه شناسی آموزش و پرورش، زمینه ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه حل های تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می کند.

نام درس: جامعه شناسی تربیتی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: - با مطالعه رویکردهای کلان و نظری جامعه شناختی تربیت (آموزش و پرورش) تحولات این رشته را بررسی کرده و ارتباط این رویکردها را با مسائل کنونی تعلیم و تربیت گزارش دهد. - با رویکرد تعاملی و نگاهی خردنگر و با استفاده از روشهای تحقیق در جامعه شناختی تربیت، سازمان مدرسه، کلاس درس و روابط در مدرسه را شناسایی کند و شیوه مناسبی برای مطالعه و بررسی این روابط پیشنهاد دهد.				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: ۱-
				۲ و ۲-۲ و ۳-PK۲
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه های جامعه شناختی تربیت	نظریه های جامعه شناختی تربیت را به طور سطحی می شناسد و نمی تواند ویژگیهای اصلی نظریه ها و کاربردهای عملی آنها را تشخیص دهد.	نظریه ها را با توجه به ویژگیهای اساسی آنها در تعلیم و تربیت می شناسد، کاربردهای عملی نظریه ها را در حل مسائل جهانی آموزش و پرورش بیان می کند، اما قادر نیست از نظریه ها در حل مسائل خاص منطقه خود بهره گیرد.	علاوه بر درک عمیق نظریه های مختلف جامعه شناختی تربیت، قادر به تفسیر روابط عام و کلی با توجه به نظریه هاست و می تواند علت پدیدایی مسائل را با توجه به نظریه ای تبیین کند.	
رویکرد تعاملی به جامعه شناسی تربیت	تکنیکهای مشاهده (گروههای کوچک) را فرا گرفته است، قادر به ارائه گزارش پدیده های مختلف است، اما نمی تواند روابط بین پدیده ها و افراد را شناسایی کند.	علاوه بر ارائه گزارش های مبنی بر مشاهده و مصاحبه، روابط بین پدیده ها و افراد را می تواند شناسایی و تبیین کند.	علاوه بر بهره گیری از ابزار تحقیق و شناسایی و تحلیل روابط بین پدیده ها و افراد، می تواند به تبیین و پیش بینی وقایع آموزشی با توجه به نظریه ها بپردازد.	
طراحی برنامه حل مسئله تربیتی (با	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی است، برای حل مسئله	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی، و ارائه راه حل با توجه	می تواند برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به رویکردهای جامعه	

شناختی به طور سیستمی و شبکه ای طراحی و ارزیابی کند.	به رویکردهای جامعه شناختی است اما نسبت به پیچیدگی و شبکه ای بودن مسائل بی توجه است.	یک طرح پیشنهادی نیز ارائه می دهد، ولی طرح پیشنهادی او فاقد توجه به رویکردهای جامعه شناختی است.	تاکید بر جامعه شناسی)	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات جامعه شناسی تعلیم و تربیت (یک جلسه)

جامعه شناسی تربیتی و جامعه شناسی تعلیم و تربیت

خاستگاه و تکامل جامعه شناختی تربیت

قلمرو جامعه شناختی تربیت

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتابهای جامعه شناسی تربیت یا جامعه شناسی آموزش و پرورش و ارائه نقشه

مفهومی در رابطه با قلمرو جامعه شناسی تربیت

تکالیف یادگیری: ارائه یک تعریف جامع از جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو

فصل دوم: رویکردهای نظری در جامعه شناختی تربیت (دو جلسه)

نظریه کارکرد گرایی (امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی (کریستوفر جنکز)

پارادایم انتقادی (نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه بندی نظریه های جامعه شناختی تربیت و بیان ویژگیهای اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف یادگیری: انتخاب حداقل یکی از نظریه ها و مطالعه منابع بیشتر برای مطالعه

فصل سوم: روشهای تحقیق در جامعه شناسی تربیت (دو جلسه)

روشهای تحقیق کمی

روشهای تحقیق کیفی (قوم نگاری، مردم نگاری، روان شناسی اجتماعی، کنش متقابل نمادین، تحقیق در گروههای کوچک)

تکالیف یادگیری: مطالعه کتاب کندوکاوها و پنداشته ها، فرامرز رفیع پور

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله مربوط به جامعه شناختی تربیت و ارائه گزارش آن به کلاس با تاکید بر روش شناسی

تحقیق

تکالیف عملکردی: تحلیل و ارزیابی یک مقاله با توجه به نظریه پشتیبان آن

فصل چهارم: مدرسه و جامعه (یک جلسه)

مدرسه به مثابه جامعه

نگاهی تاریخی به سازمان اجتماعی مدرسه

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابریهای اجتماعی

خانواده و مدرسه

تکالیف یادگیری: تهیه یک چک لیست از مسائل عمده مدرسه از نظر معلمان و دانش آموزان

تکالیف عملکردی: تحلیل مسائل مدرسه با توجه به یکی از نظریه های جامعه شناختی تربیت

فصل پنجم: فرایند های مربوط به مدرسه (یک جلسه)

فرهنگ دانش آموزان و عملکرد تحصیلی

جو مدرسه

انتظار از مدرسه

انگیزه پیشرفت (نظریه اکتینسون، نظریه مک کلند)

انتظارات معلم از دانش آموز

فرهنگ و روابط معلمان

تکالیف یادگیری: مشاهده روابط موجود در یک مدرسه ارائه گزارش درباره آن و تعیین جو مدرسه با استناد به شواهد کافی

فصل ششم: جامعه شناسی کلاس درس (دو جلسه)

گروه های دانش آموزی

پویایی گروه

دانش آموزان و تغییرات اجتماعی

دانش آموزان و آسیب های اجتماعی

تکالیف یادگیری: مشاهده گروه های دانش آموزی در کلاس درس، زنگ تفریح و زنگ ورزش. یادداشت گفتگوهای غیر

رسمی در بین دانش آموزان و ارائه گزارش آن به کلاس (تکنیک مشاهده بیلز پیشنهاد می شود)

تکالیف عملکردی: مطالعه گزارش های فوق در گروه های دانشجویی و تحلیل پویایی و آسیب های اجتماعی

فصل هفتم: جامعه شناسی برنامه درسی (یک جلسه)

جامعه شناسی کتاب های درسی

جامعه شناسی فضا

برنامه درسی پنهان

تکلیف یادگیری: مشاهده و ارائه گزارش در رابطه با فضا و کتاب های درسی

تکلیف عملکردی: بررسی و تحلیل همه گزارش های قبل و کاوش و جستجو در برنامه درسی پنهان در مدرسه مورد نظر

فصل هشتم: جامعه شناختی تربیت و مسائل تربیتی (سه جلسه)

چگونگی اولویت بندی مسائل تربیتی مدرسه

تکالیف عملکردی: طراحی یک برنامه موثر برای حل یک مسئله تربیتی با توجه به یک نظریه پشتیبان

تکالیف عملکردی: ارزیابی طرح برنامه فوق توسط هم کلاسی ها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه

نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان،

توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارش های دانشجویان

و بهره گیری از روش های مشارکتی در آموزش فراهم شود.

۴. منابع آموزشی

□□

منابع اصلی:

موریش، ایور. درآمدی به جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد (۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.
علاقه بند، علی (۱۳۸۷). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.
شارع پور، محمود (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

منادی، مرتضی (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور
رفیع پور، فرامرز (۱۳۹۰). تکنیکهای خاص تحقیق در علوم اجتماعی (جلد دوم کندوکاوها و پنداشته‌ها). تهران انتشارات شرکت سهامی انتشار.
سلی، پ. جامعه‌شناسی مدرن، ترجمه حسن پویان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره
ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

از آنجا که یک فصل به روشهای تحقیق جامعه‌شناسی تربیت پرداخته شده است و ممکن است با درس روشهای تحقیق رشته‌های مختلف درسی هم‌پوشانی داشته باشد، تاکید می‌شود بر روشهای تحقیق کمی اشاره‌ای اجمالی شود و بیشتر بر روشهای تحقیق قوم‌نگاری، کیفی کنش متقابل نمادین و گروههای کوچک تاکید شود.

سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می‌باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه‌های یادگیری و آموزش و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می‌تواند معلمان را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه‌ها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف تربیتی، دانشجو معلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش‌های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می‌سازد.

نام درس: نظریه‌های یادگیری و آموزش				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ضمن درک انواع نظریه‌های یادگیری و آموزش، شرایط حصول و عدم حصول یادگیری را در موقعیت‌های مختلف تربیتی تحلیل نماید و بر آن اساس راهبردهای تدریس متناسبی بکار برد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: PK ۱-۲ & ۲-۲ ۳-۲ & PCK ۳-۳
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه‌های یادگیری و آموزش	نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادر است بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه‌ها آنها را طبقه‌بندی نماید.	ضمن مقایسه نظریه‌های یادگیری و آموزش به ارائه دلالت‌های هریک از دیدگاه‌ها می‌پردازد اما قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی نمی‌باشد.	با درک نقاط ضعف و قوت هر یک از نظریه‌ها در موقعیت‌های مختلف تربیتی، قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی می‌باشد.	
روش‌های آموزش	دانشجو قادر است انواع روش‌های آموزش را شناسایی و طبقه‌بندی نماید.	ضمن مقایسه هر یک از روش‌های آموزش قادر به تحلیل شرایط حصول و عدم حصول یادگیری در موقعیت‌های مختلف تربیتی است.	با ارزیابی موقعیت تربیتی قادر به استفاده از راهبردهای تدریس متناسب است.	
حل مسائل تربیتی	مسئله تربیتی را شناسایی می‌کند و برای حل آن طرح پیشنهادی ارائه می‌دهد، اما طرح پیشنهادی او فاقد توجه به نظریات یادگیری و آموزش است.	با در نظر گرفتن اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش قادر به حل مسئله تربیتی می‌باشد اما نسبت به پیچیدگی و شبکه‌ای بودن مسائل بی‌توجه است.	قادر است برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به راهبردها و اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش به طور سیستمی و شبکه‌ای طراحی و ارزیابی نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول: ارائه طرح درس و اعلام نحوه ارزشیابی و معرفی منابع

□□

- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم

- مکاتب تجربه گرا

- مکاتب خرد گرا

- نظریه های جدید در یادگیری

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی های آن

- ویژگی های نظریه یادگیری جامع

- مقایسه یادگیری با آموزش

- ارائه چارت مربوط به نظریات یادگیری

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.

فصل سوم: نظریه های رفتاری یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش های آموزش رفتارگرایان در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل چهارم: نظریه های شناختی یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش های آموزش شناختی در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل پنجم: نظریه های خبرپردازی یادگیری

تکالیف یادگیری:

ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریه خبرپردازی.

فصل ششم: نظریه های سازندگی یادگیری

تکالیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی / تربیتی از نظریه های یادگیری و کاربرد های آن.

فصل هفتم: نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

مقالات و پژوهش های منتشر شده در زمینه مطالعات مربوط به مغز و ارتباط آن با آموزش و یادگیری را مطالعه نموده و یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل هشتم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش

کاربرد رویکرد رفتاری

کاربرد رویکرد شناختی

کاربرد نظریه سازندگی یادگیری

کاربرد نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از نظریه های مطالعه شده یک موقعیت آموزشی / تربیتی را با استفاده از نظریه های مطالعه شده تحلیل و تصمیمات آموزشی / تربیتی خود را به همراه مستندات پژوهشی یا علمی ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد، پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس تاکید شود. علاوه بر این تدارک فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی می تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- اولسون، متیو.اچ و هرگنهان، بی.آر (۱۳۸۸). مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه علی اکبر سیف، تهران: دوران.
- سیف، علی اکبر (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. انتشارات دوران.

منبع فرعی:

- شعبانی، حسن (۱۳۸۳). مهارت های آموزشی و پرورشی. تهران: سمت. جلد اول و دوم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۵-۱ ارزشیابی مستمر (۸ نمره)

- عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره
- عملکرد دانشجو در مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

۵-۲ ارزشیابی پایانی (۱۲ نمره)

ارزشیابی پایانی درس نظریه های یادگیری و آموزش به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم صورت می گیرد.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلمان را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلمان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلمان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس: اصول و روش‌های تدریس				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۱+۱ زمان درس: ۳۲+۱۶ ساعت پیشنیاز: روانشناسی تربیتی نحوه آموزش: انفرادی
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی: <u>PK کد ۲-۲ & ۳-۲</u> <u>PCK کد ۳-۳ & ۴-۳</u>
- فهم اصول و روش‌های تدریس	توانسته است به بیان تعاریفی از تدریس و اصول و روش‌های آن اقدام کند.	به تبیین تدریس مدرسه‌ای بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه می‌نماید.	به شناسایی اصول و روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام می‌کند و تبیینی مدلل از بکارگیری هر یک از اصول و روش‌های تدریس توسط معلم در موقعیت خاص ارائه می‌نماید.	
ایفای نقش معلمی در	توانسته است به شرح آنچه در منابع و مباحث درس در	به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه می‌دهد و به آن	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس	

تدریس مدرسه‌ای	ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	عمل می‌کند که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است ولی در منابع این حوزه موجود است.	به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند.
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات دانشجویان معلمان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روش‌های متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چپستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روش‌های تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده دانشجویان معلمان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.
چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقش‌های تدریسی معلمان و ضرورت‌های آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌ای و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد. تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب-شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت-های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری. عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده.
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصت‌های یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان.

		عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده.
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام می‌کنند. تکلیف ۳: هر یک از دانشجومعلم‌ان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه	اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام می‌کنند. تکلیف ۴: هر یک از دانشجومعلم‌ان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.
نهم	مدیریت کلاس درس	الگوها و روش‌های کلاس‌داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به بررسی روش‌های مدیریت کلاس‌هایی می‌پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.
دهم	روش‌های تدریس	انواع روش‌های تدریس و طبقه‌بندی آنها به دو طبقه: روش‌های تدریس معلم‌محور و روش‌های تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری. تکلیف ۵: طبقه‌بندی‌های دیگر به چه شکلی روش‌های تدریس را طبقه‌بندی کرده‌اند؟
یازدهم	روش‌های تدریس معلم‌محور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس معلم‌محور در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.
دوازدهم	روش‌های تدریس شاگردمحور	یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس شاگردمحور در کلاس درس. عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	روش‌های توضیح دادن، قابلیت روش‌های توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثربخش ساختن توضیحات در هر یک از روش‌های تدریس. عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر توضیح در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
چهاردهم	پرسش کردن معلم در کلاس	انواع پرسش‌ها و چگونگی بهره‌گیری از آن در هر یک از روش‌های تدریس عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پرسش کردن در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.
پانزدهم	مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان	انواع پرسش‌های شاگردان، انگیزه‌های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش‌های شاگردان در هر یک از انواع روش‌های تدریس

عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پاسخگویی به پرسش‌ها در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.		
روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سنجش در کلاس درس، روش‌های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش‌های تدریس.	سنجش یادگیری شاگردان	شانزدهم
عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر سنجش یادگیری در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.		

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازد و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است. منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. تهران: سمت.
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازاندیشی فرایند یاددهی - یادگیری و تربیت معلم. تهران: مدرسه.

منابع فرعی:

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.
- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بدانند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت‌های منظم و سازمان یافته‌ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی‌های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می‌شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می‌شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می‌آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می‌توان به توانایی‌ها و محدودیت‌های دانش آموزان پی برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش آموزان می‌باشد به طور مسلم ارایه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره میسر نمی‌باشد، بنابراین لازم است دانشجوی معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره‌ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می‌شود که آمادگی‌های لازم در آنها برای کسب مهارت‌های پایه حرفه‌ای فراهم نموده و زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می‌باشد.

نام درس: اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره‌ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود. همچنین از فنون و روش‌های شناخت دانش آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد. دانشجوی پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت‌های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که از تفاوت‌های فردی، ویژگی‌ها و مسایل و مشکلات دانش آموزان پیدا می‌کند بتواند در زمینه‌های تحصیلی- شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۲ (۱+۱) زمان درس: ۴۸ ساعت
				شایستگی اساسی: ۲-۱ & ۳-۳ & ۴-۳
				۳-۳ & ۴-۳
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش محتوایی و موضوعی راهنمایی و مشاوره و انواع آن	در مورد مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره، فنون و روش‌های مشاوره صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش	موضوعات اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن را مورد مقایسه قرار داده و یافته‌های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن، تفاوت و تشابه مفاهیم و رابطه آنها با یکدیگر را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و دلایل خود را در قالب یافته‌ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	

		نموده است.		
نقش و وظایف کارکنان مدرسه در رابطه با فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان	درباره نقش و وظایف کارکنان مدرسه در مورد راهنمایی و مشاوره دانش آموزان صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان قرار داده و یافته های ناشی از این مقایسه را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان و مشاوره دانش آموزان و مشاوره دانش آموزان با یکدیگر را مورد مقایسه و تجزیه و تحلیل قرار داده و یافته های خود را به صورت مکتوب گزارش نموده است.	
رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و کاربردهای آنها	درباره رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	مفاهیم اساسی رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث مهم رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی و تفاوت و تشابه آنها با یکدیگر را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و دلایل خود را در قالب یافته ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	
برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش	درباره برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش جهان و ایران صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران را با سایر کشورها مورد مقایسه قرار داده و دلایل خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران و تفاوت و تشابه آن با برنامه های مشاوره در سایر کشورها را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و یافته های خود را به صورت مکتوب و در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره
- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

□□

- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران
- راهنمایی و مشاوره در اسلام
- مفهوم و تعریف راهنمایی
- اصول و اهداف راهنمایی
- خدمات راهنمایی
- مفهوم و تعریف مشاوره
- اصول و اهداف مشاوره
- خدمات مشاوره
- مفهوم و تعریف مشورت
- تعریف روان درمانی
- تفاوت بین مشورت، راهنمایی، مشاوره و روان درمانی
- فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده
  - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
  - ۳- مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:

- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- فصل دوم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی
- مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی
- رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه
- رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات
- رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور
- رویکردهای درمانی متمرکز بر عمل و رفتار
- رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی
- فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:
- ۱- تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارائه گزارش کتبی آن به مدرس

- فصل سوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن
- انواع راهنمایی از نظر موضوع

□□

- انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا

- انواع مشاوره از نظر موضوع

- انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

- الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل چهارم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن

- روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقعہ نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سپاه رفتار، آزمون های روانی)

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی، ارجاع)

- مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و ....، و ارائه گزارشی از آنها به مدرس ۳-

بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی

۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش

آموزان و ارائه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل پنجم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیرمدرسه
- نقش و وظایف معلم مدرسه
- نقش و وظایف مشاورمدرسه
- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه
- نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل ششم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

- برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها
- مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی
- تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه
- در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها
- ۴- مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳- مقایسه تفاوت های فردی دونفر از دانش آموزان یک مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- قدمی، سید امیر؛ همت، نورعلی و نبوی، سید صادق (زیر چاپ). مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه فرهنگیان

- گلادینگ، ساموئل. تی (۱۳۹۰). اصول ومبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان.

- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره. تهران، انتشارات رشد.

منابع فرعی:

- اصغری پور، حمید (۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر ترمین

- گیسون، رابرت و میشل، ماریان (۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران، انتشارات رشد

- صافی، احمد (۱۳۷۹). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد

- تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه

- حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.

مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ارزشیابی از یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک حوزه تخصصی در بردارنده دروس متعددی چون آمار، روش تحقیق و اندازه گیری می باشد. در واقع این درس کمک میکند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش را مورد ارزیابی قرار داد، سطح کیفی آموزش را ارتقا بخشیده و بطور نظامند اثرات آنرا مورد بازبینی و واکاوی قرار داد. استفاده و بکارگیری الگوهای متعدد ارزشیابی برای قضاوت درخصوص برنامه های درسی به معلمان کمک می کند تا نیازهای آموزشی را شناسایی نمایند و در سازماندهی مطالب و محتوای درسی انتقال دانش، نگرش و بالابردن سطح مهارتها را بهبود بخشند.

نام درس: ارزشیابی از یادگیری				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با کسب مهارت در حوزه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی قادر باشد انواع آزمونها و الگوهای ارزشیابی را پیاده سازی نماید و در خصوص اهداف ارزشیابی، آزمونهای عملکردی، محاسبه ضریب دشواری آزمون، نحوه محاسبه ضریب پایایی و آزمونهای ارزیابی عملکرد گزارشی را ارائه نماید.				نوع درس: نظری / عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:
				شایستگی اساسی: ۱-۲ & ۱-۱ CK & ۲-۳ & ۲-۲ PK
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	
دانشجو قادر است الگوها ارزشیابی را مورد تحلیل قرار داده و کاربرد هر یک را در نمونه ای عینی مورد نقد و بررسی قرار دهد.	دانشجو قادر است در طبقه بندی از نقاط قوت و ضعف الگوهای ارزشیابی ارائه دهد و بر همین اساس الگوها را درجه بندی نماید.	دانشجو قادر است انواع الگوهای ارزشیابی را نام ببرد.	رویکرد ارزشیابی	
دانشجو قادر است انواع آزمونها عملکردی را به لحاظ کاربردی مورد نقد و تحلیل قرار دهد.	دانشجو قادر است انواع آزمونها را مقایسه نموده و برای هریک نقاط قوت و ضعف را مشخص نماید.	دانشجو قادر است انواع آزمونهای عملکردی را طبقه بندی نماید.	آزمونهای عملکردی	
دانشجو قادر است ضریب پایایی و روایی انواع آزمونهای پیشرفت تحصیلی را محاسبه نماید و مورد نقد و بررسی قرار دهد.	دانشجو قادر است محاسبات مربوط به تعیین روایی و پایایی آزمونهای پیشرفت تحصیلی را انجام دهد.	دانشجو قادر است در حوزه تعیین پایایی و روایی تعریفی را ارائه دهد	محاسبه ضریب پایایی و روایی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی

اول	تعاریف و اصطلاحات: آزمون، اندازه‌گیری، ارزشیابی، مقیاسها و انواع آن،	با ذکر تعاریف و مثالهای گوناگون تعاریف مشخص و نقاط تفاوت و تشابه شناسایی و تحلیل گردد.	از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گرآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.
دوم	انواع آزمونها و ویژگی آنها	نمونه هایی از آزمونها در کلاس مطرح و بر چگونگی و نحوه ساخت آنها بحث و تبادل نظر شود.	از دانشجویان خواسته شود نمونه هایی از آزمونها را در پژوهشها یافته و با ویژگیهای آنها تطابق بدهند.
سوم	رویکردهای مطرح در ارزشیابی	بحث و تبادل نظر در خصوص ارزشیابی و دیدگاه مقایسه ای با توجه به اهداف مطرح شود و با ذکر مثال های گوناگون الگوی متناسب با هر ساختار مورد بررسی قرار گیرد	
چهارم	مراحل ارزشیابی آموزشی، تحلیل موقعیت، اهداف و مولفه های ارزشیابی آموزشی	در این جلسه با نمایش فیلم مرحله تحلیل موقعیت مورد بررسی قرار گرفته و هدفها و پیش نیازها با بحث و گفتگو مورد واکاوی قرار بگیرد.	از دانشجویان خواسته شود که فیلم را مجدداً بررسی و نکات مطرح شده در خصوص اهداف و پیش نیازها را بازبینی مجدد و گزارش جدید ارائه نمایند.
پنجم	تعریف، اهداف، مراحل، روشها و طبقه بندیهای طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	با ارائه نمونه هایی از انواع طرح های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، ویژگیها و سطوح طبقه بندی طرحها مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود که با انتخاب یک درس مشخص یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی آماده و در کلاس ارائه نمایند.
ششم	انواع آزمونها و کاربرد آنها و قواعد هر یک	با طرح نمونه های متفاوتی از انواع آزمون ها در کلاس نقاط قوت و ضعف هر یک از آزمونها به نقد و بررسی گذاشته شود.	از دانشجویان خواسته شود با طراحی یک نمونه ترکیبی از انواع آزمونها ویژگیهای هر یک از آزمونها را مورد ارزیابی قرار دهند.
هفتم	طرح نمونه های عملی در کلاس	نمونه های متعددی از طرح ها توسط دانشجویان شناسایی و نمونه های طراحی شده توسط ایشان را در گروه (کلاس) نقد و بررسی نمایند.	از دانشجویان خواسته شود نمونه های طراحی شده و بررسی شده را مورد بازبینی قرار دهند.
هشتم	تعریف آزمونهای عملکردی و انواع آن، مراحل تهیه آزمونهای عملکردی، روش واقعه نگاری، چگونگی تهیه چک لیست	با ارائه یک نمونه کار آزمونهای عملکردی و چگونگی مقیاس بندی آنها در کلاس به صورت عملی تهیه و نمونه طراحی انجام شده در جلسه قبل در این قالب اجرای مجدد گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه از روشهای سنجش مشاهده ای را انتخاب و با استفاده از روش واقعه نگاری یک گزارش ارائه نمایند.

نهم	شرایط اجرای آزمون، نحوه نمره گذاری، نحوه تفسیر اطلاعات، محاسبه ضریب دشواری آزمون	یک نمونه از آزمونهای اجرا شده در کلاس ارائه و موارد و مباحث کلاس با نمونه تطبیق و واکاوی گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه آزمون را مورد تحلیل و بررسی قرار داده، اطلاعات انرا تفسیر و ضریب دشواری آزمون را محاسبه نمایند.
دهم	نقش و کاربرد آمار توصیفی در تفسیر داده ها، شاخصهای مرکزی و شاخصهای پراکندگی	به ذکر دلایلی اهمیت بکارگیری آمار توصیفی در تحلیل آزمونها پرداخته شود و شاخصهای مرکزی و پراکندگی با ذکر مثال حل و تمرین شود.	از دانشجویان خواسته شود در بخش شاخصهای مرکزی از میانگین و در بخش شاخصهای پراکندگی واریانس و ضریب همبستگی مثالها و نمونه هایی تمرین و نمرات آزمونهای قبلی محاسبه گردد.
یازدهم	تعیین روایی، اهمیت و انواع آن	در نمونه های آزمونهای قبلی محاسبات روایی در کلاس درس بطور عملی انجام و انواع آن مورد بحث و گفتگو قرار گرفته و ترجیحا برای هر مورد نمونه ای انجام شود.	از دانشجویان خواسته شود در موارد آزمونهای قبلی روایی آزمونها محاسبه و گزارش گردد.
دوازدهم			
سیزدهم	تعریف پایایی، روشهای پایایی، نحوه محاسبه ضریب پایایی	روش محاسبه پایایی در نمونه ذکر شده محاسبه و موارد دیگر نیز طرح شود.	از دانشجویان خواسته شود نحوه محاسبه پایایی را در چند کار پژوهشی مورد بررسی قرار دهند.
چهاردهم	هدفهای ارزشیابی، تعریف ارزشیابی ، انواع ارزشیابی	موارد و رئوس درس در کلاس به بحث و گفتگو گذاشته شود و نمونه هایی از انواع ارزشیابی بررسی گردد.	از دانشجویان خواسته شود در یک جدول انواع، تفاوتها و شباهتهای ارزشیابی را ترسیم نمایند.
پانزدهم	روشهای مشاهده موقعیت، مصاحبه، نظرخواهی	روشهای ارزشیابی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و محاسب و معایب هریک مورد نقد و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود در یک نمونه عملی و در جامعه کوچک ۵ نفری روشهای این جلسه را اجرا و گزارشی ارائه دهند.
شانزدهم	آزمونهای ارزیابی عملکرد آموزشی، خود سنجی، ارزیابی همکاران	رئوس مطرح در این جلسه مورد بحث و گفتگو قرار گیرد و محاسن و معایب هر یک طرح و نقد و ارزیابی گردد.	از دانشجویان خواسته شود ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را در طرحی جامع و بطور یکپارچه در قالب یک کار پژوهشی طی یک هفته تا زمان برگزاری آزمون پایان ترم ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت عملی پیشنهاد میشود که به صورت حل مسئله و پروژه ای انجام شود و بیشتر مفاهیم به صورت تحلیلی و با ارائه نمونه های مشابه تدریس شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

□□□

روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران.

منبع فرعی:

ارزشیابی آموزشی، دکتر عباس بازرگان، ناشر سمت.

روشهای ارزشیابی آموزشی، دکتر علیرضا کیامنش، ناشر: دانشگاه پیام نور.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۶ نمره ارزیابی کار عملی که در جلسه آخر برای دانشجویان تعیین گردیده است.

ارزشیابی پایانی: ۱۴ نمره آزمون کتبی

□□□

سرفصل درس «کاربرد هنر در آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

کاربرد هنر در آموزش به حوزه پیوند بین نظریه و عمل در برنامه درسی هنر می پردازد. از این رو دانشجو- معلمان باید با حوزه های کاربردی هنر آشنا شده و بتوانند به صورت عملیاتی، فرصت های یادگیری هنر را کسب کنند تا بتوانند در حوزه آموزش به دانش آموزان مدارس به عنوان معلمان توانمند در حوزه هنر ایفای نقش کنند. این درس توجه دانشجویان به برنامه درسی هنر به صورت تلفیقی جلب کرده و تجارب نوین هنر را به آنها معرفی می کند.

نام درس: کاربرد هنر در آموزش				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: - مفهوم هنر و رابطه آن با مفهوم سواد را شناسایی کند. - ابعاد چهارگانه هنر در آموزش را به روشنی درک کند. - رابطه هنر و تلفیق با سایر دروس را درک کرده و بکار بگیرد. - برنامه درسی و آموزش هنر را در نگاه جهانی به همراه تجارب نوآورانه بشناسد.				نوع درس: تربیتی تعداد واحد: ۱ واحد عملی زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: -
				شایستگی اساسی: • CK- کدهای ۱-۱ و ۲-۱ • PCK- کدهای ۱-۳، ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
آثار هنری جدیدی بدون استفاده از الگو و منحصر به فرد تولید کند.	به خلق اثر هنری متفاوت از الگو بپردازد.	به خلق اثر هنری ساده با استفاده از الگو بپردازد.	تولید هنری	
رابطه هنر و فرهنگ و تاریخ را به درستی درک کرده و به تحلیل عمیق بپردازد.	نسبت به آثار تاریخی و رابطه هنر و فرهنگ حس مثبتی داشته باشد.	به مشاهده آثار تاریخی پیرامون خود واکنش نشان بدهد.	تاریخ هنری	
ویژگی ها و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کرده و تفسیر و نقد کند.	ویژگی ها و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کند	حساسیت بصری نسبت به پدیده های هنری داشته باشد.	نقد هنری	

زیبایی شناسی	در گفتگوی دائمی درباره ماهیت هنر شرکت کند.	بر اساس ملاک‌های دقیق به قضاوت درباره هنر پردازد.	بر اساس ملاک‌های دقیق به قضاوت درباره هنر و دفاع از آن پردازد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول - کلیات و اهمیت کاربرد هنر در آموزش

- هنر و بازان‌دیشی مفهوم سواد
- پیامدهای تربیت هنری
- هنر و تربیت چندفرهنگی

تکلیف یادگیری:

دانشجویان به شرح پیامدهای تربیت هنری در تعلیم و تربیت پردازند.

فصل دوم - تولید آثار هنری

- برای کسب مهارت‌ها و توسعه تخیل‌گرایی مورد نیاز برای عملکرد هنری با کیفیت بالا به دانش‌آموزان یاری رساند.
- دانشجویان باید برنامه درسی را طراحی کنند که مهارت‌هایی برای توسعه تخیل‌گرایی آنها فراهم شود.
- دانشجویان با دامنه وسیعی از رسانه‌ها، ابزارها، تجهیزات و فنون که توسط هنرمندان به کار گرفته می‌شوند، آشنا می‌شوند. همچنین سوژه‌ها، موضوعات درسی، نهادها و سایر ابزارهایی که تولید هنری را رشد و شکل می‌دهد، را می‌شناسند.
- دانشجویان می‌توانند مهارت‌ها و سنت‌های هنروری و هنرمندی را یاد بگیرند. مهارت‌هایی نظیر کاربرد رسانه‌ها، وسایل مختلف و به کارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های آنان.
- دانشجویان می‌توانند افکار، ارزش‌ها و احساسات مختلف خود را در یک شکل تجسمی از طریق دستیابی به راه‌های پاسخگو و فعالیت‌هایی که هنرمندان انجام می‌دهند، بیان کنند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید احساساتشان را توسعه دهند، تخیل‌گرایی‌شان را پرورش دهند و مهارت‌های فنی مورد نیاز برای انجام کار صحیح با مواد آموزشی را کسب کنند.
- دانشجویان باید لذت ناشی از خلق آثار تجسمی را تجربه کنند و فرصت کسب مهارت‌های لازم برای دستیابی به این تجربه لذت‌بخش را داشته باشند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل سوم - تاریخ هنری

در برنامه تربیت هنری دانشجویان به درک زمینه تاریخی و فرهنگی که هنر در آن پدید آمده، می‌پردازند. دانشجویان بر اساس آثار مختلف تاریخی، هنری، فرهنگی به حوزه تاریخ هنر ایران آگاهی یافته و آن را به صورت کاربردی مورد توجه قرار می‌دهند.

□□□

- **اطلاعات واقعی در مورد هنرمندان:** مثل تاریخ تولد و مرگ، سوابق و تجارب اولیه، اطلاعات در مورد آثار هنری مثل توصیف فیزیکی، موضوعی و شرایط.
- **تحلیل صوری اثر هنری،** یعنی توصیف کردن و تحلیل کردن حلقه های ارتباطی در یک اثر هنری (رنگ، فضا و...) به عنوان مبنایی برای فهم این که چگونه اثر هنری متناسب با خصوصیات یک هنرمند و یا هماهنگ با یک جنبش یا سنت هنری است.
- **تحلیل اثر هنری:** شامل اطلاعاتی درباره وسایل و مواد مورد استفاده، ابزارها و روش های به کار برده شده و تغییرات حاصله در اثر هنری که ناشی از گذر زمان یا سایر تأثیرهای محیطی است.
- **روابط مربوط به زمینه (بستر):** یعنی بررسی ارتباط میان آثار هنری و محیط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و شناخت تأثیر آن بر آثار مورد نظر.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید رابطه میان هنر و فرهنگ را دریابند؛ مثلاً اینکه فناوری و ایدئولوژی در یک مقطع خاص چه تأثیری در آثار هنری هنرمندان گذاشته است.
- به تحلیل صوری، واقعی و روابط زمینه ها در یک یا چند اثر هنری ملی یا بین المللی بپردازند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل چهارم - نقد هنری

- دانشجویان باید چگونگی دیدن و صحبت کردن درباره کیفیت های هنری را بیاموزند. نگرستن شکلی از پیشرفت شناختی است. بنابراین دانشجویان با نگاهی متفاوت به آثار و پدیده های هنری می نگرند و تکنیک های نقد آثار هنری را می آموزند.
  - نقادی هنری شامل کاربرد زبان، نگارش متفکرانه و هوشمندانه و صحبت کردن درباره هنر است که از طریق آن فرد می تواند به نحوی بهتر و پربارتر نقش و جایگاه هنر را در فرهنگ و جامعه درک کند و برای آن ارزش قائل شود.
  - دانشجویان مراحل چهارگانه نقادی هنری را باید بیاموزند:
۱. **توصیف:** اگرچه مرحله توصیف بر ابعادی تأکید دارد که ما از طریق آنها به درک کلی امور می رسیم اما می تواند بحث های عمیقی را پدید آورد. گاهی ممکن است فردی رنگی را قرمز ببیند اما فرد دیگری آن را نارنجی ببیند و یا یک نفر شکلی را مربع ببیند ولی فرد دیگر آن را چند ضلعی ببیند. به هر حال از طریق توصیف است که می توان زبان را دقیق تر نشان داد.
  ۲. **تحلیل:** اگرچه تحلیل یک مبنای ادراکی دارد اما از مرحله توصیف یک گام فراتر می رود و فراگیر را وادار می کند تا ساختار یا ترکیب یک اثر هنری را تحلیل کند. فراگیر باید بتواند بین تقارن و نامتقارن تفاوت قائل شود، رسانه های هنری را تشخیص دهند، نسبت به کیفیت های رنگ و خط حساس باشد. آیا دانشجویان می توانند از زبان طراحی استفاده کنند یا خیر؟
  ۳. **تفسیر:** در مرحله تفسیر، دانشجویان به سطوح تخیلی تر قدم می گذارد و از او خواسته می شود تا درباره معنای مستتر در اثر هنری و یا هدف موجود در ذهن هنرمند تأمل کند. برای انجام این کار از دانشجو خواسته می شود تا بین ساختار موجود در اثر هنری و جهتی که هنرمند فراگیر را به آن سمت می کشاند، ارتباط برقرار کند. در این مرحله درباره اثر هنری سوال های مختلفی مطرح می شود و ویژگی آنها، این است که سوالات باز هستند و پاسخ درست یا غلط ندارند.

۴. **قضاوت:** فرایند نقد به طور طبیعی با قضاوت خاتمه می یابد. این قضاوت نتیجه ای است که بیانگر موفقیت یا شکست اثر هنری است و جایگاه آن در مقایسه با سایر آثار هنری نشان می دهد. قضاوت های شکل گرفته در این حالت به بحث گذاشته نمی شوند زیرا این وظیفه نقادان و خبرگان حرفه ای تر است نه معلمان دوره ابتدایی.

تکلیف عملکردی

- حساسیت بصری باید در دانشجویان پرورش یابد تا به اتکای آن بتوانند خصوصیات و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک و توصیف کنند.
- مراحل چهارگانه نقد هنری را در طول ۴ جلسه در مورد یک اثر هنری ملی بکار بگیرند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل پنجم - زیبایی شناسی

- هدف دیگر تربیت هنری مربوط به ارزش هایی است که هنرها ایجاد می کنند.
- توجه دانشجویان به فرایند آفرینش هنرمندانه، پدیده هنری، تفسیر و شناخت، ارزشیابی انتقادی، زمینه فرهنگی و اجتماعی آن معطوف شود.
- زیبایی شناسی به دانشجویان یاد می دهد که به طور فلسفی بیندیشند، پرسش ها و پاسخ های ممکن که به طور طبیعی در مسیر ساختن، نقادی و بررسی تاریخی هنر به وجود می آید را مورد بررسی قرار دهند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید گفتگوی دائمی درباره ماهیت هنر شرکت کنند.
- براساس ملاک های زیباشناسانه به قضاوت درباره هنر و دفاع از آن بپردازند.

فصل ششم - هنر و برنامه درسی تلفیقی

- این دیدگاه به آن برنامه درسی هنر اشاره دارد که با دیگر برنامه های درسی هنری و غیرهنری تلفیق می شود. برنامه درسی تلفیقی هنر عموماً در یکی از چهار نوع ساختار برنامه درسی سازماندهی می شود:
- گاهی از هنر استفاده می شود تا به فراگیران کمک کند تا دوره خاص تاریخی یا فرهنگی خاص را بشناسند؛ مثل مطالعه جنگ داخلی در کنار عکس های ماتئو برادی، و یا موسیقی و معماری آن دوره و طرز پوشش افراد طبقات اجتماعی.
  - دومین شکل تلفیق حالتی است که در آن به فراگیران کمک می شود تا شباهت ها و تفاوت ها میان هنرها را بشناسند. مانند تفاوت معنای ریتم در موسیقی با معنای ریتم در هنرهای تجسمی.
  - سومین شکل تلفیق، شناسایی ایده اصلی است که در هنر در دست انجام و یا در دیگر حوزه ها قابل شناسایی است.
  - چهارمین نوع تلفیق مربوط به تمرین حل مسئله است. می توان از دانشجویان خواست که مسئله ای را تعریف یا بیان کنند که مستلزم در نظر گرفتن دیسپلین های مختلف است؛ مثلاً اگر از دانش آموزان دبیرستانی خواسته شود که برای دانش آموزان پیش دبستانی یک بازی طراحی کنند، آن ها باید ملاحظات طراحی، رشد کودک، ویژگی های فیزیکی مواد آموزشی، ترکیب این موارد و مسائل زیباشناسی را در نظر بگیرند. این امر را می توان به صورت عملی با دانشجویان تمرین کرد.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان با استفاده از فعالیت های هنری مختلف برای یک درس مانند علوم، ریاضی، فارسی و ... به صورت تلفیقی یک برنامه درسی طراحی کند و متناسب با آن به صورت عملی آن برنامه درسی تلفیقی را اجرا کند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل هفتم- تجارب نوآورانه آموزش هنر

- در این فصل دانشجویان با تجارب بین المللی در حوزه آموزش هنر آشنا می شوند و کاربرد هنر در آموزش را به صورت واقعی درک می کنند.
- همچنین برخی مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر به صورت الکترونیکی و کتابخانه ای به دانشجویان معرفی می شود تا در حوزه های هنری مورد علاقه خود به کسب دانش و مهارت های حرفه ای بپردازند.

برنامه های آموزش هنر عبارتند از:

- کنفرانس جهانی آموزش هنر
- پروژه تتاک (TETAC)
- پروژه رامبرانت
- آشنایی با مجامع تخصصی، سایت های اینترنتی و نشریات آموزش هنر

تکلیف عملکردی

- دانشجویان با مراجعه به سایت ها و منابع الکترونیکی به معرفی فعالیت های مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر بپردازند.
- نمونه کارهای هنری مختلف در حوزه آموزش هنر به دانش آموزان را جستجو و معرفی کنند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و کلیات با استفاده از ابزارهای رایانه ای مناسب.
- شیوه های تدریس مشارکتی و گروهی، بازدید از مراکز هنری و موزه ها و گالری ها، روش ایفای نقش.
- راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس ابعاد نقد هنری، تاریخ هنری و زیبایی شناسی.

۵. منابع آموزشی

منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می شود، عبارتند از

- منبع اصلی

برای بخش نظری:

- مهرمحمدی، محمود؛ کیان، مرجان (۱۳۹۳). برنامه درسی و آموزش هنر در آموزش و پرورش، تهران: سمت.

برای بخش عملی:

□□□

- سایر منابع آموزشی معتبر که شیوه های تولید محصولات هنری را آموزش داده اند.

- منابع فرعی:

مجامع معتبر بین المللی مرتبط با آموزش هنر مانند:

- National Art Education Association
- Getty Institute for Education in Art
- International Society for Education through Art

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون پایان ترم = ۶ نمره
- ارزشیابی پوشه کار بر اساس تولید هنری، تاریخ هنری، نقد هنری = ۸ نمره
- اطلاع رسانی توسط دانشجویان در طول ترم مانند معرفی کتاب، سایت، اخبار، گزارش های علمی، همایش ها و ... مرتبط با آموزش هنر = ۳ نمره
- معرفی، نقد و تحلیل آثار هنری، تاریخی، فرهنگی ملی و بین المللی توسط دانشجویان در طول ترم = ۳ نمره

□□□

۱. معرفی درس و منطق آن

رابطه زبان و تربیت، ریشه در وجوه مشترک آنها دارد: اندیشه و ارتباط. اندیشه از یک طرف با زبان آمیخته است و از طرف دیگر تربیت، به ویژه به معنای متعالی آن بر اندیشه استوار می گردد. اندیشه، از یک سو، محور تربیت و عمل تربیتی است، و از سوی دیگر، زبان و اندیشه، رابطه‌ای ناگسستنی دارند. این رابطه و پیوستگی چنان است، که برخی از فیلسوفان و دانشمندان، اندیشه و زبان را یکی دانسته اند.

ارتباط، محور دیگر رابطه تربیت و زبان است. ارتباط جنبه عینی و قابل مشاهده رابطه زبان و تربیت است. ارتباط، موضوعی مهم در مباحث مربوط به زبان است؛ به طوری که، برخی از زبان شناسان، ارتباط را مهم ترین کارکرد زبان دانسته اند؛ و تربیت نیز، فرایندی ارتباطی است، و بدون برقراری ارتباط، میان مربی و تربیت شونده، تربیت، ممکن نمی گردد. بخش مهمی از ارتباط تربیتی/آموزشی از طریق ارتباط کلامی شکل می گیرد. آیا زبان و ارتباط از طریق زبان، می تواند اهداف تربیت را محقق سازد؟ چه ملاحظات و چه محدودیت هایی در این مسیر وجود دارد؟ با شناخت ویژگی های زبان و چگونگی به کارگیری زبان و برقراری ارتباط زبانی مناسب در فرایند تربیت/آموزش ضمن جستجوی پاسخ این پرسش ها، امکان فعالیت تربیتی/آموزشی موثرتری برای معلمان فراهم می شود.

نام درس: کاربرد زبان در تربیت				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ۱- با توجه به انواع ارتباط زبانی(کلامی) در ابعاد مختلف حیطه ها و فعالیت های ارتباطی در تربیت/آموزش، رابطه زبان و تربیت را بفهمد و با توجه به وظایف تربیتی/آموزشی یک معلم به حضور و نقش زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش (تعلیم و تربیت) آگاه و حساس شود. ۲- انواع ویژگی های زبان را بشناسد و زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش آفرین بفهمد. ۳- بر اساس ویژگی های زبان، مصداق های حضور و نقش (ویژگی های) زبان را در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و بافت های مختلف نظام آموزش و پرورش شناسایی کند. ۴- از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت و با توجه به ویژگی های زبان، محدودیت های کاربرد زبان در تربیت را بشناسد. ۵- با توجه به ویژگی های معنی شناختی زبان و واژگان آموزش از طریق زبان و واژگان آشنا را اجرا کند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش نیاز: ندارد
				شایستگی اساسی: • CK- کدهای ۱-۱ و ۲-۱ • PCK- کدهای ۱-۳، ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳
ملاک	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
رابطه زبان و تربیت	انواع ارتباط و رخدادهای ارتباطی زبانی(کلامی) در	با توجه به انواع ارتباط زبانی در تربیت/آموزش و نیز فعالیت های	آثار مثبت و منفی انواع کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/آموزشی را	

		تربیت/آموزش را بشناسد.	تربیتی/آموزشی یک معلم، مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی معرفی کند.	جستجو کند و برخی از آنها را معرفی کند.
	شناخت کلی زبان	انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا را به صورت کلی بشناسد.	زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی، به ویژه در فرایند تربیت بفهمد.	آثار ویژگی‌های زبان در انواع ارتباط تربیتی/آموزشی را مشاهده و گزارش کند.
	شناخت جزئی تر زبان	انواع ویژگی‌های زبان را از آوا تا معنا و در واحدهای مختلف زبان (از واژه تا متن) بشناسد.	مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) زبان را در آموزش زبان (فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) بشناسد.	بر اساس شناخت ویژگی‌های زبان، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های زبان و با توجه به آن بحث کند.
	شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان	از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت، الزامات تربیت/آموزش و ارتباط تربیتی/آموزشی را بشناسد.	بر اساس الزامات تربیت/آموزش و ارتباط تربیتی/آموزشی و به ویژگی‌های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان را در تحقق اهداف کلی تربیت/آموزش، درباره آثار کاربرد بدون محدودیت زبان در	با توجه به محدودیت‌های کاربرد زبان در تحقق بخشیدن به اهداف کلی تربیت/آموزش، درباره آثار کاربرد بدون محدودیت زبان در

تربیت/آموزش بحث کند.	بشناسد.			
با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در سوادآموزی به ویژه آموزش واژگان اجرا کند.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در تربیت/آموزش(دروس مختلف) بفهمد.	آموزش از طریق زبان(واژگان) آشنا	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	موضوع	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول و دوم	رابطه زبان و تربیت	منابع: (۸) و (۵) (۲۰) ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت -ارتباط و مفاهیم اصلی ارتباط -روش‌های برقراری ارتباط و ارتباط موثر - شناسایی انواع ارتباط و رخدادهای ارتباطی زبانی (کلامی) در تربیت/آموزش و نیز فعالیت‌های تربیتی/ آموزشی یک معلم،	- مطالعه منابع مربوط به ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت -مطالعه منابع مربوط به ارتباط و درک اجزاء یک فرایند ارتباطی و روش‌های برقراری ارتباط موثر - معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی و نیز فعالیت‌های تربیتی/ آموزشی یک معلم	-مصداق‌های حضور و کاربرد زبان در کار یک معلم را بیان کند. -آثار مثبت و منفی انواع کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/آموزشی را جستجو کند و برخی از آنها را گزارش کند.
سوم و چهارم	شناخت کلی زبان	منابع: (۷) یا (۹) و (۱۰)	مطالعه منابع و مباحث نظری مربوط به انواع	حضور و آثار زبان در انواع ارتباط تربیتی/آموزشی را

		-انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا -معرفی زبان به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی - ساختمان و نقش و منشا زبان نظامداری و ساختمان‌دی و قاعده مندی و ... منشا زبان: الهی و طبیعی و اجتماعی و جسمی و ابزاری و ژنی و ... زبان انسان و زبان حیوان: زبان حیوانات و نخستینها و		
مشاهده و گزارش کند. - با تغییر دادن برخی از ویژگی‌های زبانی در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.	ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا - زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی فرایند تربیت بفهمد. -معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در انواع ارتباط، به ویژه در فرایند تربیت/آموزش و نیز فعالیت‌های ارتباطی یک معلم در مدرسه	مطالعه منابع معرفی شده و یادگیری موارد زیر: -انواع ویژگی‌های آواشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان - آواهای زبان (آواشناسی): همخوانشناسی و واگذاری و واجگاهی و واجراهی و واکه‌شناسی و ..... -نظام آوایی زبان (واجشناسی): واج و واجگونه و زوج کمینه و واج‌آرایی و هجا و همبرتولیدی	پنجم شناخت جزئی زبان: آواشناسی - واجشناسی	- با تغییر دادن برخی از ویژگی‌های آواشناسی زبان در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.

ششم	شناخت جزئی زبان: نقش آواشناسی - واجشناسی در سواد آموزی و آموزش	منابع: (۷) و (۱۴) و (۱۵) و (۱۷) - ماهیت سوادآموزی و چگونگی آموزش مهارت‌های زبانی - مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان - آگاهی فرازبانی واجشناختی و کاربرد آن در آموزش، به ویژه خواندن و نوشتن	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به بحث آواشناسی - واجشناسی - مطالعه مباحث مربوط به سوادآموزی و آموزش مهارت‌های زبانی - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)	بر اساس شناخت ویژگی‌های آواشناسی زبان و آگاهی فرازبانی واجشناختی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های آواشناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی)
هفتم	شناخت جزئی زبان: صرف؛ نقش صرف در سوادآموزی و آموزش به طور کلی	منابع: (۷) و (۱۵) و (۱۷) - انواع ویژگی‌های صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه‌سازی، ریشه‌شناسی، راه‌های واژه‌سازی، ابداع و وامگیری و ... - تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... - روش جستجو و یافتن مصداق‌های ویژگی‌های صرفی زبان در آموزش	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه‌سازی، ریشه‌شناسی، راه‌های واژه‌سازی، ابداع و وامگیری، تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... انواع ویژگی‌های صرفی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: واژه‌سازی، ریشه‌شناسی،	- بر اساس شناخت ویژگی‌های صرفی زبان و آگاهی فرازبانی صرفی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های صرفی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) صرفی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) - کاربرد آگاهی فرازبانی صرفی

	مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	راه‌های واژه‌سازی، ابداع و وامگیری و ... تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژگونه و ... مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های صرفی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) بشناسد. آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	در خواندن و نوشتن خود و گزارش نتیجه اقدام	
هشتم	شناخت جزئی زبان: شناخت جزئی زبان: نحو؛ نقش نحو در سوادآموزی و آموزش به طور کلی	منابع: (۷) و (۱۵) و (۱۷) انواع ویژگی‌های نحوی در واحدهای مختلف زبان مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های نحوی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) آگاهی فرازبانی نحوی و کاربرد آن در درک خوانداری و در نوشتن	مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های نحوی در واحدهای مختلف زبان انواع ویژگی‌های نحوی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد. آگاهی فرازبانی نحوی را بشناسد و کاربردش را در درک خوانداری و در نوشتن بداند. مصادق‌هایی از حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های نحوی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش	بر اساس شناخت ویژگی‌های نحوی زبان و آگاهی فرازبانی نحوی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های نحوی زبان و با توجه به آنها بحث کند. کاربرد آگاهی فرازبانی نحوی در خواندن متون درسی خود و هنگام نوشتن نوشته‌های خود و تحلیل و گزارش نتیجه اقدام

			دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) شناسایی و معرفی کند.	
نهم و دهم	شناخت جزئی زبان: معناشناسی و نقش ویژگی‌های معناشناختی زبان در تربیت/آموزش	منابع: (۸) و (۵) و (۶) و (۲) -انواع ویژگی‌های معناشناسی زبان در واحدهای مختلف زبان؛ معناشناسی، مختصات معنایی، نقشهای معنایی، روابط معنایی و همایی و ..... -مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) معناشناسی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) آگاهی فرازبانی معناشناختی و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های معناشناختی در واحدهای مختلف زبان؛ از جمله مطالب مربوط به معناشناسی، مختصات معنایی، نقشهای معنایی، روابط معنایی، چند معنایی و همایی و ..... - مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) معناشناختی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) - مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) معناشناختی زبان در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) را معرفی کند. آگاهی فرازبانی معناشناختی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	- بر اساس شناخت ویژگی‌های معناشناختی زبان و آگاهی فرازبانی معنایی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های معنایی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - در متون درسی مختلف مثل علوم تجربی، معناهای ممکن که از جمله‌ها ممکن است به ذهن کودکان دبستانی متبادر شود را مشاهده و ضمن گزارش درباره آنها بحث کند. -فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود).
یازدهم	شناخت جزئی زبان: کاربردشناسی	منابع: (۸) و (۵) و (۶) -انواع ویژگی‌های	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های کاربردشناسی و	بر اساس شناخت ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و آگاهی فرازبانی

کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. فهم دانش‌آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (ا این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود).	گفتمان‌شناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنش‌گفتها و ادب و ... -و نیز مطالعه منابع درباره تحلیل گفتمان/گفتمان‌شناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و سازمینه و پیشازمینه -مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) معرفی کند. -و مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان را در آموزش دروس دیگر بشناسد. -آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنش‌گفتها و ادب و ... -تحلیل گفتمان/ گفتمان‌شناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و سازمینه و پیشازمینه - آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی را و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	گفتمان‌شناسی

دوازدهم	شناخت جزئی زبان: گونه‌شناسی	منابع: (۸) و (۱۳) و (۶) و (۲) -انواع ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و مفاهیم در زمانی و همزمانی و .... -زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی و گونه استاندارد و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و زبان آمیخته و .... -زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبک‌های زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه‌های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیّت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهان‌شناختی و ایدئولوژی و حاکمیتی.... -مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) گونه‌شناختی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)	-مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و در زمانی و همزمانی و .... زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی و گونه استاندارد و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و زبان آمیخته و .... زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبک‌های زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه‌های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیّت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهان‌شناختی و ایدئولوژی و حاکمیتی.... -مصادق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) گونه‌شناختی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)	بر اساس شناخت ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان و آگاهی فرازبانی گونه‌شناسی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود). -میزان تنوع گونه‌های زبانی و مشکلات ناشی از آن را با توجه به تجربه تحصیل خود به عنوان دانش آموز و دانشجو، به صورت مکتوب و شفاهی ارائه کند و درباره آن بحث کند.

		و نیز در آموزش دروس دیگر - آگاهی فرازبانی گونه‌شناسی و کاربرد آن در آموزش مدرسه‌ای	معرفی کند. - کاربرد آگاهی فرازبانی گونه‌شناختی در آموزش مدرسه‌ای را با مثال معرفی کند.
سیزدهم	شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان	- منابع: (۱) - محدودیت کاربرد زبان در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی تربیت - محدودیت کاربرد زبان در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی های زبان - بیان تجربه های مدرس از محدودیت‌هایی که در تدریس خود از طریق کلام و کتاب داشته است؛ در چه شرایطی نتوانسته است از طریق سخن، موجب یادگیری شاگردان یا فرزندان خود شود.	- مطالعه منابع مربوط به درس - الزامات ناشی از مفهوم تربیت را معرفی کند. - با توجه به مفهوم تربیت/آموزش بگوید و بنویسد که چه نوع اهداف تربیتی/آموزشی را نمی‌توان به صورت کلامی آموخت. - با توجه به شناخت ویژگی های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان در تربیت را معرفی کند.
چهاردهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	- منابع: (۶) و (۲) - معرفی ویژگی‌های واژگان پایه - ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه - اهمیت و چگونگی	- مطالعه منابع از جمله کتاب واژگان پایه - معرفی ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه - با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان

		کاربرد زبان آشنا در تربیت/ آموزش با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، با مثال واژگان پایه	آشنا را در تربیت/ آموزش بفهمد.	میزان فهم آنان را بسنجد؛ در مرحله بعد در همان متن با استفاده از واژه‌های کتاب واژگان پایه، واژه‌هایی را جایگزین کند، سپس از دانش آموزان بخواهد متن جدید را بخوانند و فهم آنان ارزش معنای متن را مجدداً بسنجد. فرایند و نتیجه کار را به صورت کتبی گزارش کند و در کلاس درباره آن بحث شود.
پانزدهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	منابع: (۶) و (۲) با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در سوادآموزی اجرا کند.
شانزدهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	منابع: (۶) و (۲) با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.
هفدهم	جمع بندی	مروری بر اهداف اصلی درس	تحقق اهداف یادگیری درس، مطابق با سطوح سه گانه	-گزارشی مکتوب درباره تحقق اهداف پنج گانه درس هر دانشجو ارائه دهد و به صورت گروهی بحث کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- آماده سازی درس ها در قالب اسلایدهای آماده شده ویژه هر جلسه توسط مدرس؛

□□□

- موضوع اسلایدها شامل طرح درس، محتوا، معرفی منابع و پرسش و تمرین و در پایان جمع بندی و معرفی منابع درس جلسه بعد است.
- پرسش از دانشجویان درباره موضوع جلسه قبل و گفتگو درباره مطالعات انجام شده
- دانشجویان و مدرسان درباره مطالب مورد مطالعه به طور مختصر فهم خود را می نویسند (در پوشه کار قرار می دهند) و در جلسه بعد ۱۵ دقیقه صرف بیان فهم خود درباره مطالب مورد مطالعه می شود. (انجام تکالیف توسط مدرس همچون دانشجو، ضروری است)
- ارائه درس به صورت سخنرانی همراه با طرح پرسش و گفتگو یک سوم وقت کلاس
- ارائه تمرین عملی و نیز پرسش درباره موضوع درس
- در هر جلسه دانشجویان مصداق های عملی بحث را در محیط زندگی و محیط تحصیلی خود ارائه می کنند.
- معرفی منابع اصلی و فرعی برای مطالعه ویژه هر جلسه توسط مدرس
- مطالعه منابع معرفی شده برای هر جلسه قبل از حضور در کلاس توسط دانشجویان

۴. منابع آموزشی:

منابع اصلی:

- ۱- دادرس، محمد و نقیب زاده، میرعبدالحسین. (۱۳۸۶). زبان، مساله ای معرفتی و تربیتی در آراء فیلسوفان و مربیان، **فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی**، ۳۳(۳)، ۹۵-۱۱۷
- ۲- دادرس محمد (۱۳۹۱) طبقه بندی چندگانه موضوعی واژگان پایه فارسی، **فصلنامه مطالعات برنامه درسی**، ۷(۲۷) ۳۳-۶۶.
- ۳- دستجردی کاظمی مهدی، سلیمانی زهرا، ۱۳۸۵، آگاهی واج شناختی چیست؟، **پژوهش در حیطه کودکان استثنایی**، سال ۶، شماره ۴، ۹۳۱-۹۵۴

منابع فرعی:

- ۱- صفوی، ک. ۱۳۸۲؛ **معنی شناسی کاربردی**؛ تهران: انتشارات همشهری.
- ۲- محسنیان راد، مهدی. ۱۳۸۴ **ارتباط شناسی**. تهران: سروش
- ۳- نعمت زاده شهین، دادرس محمد، دستجردی کاظمی مهدی و منصوری زاده، محرم (۱۳۹۰). **واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی**، تهران: مدرسه برهان
- ۴- یول، جرج. (۱۳۷۹) **نگاهی به زبان، (یک بررسی زبانشناختی)**، ترجمه نسرين حیدری، تهران: سمت.
- ۵- Fillmore, L.W., & Snow, C. E. (۲۰۰۲). **What teachers need to know about language**. Washington, DC: ERIC Clearinghouse of Languages and Linguistics.
- ۶- Yule, G. ۱۹۹۶. **The Study of Language**. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- ۷- باطنی محمدرضا (۱۳۸۵) زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان شناسی. چاپ هشتم. تهران. آگه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

- ارزشیابی فرآیند: **ارزیابی حضور فعال دانشجو در کلاس** به میزان **۵ نمره** شامل: انجام تکالیف مطالعه و جز آن + پاسخ به پرسش‌های شفاهی مربوط به درس جلسه قبل + شرکت در بحث‌های کلاس از جمله طرح پرسش؛ این نمره بر اساس فعالیت‌های هر جلسه و نیز بر اساس کار پوشه (portfolio) بتدریج داده می‌شود.
- **ارزیابی از مجموعه کار پوشه: ۵ نمره** شامل کلیه فعالیت‌هایی که دانشجو در جهت اهداف کلاس انجام داده است و گزارش مکتوب یا چند رسانه‌ای آن در کار پوشه موجود است؛ از جمله انجام تکالیف عملکردی.
- **ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره**؛ شیوه اجرا کتاب باز خواهد بود و پرسش‌ها از فهم دانشجو خواهد بود و نه حفظیات.
- **کوئیزهای اعلام نشده: ۲ نمره**؛ در جلساتی به صورت کتبی کوئیزهای کوچکی اجراء خواهد شد. در آغاز دوره به دانشجویان باید اطلاع داده شود که گاهی به صورت ناگهانی کوئیز خواهند داشت و باید همواره آماده باشند.
-
- **ارزیابی از خود مدرس: هر مدرس برای این درس یک کارپوشه شخصی باید داشته باشد و گزارش مطالعات و نتایج پژوهش را در آن قرار می‌دهد.** این کارپوشه در بازه‌های زمانی مناسب مبنای خودارزیابی مدرس خواهد بود.

سایر نکات:

- ۱- بهتر است تدریس این درس به وسیله مدرسانی انجام شود که در عین داشتن تجربه معلمی، دارای مدرک تحصیلی زبانشناسی باشند (ارشد یا دکتری زبانشناسی).
- ۲- شماره منابع ضروری برای مطالعه و تدریس در کنار محتوا ذکر شده است.
- ۳- مطالعه منابع فرعی می‌تواند کمک قابل ملاحظه‌ای به مدرسان در تدریس مطلوب این درس باشد. یادآوری: این سرفصل با همکاری جناب آقای دکتر مهدی دستجردی تهیه شده است.

سرفصل درس «مدیریت آموزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است. مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق آموزش و پرورش در جهت پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت های شناختی و پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت های اجتماعی در پیوند انسان ها برای تقویت مهارت های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبعث از ارزش ها و موضع های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی دار در سیستم آموزشی می تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکار ناپذیر است.

نام درس: به فارسی: مدیریت آموزشی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و تشریح زمینه سازی برای شناخت علمی مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش و با تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه ها و یافته های علمی در مدیریت آموزشی قادر خواهد بود آن را در بهسازی محیط سازمانی مدرسه و مدیریت و رهبری کلاس درس بکار گرفته و اجرا نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: PKC ۱-۳-۴-۳-۳ PK ۲-۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
توانسته است در نقش یک معلم و مدیر آموزشی ساختاری منسجم و مرکب از عناصر آموزشی را تجزیه، تحلیل و تبیین نماید.	هر یک از دیدگاههای مدیریتی را تبیین نموده و تفاوتها و شباهتهای موجود را تحلیل نموده است.	توانسته است با بیان تعاریفی از مدیریت آموزشی به فهرستی از نظریات مدیریت آموزشی اقدام نماید.	مدیریت آموزشی	
نقش و ضرورت مدیریت آموزشی را در تغییر و بهسازی مدارس تفسیر و تبیین نماید.	مدیریت آموزشی و جایگاه آن را در آموزش و پرورش تجزیه و تحلیل نماید.	توانسته است فرآیندهای مدیریت آموزشی را در محیط های آموزشی فهرست نماید	مدیریت آموزشی	

توانسته است شیوه های برقراری تعامل و ارتباط در کلاس درس را در فهرستی بیان کند.	شیوه های برقراری تعامل و ارتباط در یک موقعیت یادگیری را تفسیر و در یک کلاس درس تبیین نماید.	با تحلیل و تفسیر موقعیت یک کلاس درس، ساماندهی صحیح را در کلاس بکار میگیرد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه بعنوان یک سیستم اجتماعی

۱. ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش

۲. ارتباطات درون و بیرون مدرسه ای

۳. راه حل های رفع معضلات آموزش و پرورش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و ساختار آموزش و پرورش

ضمن تشریح و تفسیر وظایف سازمان های آموزشی، روابط بین اداره کل آموزش و پرورش و مدرسه را تبیین نماید

فعالیت عملکردی:

یک نمونه عمودی زنجیره فرمان در اداره کل آموزش و پرورش در شهر خود را به نمایش می گذارد

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱. نظریات سازمانی در مدیریت

- مدیریت کلاسیک

- تایلور

- فایول

- بوروکراسی

۲. نظریات انسانی در مدیریت

- مدیریت نئوکلاسیک

- مایو

- مک گریگور

- هرزبرگ

۳. نظریه های جدید در مدیریت

- اقتضایی

- سازمان های یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

□□□

طراحی یک مدل سازمانی و سیستم اداری با توجه به درک رفتار سازمانی و مدیریتی مورد نیاز آموزش و پرورش امروز
فصل سوم: اصول و مبانی مدیریت آموزشی

-مدرسه اثربخش

-رهبری در مدرسه یادگیری محور

-پیوند مدرسه با خانواده و جامعه

-فرهنگ آموزش و یادگیری در مدرسه (جو و فرهنگ)

-نظام پایش و ارزشیابی کیفیت در مدرسه

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت آموزشی

ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثر بخشی سازمان ، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

فصل چهارم: مدیریت کلاس درس

۱.مدیریت کلاس درس و راهنمای یادگیری

۲.رویکرد سیستمی

۳.انضباط و معانی آن

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس

یک سیستم یادگیری را در موقعیت آموزشی تجزیه و تحلیل کند و روابط حاکم بر آن را توضیح دهند

فعالیت عملکردی:

مدیریت کلاس درس را در یک موقعیت آموزشی اجرا کرده و بصورت گزارشی ارائه دهد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است . در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند . انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شیرازی، علی(۱۳۹۲): مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد). تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.

بهرنگی، محمدرضا(۱۳۹۱): مدیریت آموزشی و آموزشگاهی. تهران: نشر کمال تربیت.

منابع فرعی:

مهرداد، حسین(۱۳۸۸): هنر تدریس (الگوها، روش ها، فنون و راهبردهای تدریس). تهران: نشر روان.

□□□

ساکی، رضا (۱۳۸۸): رهبری در مدرسه یادگیری محور. تهران: سازمان آموزش و پرورش شهر تهران.
علاقه بند، علی (۱۳۹۱): مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت
ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت های دانشجو در جریان آموزش ها در طول ترم داده می شود
ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می گیرد .
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره‌های تحصیلی»

متعاقبا اعلام می شود.

□□□

سرفصل درس «اصول و مبانی تربیت بدنی»

متعاقبا اعلام می شود.

□□□

سرفصل درس «آناتومی انسان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

شناخت کالبد انسان از دیرباز یکی از موضوعات مهم بشر بوده است. آناتومی علم شناخت ساختار بدن انسان و روابط بین اندامها و دستگاه‌های مختلف بدن انسان می‌باشد. امروزه آناتومی به شناخت کالبد انسان از سطح سلولی تا سطح دستگاه و پیکری کمک فراوانی به متخصصان علوم پزشکی و ورزشی می‌کند. دانشجویان علوم ورزشی با شناخت سلول و بافت، اسکلت، مفاصل، عضلات، دستگاه عصبی و هورمونی، قلبی - عروقی، تنفسی، گوارشی و دستگاه ادراری می‌توانند درک بیشتری نسبت به دروس فیزیولوژی، حرکت شناسی، بیومکانیک ورزشی، حرکات اصلاحی و آسیب‌شناسی ورزشی داشته باشند.

نام درس: به فارسی: آناتومی انسان				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و یادگیر این درس دانشجو با تعریف آناتومی، سلول و بافت، اسکلت، مفاصل، عضلات، دستگاه عصبی و هورمونی، قلبی - عروقی، تنفسی، گوارشی و دستگاه ادراری آشنا خواهد شد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی:
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
ساختار بدن انسان از ابتدایی ترین تا پیچیده ترین را به ترتیب نام ببرد	توانایی بیان تقسیمات آناتومیک و تفاوت آنها نسبت به هم و شرح وضعیت تشریحی را داشته باشد	توانسته است آناتومی و اصلاحات آناتومیک را تعریف کند	آشنای مفاهیم کلی آناتومیک	
بتواند اجزای مختلف و دستگاه‌های بدن انسان را بر روی اسکلت و مولاژ تشریح کند	توانایی شناخت روابط بین اندام‌ها و دستگاه‌های مختلف بدن را داشته باشد. شناخت محل هریک از انواع مفاصل موجود در بدن، شناخت محل قرارگیری استخوان‌ها و عضلات بدن و همچنین دستگاه عصبی،	شناخت نقش سلول‌ها، بافت‌ها، اندام‌ها و دستگاه‌های مختلف بدن. توانایی نام بردن انواع مفاصل، استخوان‌ها و عضلات و دستگاه‌های دیگر	آشنایی با دستگاه‌های مختلف بدن	

	هورمونی، تنفسی قلبی عروقی و ادراری	بدن		
پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	تکلیف	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
۱.	آشنایی با مفاهیم کلی آناتومی انسان	تعریف و تاریخچه آناتومی، وضعیت تشریحی، سطوح تشریحی مختلف و تعریف واژه‌های آناتومیک
۲.	آشنایی با سلول و بافت	شناخت اجزای سلول، تفاوت سلول‌ها از نظر ساختمان ظاهری، شناخت بافت و انواع بافت‌های بدن
۳.	دستگاه اسکلتی	شناخت انواع استخوان‌ها، تعریف واژه‌های کندیل، ناودان، خار، تکه و دهانه، بیان تعداد استخوان‌ها، تشریح استخوان سر و صورت
۴.	دستگاه اسکلتی	انحناهای ستون فقرات، اهمیت انحناهای ستون فقرات، قسمتهای مختلف یک مهره، مشخصات قفسه سینه، تشریح دنده‌ها و جناغ سینه
۵.	دستگاه اسکلتی	تشریح استخوان کتف، زند اعلا، زند زیرین، استخوان‌های مچ دست، کف دست و انگشتان
۶.	دستگاه اسکلتی	تشریح استخوان لگن، ران، درشت نی، نازک نی، استخوانهای مچ پا، کف پا و انگشتان پا
۷.	مفاصل	تعریف مفصل، انواع مفاصل، غضروف، رباط‌ها و وظیفه آنها، تعریف مفاصل ساینویال و انواع آن

□□□

۸.	دستگاه عضلانی	تعریف و اهمیت عضلات، تقسیم بندی عضلات، تشریح ساختار سلول عضلانی، واحد حرکتی، تاندون و عمل تاندون، تشریح عضلات تنه و شکم
۹.	دستگاه عضلانی	تشریح عضلات اندام فوقانی (مفصل کمر بند شانه‌ای، شانه، آرنج، مچ و کف دست)
۱۰.	دستگاه عضلانی	تشریح عضلات اندام تحتانی (مفصل کمر بند لگنی، ران، زانو، ساق و کف پا)
۱۱.	دستگاه عصبی	آشنایی با دستگاه عصبی، نرون و ساختار آن، سیناپس، سیستم عصبی مرکزی و محیطی و اجزای آن
۱۲.	دستگاه هورمونی	آشنایی با سیستم هورمونی بدن، بخش های مختلف سیستم هورمونی و انواع غدد مترشحه
۱۳.	دستگاه قلبی - عروقی	تشریح قلب، انواع عروق خونی، دستگاه هدایتی قلب
۱۴.	دستگاه تنفسی	نقش و وظیفه دستگاه تنفسی، تشریح دستگاه تنفسی
۱۵.	دستگاه گوارش	قسمت های مختلف دستگاه گوارش، لایه های مختلف پوشاننده دستگاه گوارش، غدد بزاقی، تشریح زبان، معده، روده، کبد
۱۶.	دستگاه ادراری	اجزای تشکیل دهنده دستگاه ادراری، تشریح کلیه ها، نفرون، حالب، مثانه

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس آناتومی انسان با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان می‌بایستی ۳۰ درصد از زمان کلاس را به کارهای عملی شامل ارزیابی مفاصل، استخوان‌ها و عضلات هر مفصل، دستگاه عصبی، گوارشی، قلبی عروقی، تنفسی و ادراری بر روی اسکلت و مولاژ زیر نظر مدرس صرف نمایند.

۴. منابع آموزشی

هینکل، زد، کارلا (۱۹۹۷)، مبانی آناتومی و حرکت، ترجمه: ولی ا... دیدی روشن (۱۳۸۶)، سمت، تهران

رواسی اصغر، آناتومی انسان، دانشگاه پیام نور

Milner.C. E (۲۰۰۸), Functional Anatomy for sport and Exercise, Quick reference, Routledge Inc

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس آناتومی انسان در قالب یک آزمون مکتوب و عملی پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند. ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

□□□

سرفصل درس «فیزیولوژی انسان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در فیزیولوژی انسان ما با مشخصات و مکانیسم‌های ویژه‌ای که بدن انسان را به صورت یک موجود زنده در آورده‌اند سر و کار داریم. در واقع این درس کمک می‌کند تا دانشجو با شناخت عملکرد سلول، بافت، دستگاه و اندام‌های مختلف بدن و روابط بین آنها درک کاملی نسبت به نحوه عملکرد بدن انسان پیدا کند و اطلاعات این درس را به عنوان یک پیشنیاز برای دروس فیزیولوژی ورزش، کمک‌های اولیه به کار برد.

نام درس: به فارسی: فیزیولوژی انسان				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری
با مطالعه و یادگیر این درس دانشجو قادر خواهد بود با چگونگی عملکرد دستگاه‌های اصلی بدن انسان آشنا شود				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: ندارد
				نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آشنایی با مقدمات فیزیولوژی و پایه های شیمیایی حیات	آشنایی با مقدمات فیزیولوژی انسان و حوزه های مربوط به آن	آشنایی با مفاهیم فیزیولوژیکی در سطح سلول	توانایی بیان مثال و تعریف مفاهیم فیزیولوژیکی	
آشنایی با دستگاه‌های مختلف بدن و چگونگی عملکرد آنها	توانایی توضیح عملکرد دستگاه های مختلف بدن	توانایی بیان اهمیت نقش هر یک از دستگاه ها	توانایی تشخیص چگونگی سازوکارهای فیزیولوژیکی سلول‌ها، بافت‌ها و نحوه ارتباط هر یک از آنها با یکدیگر	
تکلیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب	

□□□

ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.	بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	محدود بازخوانی تجربه شخصی است.		

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
۱.	آشنایی با مقدمات فیزیولوژی انسان	تعریف فیزیولوژی انسان، آشنایی با فیزیولوژی سلول و اجزای سلولی، سازوکار پتانسیل عمل
۲.	نقل و انتقالات سلولی	انتشار، انتقال تسهیل شده، انتقال فعال، اسمز، فاگوسیتوز، اندوسیتوز
۳.	آشنایی با عملکرد دستگاه عضلانی	انواع تار عضلانی، ساختار ماکروسکوپی و میکروسکوپی عضله، سازوکار انقباض عضلانی
۴.	آشنایی با عملکرد دستگاه عضلانی	قانون همه یا هیچ، جمع انقباضی، روابط بین طول تار عضلانی و سرعت انقباض، رابطه بین نیرو و سرعت انقباض، واحد حرکتی و انواع آن
۵.	آشنایی با عملکرد دستگاه گردش خون	ساختار قلب، انقباض ریتمیک، تحریک پذیری، انتشار موج انقباض در قلب، الکتروکاردیوگرام، سیکل قلبی، صداها، قلب، برونده قلب
۶.	آشنایی با عملکرد دستگاه گردش خون	قانون فرانک استارلینگ، علل عصبی - عضلانی ضربان قلب، فشار خون، نبض، ساختار خون و اجزا و عمل آن، گروه های خونی
۷.	آشنایی با دستگاه تنفس	تعریف تنفس، مسیر های انتقال انتقال اکسیژن از خارج بدن به داخل، تنفس سلولی، حجم ها و ظرفیت های ریوی، تهویه ریوی و حبابچه ای، روش های کنترل تنفسی
۸.	آشنایی با دستگاه غدد درون ریز	تعریف هورمون، انواع هورمون، عملکرد هورمون ها، انواع غدد درون ریز، سازوکار عمل هر یک از هورمون ها
۹.	آشنایی با چگونگی عملکرد دستگاه عصبی	تعریف نرون، ساختار و انواع نرون ها، سیناپس و انواع آن، سازو کار انتقال پیام عصبی، اجزای دستگاه عصبی
۱۰.	آشنایی با چگونگی عملکرد دستگاه عصبی	اجزای سازنده دستگاه عصبی مرکزی و نحوه عملکرد آنها
۱۱.	آشنایی با چگونگی عملکرد دستگاه عصبی	اجزای سازنده دستگاه عصبی محیطی و نحوه عملکرد آنها

□□□

۱۲.	آشنایی با عملکرد دستگاه گوارش	اجزای دستگاه گوارش، نقش دهان و بزاق در گوارش، عمل بلع، معده و اعمال آن، شیره معدی
۱۳.	آشنایی با عملکرد دستگاه گوارش	غدد گوارشی، عمل هضم و جذب در روده کوچک، روده بزرگ و عملکرد آن
۱۴.	آشنایی با چگونگی عمل دستگاه لنفاوی و ایمنی	تعریف و نقش سیستم ایمنی، انواع سیستم ایمنی، پوست و نقش آن در ایمنی بدن، ایمنی هومورال
۱۵.	آشنایی با چگونگی عمل دستگاه لنفاوی و ایمنی	ایمنی سلولی و اجزای آن، خود ایمنی، نقص سیستم ایمنی، دستگاه لنفاوی و نحوه عملکرد آن
۱۶.	آشنایی با چگونگی عملکرد دستگاه ادراری و تعادل الکترولیت ها	تعریف و نقش دستگاه ادراری، اجزای دستگاه ادراری و نحوه عملکرد شان، کلیه ها و نقش آنها، مثانه، سازوکار برقراری تعادل الکترولیتی بدن

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند.

۴. منابع آموزشی

شی ی، د، باتلر، جی، لوئیس، ر، ۲۰۰۴، آناتومی و فیزیولوژی انسان (هولز)، جلد اول، ترجمه: خسرو ابراهیم، حمید کوزچیان، ۱۳۸۸، انتشارات عصر انتظار، تهران
علیچانی، عیدی، ۱۳۸۹، فیزیولوژی انسان (ویژه دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی)، انتشارات عصر انتظار، تهران
گائینی، عباسعلی، ۱۳۸۵، فیزیولوژی انسان، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس فیزیولوژی انسان در قالب یک آزمون مکتوب و عملی پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان یادگیری ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش های آموزشگر، ارائه می کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهام هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

□□□

سرفصل درس «فیزیولوژی ورزش»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فیزیولوژی ورزش به عنوان یکی از گرایش‌های رشته علوم ورزشی بوده و علاقمندان زیادی برای این گرایش وجود دارد. مطالب این درس اطلاعات خوبی برای دانشجویان دوره کارشناسی، مربیان و متخصصین بدنسازی و آمادگی جسمانی، دستیاران فیزیوتراپی و معلمان تربیت بدنی و تندرستی در آموزش و پرورش فراهم خواهد کرد. فیزیولوژی ورزش دانشجویان را با چگونگی فعالیت بدن و واکنش‌ها و سازگاریهای آن به فعالیت ورزشی و تمرین آشنا می‌کند. علاوه براین مطالب این واحد درسی به دانشجویان کمک می‌کند تا با اصول فیزیولوژیک هنگام فعالیت ورزشی آشنا شده و فواید سلامتی ناشی از ورزش و فعالیت بدنی در زندگی آگاه شوند. در واحد فیزیولوژی ورزش به تلفیقی از نظر و عمل پرداخته شده تا دانشجویان درک کاملی از فیزیولوژی ورزشی به دست آورند و آن را در برنامه های تمرینی به کار برند.

نام درس: به فارسی: فیزیولوژی ورزش				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و یادگیری این درس دانشجو قادر خواهد بود درک کاملی از پاسخ و سازگاری‌های حاصل از فعالیت بدنی و ورزش در دستگاه‌های عصبی - عضلانی، قلبی - تنفسی و سوخت و سازی بدست آورد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۳ ساعت پیشنیاز: فیزیولوژی انسان نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آشنای مفاهیم کلی فیزیولوژی ورزش	توانسته است فیزیولوژی فعالیت بدنی، فیزیولوژی ورزش را تعریف کند و اصطلاحات مرتبط با فیزیولوژی ورزشی را تعریف کند.	توانسته است با انواع فعالیت‌های ورزشی آشنا شود و مثال‌هایی برای این نوع فعالیت‌ها ارائه کند.	توانسته است با مسیرهای تامین انرژی فعالیت‌های بدنی مختلف آشنا شود و درک کاملی از تاثیر فعالیت‌های مختلف بر دستگاه‌های عصبی - عضلانی، قلبی - تنفسی داشته باشد.	
آشنایی با واکنش و سازگاری‌های دستگاه‌های مختلف بدن به فعالیت بدنی و ورزش	شناخت تاثیر فعالیت‌های ورزشی مختلف بر دستگاه‌های عصبی - عضلانی، قلبی - تنفسی و مسیرهای سوخت و سازی و همچنین درک کاملی از سازگاری‌های ایجاد	با این موضوع که چگونه می‌توان از طریق فعالیت‌های بدنی و تمرین‌های ورزشی مختلف می‌توان سطح آمادگی دستگاه‌های مختلف را ارتقا بخشید،	قادر به تشخیص نیازها و سیستم‌های فیزیولوژیکی درگیر در هر یک از رشته‌های ورزشی باشد و بتواند هر یک از آنها را تقویت کند.	

	شده در این دستگاه ها توسط تمرین های مختلف ورزشی	آشنا شود.	
تکلیف	پاسخ هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می شود که قابل پذیرش است.	پاسخ های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
۱.	آشنایی با تاریخچه، اهمیت و مفاهیم فیزیولوژی ورزش و فعالیت بدنی	فیزیولوژی ورزشی در گذشته و آینده، میراث اروپائیان، آزمایشگاه خستگی هاروارد، تربیت بدنی برای علم ورزش، دوره تحصیل و تحقیق در فیزیولوژی ورزش
۲.	آشنایی با پاسخ و سازگاری های ساختاری دستگاه عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی مقاومتی	ساختار عضله، تمرین مقاومتی و فواید آن، مکانیسم های مربوط به افزایش قدرت عضله،
۳.	آشنایی با پاسخ و سازگاری های ساختاری دستگاه عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی مقاومتی	هایپرتروفی، هایپرپلازیا، آتروفی، کوفتگی عضلانی
۴.	آشنایی با پاسخ و سازگاری های سوخت و سازی عضله به ورزش و فعالیت هوازی	سازگاری های ناشی از تمرینات هوازی، مسیرهای تامین انرژی هوازی، محتوای میوگلوبین، تعداد میتوکندری، نوع تار، آنزیم های اکسایشی
۵.	آشنایی با پاسخ و سازگاری های سوخت و سازی عضله به ورزش و فعالیت بی هوازی	مسیرهای تامین انرژی بی هوازی، تغییرات در توان بی هوازی و ظرفیت غیر هوازی، سازگاری در عضله اسکلتی، سازگاری در سیستم فسفاژن، سازگاری در سیستم گلیکولیتیک،
۶.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل هورمونی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	دستگاه غدد درون ریز، هورمون و طبقه بندی آن، مکانیسم عمل انواع هورمون ها، غدد درون ریز و اعمال آنها
۷.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل هورمونی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	تنظیم متابولیسم کربوهیدرات در حین فعالیت ورزشی، تنظیم متابولیسم چربی در حین فعالیت ورزشی،

□□□

۸.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل هورمونی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	تنظیم هورمونی مایعات و الکترولیت‌ها در حین ورزش، نقش غدد درون‌ریز در هومئوستاز مایعات و الکترولیت‌ها
۹.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل عصبی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	ساختار و عملکرد سیستم عصبی، پتانسیل استراحتی، پتانسیل عمل، انتشار پتانسیل عمل، انتقال دهنده عصبی، پاسخ پس سیناپسی
۱۰.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل عصبی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	دستگاه عصبی مرکزی، مغز و عملکرد اجزای آن، نخاع، دستگاه عصبی محیطی
۱۱.	آشنایی با پاسخ و سازگاری کنترل عصبی عملکرد عضلانی به ورزش و فعالیت بدنی	یکپارچگی حسی حرکتی، فعالیت بازتابی، دوک عضلانی، اندام وتری گلژی، پاسخ حرکتی
۱۲.	آشنایی با پاسخ و سازگاری عملکرد قلبی - عروقی به ورزش و فعالیت بدنی	قلب، جریان خون در قلب، دستگاه هدایت قلب، واژه شناسی عملکرد قلب
۱۳.	آشنایی با پاسخ و سازگاری عملکرد قلبی - عروقی به ورزش و فعالیت بدنی	دستگاه عروقی، نیرو محرکه کلی خون، فشار خون، کنترل داخلی جریان خون، واکنش قلب به فعالیت ورزشی شدید، سازگاری های قلبی - عروقی به ورزش مقاومتی و استقامتی
۱۴.	آشنایی با پاسخ و سازگاری عملکرد دستگاه تنفسی به ورزش و فعالیت بدنی	دستگاه تنفسی و تنظیم آن، انتشار ریوی، انتقال اکسیژن و دی‌اکسید کربن در خون، تنظیم تهویه ریوی
۱۵.	آشنایی با پاسخ و سازگاری عملکرد دستگاه تنفسی به ورزش و فعالیت بدنی	واکنش‌های تنفسی به فعالیت ورزشی شدید، بی‌نظمی تنفسی هنگام فعالیت ورزشی، محدودیت‌های تنفسی در اجرای فعالیت ورزشی، سازگاری‌های تنفسی به تمرین
۱۶.	آشنایی با پاسخ و سازگاری‌های فیزیولوژیکی در فعالیت‌های ورزشی در آب و هوای گرم	تعادل گرمایی در طول فعالیت، اندازه‌گیری درجه حرارت در طول فعالیت ورزشی، تولید و دفع گرما، ترموستات بدن - هیپوتالاموس، رویدادهای دمایی در طول فعالیت جسمانی، فعالیت در محیط گرم، فعالیت ورزشی در محیط گرم

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس فیزیولوژی ورزش با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند.

۴. منابع آموزشی

□□□

رابرگز.آ، رابرت و رابرتس.ا. اسکات، ۲۰۰۰، اصول بنیادی فیزیولوژی ورزش (انرژی، سازگاری‌ها و عملکرد ورزشی)، ترجمه: عباسعلی گائینی و ولی ا... دبیدی روشن، ۱۳۸۴، سازمان سمت. تهران

پاورز. اسکات کی، هولی ادوارد. تی (۲۰۰۱). فیزیولوژی ورزش، تئوری و کاربرد برای آمادگی جسمانی و اجرای ورزشی، ترجمه: سجاد احمدی‌زاد، فرشید طهماسبی، مجتبی صالح‌پور، محمد سلطانی (۱۳۹۱)، انتشارات پژوهشگاه علوم ورزشی و حتمی، چاپ اول، تهران

ویلمور اچ. جک، کاستیل.ال دیوید، کنی دبلیو لاری، (۲۰۰۸)، فیزیولوژی ورزش و فعالیت بدنی، ترجمه: معینی، ضیاء، رحمانی‌نیا فرهاد، رجبی حمید، آقاعلی‌نژاد حمید، سلامی فاطمه (۱۳۸۹)، مبتکران، جلد اول، تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس فیزیولوژی ورزش در قالب یک آزمون مکتوب و عملی پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمنی نیمسال: ارزشیابی ضمنی نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمنی نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

۱. معرفی درس و منطق آن

آمادگی جسمانی اصطلاحی بامفاهیم وسیع است که برای افراد مختلف معنای متفاوت دارد در نتیجه بیان یک تعریف دقیق از آن کار ساده ای نیست. سازمان بهداشت جهانی آمادگی جسمانی را (توانایی اجرای کار عضلانی به صورت رضایت بخش) تعریف نموده است و انجمن آمادگی جسمانی آن را بصورت (توانایی انجام فعالیتی روزانه با قدرت، هوشیاری، بدون خستگی بی مورد و لذت بردن از سرگرمیهای اوقات فراغت و توانایی رو به رو شدن با موارد اضطراری پیش بینی نشده) بیان کرده است. از آنجا که زندگی امروزی، به هزینه انرژی کمتری نیاز دارد و انسان نیز اوقات فراقت خود را به صورت غیر فعال می گذراند، بعضی محققان غیر از موارد اشاره شده در بالا، سه دلیل دیگر را نیز برای برخورداری از آمادگی جسمانی بیان داشته اند :

۱. کمک برای پیشگیری از بیماریهای ناشی از کم تحرکی (مانند بیماری های قلبی ، فشار خون، دیابت، پوکی استخوان و مانند آنها

۲. رسیدن به حداکثر توان ذهنی

۳. داشتن احساس خوشایند و سبک بالی و با انرژی بودن

بنابراین به طور خلاصه آمادگی جسمانی برخورداری از یک انرژی پویا و سرزنده است که نشان دهنده سلامت سیستمهای مختلف بدن و کارکرد خوب آنهاست. توسعه آمادگی جسمانی ، به اجرای بهتر مهارت های رشته ورزشی شما کمک می کند و سطح سلامت شما را افزایش می دهد و تحمل شما را در مقابله با مشکلات بالا می برد و خستگی شما را در اجرای فعالیت هایی که در طول روز انجام می دهید ، کاهش می دهد.

عوامل آمادگی جسمانی را به طور کلی به دو دسته تقسیم می کنند: یکی عوامل وابسته به تندرستی و دیگری عوامل وابسته به آمادگی مهارت های حرکتی .

در آمادگی جسمانی مربوط به تندرستی، شیوه زندگی سالم بهبود کیفیت عملکرد و مسائل ضروری جهت سلامتی انسان مورد توجه است . استقامت قلبی – تنفسی ، قدرت عضلانی، استقامت عضلانی ، انعطاف پذیری و ترکیب بدن از جمله عوامل وابسته به تندرستی هستند .

در آمادگی جسمانی مربوط به مهارت های حرکتی ، بهبود کیفیت عملکرد ورزشی و نیز سایر فعالیتهای جسمانی مورد توجه است که اگرچه جهت حفظ سلامتی انسان ضروری نیست ولی در زندگی روزمره با آنها بسیار سر و کار داریم . عوامل این نوع آمادگی ، سرعت، توان، چابکی، سرعت عمل، تعادل و هماهنگی هستند .

در درس آمادگی جسمانی ۱ به عوامل وابسته به تندرستی و در درس آمادگی جسمانی ۲ به عوامل وابسته به مهارت های حرکتی می پردازیم. معلمان عزیز فعالیت های مربوط به آمادگی جسمانی را باید با ظرافت خاصی اجرا کنند تا انگیزه و علاقه دانش آموزان را در پی داشته باشد . برنامه ریزی ، هدایت ، راهنمایی و نظارت خوب شما در تحقق اهداف مورد نظر بسیار حائز اهمیت است؛ به طوریکه عدم توجه به موارد مذکور ، رسیدن به اهداف را ناممکن میسازد.

نام درس: آمادگی جسمانی ۱				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت
- آشنایی با آمادگی جسمانی و مولفه های مربوط به آن (مولفه سلامتی و مولفه حرکتی) - اهمیت و کاربرد (ارتباط) آمادگی جسمانی مرتبط با سلامتی در زندگی فردی و اجتماعی به منظور ارتقای سطح سلامتی - طراحی برنامه های تمرینی				شایستگی اساسی:
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت و درک مفاهیم عمومی و مولفه های مرتبط در زمینه آمادگی جسمانی و تندرستی	از مفاهیم عمومی آمادگی جسمانی و مولفه های مربوط شناخت بسیار کمی دارد، به طوری که قادر به درک تفاوتها و شباهت های آنها نمی باشد.	قادر به درک تفاوتها و شباهت ها و ویژگی های مفاهیم می باشد.	علاوه بر شناخت و درک مفاهیم و مولفه ها ی سلامتی، قادر به مقایسه و کاربرد این عوامل و مفاهیم می باشد.	
مزایا و اهمیت آمادگی جسمانی برای دانش آموزان و اقشار دیگر جامعه	از اهمیت کلی آمادگی جسمانی در تندرستی شناخت داشته و از مزایای فیزیولوژیک آمادگی جسمانی و .... هیچ آگاهی ندارد.	از اهمیت و مزایای فیزیولوژیک، اجتماعی و روانشناختی آمادگی جسمانی شناخت و آگاهی کامل داشته، ولی در مورد اقشار مختلف جامعه اطلاعات زیادی ندارد.	از مزایا و اهمیت آمادگی جسمانی بر روی دانش آموزان و سایر اقشار جامعه آگاهی کامل پیدا می کنند.	
یادگیری روشهای تمرینی برای بهبود	هیچ اطلاعاتی در مورد روشهای تمرینی مختلف برای بهبود فاکتورهای سلامتی آمادگی جسمانی	در مورد انواع روشهای تمرینی فاکتورهای سلامتی شناخت و اطلاعات کافی داشته ولی قادر به مقایسه	شناخت و اطلاعات کافی در مورد انواع روشهای تمرینی برای سنین و موقعیتهای مختلف دارد.	

فاکتورهای سلامتی آمادگی جسمانی	ندارد. در مورد کاربرد این روشها نیز هیچ شناختی ندارد.	روشهای مختلف هر فاکتور و کاربرد آنها آگاهی کمی دارد.	
شناخت و یادگیری آمونهای میدانی و آزمایشگاهی فاکتورهای سلامتی آمادگی جسمانی	آزمونهای میدانی محدودی که مرتبط با فاکتور سلامتی آمادگی جسمانی می باشد را می شناسد ولی هیچ آزمون آزمایشگاهی را نمی شناسد. بنابراین قادر به تعیین سطح فاکتورهای سلامتی آمادگی جسمانی و ارزیابی دانش آموزان یا افراد دیگر نمی باشد.	از آزمونهای میدانی و آزمونهای آزمایشگاهی مرتبط به فاکتورهای سلامتی آمادگی جسمانی آگاه و شناخت داشته و در اجرای آزمونهای میدانی مهارت کافی داشته ولی در اجرای آزمونهای آزمایشگاهی مهارت ندارد.	هم در شناخت و هم در اجرای آزمونهای میدانی و آزمایشگاهی مرتبط با فاکتور سلامتی آمادگی جسمانی مهارت کافی و لازم داشته، بنابراین می تواند سطح آمادگی جسمانی افراد مختلف را تعیین کند.
طراحی برنامه های تمرینی اصولی آمادگی جسمانی مرتبط به سلامتی برای افراد مختلف	قادر به طراحی برنامه های تمرینی اصولی نمی باشد.	با توجه به اطلاعات علمی و شناختی که پیدا می کند، قادر به طراحی برنامه های تمرینی می باشد. ولی مهارت کافی برای طراحی برنامه های افراد مختلف در سنین و شرایط خاص ندارد.	با توجه به اطلاعات و آگاهی های علمی قادر به طراحی برنامه های تمرینی اصولی برای افراد مختلف در سنین و شرایط خاص را دارد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: تاریخچه آمادگی جسمانی

–تاریخچه آمادگی جسمانی در ایران

□□□

فعالیت یادگیری: مطالعه منابع مربوط و شرکت در مباحث کلاسی

بخش دوم: مقدمه ای بر آمادگی جسمانی و تندرستی

- آشنایی با مفاهیم عمومی در زمینه آمادگی جسمانی و تندرستی
- تعریف آمادگی جسمانی و مولفه های مربوطه
- مزایا (فیزیولوژیک، اجتماعی و روانشناختی) و اهمیت آمادگی جسمانی
- موارد قابل توجه پیش از شروع ورزش و تمرین (تاییدیه پزشکی، تعیین هدف و سطح آمادگی جسمانی، مشخصات و ویژگی های کفش و لباس ورزشی مناسب)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده
- مشارکت در بحث های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده

بخش سوم:

- آموزش نحوه صحیح گرم کردن و سردکردن در هنگام فعالیت ورزشی
- آموزش حرکات بنیادین (راه رفتن، دویدن، سر خوردن، سکسکه، پریدن و....)

فعالیت عملکردی: دانشجویان را به گروه های مختلف تقسیم کنید. در هر جلسه یک گروه وظیفه گرم کردن و سرد کردن کلاس را به عهده خواهد داشت.

بخش چهارم: استقامت قلبی - تنفسی

- تعریف استقامت قلبی - تنفسی
- فعالیت های هوازی و غیر هوازی
- تعیین شدت فعالیت های هوازی از طریق حداکثر ضربان قلب
- روش های تمرین برای بهبود آمادگی قلبی - تنفسی
- ۱. روش تداومی (آهسته ، سریع)
- ۲. روش نوسان در سرعت (فارتلک، تناوبی ساده و تناوبی پیچیده)
- ارزیابی استقامت قلبی - تنفسی (آزمونهای آزمایشگاهی و میدانی)
- آشنایی با کرنومتر و آموزش نحوه کار کردن با آن

فعالیت یادگیری:

- انواع روش های تمرینی که برای بهبود استقامت قلبی - تنفسی آموزش داده شده است تسلط دارد.
- تفاوت فعالیت های هوازی و غیر هوازی را با ذکر مثال توضیح می دهد.

□□□

فعالیت عملکردی:

- با محاسبه حداکثر ضربان قلب خود یک برنامه تمرینی مناسب برای تقویت استقامت قلبی- تنفسی طراحی کنید.
- کاربرد استقامت قلبی- تنفسی را در یک رشته ورزشی در کلاس درس توضیح دهید.
- برای بهبود استقامت قلبی- تنفسی، تمرینی را با توجه به روش های آموزشی داده شده، انتخاب و طراحی کرده و سر کلاس اجرا کند.

بخش پنجم: استقامت و قدرت عضلانی

- آشنایی با مفاهیم عمومی در زمینه قدرت و استقامت عضلانی (یک تکرار بیشینه، تکرار، دوره، عضله یا گروه عضلات و انواع انقباضات)
- نقش و جایگاه عضلات در بدن
- عوامل موثر در قدرت و استقامت عضلانی (اندازه و طول عضله، عوامل بیومکانیکی و ..)
- آموزش روش های تمرین قدرتی (روش هم طول، روش هم تنش، روش هم جنبش و روش پلیومتریک)
- آموزش طراحی تمرینات قدرتی (تمرینات قدرتی هم طول، هم تنش، هم جنبش و دایره ای)
- ارزیابی قدرت و استقامت عضلانی (آزمونهای آزمایشگاهی و میدانی)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- انواع آزمونهای آزمایشگاهی و میدانی که برای ارزیابی قدرت و استقامت عضلانی آموزش داده شده، شناخت کامل دارد سر کلاس به طور عملی اجرا می کند.
- روش های تمرینی را مقایسه کرده، مزایا و معایب و کاربرد هر کدام را عملاً سر کلاس درس یا به صورت کتبی به استاد ارایه دهد.

فعالیت عملکردی:

- در هر یک از قابلیت های قدرت و استقامت عضلانی، حداقل برای عضلات بزرگ بدن خود برنامه ای تنظیم نماید.
- تمرین مقاومتی مناسبی را با توجه به شرایط و ویژگی های خود طراحی کنید.
- نحوه ی صحیح تعیین حداکثر وزنه مناسب، برای تمرین های مقاومتی را تعیین کنید

بخش ششم: انعطاف پذیری

- تعریف انعطاف پذیری و عوامل محدود کننده
- آموزش روش های توسعه انعطاف پذیری
- ۱. کشش ایستا
- ۲. کشش پویا

□□□

۳. کشش پی ان اف

-ارزیابی انعطاف پذیری (آزمونهای آزمایشگاهی و میدانی)

-ارتباط بین قدرت و انعطاف پذیری

فعالیت یادگیری:

-مشارکت در بحث های کلاسی

-پاسخ به پرسش های مطرح شده

-انواع آزمونهای آزمایشگاهی و میدانی که برای ارزیابی انعطاف پذیری آموزش داده شده، سر کلاس به طور عملی اجرا نماید.

-انواع روشهای انعطاف پذیر را در یک اجرا با هم مقایسه نماید.

فعالیت عملکردی:

-با توجه به ویژگی های بدنی خود یک روش انعطاف پذیری را برای مفاصل بدن طراحی و اجرا نماید.

بخش هفتم: ترکیب بدن

-آشنایی با مفاهیم ساختار، اندازه و ترکیب بدن

-اندازه گیری چربی بدن

-بدست آوردن وزن مطلوب و BMI

-ارزیابی ترکیب بدن

فعالیت یادگیری:

-مشارکت در بحث های کلاسی

-پاسخ به پرسش های مطرح شده

فعالیت عملکردی:

- باتوجه به اندازه و وزن، شاخص بیا ما ی خود را محاسبه کنید.

- با استفاده از روشهای اندازه گیری وزن مناسب خود یا دوستان را تعیین کنند .

نکته

همانطور که می دانید این واحد به طور عملی در طول یک ترم اجرا می شود. بنابراین مدرس باید تمرینات متنوعی از ترکیب محتوای درسی که در بالا شرح داده شده را در هر جلسه برنامه ریزی کند تا به اهداف مورد نظر برسد. یعنی باید دو یا چند سرفصل بخش های مختلف را در کنار هم در هر جلسه اجرا کند. (مثلاً نباید صرفاً چندین جلسه روی استقامت قلب- تنفسی تمرکز کند و تمرین دهد، بعد تمرینات مربوط به آن را کنار بگذارد و به سراغ فاکتور بعدی رود، بلکه باید سعی کند همه عوامل را در کنار هم در طول یک ترم کار کند و تمرین دهد). این واحد یکی از مهمترین و کاربردی ترین دروسی می باشد که یک معلم باید از آن آگاهی و شناخت کافی داشته باشد.

□□□

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه استاد - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازند و در مباحث و کلاس‌های شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در همه جلسات درس، چند مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی نیز مورد تمرین قرار می‌گیرد. برقراری ارتباط میان آموخته‌های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت‌های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می‌باشد که منجر به درک عمیق‌تر مطالب و بکارگیری دانش نظری، راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلم در موقعیت‌های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

- کتاب آمادگی جسمانی تألیف دکتر عباسعلی گائینی و دکتر حمید رجبی، انتشارات سمت (۱۳۹۳)
- کتاب راهنمای فیتنس از مبتدی تا پیشرفته تألیف هیربد چوبک، انتشارات علوم ورزشی (۱۳۹۵)
- کتاب طراحی تمرینات قدرتی پاول کالینز، ترجمه سید علی حسینی - نخعی نیازی - اسماعیل عباس نژاد، انتشارات حتمی (۱۳۹۱)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی تکوینی ۶ نمره (فعالیت‌های یادگیری و عملکردی و حضور فعال در فعالیت‌های کلاس)
- ارزشیابی پایانی ۱۴ نمره (با توجه به کارها و تمریناتی که در طول ترم اجرا می‌شود، آزمون گرفته شود، البته مدرسان دقت فرمایند که هم تکنیک و هم رکورد مد نظر قرار گیرد)

۱. معرفی درس و منطق آن

ورزش ژیمناستیک به مجموعه حرکات هماهنگ موزون گفته می شود که در آن قابلیت های جسمانی و حرکتی از قبیل استقامت، قدرت، انعطاف پذیری، سرعت، چابکی و هماهنگی عصبی عضلانی توسعه و تکامل می یابد بهترین تعریفی که از ژیمناستیک می توان ارائه کرد، مدیریت بدن با استفاده از حرکات اصولی است که تسط و کنترل ورزشکار بر بدن خویش را افزایش می دهد. از سویی دیگر این ورزش شامل آموزش و رشد مهارت های دیگری از قبیل تعادل است و سبب توسعه ی مهارت های تعادلی ورزشکار که شامل کنترل بدن در فضا است هم می شود. ورزش ژیمناستیک تبلوری از حرکات بسیار زیبای انسان است که قدرت، استقامت، انعطاف و زیبایی اندام را در انسان به وجود می آورد. کارشناسان علم ورزش، ژیمناستیک را رشته ای علمی و پایه و تغذیه کننده دیگر رشته های ورزشی می دانند. ژیمناستیک از آن جهت رشته ای پایه ای قلمداد می شود که بسیاری از تکنیک ها و فنون رشته های ورزشی را در بر می گیرد. در واقع می توان گفت جامعه ای در ورزش موفق است که ژیمناستیک قوی و توسعه یافته دارد. ژیمناستیک به عنوان رشته ی مادر و پایه ی رشته ها معرفی گردیده است و این موضوع نسبت به ورزش شنا و دو میدانی اولویت بیشتری هم دارد. چرا که اگر شما به ورزش شیرجه و دیگر ورزش ها دقت کنید حرکات ژیمناستیک را می بینید. بنابراین ورزش ژیمناستیک را با دو هدف می توان کار کرد.

۱- همگانی (کسب آمادگی برای ورود به رشته های ورزشی دیگر)

۲- قهرمانی (ادامه ی این ورزش به صورت حرفه ای و کسب افتخار در این ورزش)

ژیمناستیک هنری در دو بخش انجام می شود: بخش اول، بخش حرکات زمینی یا حرکاتی است که روی پیست مخصوص صورت می گیرد و بخش دوم حرکاتی است که بر روی وسایل انجام می شود که از این وسایل می توان به دارحلقه، بارفیکس، پارالل، موازنه، خرک و ... اشاره کرد. با وجود گنجاندن ژیمناستیک در برنامه ی تربیت بدنی مدارس، دانش آموزان و معلمان اغلب از ژیمناستیک استقبال نمی کنند، چون برای عرضه یک برنامه ژیمناستیک با کیفیت در مدارس مواعی وجود دارد که باید بر آن غلبه کنند. از موانع ابتدایی می توان به کمبود مربیان ژیمناستیک در آموزش و پرورش، نبود صلاحیت های حرفه ای در مدیریت، عدم وجود ابتدایی ترین امکانات لازم برای ژیمناستیک در مدارس، خطر فقدان آمادگی بدنی کلی دانش آموزان که عمداً آمادگی عضلانی است را بیان می کند. ژیمناستیک ایران برای نزدیک شدن به سطح ژیمناستیک دنیا از نظر به کارگیری علوم مختلف ورزشی و شیوه های نوین آموزشی، نیازمند دگرگونی های اساسی و تحول در بنیادهای آموزش و تلاش دست اندرکاران ورزشی کشور می باشد. بنابراین واحد های ژیمناستیک که در دانشگاهها برای دانشجویان معلم ارائه می شود باید این کاستی ها را تا حدود زیادی رفع کند و معلمانی پرورش دهد که از دانش و تسلط کافی برای آموزش ژیمناستیک به دانش آموزان برخوردار باشند.

نام درس: ژیمناستیک				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: - آشنایی با مبانی حرکتی و حرکات پایه ی ژیمناستیک در چهار وسیله اصلی زمینی، موازنه ، خرک و پارالل دختران - بهبود و توسعه ی فاکتورهای جسمانی و حرکتی به منظور آمادگی بیشتر برای فعالیت در سایر رشته ها - بسترسازی مناسب جهت رشد و شکوفایی استعداد ورزشی				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۶۴ ساعت
				شایستگی اساسی:
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت و درک مفاهیم عمومی و تقسیم بندی مهارت های پایه در ژیمناستیک (جابجایی، تعادلی و چرخشی)	از مفاهیم عمومی شناخت بسیار کمی دارد. اما از تقسیم بندی مهارت های پایه هیچ آگاهی ندارد.	شناختش از مفاهیم عمومی ژیمناستیک زیاد می شود و اطلاعات مختصری نسبت به تقسیم بندی مهارت های پایه ژیمناستیک پیدا می کند.	علاوه بر شناخت و درک مفاهیم عمومی ژیمناستیک ، تسلط کامل و جامع از مهارت های پایه جابجایی، تعادل و چرخشی داشته، بطوریکه می داند این مهارتها، اساس و پایه ی شناخت ژیمناستیک و کلیه رشته های ورزشی می باشد.	
مزایا و اهمیت آمادگی جسمانی برای یادگیری رشته ورزشی ژیمناستیک	از اهمیت کلی آمادگی جسمانی در تندرستی شناخت داشته ولی از مزایای فیزیولوژیک و روانی آمادگی جسمانی فراگیرنده ها برای یادگیری ژیمناستیک هیچ آگاهی ندارد.	از اهمیت و مزایای فیزیولوژیک، اجتماعی و روانشناختی آمادگی جسمانی برای یادگیری ژیمناستیک شناخت و آگاهی کامل داشته، ولی در مورد روش توسعه این عوامل اطلاعاتی ندارد.	از اهمیت و مزایای فیزیولوژیک، اجتماعی و روانشناختی آمادگی جسمانی برای یادگیری ژیمناستیک و روش های تمرینی مربوطه شناخت و آگاهی کامل خواهد داشت.	

شناخت و درک مراحل یادگیری) حیطه شناختی ، عاطفی و روانی- حرکتی (بلوم در آموزش حرکات ژیمناستیک	-شناخت رفتارهای ایمنی و مراقبت از سلامتی - تصحیح و تجزیه و تحلیل اشتباهات خود و دیگران (حیطه دانشی)	قبول و پذیرش احساسی که در نتیجه تمرینات، شکست ها و موفقیت ها در حرکات بدنی بوجود می آید (حیطه عاطفی).	-ترکیب حرکات و تنظیم کردن آن ها به صورت یک برنامه (حیطه روانی- حرکتی) -فراگیرنده بتواند به طور سنجیده و شایسته ضعف های احتمالی خود را شناخته و آن ها را رفع کند و به شناخت های جدید با ادغام این سه حیطه دسترسی یابد

۱. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: تاریخچه ژیمناستیک

-تاریخچه ژیمناستیک در ایران

فعالیت یادگیری: مطالعه منابع مربوط و شرکت در مباحث کلاسی

بخش دوم: مقدمه ای بر ژیمناستیک

-تعریف ژیمناستیک و اهمیت این رشته ورزشی

-آشنایی با رشته ژیمناستیک و شاخه های آن

-معرفی اسباب های ژیمناستیک ، وسایل و امکانات آموزشی، کمک آموزشی و ایمنی

-نحوه ارزیابی این واحد

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده

-مشارکت در بحث های کلاسی

-پاسخ به پرسش های مطرح شده

□□□

بخش سوم:

- آموزش نحوه صحیح گرم کردن (عمومی و اختصاصی) و سردکردن در این رشته ورزشی
- آموزش حرکات و مهارت های پایه ی در ژیمناستیک (مهارت های جابجایی، تعادلی و چرخشی)

فعالیت عملکردی: دانشجویان را به گروه های مختلف تقسیم کنید. در هر جلسه یک گروه وظیفه گرم کردن و سرد کردن کلاس را به عهده خواهد داشت.

بخش چهارم: بدنسازی برای رشته ژیمناستیک

- تمرینات مقدماتی جسمانی ویژه (قدرتی، استقامتی، انعطاف پذیری و توان)
- آموزش گهواره پا جمع و پا باز، شمع، سرسره، فرقون، پا بازها، شنا سوئدی
- آموزش پوزیسیون های (حالت یا فرم) دست و پا در ژیمناستیک

فعالیت یادگیری:

- انواع روش های تمرینی که برای بهبود و توسعه قدرت، استقامت، انعطاف پذیری و توان آموزش داده شده است تسلط دارد.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به سطح آمادگی جسمانی فراگیرندگان کلاس یک برنامه تمرینی مناسب طراحی کنید.
- کاربرد پوزیسیون های دست و پا در رشته ژیمناستیک را در کلاس درس توضیح دهید.

بخش پنجم: حرکات زمینی

- آموزش ایستادن و دویدن اصول صحیح ژیمناستیک
- آموزش انواع چرخش ها ، پرش ها (پا صاف، باز- آهو-گابریل- قیچی و گربه)، جهش ها (خم از جلو، خم از عقب، باز و پا بکس) و تعادلی ها (فرشته)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کمک های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- انواع حرکاتی که آموزش داده شده است را می تواند به طور صحیح با رعایت کلیه نکات مهم اجرا نماید.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به حرکاتی که یادگرفته برای خود یک برنامه ترکیبی ساده طراحی، و اجرا نماید.

بخش ششم: آموزش حرکات زمینی

- غلت جلو (پاجمع و پا باز)

□□□

- غلت عقب (پا باز و پا جمع)
- شیرجه غلت
- غلت عقب بالانس (ویمیک)
- بالانس و بالانس غلت (پا جمع و پا باز و یک پا)
- چرخ و فلک (دو دست و یک دست)
- پیچ (چرخ و فلک پیچ)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کمک های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- انواع حرکاتی که آموزش داده شده است را می تواند به طور صحیح با رعایت کلیه نکات مهم اجرا نماید.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به حرکاتی که یادگرفته برای خود یک برنامه ترکیبی طراحی، و اجرا نماید.

بخش هفتم: آموزش خرم

- آشنایی با خرم و وسایل کمک آموزش مربوطه
- آموزش مراحل پرش خرم (دورخیز، پریدن جفت روی پیش تخته، جدا شدن از پیش تخته، پرواز اول، گذاشتن دست ها روی خرم، پرواز دوم و فرود)
- آموزش نوع پرش از روی خرم (درو طرفین یا پا باز و درو تو دست یا پا جمع)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کمک های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- پرش درو تو دست و درو طرفین را می تواند اجرا کند.

بخش هشتم: آموزش موازنه

- آشنایی با موازنه و وسایل کمک آموزشی مربوطه
- تمرینات آشنایی با چوب موازنه ، فرم بدن و وضعیت بازوها یا سر شانه
- برخاستن ها (بالا رفتن، برخاستن درو تو دست پا جمع، درو یک پا تو دست، درو از پهلوی با حالت یک پا کشیده)
- راه رفتن ، دویدن و چرخش ایستاده یا نشسته (یک پا یا دو پا)
- انواع جهش ها ، پرش ها (به بالا ، سکسکه، قیچی، گربه، آهو، یک پا جلو باز) و تعادلی (فرشته، فرشته زانو ، اربسک، نشسته یک پا و نشسته زاویه)
- غلت جلو و غلت عقب

□□□

- بالانس رفت و برگشت
انواع فرودها (فرود پا باز، پرش صاف بالاف پرش پا جمع و پا باز و پیچ)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کمک های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- انواع حرکاتی که آموزش داده شده است را می تواند به طور صحیح با رعایت کلیه نکات مهم بر روی چوب موازنه اجرا نماید.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به مجموعه حرکاتی که یادگرفته برای خود یک برنامه ترکیبی طراحی، و اجرا نماید.

بخش نهم: آموزش پارالل

- آشنایی با پارالل و رعایت نکات ایمنی لازم
- برخاستن به استقرار
- فرود از استقرار (فرم دال)
- حرکات روی میله (آوردن یک پا به جلو و جابجا کردن دستها و درو یک پا از استقرار)
- چرخش ها (زیر یک زانو به عقب و برگشت، چرخ شتر به جلو، پول اور، چرخ شکم به عقب)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در کمک های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- انواع حرکاتی که آموزش داده شده است را می تواند به طور صحیح با رعایت کلیه نکات مهم بر روی پارالل اجرا نماید.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به مجموعه حرکاتی که یادگرفته برای خود یک برنامه ترکیبی طراحی، و اجرا نماید

نکته

همانطور که می دانید این واحد به طور عملی در طول یک ترم اجرا می شود. بنابراین مدرس باید تمرینات اصولی و متنوعی از ترکیب محتوای درسی اسباب های مختلف ژیمناستیک که در بالا شرح داده شده را در هر جلسه برنامه ریزی و اجرا کند تا به اهداف مورد نظر برسد. دانشجویان معلم باید در فراگیری این تکنیک ها نهایت تلاششان را بکنند تا در ترم بعد در واحد آموزش ژیمناستیک، نحوه آموزش، مراحل آموزش و کلاسرداری را به طور تخصصی و ماهرانه ای کسب کرده و در مدارس به دانش آموزان آموزش دهند.

۲. راهبردهای تدریس و یادگیری

□□□

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه استاد - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازند و در مباحث و کلاس‌داری شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در همه جلسات درس، چند مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی نیز مورد تمرین قرار می‌گیرد. برقراری ارتباط میان آموخته‌های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت‌های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می‌باشد که منجر به درک عمیق‌تر مطالب و بکارگیری دانش نظری، راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلم در موقعیت‌های واقعی مدرسه خواهد شد.

۳. منابع آموزشی

- کتاب ژیمنا ستیک دختران - مولف، آمنه رضوی - انتشارات مبتکران (۱۳۸۱)
- کتاب ژیمنا ستیک پیشرفته دختران (برای استفاده مدرسین، مربیان و دانشجویان رشته تخصصی ژیمنا ستیک و ژیمنا ستهای پیشرفته) - مولف، آمنه رضوی - انتشارات دانشگاه الزهرا (۱۳۸۵)
- کتاب ژیمنا ستیک ۱ دختران - مولف، آمنه رضوی - انتشارات آموزش و پرورش (۱۳۹۰)
- کتاب آموزش ژیمنا ستیک از مبتدی تا پیشرفته - مولف، اکبر جهان‌نیا - انتشارات آوای ظهور (۱۳۹۳)

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی تکوینی (فعالیت‌های یادگیری و عملکردی و حضور فعال در فعالیت‌های کلاس)
- ارزشیابی پایانی (با توجه به آموزش‌های کلاس، در هر اسباب برنامه‌ای که توسط خود دانشجو طراحی شده، اجرا می‌شود و بر اساس آن توسط مدرس ارزیابی خواهد شد.)

سرفصل درس «حرکات اصلاحی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس حرکات اصلاحی به عنوان یکی از گرایش های تخصصی رشته علوم ورزشی نیازمند آشنایی کامل با آناتومی حرکتی، حرکت شناسی عملکردی، پاتومکانیک و علم تمرین می باشد. در واقع این درس کمک می کند تا معلم ورزش با شناخت وضعیت بدنی مطلوب و بهینه بتواند ناهنجاریهای وضعیتی و ساختاری دانش آموزان را شناسایی نماید، درجه ناهنجاری را ارزیابی نماید و با توجه به ماهیت ناهنجاری حرکات اصلاحی مناسب را به منظور اصلاح یا پیشگیری از پیشرفت ناهنجاری ارائه نماید.

نام درس: به فارسی: حرکات اصلاحی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و یادگیر این درس دانشجو قادر خواهد بود تعریف و مفهوم وضعیت بدنی مناسب و بهینه را ارائه نماید و با تعریف، نشانه ها و علائم ناهنجاریهای قامتی، نحوه غربالگری و ارزیابی ناهنجاریهای وضعیتی و حرکات اصلاحی هر ناهنجاری آشنایی مقدماتی پیدا کند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی:
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	
توانایی تعریف و تشخیص نشانه ها و علائم ناهنجاریهای وضعیتی عمده اندام فوقانی، ستون فقرات، کمر بند شانه ای و اندام تحتانی	توانایی تعریف ناهنجاریهای وضعیتی عمده اندام فوقانی، ستون فقرات، کمر بند شانه ای و اندام تحتانی	توانایی تعریف وضعیت بدنی بهینه و نحوه عبور خط کشش ثقل از هر یک از مفاصل و اندامهای بدن.	وضعیت بدنی و ناهنجاریهای وضعیتی	
اندازه گیری و ارزیابی ناهنجاریهای وضعیتی عمده اندام فوقانی، ستون فقرات، کمر بند شانه ای و اندام تحتانی	شناخت ویژگیها و مشخصات ابزارهای اندازه گیری وضعیت بدنی.	توانایی غربالگری وضعیت بدنی با استفاده از صفحه شطرنجی و خط شاقولی (روش های مشاهده ای)	ارزیابی ناهنجاریها	
توانایی تنظیم برنامه تمرینات اصلاحی عملکردی برای ناهنجاریهای اندام فوقانی،	توانایی تنظیم برنامه های اصلاحی انعطاف پذیری و قدرتی برای ناهنجاریهای عمده وضعیتی اندام	آشنایی با اصول برنامه ریزی و تجویز تمرینات اصلاحی	تجویز حرکات اصلاحی	

فوقانی، ستون فقرات، کمر بند شانه ای و اندام تحتانی	کمر بند شانه ای و اندام تحتانی			

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
۱.	مفهوم تعادل سیستم اسکلتی عضلانی	اصول بیومکانیکی تعادل در دستگاه اسکلتی عضلانی، تعریف مرکز ثقل و خط کشش ثقل
۲.	وضعیت بدنی و تاثیر خط کشش ثقل بر آن	تعریف وضعیت بدنی ایده آل و بهینه، بررسی عبور خط کشش ثقل از مفاصل مختلف بدن در دو نمای خلفی جانبی، تاثیر خط کشش ثقل بر مفاصل مختلف بدن، عوامل تاثیر گذار بر وضعیت بدنی
۳.	رشد جسمانی و وضعیت بدنی	الگوهای رشد بدنی در دوران مختلف رشدی، تغییرات وضعیت بدنی مرتبط با رشد تکلیف ۱: تاثیر سنت ها و پوشش های فرهنگی گوناگون بر وضعیت بدنی کودکان به چه صورت است؟
۴.	ناهنجاری های اندام فوقانی-کج پستی	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری کج پستی
۵.	ناهنجاری های اندام فوقانی- شانه نابرابر-لگن نامتقارن	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاریهای شانه نابرابر و لگن نامتقارن
۶.	ناهنجاری های اندام فوقانی-سر به جلو-گرد پستی	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاریهای سر به جلو و گرد پستی تکلیف ۲: نحوه استفاده صحیح از تلفن همراه و کامپیوتر به منظور مراقبت از راستای ستون فقرات و شانه چگونه است؟
۷.	ناهنجاری های اندام فوقانی-گود پستی	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری گود پستی
۸.	ناهنجاری های اندام فوقانی-پشت صاف	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری پشت صاف
۹.	ناهنجاری های اندام تحتانی- ناهنجاریهای سر استخوان ران	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری کوکسا ورا، کوکسا ولگا، آنتیورژن و ریتورورژن آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می‌آید.
۱۰.	ناهنجاری های اندام تحتانی-زانوی پرانتری	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری زانوی پرانتری، زاویه کیو در زانو و نحوه اندازه گیری آن
۱۱.	ناهنجاری های اندام تحتانی-زانوی ضربدری	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاری زانوی ضربدری تکلیف ۳: دانشجو مراحل غربالگری وضعیت بدنی با استفاده از تست نیوپورک را به صورت

□□□

		مکتوب ارائه دهد
۱۲.	ناهنجاریهای پا-شست کج-انگشت چکشی-انگشت چنگالی	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاریهای شست کج، انگشت چکشی و انگشت چنگالی
۱۳.	ناهنجاریهای پا-کف پای صاف- کف پای گود	تعریف، نشانه ها، علائم، ارزیابی و حرکات اصلاحی ناهنجاریهای کف پای صاف و کف پای گود
۱۴.	راه رفتن- ناهنجاریهای راه رفتن	مکانیسم و مراحل راه رفتن، آشنایی و ارزیابی راه رفتن های ناهنجار
۱۵.	نشستن	ارگونومی میز و نیمکت در مدارس، نحوه نشستن صحیح دانش آموزان
۱۶.	اصول اولیه طراحی برنامه حرکات اصلاحی	آشنایی با اصول تمرین، آشنایی با روش های تمرینات انعطاف پذیری، مقاومتی و نحوه رهائش عضلات

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان می بایستی ۳۰ درصد از زمان کلاس را به کارهای عملی شامل ارزیابی وضعیت بدنی و اندازه گیری ناهنجاریهای مختلف زیر نظر مدرس صرف نمایند.

۴. منابع آموزشی

دانشمندی، علیزاده، قراخلو (۱۳۹۴): حرکات اصلاحی. تهران: سمت.
رجبی، صمدی (۱۳۹۳): آزمایشگاه حرکات اصلاحی. تهران: دانشگاه تهران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس حرکات اصلاحی در قالب یک آزمون مکتوب و عملی پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان یادگیری ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش های آموزشگر، ارائه می کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سرفصل درس «آسیب شناسی ورزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس آسیب شناسی ورزشی به عنوان یکی از گرایش های تخصصی رشته علوم ورزشی نیازمند آشنایی کامل با آناتومی حرکتی، حرکت شناسی عملکردی، حرکت درمانی و پاتومکانیک می باشد. در واقع این درس کمک می کند تا معلم ورزش با شناخت علائم و نشانه های آسیب های رایج ورزشی، سعی در پیشگیری و شناسایی آنها در دانش آموزان نماید.

نام درس: به فارسی: آسیب شناسی ورزشی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و یادگیر این درس دانشجو با آسیب های بافت نرم و سخت در ورزش، تقسیم بندی، نشانه ها و علائم هر آسیب و درمان های اولیه آسیب های حاد بافت نرم و استراتژی های پیشگیری از آسیب های ورزشی آشنا خواهد گردید.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
				ثباتی اساسی:
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
توانایی انجام درمان های اولیه آسیب های حاد بافتهای نرم و سخت و ذکر مراحل درمان کامل آنها	توانایی ذکر نشانه ها و علائم آسیب های بافت نرم و سخت	توانایی تعریف آسیب های بافت نرم و سخت	آسیب های بافت نرم و سخت	
شناخت مراحل درمان و مدیریت آسیب های شایع ورزشی	شناخت نشانه ها و علائم آسیب های شایع ورزشی	توانایی تعریف آسیب های شایع در رشته های ورزشی گوناگون	آسیب های شایع ورزشی	
شناخت برنامه های تمرینی پیشگیری از آسیب های ورزشی	شناخت استراتژیهای رایج پیشگیری از آسیب های ورزشی	توانایی نام بردن عوامل داخلی و خارجی و مکانیسم های وقوع آسیب های ورزشی	استراتژی های پیشگیری از آسیب ورزشی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

□□□

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
۱.	عوامل خطر در آسیب	عوامل خطر داخلی، خارجی و مکانیسم وقوع آسیب های ورزشی
۲.	آسیب های استخوانی و مفصلی	تعریف و انواع آسیب های شکستگی، آسیب های وارده به ضریع استخوان، خونمردگی و کبودی ها، دررفتگی
۳.	آسیب های بافت نرم	آسیب های عضلانی و تاندونی، دسته بندی آنها و علائم هر دسته تکلیف ۱: دانشجو باید شایع ترین آسیب های رایج در رشته های ورزشی مدارس را بررسی نموده و به صورت گزارش مکتوب به مدرس ارائه نماید.
۴.	آسیب های غضروفی و بورس ها	آسیب آرتريت، انواع آسیب های بورس ها، دسته بندی و علائم هر دسته
۵.	آسیب های شانه	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل شانه در ورزش
۶.	آسیب های آرنج، مچ دست و انگشتان در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل شانه، مچ دست و انگشتان در ورزش
۷.	آسیب های ستون فقرات در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های ستون فقرات در ورزش
۸.	آسیب های مفصل ران و لگن در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل ران و لگن در ورزش آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می آید.
۹.	آسیب های کشاله ران و ران در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های کشاله ران و ران در ورزش
۱۰.	آسیب های مفصل زانو در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل زانو در ورزش
۱۱.	آسیب های مفصل زانو در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل زانو در ورزش تکلیف ۲: چرا آسیب ACL در ورزش کاران زن بیشتر از مردان رخ می دهد؟
۱۲.	آسیب های مفصل مچ پا در ورزش	تعریف، نشانه ها، علائم، درمان حاد و درمان کلی آسیب های مفصل مچ پا در ورزش
۱۳.	روش های درمان آسیب های بافت نرم	اصول مدیریت آسیب های بافت نرم، اصل RICE
۱۴.	استراتژی های پیشگیری از آسیب های زانو در ورزش	تمرینات تعادلی، ثبات مرکزی و عصبی عضلانی و برنامه جامع پیشگیری از آسیب +۱۱
۱۵.	استراتژی های پیشگیری از آسیب های مچ پا در ورزش	تمرینات تعادلی، ثبات مرکزی و عصبی عضلانی و تمرینات تخته تعادل
۱۶.	استراتژی های پیشگیری از آسیب های کمر و شانه در ورزش	استراتژی های پیشگیری از آسیب های بیش تمرینی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس آسیب‌شناسی ورزشی با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان می‌بایستی ۳۰ درصد از زمان کلاس را به کارهای عملی شامل معاینات اولیه ارزیابی مفاصل و عضلات و اصول مدیریت آسیب‌های حاد زیر نظر مدرس صرف نمایند.

۴. منابع آموزشی

دانشمندی، علیزاده، قراخلو (۱۳۹۴): آسیب‌شناسی ورزشی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس آسیب‌شناسی ورزشی در قالب یک آزمون مکتوب و عملی پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمنی نیمسال: ارزشیابی ضمنی نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۱۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمنی نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۶۰ درصد امتیاز

سرفصل درس «بسکتبال»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلم تربیت بدنی بعنوان مهمترین عامل تعلیم علوم و فنون ورزشی در مدارس باید هر یک از رشته های ورزشی را بطور اصولی فراگیرد تا بتواند آنها را به دانش آموزان انتقال دهد و دانش آموزان مستعد و توانمند در هر رشته ورزشی را شناسایی و آنها را راهنمایی و پرورش دهد و مهمتر اینکه از طریق تعلیم این ورزشها به تربیت آنها در امور اخلاقی و اجتماعی اهتمام ورزد. بسکتبال یک رشته ورزشی می باشد که عمده عوامل آمادگی جسمانی مانند قدرت، سرعت، توان، چابکی، عکس العمل، انعطاف پذیری، تعادل، هماهنگی عصبی-عضلانی، استقامت عضلانی و قلبی-عروقی-تنفسی تقویت می گردد و همه اندامهای تحتانی شامل دستها، پاها و نیز تنه در گیر می باشد همچنین با توجه به بالانس خاصی که در اغلب تکنیکهای این رشته وجود دارد موجب رشد اندامها بطور متناسب می گردد. پرتحرک بودن این ورزش، میزان گرایش جوانان را به خود افزون نموده است. با توجه به این جنبه ها یادگیری این رشته ورزشی یکی از فعالیتهای ضروری معلم است لذا دانشجو معلمان باید بصورت خیلی جدی به یادگیری آن بپردازند و به دلیل وجود تکنیکهای زیاد فردی و گروهی، تلاش گسترده ای بدون فوت وقت از جانب مربیان حاذق باید صورت گیرد تا آموزش این رشته در این دو درس تا حد قابل قبولی میسر گردد.

با توجه به مهارتهای پیچیده ای که در بسکتبال وجود دارد و به دلیل وجود قوانینیکه موجب محدودیتهای زمانی می شوند و بازیکن را موظف می کند تا تکنیکها را سریع انجام دهد، پرداختن به این رشته نیازمند سطح آمادگی جسمانی بالایی باشد و انرژی زیادی را می طلبد لذا نیاز است تا دروس عملی که در ورزش بعنوان ورزش مادر محسوب می شوند و قابلیتهای آمادگی جسمانی را افزایش می دهند قبل از این درس تدریس شوند به همین دلیل دروس آمادگی جسمانی، ژیمناستیک و دومیدانی پیشنیاز این درس قرار می گیرند. از طرف دیگر این درس پیشنیاز درس آموزش بسکتبال می باشد لذا طی مراحل آموزش، باید از تمریناتی استفاده نمود که ضمیمه یادگیری مهارتها سطح توانمندی و تسلط دانشجو معلمان در اجرای آنها آنقدر افزایش یابد که فراگیران بتوانند در فعالیتهای گروهی و موقعیتهای مختلف آنها رابه راحتی استفاده نمایند.

مشخصات درس	نام درس: بسکتبال
نوع درس: عملی	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۳۲ جلسه (۶۴ ساعت)	
پیشنیاز: آمادگی جسمانی ۱ و ژیمناستیک، دو میدانی ۱	
نحوه آموزش: انفرادی-گروهی	
تعداد مناسب دانشجویان برای تشکیل کلاس: ۱۰ تا ۱۸ نفر	
	۱. اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
	۲. با یادگیری مهارتهای این رشته تمام تکنیکهای فردی (حمله ای و دفاعی) که در بسکتبال وجود دارد را انجام دهد.
	۳. بردلایل استفاده از هر تکنیک در موقعیتهای مختلف واقف می باشد و قوانین مربوط به هر کدام را می داند.
	۴. از موقعیتهای ضدمحمله ۱ علیه هیچ، ۲ علیه ۱ و ۳ علیه ۲ شناخت مناسبی پیدا می کند و قادر است در این موقعیتهای تصمیم معقولانه ای را اتخاذ نماید همچنین با دفاع مناسب این موقعیتهای آشنایی دارد.
	۵. نفوذهای مختلف (L_cat ، V_cat ، Banana_cat ، wave_cat و ...) را می شناسد.
	۶. با توجه به تمرینات ترکیبی که طی طول ترم انجام می دهد با شرایط اولیه بازی تیمی بخصوص در حد بازیهای ۱ علیه ۱، ۲ علیه ۲ و ۳ علیه ۳ آشنا می باشد.
	۷. با موقعیت پرتاب پناالتی و اینکه چه زمانی این پرتاب اجرا می شود آشنایی دارد.
	دانشجو معلم با توجه به تواناییها، قابلیتهای جسمانی، علاقه، توجه و تلاش خود هر کدام از ملاکهای مربوطه را در یکی از سطوح انجام خواهد داد.

شایستگی اساسی:	ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	یادگیری مهارت‌ها	کلیه مهارتهایی که آموزش داده می شود را بتواند انجام دهد.	مهارتهای یادگرفته شده را با تسلط و در زمان کوتاهی بتواند انجام دهد.	بتواند مهارت‌ها را با حضور مدافع و در شرایط رقابت بخوبی به انجام رساند.
	چرایی کاربرد مهارت‌ها	دلایل استفاده مهارتهای مختلف را بداند. مثلاً اینکه چه زمانی از پاس بالای سر و چه زمانی از پاس زمینی باید استفاده شود را بداند.	در موقعیتهای مختلف تمرینات ترکیبی، بتواند تشخیص دهد که تکنیک مناسب آن موقعیت را انتخاب نماید.	در موقعیتهای مختلف تمرینات رقابتی، از تکنیک مناسب آن موقعیت استفاده کند تا حدی که در شرایط رقابت موفق باشد.
	آشنایی با قوانین و رعایت آنها	مقررات مربوط به هر مهارت را بداند.	در تمرینات ترکیبی مهارت‌ها بتواند تکنیک‌ها را بدون تخلف انجام دهد.	در تمرینات رقابتی با حضور مدافع بتواند ضمن اجرای صحیح مهارت، قوانین مرتبط با آن را رعایت نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان ۳۲ جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

لازم به تاکید است که در این چارچوب فقط تکنیک‌هایی در هر جلسه برای آموزش پیشنهاد شده آمده است و در هر جلسه باید قبل از آموزش درس جدید مهارتهایی که در جلسات قبل آموزش داده شده است را پس از گرم کردن‌ها با تمرینات متفاوت اجرا نمود. همچنین توصیه می شود برای گرم کردن تا جایی که مقدور است جهت صرفه جویی در وقت از حرکات با توپ که همان تاثیرات را دارند استفاده شود.

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	معارفه و بیان انتظارات بیان تاریخچه و نشان داده خطوط زمین بازی این رشته ورزشی آشنایی با گرم کردن در بسکتبال آشنایی با توپ انواع دویدها آموزش حالت تعادل بدن حرکت پای دفاع و چرخش یا تغییر مسیر در دفاع آموزش دریبل کوتاه، بلند و تعویض دست دریبل آموزش قوانین مربوط به دریبل توضیح تمرینات اینتروال	در این قسمت مدرس یک تاریخچه کلی از درس و انتظارات خودش از فراگیران را ابراز می دارد. مثلاً حضور به موقع و فعال دانشجو معلمان و یا داشتن دفترچه ای تا مطالب فراگرفته شان را در آن بنویسند (برای زمانیکه خودشان می خواهند این درس را تدریس کنند مفید خواهد بود). حالت تعادل تکنیکی است که در همه مهارتها وجود دارد لذا در این جلسه حالت تعادل را آموزش می دهد سپس انواع دویدن در جهت های مختلف (جلو، عقب، طرفین و مورب به جلو و عقب)، پای دفاع (Sliding) و چرخش روی سینه پا را برای عوض کردن مسیر در دفاع توضیح و برای آنها تمرین می دهد. برای آشنایی با توپ حرکات با توپ (Ball handling) را کار میکند. در این جلسه دریبل را می تواند آموزش دهد، تمرینات دریبل را از ساده به مشکل اجرا می کند و در طی زمان آموزش، قوانین مرتبط با دریبل (رانینگ، دبل و حمل توپ) را آموزش می دهد. میتواند در تمریناتی که کلاس خود را به چند گروه تقسیم نموده و دریبل را به صورت نوبتی تمرین می کنند تمرینات اینتروال را برای کلاس خود بصورت عینی آموزش دهد.

□□□

دوم	آموزش دریافت توپ آموزش انواع پاس دو دست (سینه، زمینی و بالای سر) حرکت پاها در پاس آموزش گول - پاس	به جهت پیشگیری از آسیبهای احتمالی انگشتان و سر و صورت، دریافت توپ قبل از پاسها آموزش داده می شود سپس انواع پاس دو دست (سینه، زمینی و بالای سر) آموزش و تمرین شود پس از اطمینان حاصل شدن از انجام درست حرکت ارسال توسط دستان، وضعیت و حرکت پاها هنگام پاس آموزش داده شود. مهارت پاس نسبتا ساده مس باشد، اگر فراگیران توانایی قابل توجهی در انجام این تکنیک نشان دادند می توان تمرینات پاس با دو توپ را نیز اجرا نمود. پس از آموزش پاس، بازی دستش ده (دست رشته) یا استفاده از بازیهای که به بسکتبال شباهت دارند مناسب می باشد و ک لاس را برای فراگیران جذاب می کند.
سوم	آموزش پای دفاع (Sliding) آموزش توقف ها آموزش علائم راهنما	تمرین دریبل، پاس و دریافت، تمرینات ترکیبی دریبل و پاس، تمرین حالت تعادل این جلسه آموزش پای دفاع را مجددا تکرار می کنیم و تمرینات آن را با حضور مهاجم که به صورت زیگزاک تغییر مسیر می دهد پیش می بریم، به تغییر مسیرها در پای دفاع که با چرخش روی سینه پا انجام می شود توجه و تاکید می کنیم. توقف های یک زمانه و دو زمانه را آموزش می دهیم. باترینات مختلف دریبل - توقف، دریافت - توقف این مهارت را تکرار می کنیم تا یادگیری بهتر صورت گیرد. علائم راهنما را برای ثبت تمرینات در دفتر چه ای که از آنها خواسته ایم مطالب یاد گرفته شده شان را در آن ثبت نمایند آموزش می دهیم تا با این علائم بطور اختصار تمرینات را ترسیم کنند و یا زمانیکه به منابع رجوع می کنند برای خواندن تمرینات مشکلی نداشته باشند.
چهارم	آموزش سه تهدید آموزش شوت یکدست توضیح شوت مستقیم و غیر مستقیم آموزش هدفگیری در شوت آموزش شوت با دست غیر برتر	قبل از آموزش این شوت باید دریافت توپ بصورت سه تهدید را آموزش داد پس از یاددهی این دریافت که کاربرد آن برای شوت می باشد آموزش شوت را طبق مراحل آن یعنی در حالت نشسته بر روی زمین (توجه به عملکرد دستان)، ایستاده (توجه به عملکرد پاها، تنه و هماهنگی آنها با حرکت دستها) و سپس شوت بر روی حلقه (توجه به هدف و مرکز حلقه) انجام می دهیم. برای آموزش هدفگیری در شوت ابتدا شوت مستقیم و غیر مستقیم و زمان استفاده از هر یک را توضیح و نمایش می دهیم سپس با تاکید بر تمرکز به مرکز حلقه هنگام ارسال توپ، آموزش این شوت را تکمیل می کنیم. با توجه به اینکه در شوتهای نزدیک حلقه و سه گام که مدافع از نزدیک ما را دفاع می کند بهتر است اگر مثلا در نزدیک حلقه و سمت چپ آن قرار داریم با دست چپ و در همین موقعیت از سمت دیگر با دست راست شوت کنیم یادآوری می شود در هر کدام از مراحل آموزش، به تمرین شوت با دست غیر برتر هم توجه شود.
پنجم	تمرین شوت	مهارت شوت در این ورزش از اهمیت بالایی برخوردار است و برای اطمینان حاصل شدن از اینکه فراگیران در موقعیت های متفاوت در شرایطی که حتی پیش بینی شده نیستند برای کسب امتیاز از تکنیک صحیح استفاده می کنند همچنین به دلیل اینکه در تکنیک پیچیده دیگری (شوت سه گام) نیز استفاده می شود باید با تمرینات متفاوت و طی جلسات زیاد به تمرین آن پرداخته شود لذا ترجیح داده می شود حداقل

		۲ جلسه بدون اینکه به مهارت‌های دیگر توجه شود در تمرینات ترکیبی مختلف این مهارت تکرار شود.
ششم	تمرین شوت آموزش گول با توپ به یک سمت سپس دریبل به سمت دیگر و شوت	تمرین شوت، تمرین گول پاس- شوت، تمرینات ترکیبی دریبل شوت، تمرینات ترکیبی پاس شوت(از هر دو سمت) در این جلسه پس از تمرینات مهارت‌های قبلی گول زدن با توپ را آموزش می دهیم و بلافاصله دریبل به سمت دیگر، باید تاکید داشته باشیم که قبل از دریبل جهت جلوگیری از تخلف رانینگ، پای ثابتشان را حرکت ندهند.
هفتم	آموزش برخی از گول‌های دریبل: آموزش دریبل عرضی(crossover) آموزش تغییرمسیر با دریبل(گول با دریبل)و دریبل عرضی آموزش دریبل به جلو- عقب- عرضی (Forward-backward-cross)	به دلیل اینکه در این رشته ورزشی مهاجم از نزدیک توسط مدافع دفاع می شود پس از اطمینان حاصل کردن از انجام صحیح مهارت‌ها آنها را با گول زدن و انجام آن مهارت، ترکیب می کنیم. در این جلسه دریبل عرضی را که برای عبور از مدافع استفاده می شود آموزش می دهیم و سپس یک نوع دیگر از گول‌های دریبل(دریبل به جلو- عقب- عرضی) را که بردن مدافع به جلو سپس یک دریبل سریع رو به عقب و ایجاد فضا با مدافع و استفاده از دریبل عرضی و عبور از مدافع می باشد را آموزش می دهیم. باید دقت داشته باشیم که این مهارت‌ها با هر دو دست چپ و راست یادگرفته شود.
هشتم	آموزش نقاط نامگذاری شده در زمین بسکتبال و آموزش کات ها: L_cut , V_cut , Banana_cut , wave_cut... آموزش چرخش روی سینه یک پاو شوت	قبل از آموزش انواع کات بهتر است نقاطی را که در زمین بسکتبال نامگذاری شده اند را آموزش دهیم تا بهتر بتوانیم تمرینات طراحی شده در مبحث کات ها را اجرا نماییم . قبل از آموزش این برش‌ها با تمریناتی می توان یادگیری آنها را تسهیل نمود که عبارتند از: • تمرین چرخش روی سینه یک پا که تمرین پاس مربع تمرین مناسبی برای این هدف می باشد. • تمرین حرکت در مسیرهای مشخص با توجه به برش‌های آموزش داده شده و در انتهای مسیر هر کدام از کات ها دریافت- چرخش- شوت
نهم	آموزش دفاع فردی: نحوه دفاع از دریبلر، دفاع از پاس دهنده و دفاع از کسی که شوت می کند. بلوکه کردن توپ هنگام شوت	پس از آموزش دفاع از بازیکنان در موقعیتهای مختلف، تمرینات متناسب با هر نوع را طراحی و اجرا می کنیم و در مراحل پیشرفته تر تمرینات ترکیبی این مهارت ها را استفاده می کنیم.
دهم	تکرار آموزش هدف گیری در شوت آموزش سه گام	هنگام آموزش سه گام بهتر است آموزش هدفگیری در شوت را تکرار کنیم اما با هدف ارسال توپ به گوشه بالایی مربع کوچکتر که پشت حلقه ترسیم شده است. سه گام یک حرکت پیچیده است که بهتر است پس از مطمئن شدن از یادگیری صحیح شوت یاد داده شود. آموزش سه گام به دو شکل از گام به شوت و از شوت به گام تدریس می شود که بهتر است اول این حرکت را بطور کامل نمایش داد و بعد

		هر دو روش را آموزش داد توصیه میشود اول از روش شوت به گام شروع کنیم. بهتر است از ابتدا سه گام را از دو طرف وبا دست همان طرف آموزش دهیم یعنی از سمت راست با دست راست و گامها راست- چپ- بالا باشد و از سمت چپ با دست چپ و گامها چپ- راست- بالا باشد).
یازدهم	تمرین سه گام و آموزش سه گام با شوت از زیر	تکرار آموزش مراحل سه گام تمرینات ترکیبی دریبل- سه گام و پاس- سه گام(از هر دو سمت راست و چپ)، تمرین ایت(∞) برای تمرین مهارت سه گام باید تمریناتی را طراحی کنیم که سه گام را از دو طرف انجام دهند و تاکید داشته باشیم گام و دست شوت فراگیران متناسب با همان سمت باشد(از سمت راست با دست راست و از سمت چپ با دست چپ) همچنین برای تمرین بیشتر سه گام، شوت از زیر که شوت بسیار ساده ای می باشد را آموزش می دهیم تا فراگیران بطور متنوع سه گام را بیشتر تکرار نمایند و زودتر بر این مهارت پیچیده تسلط و دقت پیدا کنند.
دوازدهم	آموزش پاسهای یکدست و پاس بیسبالی آموزش ضدحمله ۱ علیه هیچ	پاسهای یکدست زمینی ، سینه و بالای سر و پس از آموزش و تمرین اینها می توان پاس بیسبالی را آموزش داد و برای آموزش این پاس برای مطمئن شدن از انجام صحیح این مهارت ، ارسال آن را از فواصل نزدیک شروع می کنیم سپس کم کم به فاصله بین پاس دهنده ها می افزاییم. پس از مطمئن شدن از انجام درست مهارت سه گام و آموزش پاس بیسبالی می توان در طول زمین با یک تمرین ترکیبی پاس بیسبالی- سه گام موقعیت تمرین ضد حمله ۱ علیه هیچ را تمرین نمود.
سیزدهم	آموزش دریبل از بین پاها تمرین سه گام تمرین ضد حمله ۱ علیه هیچ	دریبل از بین پاها یکی از مهارتهای تغییر مسیر می باشد. بهتر است در گرم کردن های اختصاصی این کار بدون دریبل(ردکردن توپ از بین پاها) سپس بصورت درجا و با دریبل تمرین شود. این تکنیک برای تغییر مسیر استفاده می شود لذا بهتر است دریبل کننده قبل از انجام این تکنیک با بدن خود یک گول به جهت مخالف بزند تا بتواند این کار را با استفاده از فضای بیشتری انجام دهد. هنگام فرستادن توپ به سمت دیگر(دریبل عرضی) بهتر است آن را روی خط فرضی که بین دوپای او قرار دارد ارسال کند تا پس از برخورد توپ با زمین دریافت خوبی در سمت دیگر داشته باشد. به دلیل اینکه سه گام یک حرکت برای نفوذ می باشد طی تمرینات ترکیبی، همه فریبهایی که در ارتباط با دریبل آموزش داده ایم را قبل از سه گام استفاده کنیم تا موقعیت های نفوذ را برای فراگیران ملموس و تسهیل نماییم. علاوه بر تمرین ضد حمله که جلسه قبل انجام داده اند تمرین دیگری برای ضدحمله را انجام می دهیم که با دریبل شروع می شود به این صورتکه بازیکن مهاجم در جلو با توپ قرار گرفته بازیکن مدافع ۲ متر عقب تر از او قرار دارد و با فرمان مربی یا با

		اولین دربیمل مهاجم هر دو به سمت حلقه مقابل می دوند یعنی مهاجم در شرایط وجود فشار مدافع سه گام می رود. باید توجه داشته باشیم این تمرین وبالطبع آموزش ضدحمله زمانی باید صورت بگیرد که از انجام تکنیک سه گام به شکل صحیح و روان مطمئن باشیم.
چهاردهم	آموزش پاس بده برو (Give and go) و دست هدف (Target Hand)	پس از اطمینان حاصل شدن از انجام تکنیک سه گام از دربیمل به شکل صحیح و روان، به تمرین مهارت سه گام از دریافت توپ (پاس) تاکید می کنیم که مناسب است در این جلسه حرکت پاس بده برو را آموزش بدهیم. این حرکت برای جا بجا کردن مدافع و نفوذ از فضای ایجاد شده مناسب می باشد. همراه این تمرین می توان دست تارگت را آموزش داد.
پانزدهم	آموزش ریباند، آموزش آوت لت پاس و پوش پاس تمرین ترکیبی ریباند- پاس- سه گام و ریباند- شوت	ریباند یک مهارت ساده و مهم می باشد که بعد از شوت تاثیر بسیاری بر موفقیت در این رشته دارد همچنین یکی دیگر از پاسهایی که برای مسافتهای زیاد می توان از آن استفاده نمود پاس آوت لت و پوش پاس است که آموزش آن در این جلسه که ریباند را می گوئیم مناسب می باشد. پس از آموزش ریباند این مهارت را با تمرینات ترکیبی ریباند- شوت برای موقعیتهای ریباند حمله و با تمرینات ترکیبی ریباند- پاس- سه گام برای موقعیتهای ریباند دفاع تکرار می کنیم.
شانزدهم	تمرینات ایستگاهی	قبل از ارزشیابی بین ترم بهتر است تکنیکهایی که آموزش داده ایم را در قالب تمرینات ایستگاهی در ایستگاههای مختلف بازماندنی معین فعالیت و استراحت در چند ست متناسب باتوانایی فراگیران انجام داده و اشکالات فراگیران را رفع کنیم.
هفدهم	ارزشیابی تکوینیا آزمون میان ترم و مشاهده دفتر بسکتبال فراگیران	به دلیل اینکه بسکتبال مهارتهای زیادی دارد در این آزمون از تکنیکهای اصلی که اوایل ترم آموزش داده ایم و طی جلسات تمرینی اشکالات را رفع نموده ایم ارزشیابی می کنیم مثل یک نوع از پاسها، دریبل و شوت (به میزان ۵ نمره). به جهت اینکه از اهمیت دیگر مهارتها کاسته نشود اذعان می کنیم بقیه تکنیکها را آخر ترم در ارزشیابی پایانی بعمل خواهیم آورد. (اگر از تکنیک شوت فراگیران رضایت نداریم به آنها فرصت بیشتری برای تمرین می دهیم و ارزشیابی این مهارت را به پایان نیمسال موکول می کنیم). همچنین دفترچه ای که قرار بود خلاصه ای از مطالب کلاس را یادداشت بردارند و تمرینات را ترسیم نمایند نیز مشاهده می کنیم.
هجدهم	آموزش پاس پشت	پاس پشت یکی از مهارتهایی است که در موقعیتهای رویارویی با مدافع از آن استفاده می شود همچنین تسلط فراگیر را به کنترل و هدایت توپ افزایش می دهد لذا به آموزش آن باید اهتمام ورزید. به یاد داشته باشیم در جلسه ای که می خواهیم آنرا آموزش دهیم در تمرینات گرم کردن از چرخاندن توپ دور کمر استفاده کنیم. در تمریناتی که برای این تکنیک در نظر می گیریم باید توجه داشته باشیم که فراگیران با هر دو دست هر دو پاس پشت (زمینی و سینه) را تمرین کنند.

نوزدهم	آموزش دریبل پشت	یکی دیگر از مهارتهایی که در دریبل برای فریب دادن مدافع از آن استفاده می شود دریبل پشت است که در این جلسه آن را آموزش می دهیم در واقع همان دریبل عرضی است که از پشت دریبل کننده عبور داده می شود و با تمرینات ترکیبی (دریبل - دریبل از پشت - و تغییر مسیر یا دریبل - دریبل از پشت - شوت یا سه گام) آن را تکرار می کنیم.
بیستم	آموزش گول نفوذ - برگشت و شوت	بدلیل اینکه در این ورزش مدافع اجازه دارد از نزدیک مهاجم را دفاع کند جهت ایجاد فضا برای کسب امتیاز، آموزش چنین گول هایی ضروری می باشد و باید در تمرینات مختلف با موقعیتهای متفاوت آنها را تکرار نمود.
بیست و یکم	آموزش گول شوت - اقدام به نفوذ	پس از آموزش (گول شوت - اقدام به نفوذ) تمرینات مختلفی می توان داد که فراگیر پس از انجام این گول نفوذ کند و سه گام برود (از سمت راست و چپ) و یا پس از گول شوت با یک دریبل به عرض حرکت کند و شوت کند (از هر دو سمت).
بیست و دوم	آموزش پیوت آموزش قوانین مربوط به پیوت	پس از آموزش پیوت این مهارت را در تمرینات ترکیبی دریبل - پیوت، پیوت - پاس، پیوت - شوت، پیوت - سه گام بکار می گیریم حتی در جلسات دیگر هم در گرم کردنهای اختصاصی از این مهارت و دریبل از بین دو پا و دریبل از پشت استفاده می کنیم. قوانین مربوط به مهارت پیوت مثل ماندن توپ بین دست دریبل و بدن یا قرار گرفتن دست زیر توپ هنگام چرخش که منجر به دبل و حمل توپ می شود را متذکر می شویم.
بیست و سوم	آموزش تغییر مسیرها: تغییر مسیر ساده و پیچیده تغییر مسیر با توپ و بدون توپ قوانین مرتبط	آموزش تغییر مسیر ساده و تغییر مسیری پیچیده رعایت ثابت نگهداشتن پای ثابت دریبل بعد از تغییر مسیر و قبل از اینکه بخواهیم پای ثابت را برداریم
بیست و چهارم	بازی ۲ علیه ۱ آموزش برخی قوانین	در این مرحله یعنی جایی که تقریباً مطمئن هستیم دانشجو معلمان در شرایط رقابت هم می توانند مهارت‌ها را صحیح بکار بگیرند، بازی بسکتبال را با برتری حمله علیه دفاع، ابتدا در یک نیمه زمین سپس در زمین کامل شروع نمود. در این بازی می توان از پاس بده برو (Give and go) که در جلسه سیزدهم آموزش داده ایم نیز استفاده نماییم. اینجا قوانینی مرتبط با تخلفهایی مثل اوت، ۵ ثانیه، ۸ ثانیه، نیمه، سه ثانیه و ۲۴ ثانیه را می توان آموزش داد حتی اگر خطایی صورت می گیرد می توان آن را اعلام و جرائم آن را اعمال نمود.
بیست و پنجم	بازی ۳ علیه ۲ آموزش ضد حمله ۳ به ۲ و چگونگی جایگیری مدافع در این موقعیت ضد حمله (دفاع L)	ضمن تمرین مهارت‌ها بصورت ترکیبی، در این جلسات که فراگیران تا حدودی با قوانین بازی آشنا شده اند باید به تدریج تعداد افراد حمله و دفاع را افزایش داد اما بهتر است از تمریناتی استفاده شود که برتری تعداد مهاجمین به مدافعین در آنها وجود دارد تا تسلط و شهادت فراگیران برای انجام مهارتهای نفوذی بیشتر گردد.

همچنین در این جلسه می توان ضدحمله ۳ به ۲ و دفاع از این موقعیت را آموزش داد.		
طبق طرح درس های جلسات قبل دانشجو معلمان تا حدودی بر مهارتها تسلط پیدا کرده اند و می توان انتظار داشت که هرکدام در حضور مدافع مستقیم خود مهارت مناسب آن لحظه را بکار گیرند. یکی از مهارتهایی که در روبرو شدن با مدافع می توان استفاده نمود تغییر سرعت می باشد که با این اقدام، مهاجم می تواند در جایی مناسب با این شگرد از دفاع عبور کند. یکی دیگر از مهارتها که در ۱ علیه ۱ می توان آن را آموزش داد Up Down می باشد. این حرکت از جمله مهارتهایی است که برای حفظ توپ و ایجاد فضایی مناسب برای نفوذ استفاده می شود.	بازی ۱ علیه ۱ آموزش تغییر سرعت و آموزش Up Down	بیست و هشتم
در این جلسات پایانی هر مهاجم یک مدافع مستقیم دارد می توان بر تکنیکهایی که به دریافت توپ مرتبط می باشد تاکید داشت و مهارتهایی مانند گولهای فردی به طرفین پوش اسکپ (Push skip) را آموزش داد و بر دریافت با نشان دادن دست هدف یادآوری و تاکید نمود. اگر برای تمرین این حرکات از یک نیمه زمین بسکتبال هم استفاده شود بهتر می باشد.	بازی ۲ علیه ۲ و آموزش: Push skip	بیست و هفتم
بتدریج نفرات شرکت کننده در رقابت را افزایش می دهیم و با تعدیلی که در فضای رقابت بوجود می آوریم (بازی در یک نیمه از زمین) موقعیت مناسبی را برای تمرین مهارتها و کاربرد آنها در رقابت واقعی دانشجو معلمان ایجاد می کنیم.	بازی ۳ علیه ۳ آموزش پنالتی	بیست و هشتم
به دلیل کنترلر خورد های اجتناب ناپذیر که بین مدافع و مهاجم در لحظات رقابت بوجود می آید و جهت جلوگیری از آسیب های احتمالی و خشونت در بازی قوانینی با جریمه های خاص وجود دارد. یکی از جرائم در مقابل برخی خطاها پنالتی می باشد که می توان با این تعداد بازیکن آن را تا حدودی آموزش داد.	آموزش پنالتی تمرین بازی ۳ علیه ۳	بیست و نهم
جلسه قبل از ارزشیابی با هدف تکرار و یادگیری بیشتر فراگیران و رفع اشکالات احتمالی آنها، موارد امتحان را تمرین میکنیم همچنین بازی ۳ علیه ۳ که یکی از موارد امتحان می باشد را با رعایت قوانین آموزش داده شده (تخلف ها و خطاها) تمرین می کنیم.	تمرین مهارتهایی که از اهمیت بیشتری برخوردارند و دانشجو معلمان توسط آنها ارزشیابی می شوند. تمرین بازی ۳ علیه ۳	سی ام
ارزشیابی پایانی: آزمون مهارتهای آموخته شده در شرایط زمانی تعیین شده به میزان ۵ نمره کاربرد مهارتها در موقعیتهای بوجود آمده در بازی ۳ علیه ۳، به میزان ۶ نمره ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی به میزان ۲ نمره ارزشیابی پوشه کار یا دفتری که اول ترم برای یادداشت تمرینات و نکاتی که می آموزند توصیه شده بود، به میزان ۲ نمره ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف	ارزشیابی پایانی پیوت – تغییر مسیر سه گام	سی و یکم
	ارزشیابی پایانی بازی ۳ علیه ۳ کاربرد مهارتها در موقعیتهای مناسب و با کیفیت عملی مطلوب مشاهده دفتر بسکتبال فراگیر	سی و دوم

عملکردی، آزمون میان ترم و آزمون پایان نیمسال، انجام می شود. مبنای ارزیابی یادگیری و انجام مهارتها ، دلیل کاربرد آنها و کاربرد صحیح آنها در موقعیتهای مناسب می باشد.		

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

- در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجو معلمان مشارکت دارند و آنها موظف اند در همه مراحل آموزش به شکل عملی نقش داشته باشند و تمرینات را بخوبی انجام دهند.
- نکاتی که باید طی جلسات آموزش به آنها توجه داشت:
- همه مهارتهایی که آموزش داده می شود باید در جلسات بعدی در غالب تمرین تکرار شوند و طی تمرینات مختلف اشکالات تکنیکی فراگیران رفع گردد.
  - در کلاسهای عملی نیاز فراوان به تکرار مهارت می باشد لذا جهت جلوگیری از یکنواختی کلاس باید از تمرینات متنوع و هر کدام را حدود ۱۰ دقیقه بکار گرفت.
  - در طراحی تمرینات باید ترتیب ساده به مشکل بودن تمرینات رعایت گردد.
  - طی جلسات آموزشی باید تمرینات به شیوه ای طراحی گردد که نیازهای عمده آمادگی جسمانی این رشته تامین شود.
  - هر چه از اول ترم به آخر دوره درسی میرویم تمرینات بگونه ای طراحی شود که فشار تمرین افزایش یابد و سیستم انرژی غالب هوازی به غیر هوازی انتقال یابد.

همچنین توصیه میگرد:

- مدرسی که این درس را تدریس می کند علاوه بر شرایط عمومی تدریس باید حداقل کارت مربیگری درجه ۲ و کارت داوری درجه ۳ داشته باشد.

۴. منابع آموزشی

- بیل کوچار، مایک کوچار. "بسکتبال - مربیگری نوجوانان" مترجمان حمیدرضا قاسم پور، ابراهیم علی دوست قهفرخی و محمد رضا مرادی. (۱۳۹۳). نشر ورزش.
- مورگان ووتن. "بسکتبال اصول مربیگری موفقیت آمیز" ترجمه رضا مهندسی. (۱۳۸۰). نشر دانا.
- پرفسور هاگ دورن. آموزش بسکتبال حرفه ای. ترجمه دکتر علی غضنفری. (۱۳۷۷). انتشارات مبتکران.
- جرج کارل، تری استاتس، پرایس جانسون. "۱۰۱ تمرین حمله در بسکتبال" ترجمه رضا سهیلی، (۱۳۸۷). انتشارات به نشر.
- حسن نوربخش، امیرحسین صفرزاده. "قوانین و مقررات داوری بسکتبال" (۱۳۹۱). انتشارات نظری

- **Fran Dunphy & Lawrence Hsieh. (۲۰۱۰). The Baffled Parent's Guide to Great BASKETBALL Plays. Published by McGraw Hill**

□□□

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: در ارزشیابی پایانی برخی از مهارتها که در این نیمسال آموزش داده شده ارزشیابی می شود همچنین دانشجو معلمان به صورت انتخاب آموزشگر در تیمهای ۳ نفره به دفعات متناوب قرار می گیرند تا نحوه کاربرد مهارت و سطح تسلط آنها بر مهارتها را بتوان مورد ارزیابی قرار داد.

ارزشیابی ضمن نیمسال: به دلیل کثرت مهارتها، این ارزشیابی ضروری می باشد. ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری و نحوه آموزش همچنین کاستن ازموارد ارزیابی آخر ترم انجام می شود. در این ارزشیابی سعی می شود مهارتهایی که ساده هستند و فراگیر بر آنها تسلط پیدا کرده آزمون شود.

ارزشیابی تکالیف: انجام تمرینات، مشارکت فعال در کلاس در طی نیمسال لحاظ می شوند همچنین مشاهده دفتر بسکتبال فراگیران هم در این ارزیابی قرار می گیرد.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می شود:

- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی و ارزشیابی فرایند: ۷۵ درصد امتیاز که ۲۰ درصد امتیاز آن متعلق به ارزشیابی تکالیف می باشد.

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای پاسخگویی به سوالات فراگیران
- آمادگی حرکتی و جسمانی آموزشگر برای یاد دادن مهارتها.
- مشارکت جدی و موثر در تمرینات کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق ورزشی در انجام تمرینات (رعایت نظم در تمرینات، همکاری با دیگر فراگیران، حفظ روحیه جوانمردی و گذشت در تمرینات رقابتی، مسئولیت پذیری و...).

سرفصل درس «بدمیتون»

۱. معرفی و منطق درس

با فراگیر شدن ورزش بدمیتون در سطح جامعه؛ ازدیاد علاقمندی به آن در همه اقشار و سنین به خصوص نوجوانان و جوانان مشاهده می شود. از آنجاییکه این رشته بسیار مفرح و زیباست؛ یادگیری آن آسان و پیشرفت در آن در زمان کوتاهی اتفاق می افتد بنابراین یکی از رشته های ضروری در ورزش آموزشگاهها و مدارس به شمار میرود. در ضمن از نظر امکانات مورد نیاز برای راه اندازی این رشته در هر مدرسه جزو رشته های ساده و کم هزینه به شمار میرود. تا جایی که با تهیه چند راکت و توپ در حیاط مدارس و یا سالن قابل اجرا میباشد. با توجه به آپارتمان نشینی و کم تحرکی نسل جوان و سیر افزایش اضافه وزن؛ از نظر بدنی شرکت در بازی بدمیتون به طور منظم به افراد دارای اضافه وزن و رسیدن به وزن متناسب با قد و سنشان کمک می کند. بدمیتون بازی کردن احساس قدرت؛ انگیزه؛ شور و علاقه و جوانی را حفظ میکند و به دور کردن افسردگی و استرس همچنین افزایش خود باوری کمک میکند. بدمیتون همچنین به لذت بردن از یک خواب راحت تر در شب کمک میکند. در نتیجه از بروز بیماریها یا بدتر شدن آنها به علت خواب ناکافی جلوگیری میکند. دلایل ذکر شده در بالا بخشی از مزایای این رشته است که در نتیجه برای گسترش این رشته در نسل جوان ضرورت یادگیری آن در مدارس را نشان میدهد. و برای اینکار اهمیت پرورش نیروی کارآمد مربی و معلم ورزش که بتواند به درستی فنون و تکنیکهای این رشته را به دانش آموزان بیاموزد مشخص میشود. بنابراین گنجاندن این رشته به عنوان یکی از دروس تخصصی عملی مورد انتخاب دانشجویان رشته های دبیری تربیت بدنی میتواند کلیه اهداف مورد نیاز برای پرورش نیروی متخصص در این رشته را فراهم آورد.

نام درس: بدمیتون				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: آشنایی کامل با تاریخچه و وسائل مورد نیاز بدمیتون همچنین یادگیری کامل تکنیکهای ضروری این رشته؛ قوانین و مقررات؛ نحوه آموزش و مراحل اجرایی مسابقات بدمیتون				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: آمادگی جسمانی ۱
				شایستگی اساسی:
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	آموزش بدمیتون
	اجرای تکنیکهای صحیح بدمیتون و ارائه نحوه آموزش آن به دانش آموزان؛ همچنین ارائه نحوه اجرای مسابقات و قوانین و مقررات	یادگیری صحیح کلیه تکنیکها بصورت انفرادی و جمعی در زمین و نحوه ارائه آموزش این تکنیکها	نشان دادن صحیح کلیه تکنیکها بصورت انفرادی و استفاده و کاربرد آن در زمین بازی	

نوبت(هفته)	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	آشنایی باتاریخچه و وسائل مورد نیاز بدمینتون. آشنایی با توپ و موقعیت فضایی راکت و توپ	بتوانند در مورد تاریخچه توضیح دهند و وسائل مورد نیاز را بشناسند و نحوه راکت گیری را توضیح دهند.	بتوانند با صحیح در دست گرفتن راکت در موقعیتهای متفاوت و با هدف به توپ ضربه صحیح وارد کنند.
دوم	آشنایی با ضربه سرویس ساده بلند و قوانین و مقررات مربوط به آن	بتوانند نحوه صحیح زدن سرویس بلند را اجرا نمایند و آموزش مراحل آن را به خوبی یاد بگیرند و قوانین داوری در مورد سرویس فرا بگیرند.	بتوانند حرکت صحیح دست؛ پا؛ بدن و محل فرود توپ را در سرویس اجرا نمایند و آموزش صحیح آن را به دانش آموزان توضیح دهند. بتوانند بدون خطا ؛ با هدف گذاری سرویس را اجرا نمایند.
سوم	آشنایی با ضربه تاس و اور هد فورهند	بتوانند نحوه صحیح ضربه تاس را اجرا نمایند و این تکنیک را آموزش دهند. همچنین نحوه تمرینات مختلف را بصورت ترکیبی فرا بگیرند.	بتوانند نحوه صحیح ضربه تاس را در پاسخ به سرویس بلند اجرا نمایند و نحوه تمرینات مختلف را در زمین اجرا نمایند و مراحل آموزشی آن را به خوبی توضیح دهند. در مرحله بعد بتوانند تمرینات مختلف ترکیبی را طراحی و اجرا نمایند.
چهارم	آشنایی با آندرهند فورهند و بک هند	بتوانند نحوه صحیح زدن ضربه آندرهند را اجرا نمایند و نحوه آموزش آن را فرا بگیرند. همچنین نحوه تمرینات مختلف را بصورت ترکیبی فرا بگیرند	بتوانند اجرای صحیح ضربات فورهند و بک هند را در پاسخ به ضربات زیر دست در زمین نشان دهند و آموزش آن و مراحل حرکت دست؛ پا؛ و توپ را اجرا نمایند. همچنین بتوانند تمرینات مختلف را اجرا و طراحی نمایند.
پنجم	آشنایی با ضربه دراپ و کاربرد آن در بازی	بتوانند در زمین نحوه صحیح ضربه دراپ را یاد بگیرند و کاربرد آن در زمین را فرا گیرند. بتوانند نحوه آموزش دراپ را یاد بگیرند.	بتوانند ضربه دراپ را در پاسخ به ضربات مناسب اجرا نمایند و آموزش مراحل آن را به خوبی اجرا نمایند. همچنین بصورت ترکیبی با ضربات دیگر بتوانند تمرینات را طراحی و اجرا نمایند.
ششم	آشنایی با ضربه نت فورهند و بک هند	بتوانند نحوه صحیح اجرای نت را بخوبی فرا گرفته و موارد استفاده و کاربرد آن را یاد بگیرند. نحوه آموزش ضربه نت و مراحل آموزش آن را یاد بگیرند.	بتوانند نحوه صحیح اجرای نت را در زمین اجرا نموده و حرکت دست؛ پا و محل فرود توپ را بخوبی اجرا نمایند. بتوانند تمرینات مختلف ترکیبی با ضربات دیگر را طرح و

			اجرا نموده و نحوه آموزش آن را اجرا کنند.
هفتم	آشنایی با ضربه اسمش و کاربردهای آن	بتوانند نحوه صحیح اجرای اسمش را یاد گرفته و موارد استفاده و کاربرد آن را یاد بگیرند . همچنین نحوه آموزش اسمش را فرا بگیرند.	بتوانند اسمش صحیح را اجرا نموده و کاربرد آن در پاسخ به ضربات مختلف را نشان دهند. همچنین نحوه آموزش و تمرینات مختلف را اجرا نمایند.
هشتم	آشنایی با ضربه درایو	بتوانند نحوه صحیح اجرای درایو را فرا گرفته و همچنین مراحل آموزشی آن را یاد بگیرند.	بتوانند ضربه صحیح درایو را اجرا نمایند و تمرینات ترکیبی آن را به خوبی نشان دهند. همچنین مراحل آموزشی آن را به خوبی اجرا کنند.
نهم	آشنایی با انواع حرکت پا در زمین	بتوانند انواع مختلف حرکت پا را یاد بگیرند و نحوه آموزش آن را توضیح دهند.	بتوانند حرکت صحیح گام برداشتن در زمین را نشان دهند و تمرینات مربوط به آن را به خوبی اجرا نمایند. همچنین نحوه اجرای حرکت پا در زمین را آموزش دهند.
دهم	آشنایی با بازی انفرادی و نحوه شمارش امتیازات	بتوانند اجرای صحیح بازی انفرادی را فرا بگیرند و نحوه شمارش بازی انفرادی را فرا بگیرند و با تاکتیکهای بازی انفرادی آشنا شوند.	بتوانند به صورت انفرادی مسابقه بدهند و تاکتیکهای مفید بازی را اجرا نمایند.
یازدهم	آشنایی با قوانین و مقررات بازی انفرادی	بتوانند قوانین بازی انفرادی را فرا گرفته و با انواع خطاهای بازی آشنا شوند.	بتوانند مسابقه انفرادی را بصورت صحیح و بدون خطا اجرا نمایند و برای بقیه مسابقه را برگزار نمایند.
دوازدهم	آشنایی با بازی دوبل و نحوه شمارش امتیازات	بتوانند اجرای صحیح بازی دوبل را فرا بگیرند و نحوه شمارش بازی دوبل را فرا بگیرند و با تاکتیکهای بازی دوبل آشنا شوند	بتوانند به صورت دوبل مسابقه بدهند و تاکتیکهای مفید بازی را اجرا نمایند.
سیزدهم	آشنایی با قوانین و مقررات بازی دوبل	بتوانند قوانین بازی دوبل را فرا گرفته و با انواع خطاهای بازی دوبل آشنا شوند.	بتوانند بازی دوبل را بصورت صحیح و بدون خطا اجرا نمایند و مسابقه دوبل را در کلاس برگزار نمایند.

ارزشیابی تکوینی و پایانی
آزمون عملی:

□□□

- اجرای ضربات انفرادی تکنیک های بدمینتون به انتخاب مربی و توجه به حرکت دست؛ پا و توپ و محل فرود توپ (۱۰ الی ۱۲ نمره)

- آموزش یک تکنیک به انتخاب مربی به دانشجویان و طراحی چند تمرین مختلف برای آن ضربه در طول ترم تحصیلی (۲ الی ۳ نمره)

- بازی انفرادی در طول ترم و یا در پایان ترم تحصیلی به صلاح دید مربی (۲ الی ۳ نمره)

آزمون تئوری:

- اجرا و برگزاری بازی انفرادی و داوری بازی انفرادی (۲ نمره)

- ارزشیابی کلاسی و انضباطی (۲ نمره)

□□□

سرفصل درس «تنیس روی میز»

۱. معرفی درس و منطق آن

تنیس روی میز از جمله ورزشهایی است که به صورت انفرادی و دابل در قالب بازی های انفرادی و تیمی قابل اجراست و یکی از ورزش های تفریحی و لذت بخش است که مورد توجه اکثر مردم از خرد و کلان قرار گرفته و به عنوان تفتن و سرگرمی جایگاه خود را در حیطه تفریحات سالم افراد جامعه باز نموده است . این ورزش در اکثر مکان های عمومی مانند: پارک ها، سواحل، خیابانها و ادارات اجرا می گردد و در نتیجه قادر به غنی سازی اوقات فراغت بسیاری از نوجوانان و جوانان و حتی بزرگسالان است. گذشته از جنبه تفریحی، شرکت منظم کودکان و نوجوانان در تمرینات این رشته ورزشی موجب تقویت توانایی ها و قابلیت های جسمانی و حرکتی، روحی و روانی و اجتماعی و اخلاقی آنها می گردد. کسب هماهنگی عصبی-عضلانی، افزایش سرعت، کاهش زمان عکس العمل، تقویت عضلات بالاتنه، تحرک و پویایی و چابکی، تقویت بینایی، شادابی، نشاط روحی و روانی، آرامش و خونسردی، اعتماد به نفس، تقویت قوای ذهنی از نتایج این ورزش است. آموزش اصولی و علمی این ورزش در سنین کودکی و نوجوانی در بهبود قابلیت های جسمانی و حرکتی بدن کمک موثری است و می تواند باعث علاقمند نمودن دانش آموزان شود. با توجه به مطالب گفته شده، در تدوین سرفصل های این درس تلاش شده است تا اصول آموزش مهارت های اصلی این رشته ورزشی گنجانده شود.

نام درس: تنیس روی میز				مشخصات
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				درس
انتظار می رود پس از گذراندن این درس دانشجو اهمیت ورزش تنیس روی میز و نقش آن بر ارتقا آمادگی جسمانی و حرکتی افراد را بداند و قادر باشد مهارت های اصلی این رشته را اجرا نماید و با قوانین آن آشنا شده و با قوانین رشته ورزشی تنیس روی میز و نحوه ارنج تیمی و داوری اطلاع داشته باشد بطوریکه قادر باشد علاوه بر آموزش مهارت های اساسی این رشته به دانش آموزان، رهبری و داوری برگزاری مسابقات را در مدرسه به عهده بگیرد				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۶۴
				ساعت
				پیشنیاز: آمادگی جسمانی ۱
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آموزش تنیس روی میز	با میز و نحوه صحیح ایستادن پشت میز آشنا باشد با انواع گرم کردن بدن به صورت عمومی و اختصاصی در این رشته ورزشی آشنا باشد. با انواع دست گرفتن راکت در تنیس روی میز آشنا باشد بر بازی های توپ و راکت تسلط داشته باشد ضربات ساده با رو و پشت راکت را روی میز رد و بدل کند(حداقل ۱۰ رفت و	قادر به اجرای ضربه کات دار و لوپ به صورت صحیح باشد. با قوانین و مقررات و شیوه اجرای مسابقات تنیس روی میز آشنا باشد و بتواند یک مسابقه را از ابتدا تا انتها داوری کند.	قادر به رد و بدل کردن انواع ضربات کات دار و آبشار با روی راکت و پشت راکت باشد همچنین بتواند انواع سرویس های پیچ دار را صحیح اجرا کند مهارت های بازی انفرادی و دونفره را در یک مسابقه نشان دهد	

		برگشت). سرویس های ساده با روی راکت و پشت راکت را به صورت صحیح اجرا کند..	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

- آشنایی با میز و راکت تنیس روی میز و نحوه ایستادن پشت میز
- فراگیری و اجرای انواع گرم کردن بدن به صورت کششی با وسیله و بدون وسیله
- فراگیری و اجرای گرم کردن تخصصی در تنیس روی میز
- آشنایی با توپ و راکت و نحوه گرفتن راکت و بازی با توپ و راکت
- تمرین ضرر به های روی راکت و پشت راکت و فراگیری مهارت آنها
- اجرای انواع سرویس با روی راکت پشت راکت و کات دار
- اجرای انواع ضربه های آبشار و کات دار
- فراگیری مهارت های بازی انفرادی و دونفره
- آشنایی با مقررات تنیس روی میز و شیوه اجرای مسابقات

منابع آموزشی:

- آرمندیا، مهدی. سروش، ژیللا. آموزش مقدماتی و پیشرفته پینگ پنگ. (۱۳۸۶) انتشارات بامداد کتاب
- هاجز، لاری. مجموعه حرکات تنیس روی میز. ترجمه: وجیهه گیاهی، علیرضا اسمعیلی (۱۳۸۴) انتشارات سنبله
- رمضان پور، محمدرضا. اصول آموزش تنیس روی میز ۱ و ۲ (۱۳۸۴) تهران انتشارات دانشگاه پیام نور
- سیمیلر، دن و هالوچاک، مارک. آموزش پیشرفته تنیس روی میز. ترجمه، مهدی شیرازی (۱۳۸۲). تهران، انتشارات معاونت تربیت بدنی و تندرستی آموزش و پرورش
- یوسفی، زهرا. آموزش گام به گام تنیس روی میز. (۱۳۷۹) انتشارات وزارت آموزش و پرورش.
- یوسفی، زهرا. قوانین و جداول مسابقات تنیس روی میز. (۱۳۷۹) انتشارات وزارت آموزش و پرورش.

سرفصل درس «برنامه‌ریزی درسی در آموزش تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن

موضوع اصلی درس «برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک»، بررسی مباحث مربوط به آشنایی با برنامه‌ریزی درسی، تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک، مراحل برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک، موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه‌ریزی درسی آموزش فیزیک، آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه‌ریزی درسی آموزش فیزیک، انتخاب محتوا، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان، مکان و اجرای برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و درسی می‌باشد.

برنامه‌ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت‌های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام‌مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می‌تواند فعالیت‌های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت‌گر فعالیت‌های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه‌ریزی درسی نامیده می‌شود. برنامه‌ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت‌های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام‌های متمرکز برنامه‌ریزی درسی هم «برنامه‌ریز درسی بهره‌گیر» یا «برنامه‌ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می‌شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه‌ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه‌ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می‌شود معلم نقش عمده‌ای در تولید ندارد و مصرف‌کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه‌ریزی در «سطوح مختلف» تعریف می‌شود و در بسیاری از این سطوح در نظام‌های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقاً در نقش مقوم برنامه و تقویت‌کننده آن ظاهر شود. برنامه‌ریزی درسی در دستان معلم می‌تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه‌ریزی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می‌تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه‌ای معلم است. معلم می‌تواند به ضعیف‌ترین حلقه زنجیره نظام آموزشی بدل شود و چنانکه گفته‌اند «زنجیر، همانقدر قوت دارد که ضعیف‌ترین حلقه آن». به بار نشستن تلاش‌های دیگران نیاز به همت و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه‌ریزی، لازمه عمل حرفه‌ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی و با برخی از اعمال و فعالیت‌های برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

مشخصات درس	نام درس: برنامه‌ریزی درسی
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۳۲ ساعت	
نحوه آموزش: انفرادی	
	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
	دانشجو معلم با درک و فهم تعاریف، معنا و مفهوم پارامترها و متغیرهای موجود در محتوی درس (شامل آشنایی با برنامه‌ریزی درسی، تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک، مراحل برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک، موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه‌ریزی درسی آموزش فیزیک، آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه‌ریزی درسی آموزش فیزیک، انتخاب محتوا، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان، مکان و اجرای برنامه‌ریزی درسی در آموزش فیزیک و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و درسی) قادر خواهد بود:
	به تشریح مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه‌های درسی مصوب، به برنامه‌ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند و ضمن تشخیص و تبیین انواع برنامه‌های درسی حادث در مدرسه، قادر خواهد بود برنامه‌ریزی خود برای اداره یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجو معلم ضمن آشنایی با برخی منابع معتبر حوزه برنامه‌ریزی درسی، قادر است به

□□□

شیوه مناسبی دانش خود را در این موضوع به روز کند.			
ملاک-ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شایستگی اساسی: PK کد ۲-۲ & ۲-۲ ۳ PCK کد ۲-۳	- فهم برنامه و برنامه ریزی درسی	توانسته است به بیان تعاریفی از برنامه درسی و برنامه ریزی درسی اقدام کند.	توانسته است به تبیین برنامه درسی بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن اقدام کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه کند.
نقش معلمان در برنامه ریزی درسی	توانسته است به شرح آنچه در منابع درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	توانسته است به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه دهد که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است و حاصل مطالعه بیشتر است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تبیین نیازهای یادگیری دانشجو معلم برای ایفای نقش حرفه‌ای اقدام کند.
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه شده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده علاوه بر رعایت قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی، سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود و بیان نهایی دارای قابلیت پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی

□□□

اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: دانشجویان درباره مفهوم، ضرورت، انواع، و عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی، مطالعه و اعلام نظر مکتوب می‌کنند.
دوم	تشریح برنامه‌ریزی درسی	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی حوزه برنامه‌ریزی درسی (به عنوان یک علم)، تشریح سطوح و انواع برنامه‌های درسی و معرفی وضعیت ایران از حیث برنامه‌ریزی درسی (مشمتمل بر نهادهای برنامه‌ریزی درسی، منابع معتبر و اشخاص مهم) و تشریح وضعیت چند کشور از حیث جایگاه برنامه‌ریزی درسی.
سوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌های برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک	ارائه نمونه‌هایی از برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک که دانشجویان در مدرسه تجربه کرده یا همتایان‌شان تجربه می‌کنند، و بحث در باره آنها بر اساس تجربه دانشجویان. تکلیف ۲: از دانشجو خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.
چهارم	تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک	تبیین سطوح و انواع برنامه‌های درسی در نظام‌های آموزشی و معرفی عوامل (کارگزاران) برنامه‌ریزی درسی و نقش‌های گوناگون معلمان در ظهور شکل‌های متفاوت برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک با تشریح وضعیت ایران. تکلیف ۳: چرا معلمان فیزیک ایران باید در برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک نقش فعال داشته باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک	تشریح مراحل برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک به عنوان عمل تولید برنامه درسی آشکار مشتمل بر موقعیت‌شناسی و تعیین منطق تولید برنامه درسی، تعیین اهداف، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، شیوه‌های ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان برنامه درسی، مکان (فضا و روابط) برنامه درسی و ارزشیابی یادگیری مخاطبان.
ششم	موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه درسی آموزش فیزیک	موقعیت‌شناسی مشتمل بر شناخت مخاطب (ابعاد مختلف حیات یادگیرنده)، شناخت جامعه (ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ...)، شناخت علم (جنبه‌های محتوایی و روشی مورد تاکید است) و شناخت زیست‌محیطی (زندگی در کره خاکی و الزامات آن) تکلیف ۴: پرسش‌هایی مطرح شود تا دانشجو به مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه موضوع بیش از آنچه در کتاب (های) منبع درس ارائه شده، اقدام کند و نتیجه را مکتوب عرضه کند.
هفتم	آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه درسی آموزش فیزیک	آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می‌آید. همزمان، تشریح اینکه چگونه آزمون (برنامه درسی آزمون شده) با اهداف ارتباط دارد، به طور عملی تبیین می‌شود.
هشتم	تعیین اهداف برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک	تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی آموزش فیزیک (اعم از مراحل، منابع، انواع و اصول)، مشتمل بر: معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف‌ها و نقش آنها در فرایند برنامه‌ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه‌های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجویان.

		تکلیف ۵: تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف‌های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف و ارائه کتبی آن است.
نهم	انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری	تبیین ضرورت، روش‌ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری؛ تشریح انواع تجارب و فرصت‌های یادگیری و نقش هر یک در یادگیری شاگردان. تکلیف ۶: شناسایی یک فرصت یادگیری لازم برای یک هدف و بازسازی آن در قالبی دیگر جهت استفاده شاگردان.
دهم	سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری	تشریح ضرورت سازمان‌دهی و معرفی انواع، اصول (وحدت، مداومت، توالی و تعادل) و روش‌های آن جهت سازماندهی فرصت‌های یادگیری در سطح کلاس و خرد. تکلیف ۷: تحلیل و ارزیابی سازماندهی یک درس واقعی بر اساس اصول سازماندهی محتوا.
یازدهم	ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری	معرفی انواع روش‌های ارائه محتوا در فضای واقعی و فضای مجازی (سپهری) و اصول حاکم بر هر یک و آثار آنها بر مخاطبان برنامه درسی.
دوازدهم	زمان برنامه درسی در آموزش فیزیک	تبیین زمان به عنوان عنصر برنامه درسی و اهمیت توجه به آن و تشریح انواع زمان در برنامه درسی و اصول تخصیص زمان به برنامه‌های درسی و چگونگی بهره‌گیری از زمان برنامه درسی در آموزش فیزیک تکلیف ۸: نسبت زمان و هدف‌های مورد انتظار درس برنامه‌ریزی درسی (همین درس) را تحلیل کنید.
سیزدهم	مکان برنامه درسی در آموزش فیزیک	شرح ابعاد مکان (فضای فیزیکی، عوامل فعالیت و روابط بین آنها)، تحلیل چگونگی تاثیر مکان بر برنامه ریزی درسی در آموزش فیزیک و شاگردان و ضرورت‌های مربوط به فهم نسبت مکان و برنامه درسی.
چهاردهم	ارزشیابی یادگیری شاگردان	برنامه درسی آزمون شده و نقش آن در یادگیری و تحقق برنامه درسی آشکار، روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها در ارتباط با اهداف برنامه درسی.
پانزدهم	اجرای برنامه درسی آموزش فیزیک در نظام های آموزشی	نظریه‌های اجرا، عوامل موثر بر اجرا، مقاومت، فرهنگ سازمانی، مجریان، اقدامات اساسی برای اجرای برنامه شامل: شناخت وضعیت، آماده سازی عمومی و اختصاصی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت. تکلیف ۹: مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی آموزش فیزیک به چه علت‌هایی و با چه شکل‌هایی ممکن است ظهور یابد؟
شانزدهم	ارزشیابی برنامه های آموزشی و درسی آموزش فیزیک	مفهوم ارزشیابی برنامه، ضرورت ارزشیابی برنامه، روش های ارزشیابی برنامه، مراحل ارزشیابی برنامه در نظام آموزشی، بازنگری در برنامه ها.

راهنمای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تبیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. درعین‌حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان،

پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۵ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
موسی‌پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۳): مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.
ملکی، حسن. (۱۳۸۷): مقدمات برنامه‌ریزی درسی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس برنامه‌ریزی درسی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحثات کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز
- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز
- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
  - آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
  - مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
  - رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
  - رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
  - مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
  - ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

اهداف آماج، محتوا و تکالیف یادگیری با توجه به تفاوت های فردی از یکدیگر پشتیبانی می نمایند.	ارتباط نظام مندی وجود دارد.	مختلف طراحی ارتباط نظام مندی وجود ندارد.		

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

تعریف ضرورت و منطق طراحی آموزشی
 مراحل طراحی آموزشی (تحلیل، تصمیم گیری، راهبرد، ارزشیابی)
 گستره طراحی آموزشی
 ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی
 ارتباط نظریه های آموزش / یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

مطالعه حداقل سه منبع علمی - پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.

فصل دوم: طراحی آموزشی (تحلیل) در آموزش فیزیک

روشهای نیازسنجی (الگوی ساندرز، الگوی هوتون، الگوی هناس)

تعریف مسئله/ مشکل در آموزش فیزیک شامل مشکل یادگیری مفاهیم، قوانین و معادلات و بکارگیری آن در حل مسأله فیزیک

شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله/ مشکل

تجزیه و تحلیل نیازها

تحلیل نیازهای مربوط به یادگیرندگان

تحلیل نیازهای مربوط به موقعیت

تعیین راه حل‌های ممکن

تکالیف یادگیری:

با بکارگیری یکی از روشهای نیازسنجی، نیازهای یکی از گروه ها (معلمان، دانش آموزان) را در تدریس / آموزش یکی از دروس پایه فیزیک شناسایی و با تحلیل آن راه حل هایی برای مشکل / مسئله ارائه دهد.

فصل سوم: فرایند طراحی آموزشی (تصمیم گیری) در آموزش فیزیک

تدوین اهداف آماج و اهداف آموزش فیزیک

بازنگری در اهداف و تعیین اولویت دست یابی به اهداف آموزش فیزیک

مقایسه تحلیل نیازها و اهداف آموزش فیزیک

تبدیل اهداف آموزش فیزیک به اهداف و پیامدهای یادگیری

اهداف آموزشی فیزیک

محتوای آموزشی فیزیک

تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی:

۱. با استفاده از گزارش تکلیف عملکردی فصل دوم (تحلیل نیازها و تعیین راه حل مشکل یا مساله) اهداف آماج را اولویت بندی

نموده و آنها را به پیامدهای یادگیری تبدیل نماید.

□□□

۲. با توجه به اهداف آموزشی تدوین شده، محتوای اصلی و تکمیلی و تکالیف یادگیری با توجه به انواع سبک های یادگیری تعیین نماید.

فصل چهارم: فرایند طراحی آموزشی (راهنبرد) در آموزش فیزیک

بهره گیری از راهنبرد در طراحی آموزشی فیزیک

الف) راهنبردهای طراحی آموزشی فیزیک بر اساس نوع محتوا

طراحی آموزشی ۱) درک ارتباط مفهومی (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۲) به خاطر سپردن اطلاعات و یادگیری تعریف و مفهوم متغیرهای فیزیک (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۳) به کار گیری مهارت طبقه بندی مفاهیم (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۴) درک ارتباط علت و معلولی (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۵) به کارگیری مهارت روش یافتن قوانین و معادلات در یک ساختار درسی فیزیک (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۶) مهارتهای تفکر برتر (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی ۷) به کار گیری مهارت در حل مسأله فیزیک و بکارگیری آن در موارد واقعی (طراحی / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان

۱) ویژه دانش آموزان فراگیر

۲) ویژه دانش آموزان تیزهوش

۳) ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهنبردهای طراحی آموزشی فیزیک بر اساس موقعیت

۱) ویژه کلاسهای چند پایه

۲) ویژه مسائل بومی خاص

تکالیف عملکردی:

دو طرح آموزشی مبتنی بر یکی از راهنبردها (محتوا، نیازهای یادگیرندگان و موقعیت) و با در نظر گرفتن مراحل طراحی آموزشی، تهیه نماید.

فصل پنجم: فرایند طراحی آموزشی (ارزشیابی) در آموزش فیزیک

منطق ارزشیابی طرح آموزشی (چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)

بازنگری توسط متخصص

ارزشیابی تکوینی

ارزشیابی نهایی

ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف عملکردی

تهیه مالاک ها و سطوح کیفیت طرحهای آموزشی و روش بازنگری طرحهای آموزشی فصل چهارم

ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرحهای تهیه شده در کلاس و ارائه بازخورد برای اصلاح آن.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

تعامل در آموزش
نظامهای تعامل متکی بر انسان
نظامهای تعامل متکی بر چاپ
نظامهای تعامل متکی بر وسایل دیداری- شنیداری
نظامهای تعامل متکی بر رایانه

تکالیف یادگیری:

یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظامهای تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت و تحلیل نقاد برای شناسایی و تبیین مسئله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری، روش مستقیم در مرور منابع علمی در زمینه نظریه های یادگیری، مدل های نیاز سنجی، و مدل های طراحی آموزشی برای طراحی و حل مسئله شناسایی شده است. برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی از روش حل مسئله استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

لشین، پولاک و رایگلوث (۱۳۹۰). راهبردها و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
گانبیه، بریگز و ویگر (۱۳۹۱). اصول طراحی آموزشی، ترجمه خدیجه علی آبادی، نشر دانا

منابع فرعی:

طراحی نظامهای آموزشی، نویسنده: رمی زفسکی، ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
مقاله: شناسایی الگوی طراحی آموزشی مطلوب برای آموزش های صنعتی، نویسندگان: هاشم فردانش و مرتضی کرمی.
نشریه مطالعات برنامه درسی. سال ۱۳۸۷، شماره ۸

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « سنجش و اندازه گیری و آزمون سازی در آموزش تربیت بدنی »

۱. معرفی درس و منطق آن

سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی یکی از دروس نظری است که در بردارنده مفاهیم متعددی از جمله مبانی نظری سنجش و اندازه گیری، آمار توصیفی و آزمونهای مرتبط با عملکرد انسان می باشد. در این درس، دانشجویان می توانند با استفاده از آزمون های عملکردی، ویژگی های افراد را کمی کنند. نتایج به دست آمده از اجرای آزمون ها به مربیان و معلمان کمک خواهد کرد که سطح توانایی دانش آموزان را شناسایی کرده و برنامه ها و پروتکل های تمرینی خود را مبتنی بر سطح پایه عملکرد افراد تنظیم نمایند. علاوه بر این، یافته های حاصل می تواند در غربالگری دانش آموزان و استعدادیابی در ورزش مورد استفاده قرار گیرد.

نام درس: سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با کسب مهارت در حوزه سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی قادر باشد با استفاده از انواع آزمونهای استاندارد، عملکرد انسان را در سطوح مختلف اندازه گیری نماید و با بهره گیری از روش های آمار توصیفی، به داده ها مفهوم و معنا ببخشد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:
				شایستگی اساسی:
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
درک ماهیت، اهداف و ضرورت اندازه گیری	جایگاه سنجش و اندازه گیری در ورزش را توضیح می دهد.	اهمیت و نقش سنجش و اندازه گیری را در اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری درک می کند.	نقش سنجش و اندازه گیری را در سطوح بالای عملکرد انسان مورد تحلیل قرار می دهد.	
شناخت آزمون های مربوط به عملکرد انسان	آزمون های مرتبط با عملکرد انسان شامل آمادگی جسمانی، حرکتی و مهارتی را می شناسد.	نحوه اجرای آزمون های مرتبط با عملکرد انسان را به خوبی می داند.	بهترین نوع آزمون های عملکردی را متناسب با رشته های ورزشی انتخاب کرده و تفاوت های بین آنها را شناسایی می کند.	
تجزیه و تحلیل آزمون	با روش های محاسبه شاخص های مرکزی و پراکندگی، روایی و پایایی آزمون آشنایی دارد.	در آزمون های عملکردی، توصیفی آماری از داده ها به عمل می آورد و می تواند روایی و پایایی آزمون را برآورد نماید.	می تواند آزمون های مختلف را مورد تحلیل قرار دهد و پیشنهادات اصلاحی برای استفاده از آزمون ها یا بالا بردن میزان پایایی و روایی را نیز ارائه نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	طرح ضرورت و اهمیت موضوع و ایجاد انگیزه بیان تاریخچه سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی معرفی واژه‌های کلیدی در سنجش و اندازه گیری مقیاس‌های اندازه گیری	بیان تاریخچه و سیر تحول سنجش و اندازه گیری و نقش آن در ارتقای ورزش و تندرستی تعریف واژه‌های کلیدی شامل اندازه گیری، آزمودن، آزمون، سنجش و ارزشیابی و ایجاد تمایز بین واژه‌ها معرفی انواع اندازه گیری و ارزشیابی از دیدگاه‌های مختلف معرفی مقیاس‌های اندازه گیری	با ذکر تعاریف و مثال‌های گوناگون تعاریف مشخص و نقاط تمایز و تشابه شناسایی و تحلیل گردد.	از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد، تعاریف مختلفی گرآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.
دوم	تشریح طبقه بندی اهداف آموزشی معرفی انواع آزمون‌های تربیتی و روش‌های تحلیل سوالات آزمون	معرفی اهداف در حوزه‌های شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی معرفی انواع آزمون‌ها از دیدگاه‌های مختلف بیان شرایط اجرای آزمون، نحوه نمره گذاری، نحوه تفسیر اطلاعات، معرفی روش‌های محاسبه ضریب دشواری و تمیز و تحلیل گزینه‌های انحرافی و چگونگی تفسیر آنها	با ارایه مثال، حیطه‌های مختلف اهداف در ورزش مورد بحث واقع شود. نمونه‌هایی از آزمون‌ها در کلاس مطرح شوند و در مورد همخوانی آنها با موقعیت‌های ورزشی بحث و تبادل نظر شود.	از دانشجویان خواسته شود نمونه‌هایی از آزمون‌ها را در یک نمونه اجرا کرده و نوع آزمون را بر اساس طبقه بندی‌های ارائه شده مشخص نمایند و در نهایت ضرایب اساسی در آزمون را محاسبه کنند.
سوم	توصیف آماری داده‌ها	بیان نقش و کاربرد آمار توصیفی در تفسیر داده‌ها، معرفی انواع جداول توزیع فراوانی و نمودارها	با ذکر دلایل، اهمیت به کارگیری آمار توصیفی در تحلیل آزمون‌ها مورد بحث قرار گیرد. با ارائه مثال‌های مختلف در حوزه	از دانشجویان خواسته شود که مطابق با مقیاس‌های اندازه گیری، جداول و نمودارهای مربوطه را ترسیم کنند.

			ورزش، انتخاب بهترین جدول و نمودار مورد بحث قرار گیرد.	
چهارم	شاخص ها یا اندازه های گرایش مرکزی	معرفی و تعریف شاخص ها گرایش مرکزی و ویژگی های آنها، روش های محاسبه آنها در توزیع های رتبه ای، فراوانی ساده و طبقه بندی شده بیان ملاک هایی در خصوص انتخاب بهترین شاخص گرایش مرکزی	محاسبه شاخص های مرکزی با ذکر مثال های ورزشی تمرین شود. از دانشجویان خواسته شود پس از اجرای یک آزمون جسمانی، شاخص های مرکزی را محاسبه نمایند.	
پنجم	شاخص ها یا اندازه های پراکندگی	معرفی و تعریف شاخص ها گرایش پراکندگی و ویژگی های آنها، روش های محاسبه آنها در توزیع های رتبه ای، فراوانی ساده و طبقه بندی شده تشریح موارد استفاده مقادیر پراکندگی	شاخص های مرکزی با ذکر مثال های ورزشی محاسبه و تمرین شود. از دانشجویان خواسته شود پس از اجرای یک آزمون جسمانی، شاخص های پراکندگی را محاسبه نمایند.	
ششم	معرفی ویژگی های اساسی آزمون ها و ابزارهای اندازه گیری: روایی آزمون	تعریف روایی آزمون، اهمیت آن در اندازه گیری، انواع روایی و روش های برآورد آنها (محتوا، صوری، ملاکی و سازه) و معرفی عوامل موثر بر اعتبار آزمون	روایی در یک نمونه آزمون محاسبه شود و در مورد شرایط استفاده از هر یک از روش های برآورد در موقعیت های عملی بحث شود. از دانشجویان خواسته شود روایی آزمون های جدید را محاسبه و گزارش کند.	
هفتم	معرفی ویژگی های اساسی آزمون ها و ابزارهای اندازه گیری: پایایی آزمون	تعریف پایایی، تشریح اهمیت آن در اندازه گیری، انواع پایایی، روش های برآورد آنها و محاسبه ضرایب پایایی	پایایی در یک نمونه آزمون محاسبه شود. از دانشجویان خواسته شود پایایی آزمون های جدید را محاسبه و گزارش کند.	
هشتم	منحنی طبیعی	معرفی مفهوم منحنی طبیعی، انواع و ویژگی های منحنی ها	مفهوم منحنی طبیعی در پدیده های طبیعی از دانشجویان خواسته شود نمونه هایی از	

		(طبیعی، کجی مثبت و منفی)	و ورزشی، سطوح زیر منحنی طبیعی و استفاده از آن در احتمالات تشریح شود	انواع منحنی را بر روی نمرات عملکرد واقعی ترسیم کنند.
نهم	شاخص‌های اندازه‌گیری موقعیت نسبی فرد در گروه	معرفی نمرات استاندارد (نمره ج و م)، انواع، ویژگی‌ها، کاربردها و روش‌های محاسبه آنها در حوزه ورزش. معرفی نمره ج و جدول توزیع نمرات ج معرفی مفهوم نقاط و رتبه های درصدی و روش محاسبه آنها بر اساس جداول توزیع طبیعی و منحنی طبیعی و کاربرد آنها در تهیه نورم های عملکرد	با ارائه مثال، روش های محاسبه نمرات استاندارد تمرین شود و ارتباط بین نمره خام، نمره ج و سطح زیر منحنی در قالب مثال‌های تمرینی موردبحث واقع شود.	از دانشجویان خواسته شود پس از اجرای یک آزمون جسمانی، نمره استاندارد ج و نورم‌های مربوطه تهیه گردد.
دهم	همبستگی و رگرسیون	تعریف مفهوم همبستگی و ویژگی‌های آن معرفی انواع ضرایب همبستگی (پیرسون و اسپیرمن)، چگونگی محاسبه آنها و شرایط استفاده صحیح از این ضرایب معرفی مفهوم رگرسیون، انواع آن و کاربرد آن در ورزش	با ارائه مثال‌های مرتبط ورزشی، مفهوم همبستگی و ویژگی های آن (جهت ارتباط، شکل ارتباط، مقدار یا شدت ارتباط) موردبحث واقع شود. با ارائه مثال، محاسبه ضرایب همبستگی تمرین شود.	از دانشجویان خواسته شود پس از اجرای یک آزمون جسمانی در شرایط واقعی، ضرایب همبستگی را محاسبه نمایند.
یازدهم	کلیات نمره دادن در تربیت بدنی	معرفی روشهای نمره دهی حرفی - عددی (روش منحنی طبیعی، روش ملاکی و ضریب پیشرفت) و توصیفی	با ارائه مثال، انواع روش‌های نمره دهی در ورزشی تمرین شوند.	از دانشجویان خواسته شود با استفاده از روش حرفی - عددی و توصیفی، به عملکرد به دست آمده از افراد نمره داده شود.
دوازدهم	معرفی آزمونهای آمادگی جسمانی (آمادگی قلبی - عروقی، ترکیب بدنی)	تعریف مفهوم آمادگی جسمانی معرفی و تعریف اجزای	آزمون‌های آمادگی جسمانی رایج در سالن ورزشی اجرا گردند.	از دانشجویان خواسته شود تا با مطالعه دقیق دستورالعمل اجرایی

		آمادگی جسمانی (آمادگی قلبی - عروقی، ترکیب بدنی) تشریح دستورالعمل های اجرایی آزمونهای مرتبط با هر یک از اجزای آمادگی جسمانی	در مورد آزمون های آمادگی جسمانی متناسب با رشته های ورزشی بحث گردد.	آزمون ها، آزمون های آمادگی جسمانی را بر روی نمونه ای از افراد اجرا کنند و داده های به دست آمده را ثبت کنند..
سیزدهم	معرفی آزمونهای آمادگی جسمانی (قدرت عضلانی، استقامت عضلانی و انعطاف پذیری)	تعریف مفهوم آمادگی جسمانی معرفتی و تعریف اجزای آمادگی جسمانی (قدرت عضلانی، استقامت عضلانی و انعطاف پذیری) تشریح دستورالعمل های اجرایی آزمونهای مرتبط با هر یک از اجزای آمادگی جسمانی	آزمون های آمادگی جسمانی رایج در سالن ورزشی اجرا گردند. در مورد آزمون های آمادگی جسمانی متناسب با رشته های ورزشی بحث گردد.	از دانشجویان خواسته شود تا با مطالعه دقیق دستورالعمل اجرایی آزمون ها، آزمون های آمادگی جسمانی را بر روی نمونه ای از افراد اجرا کرده و داده های به دست آمده را ثبت کنند..
چهاردهم	معرفی آزمونهای آمادگی حرکتی	تعریف مفهوم آمادگی حرکتی معرفتی و تعریف اجزای آمادگی حرکتی (توان، سرعت و زمان واکنش و چابکی) تشریح دستورالعمل های اجرایی آزمونهای مرتبط با هر یک از اجزای آمادگی حرکتی	آزمون های آمادگی حرکتی رایج، در سالن ورزشی اجرا گردند. در مورد آزمون های آمادگی جسمانی متناسب با رشته های ورزشی بحث گردد.	از دانشجویان خواسته شود تا با مطالعه دقیق دستورالعمل اجرایی آزمون ها، آزمون های آمادگی حرکتی را بر روی نمونه ای از افراد اجرا کرده و داده های به دست آمده را ثبت کنند..
پانزدهم	معرفی آزمونهای مهارتی	معرفی آزمونهای مهارتی برای رشته های والیبال، بسکتبال، فوتسال، بدمینتون، هندبال، تنیس و شنا و تشریح دستورالعمل های اجرایی آنها	آزمون های مهارتی رایج، در سالن ورزشی اجرا گردند. در مورد نقاط ضعف و قوت آزمون های مهارتی یکسان بحث گردد.	از دانشجویان خواسته شود تا با مطالعه دقیق دستورالعمل اجرایی آزمون ها، آزمون های رایج مهارتی را بر روی نمونه ای از افراد اجرا کرده و داده های به دست آمده را ثبت کنند..

شانزدهم	معرفی آزمونهای روانشناختی	معرفی آزمون های روانشناختی رایج در حوزه ورزش، شیوه اجرا و نحوه امتیازدهی به آنها	یک نمونه آزمون روانشناختی اجرا شود و شیوه امتیازدهی مورد بحث قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود تا برخی از آزمون های روانشناختی را بر روی نمونه ای از افراد اجرا کنند، داده های به دست آمده را ثبت کرده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

پیشنهاد می شود این درس به دلیل ماهیت عملی آن، به صورت تعریف پروژه ای و حل مسئله انجام شود و بیشتر مفاهیم به صورت تحلیلی و با ارائه نمونه های مشابه تدریس شود.

۴. منابع آموزشی

نبوی نیک، حسین، درزایی، تیمور، نبوی نیک، مهدی. ۱۳۹۰. سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی. انتشارات حتمی. شیخ، محمود، شهبازی، مهدی، طهماسبی، شهزاد. ۱۳۹۲، چاپ هشتم. سنجش و اندازه گیری در تربیت بدنی. انتشارات بامداد کتاب.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: تخصیص ۱۵ نمره به صورت آزمون تستی (۱۰ نمره) برای سنجش میزان یادگیری در مفاهیم نظری و سوالات حل کردنی (۵ نمره) برای ارزیابی توانایی حل مساله کار تولیدی: در نظر گرفتن ۵ نمره جهت اجرای تکالیف عملکردی

سرفصل درس «آموزش بسکتبال»

۱. معرفی درس و منطق آن

در این درس دانشجو معلم علاوه بر تسلط پیدا کردن بر مهارت‌ها باید تخلف‌ها، خطاها و قوانین این رشته را بخوبی بشناسد. این درس که پس از درس بسکتبال تحت عنوان آموزش بسکتبال ارائه می‌گردد بیشتر برانجام مهارت‌ها در تمرینات ترکیبی و گروهی تاکید دارد و باید رقابت بین کلاسی تا رقابت واقعی یعنی ۵ علیه ۵ پیش برود. سیستم‌های کلی بازی در دفاع و حمله تا حدود سر فصل‌های مربیگری درجه ۳ تدریس می‌شود بصورتیکه حداقل بدانند مقابل سیستم یارگیری یا جاگیری از چه مجموعه حرکاتی استفاده نمایند. دانشجو معلم پس از گذراندن این درس باید بتواند تمریناتی را که برای موقعیت‌های مختلف لازم می‌باشد طراحی ویا پیاده نماید، معایب و مزایای سیستم‌های مختلف دفاعی را بداند و تشخیص بدهد که چه سیستمی را چه زمانی استفاده نمایدو اینکه چه حمله ای را مقابل چه سیستم دفاعی استفاده کند.

یکی از ملزومات تدریس این درس آشنایی به قوانین و مقررات و تسلط نسبی به آنها می‌باشد. قوانین این رشته بسیار زیاد و دارای نکته‌های فراوانی است لذا طی جلسات آموزش این درس و پیشنیاز آن، باید قوانین مربوط به هر مبحث آموزش داده شود تا در جلسه ای (پس از تقریباً نیمه ترم) که بصورت اجمالی قوانین و نحوه حرکت و جابجایی داوران را آموزش می‌دهیم فراگیران با این مطالب آشنایی نسبی داشته باشند. در کل آموزش این درس باید بر مبنای آشنا کردن دانشجو معلمان با قوانین در سطحی باشد که بتوانند تمرینات حمله و دفاع بین گروه‌های کلاسی را در لحظات آنی قضاوت کنند، تخلفات و خطاهای احتمالی را تشخیص بدهند و برای آنها تصمیم مناسب اتخاذ نمایند، دچار سردرگمی و چالش نشوند، نظم کلاس برهم نخورد و بر جایگاه والای معلمی خدشه ای وارد نگردد.

مشخصات درس	نام درس: آموزش بسکتبال
نوع درس: عملی	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۶۴ ساعت	
پیشنیاز: بسکتبال	
نحوه آموزش: گروهی	
تعداد مناسب دانشجویان	
برای تشکیل کلاس: ۱۵ تا ۱۸ نفر	
	اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
	یک سری حرکاتی وجود دارد که در انجام آنها ۲ یا ۳ نفر درگیر می‌باشندو در اینجا از آنها بنام مهارت‌های تیمی نام برده می‌شود.
	الف) یادگیری مهارت‌های تیمی تهاجمی:
	۱. حرکتهای مختلف تیمی مانند , Back door, Deep , Push skip Reverse و... را می‌داند.
	۲. با پیک یا اسکرین ها آشنایی دارد.
	۳. نقاط حمله را می‌شناسد.
	ب) یادگیریمهارت‌های تیمی دفاعی:
	۱. نحوه دفاع در مقابل حرکات مذکور در مبحث مهارت‌های تیمی تهاجمی را می‌داند مانند حرکت با کات کننده ها، دفاع اسکرین ها و... .
	۲. پوششهای دفاعی در مناطق مختلف حمله را می‌شناسد.
	۳. اصول دفاع تیمی در سیستمهای مختلف دفاعی را می‌داند.
	ج) سیستمهای اصلی دفاع یارگیری، جاگیری و ترکیبی را می‌شناسد و دلایل استفاده از این سیستمها و اینکه چه هنگام از آنها استفاده کند را می‌داند.
	د) قوانین کلی بازی را می‌داند و می‌تواند یک رقابت کلاسی را قضاوت کند و با نوشتن برگه امتیازات

آشنا است.			
دانشجو معلم علاوه برتاثیر تواناییها، قابلیت‌های جسمانی، علاقه، توجه وتلاش خود، با توجه به دانش و تسلطی که برمهارتها در درس بسکتبال فراگرفته است هر کدام از ملاکهای مربوطه را در یکی از سطوح انجام خواهد داد.			
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
کاربرد مهارت‌های تیمی آموزش داده شده	مجموعه مهارت‌های تیمی تهاجمی و دفاعی که دو یا سه نفر در اجرای آنها نقش دارند را می شناسد.	می تواند درتمرینات مهارت‌های تیمی قرار بگیرد و آنها را انجام دهد.	می تواند در تمرینات رقابتی که برای تمرین مهارت‌های تیمی طراحی شده است آنها را با تسلط و موفقیت آمیز انجام دهد.
بکارگیری سیستم‌های دفاعی	چگونگی چینش و حرکات دفاعی بازیکنان را در سیستم‌های مختلف دفاعی می داند.	نقاط ضعف و قوت هر کدام از سیستم‌های مختلف دفاعی را می داند	می تواند سیستم دفاعی مناسب را در موقعیت‌های مختلف انتخاب نماید.
بکارگیری تکنیک‌های تیمی	با مهارت‌های تیمی تهاجمی آشنایی دارد و می تواند آنها را انجام دهد.	برای حمله تیم خود از مهارت‌های تیمی استفاده می کند و برای آنها یک تاکتیک را طراحی می کند.	با توجه به شرایطی که در دفاع وجود دارد از تاکتیک‌های تهاجمی مناسب استفاده می کند.
یادگیری قوانین و قضاوت رقابت‌های کلاسی	قوانین مربوط به این ورزش را می داند.	خطا ها، تخلف ها و مقررات بازی را می داند و آنها را رعایت می کند.	می تواند یک بازی ساده را در سطح رقابت کلاسی به گونه ای قضاوت نماید که جنجالی در کلاس بوجود نیاید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان ۳۲ جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	مرور تکنیک‌های دریبل، پاس، پیوت، تغییر مسیرها، شوت و سه گام	پس از بیان چگونگی روند پیشبرد کلاس به جهت یادآوری و شناخت از سطح عملکرد فراگیران تکنیک‌های اساسی و مهم بسکتبال را در غالب تمرینات مرور میکند.
دوم	تمرینات ۲ علیه ۱ و مرور Push Up Down و Skip	به دلیل اینکه در این رشته ورزشی مدافع می‌تواند از نزدیک مهاجم را دفاع کند بازیکن بعنوان مهاجم علاوه بر تسلط بر مهارت‌ها باید از حرکاتی گول زننده استفاده

□□□

کند تا تعادل دفاعی مدافع را برهم زند و در موقعیتهایی که از نزدیک دفاع می شود بتواند بردفاع برتری یابد. لذا از همین جلسات اولیه، آموزش انواع فریب را باید در برنامه قرار داد و تمریناتی در غالب ۱ به ۲ ، ۲ به ۳ ، ۳ به ۲ و ۳ به ۳ طراحی نمود تا فراگیران در موقعیتهای مختلف آنها را تکرار کنند و بر آنها تسلط یابند.	تمرینات ۱ علیه ۱ و مرور گولهای: • دریل جلو- عقب- عرضی و شوت یا نفوذ (forward-backward-cross) • گول شوت - دریل- نفوذ • گول نفوذ- برگشت - شوت مرور دفاع فردی با تاکید و توجه بر قوانین	
	بازی ۲ علیه ۱ و تمرین پاس بده برو (Give and go) , دست هدف (Target Hand) آموزش مهارتهای تیمی تهاجمی: Deep, Backdoor Reverse و دریافت توپ با تاکید و توجه بر قوانین	سوم
در بازی ۲ علیه ۲ میتوان مهارتهای تیمی انواع اسکرین یا پیک اند رول با توپ و تکنیکهای سوئیچ، میس مچ و اسپلیت را نیز آموزش داد و با اجرای تمرینات مناسب آنها را تکرار نمود. همچنین در این جلسه میتوان مفهوم تایمینگ که در اجرای تاکتیکهای تیمی مهم می باشد را، در لحظه پاس به رول کننده، بخوبی و بصورت ملموسی توضیح داد.	بازی ۲ علیه ۲ و آموزش Pick & Roll , Switch , Split, Miss Mach, Timing با تاکید و توجه بر قوانین	چهارم
ریباند فقط پریدن و دریافت توپ در بالاترین نقطه نیست و در این سطح جاگیری برای این مهارت، باکس آوت کردن حریف چه در حمله و چه در دفاع و همچنین اقدامات ریباندر پس از ریباند دفاعی یا ریباند تهاجمی را باید آموزش داد.	تمرین ۲ علیه ۲ و آموزش ریباند پیشرفته در حمله و دفاع آموزش جاگیری ریباند، Hand check Box Out ,	پنجم
	بازی ۳ علیه ۲ مرور ضد حمله ۲ به ۳ و دفاع از ضد حمله ۲ به ۳ با تاکید و توجه بر قوانین	ششم
بتدریج تعداد بازیکنان دفاع و حمله را افزایش می دهیم تا فراگیران در موقعیتهای ساده بر مهارتهای تیمی تسلط پیدا کنند. ضمن اینکه یکی از دفاع های ترکیبی ۲-۳ می باشد بدین معنی که ۲ نفر از بازیکنان	بازی ۳ علیه ۳ تمرین دفاع مثلث در زیر حلقه با تاکید و توجه بر قوانین	هفتم

		تیم مدافع دو بازیکن موثر در تیم مقابل را بصورت یارگیری دفاع می کنند و ۳ نفر دیگر به شکل یک مثلث در مستطیل جا می گیرند و فضاهای نزدیک حلقه را پوشش می دهند. مناسب می باشد این فضاها و چگونگی دفاع در این موقعیتها (بدون توضیح در مورد دفاع ترکیبی ۲-۳) در این جلسه تمرینی آموزش داده شود.
هشتم	بازی ۳ علیه ۳ آموزش نحوه جاگیری و حرکات پا و دستهای مدافع باتوجه به موقعیت توپ آموزش حالت های دفاعی: Close, Deny, Open & Help	تمرین ۳ به ۳ برای آموزش دفاع یارگیری بخصوص مهارتهای تیمی در دفاع مناسب می باشد و در این تمرین میتوان برای آموزش مهارتهای کلوز، دینای، اوپن و هلپ برنامه ریزی نمود.
نهم	بازی ۳ علیه ۳ و آموزش مهارتهای تیمی تهاجمی علیه دفاع یارگیری مانند Pick & Roll بدون توپ و انواع اسکرین	در موقعیت بازی ۳ به ۳ می توان پیک رول بدون توپ را آموزش داد و تمرینات مناسبی را جهت یادگیری این مهارت تیمی و دیگر مهارتهای اسپلیت، تایمینگ و سوئیچ طراحی و اجرا نمود
دهم	آموزش پاس و شوت هوک	در این جلسات علاوه بر آموزش و تمرین تکنیکهای مذکور مناسب است پس از تسلط نسبی فراگیران، این مهارتها را در تمرینات ترکیبی تکرار نمود. بطور مثال برای تمرین شوتهای هوک و لیبیک از تمرینات ترکیبی تغییر مسیر- سه گام ، پیوت- شوت ، پیوت- سه گام ، دریبل از پشت- سه گام ، دریبل از بین پا- سه گام استفاده نمود و برای تمرین شوتهای والیبالی و شوت با مکث از تمرین ترکیبی ریباند- شوت استفاده کنیم.
یازدهم	آموزش شوت لیبیک	
دوازدهم	آموزش شوت والیبالی	
سیزدهم	آموزش پاس با مکث و شوت با مکث	
چهاردهم	بازی ۴ علیه ۳ ضد حمله ۴ به ۳ و چگونگی دفاع از این موقعیت با تاکید و توجه بر قوانین	
پانزدهم	بازی ۴ علیه ۴ با تاکید و توجه بر قوانین	یکی از دفاع های ترکیبی ۱-۴ می باشد بدین معنی که ۱ نفر از بازیکنان تیم مدافع از یک بازیکن موثر در تیم مقابل دفاع می کنند و ۴ نفر دیگر به شکل یک مثلث و یک فوروارد (Diamond & ۱) یا یک مسطیل (Box & ۱) در مستطیل جا می گیرند و فضاهای نزدیک حلقه را پوشش می دهند. مناسب می باشد این فضاها و چگونگی دفاع در این موقعیتها (بدون توضیح در مورد دفاع ترکیبی ۱-۴) آموزش داده شود.
شانزدهم	آموزش انواع سیستم های دفاعی	سه گروه اساسی دفاع تیمی (یارگیری، جاگیری و دفاع ترکیبی) و انواع هر کدام را بطور

		کلی و مختصرآموزش می دهیم. انواع دفاع یارگیری: تمام زمین، نیمه زمین و منطقه سه امتیازی انواع دفاع جاگیری: ۲-۱، ۳-۲، ۲-۳، ۱-۲ و ۳-۱ انواع دفاع دفاع ترکیبی: ۱-۴، ۳-۲، ۲-۳ و ۱-۴ لازم به ذکر است با توجه به اینکه شیوه ترسیم کلی بهتر در ذهن فراگیران نقش می بندد بهتر است این جلسه در کلاس درس و با کشیدن مناطق دفاعی بر روی تابلو آموزش داده شود.
هفدهم	ارزشیابی تکوینی یا آزمون میان ترم	این ارزشیابی بهتر است بصورت فردی و گروهی صورت گیرد. توصیه می شود یکی از مهارت‌های آموخته شده را بصورت فردی ارزشیابی نمود و در غالب بازی ۳ علیه ۳ چگونه بکارگرفتن مهارت‌های دیگر آزمون شود.
هجدهم	آموزش پرتاب آزاد بصورت کامل و آموزش قوانین مربوطه	جاگیری بازیکنان مهاجم و مدافع را هنگام پرتاب آزاد در یک موقعیت کامل ۵ علیه ۵ آموزش می دهیم و خطاهای منجر شده به پناستی را نیز توضیح می دهیم. آموزش تکنیک‌های جاگیری مدافع و مهاجم در جایگاه‌های مشخص شده هنگام پرتاب آزاد مرور نقاط نامگذار بشده در زمین بسکتبال و آموزش موقعیت بازیکنان در این نقاط شروع تمرین بازی ۵ علیه ۵
نوزدهم	آموزش کلی تخلف‌ها و خطاها در بسکتبال و علائم داوری مربوط به هر کدام	این جلسه را می تواند در کلاس درس تشکیل داد و برای نمایش حرکات داوری از Power Point استفاده نمود. با توجه به اینکه در همه جلسات به آموزش قوانین مرتبط به هر تکنیک تاکید شد و در بازی‌هایی که با تعداد کمتر از ۵ نفر برای فراگیران طراحی شد نیز تاکید به قضاوت و رعایت قوانین بازی شده است انتظار می رود فراگیران بتوانند علائم را در سطح قابل قبولی یادگیرند.
بیستم	آموزش مختصری از نوشتن جدول مسابقات (در حد آشنایی با آن)	بهتر است فراگیران با جدول ثبت امتیازات بسکتبال آشنا شوند لذا یک جلسه را به آموزش آن اختصاص می دهیم و در جلسات آینده که فراگیران را برای بازی کلاسی گروه بندی می کنیم از آنها می خواهیم تا هر کدام به نوبت علاوه بر داوری برای ۲ گروه دیگر امتیازات و خطاها را در جدول مذکور ثبت نمایند.
بیست و یکم	آموزش جاگیری و نحوه جابجایی داوران هنگام بازی و آموزش چگونگی شروع مسابقه (جامپال)	جهت آشنایی فراگیران با جاگیری و جابجایی داوران و نیز چگونگی شروع بازی نیاز می باشد در این خصوص به آنها آموزش داده شود.
بیست و دوم	بازی ۴ علیه ۴ یارگیری و تمرین داوری	توصیه می شود آموزش بازی یارگیری با نفرات کمتر تمرین شود. پس از درک فراگیران از نحوه آزادسازی هم تیمی ها و داشتن برنامه و تاکتیک‌های تیمی این دفاع را در بازی ۵ علیه ۵ می توان بکار گرفت.
بیست و سوم	بازی ۴ علیه ۴ یارگیری و تمرین داوری	از این جلسه با توجه به شناخت نسبی که از تسلط و توانایی های فراگیران وجود دارد آنها را حداقل به ۳ گروه تقسیم نموده تا بتوان ضمن شرکت دادن آنها در رقابت های تیمی به نوبت آنها را در موقعیت داوری و برگزاری یک مسابقه قرار داد و حتی نوشتن
بیست و	بازی ۴ علیه ۴ یارگیری و تمرین	

چهارم	داوری	جدول امتیازات را زیر نظر آموزشگر تمرین نمایند. این برنامه راطی ۳ روز اجرا می کنیم تا همه فراگیران ۲ مرتبه در موقعیت رقابت دفاع یارگیری و حمله علیه این سیستم دفاعی قرار بگیرند و نیز یک مرتبه در این موقعیت قضاوت کنند.
بیست و پنجم	مرور انواع دفاع جاگیری با تاکید بر سیستم دفاعی ۲-۱-۲	این جلسه بطور عملی در زمین بسکتبال انواع دفاع جاگیری و نقاط ضعف و قوت هر کدام را با تاکید بر دفاع ۲-۱-۲ آموزش می دهیم.
بیست و ششم	کاربرد مهارتهای تیمی تهاجمی علیه سیستم های دفاع جاگیری مثل: OverLoad یا Give & Go	راهکارها یا مهارتهای تیمی تهاجمی که می توان علیه سیستم دفاعی ۲-۱-۲ بکار گرفت مانند گیو اند گو و آور لود را تبیین و تمرین می کنیم.
بیست و هفتم	بازی ۵ علیه ۵ جاگیری و تمرین داوری	در این جلسات با توجه به تسلطی که بر مهارتها داشته اند و شناختی که توسط تمرینات گوناگون از موقعیتهای مختلف بدست آورده اند، انتظار می رود فراگیران بتوانند در رقابتهای با تعداد کامل (۵ علیه ۵) قرار بگیرند. لذا آنها را در ۳ گروه قرار می دهیم این برنامه راطی ۳ روز اجرا می کنیم تا همه فراگیران ۲ مرتبه در موقعیت رقابت دفاع جاگیری و حمله علیه این سیستم دفاعی قرار بگیرند و نیز یک مرتبه در این موقعیت قضاوت کنند.
بیست و هشتم	بازی ۵ علیه ۵ جاگیری و تمرین داوری	
بیست و نهم	بازی ۵ علیه ۵ جاگیری و تمرین داوری	
سی ام	ارزیابی پایانی بازی ۵ علیه ۵ و داوری	بهتر است: - فراگیران هم در یک یا دو مهارت مثل تغییر مسیر- شوت یا پیوت- سه گام بصورت فردی آزمون شوند. - چگونگی بکارگرفتن مهارتهای انفرادی و تیمی در یک رقابت کامل تیمی مورد آزمون قرار بگیرد، که با تشخیص آموزشگر می توان تعیین نمود که چه بخشی از زمان هر بازی به دفاع جاگیری و چه مقدار به یارگیری اختصاص داده شود. - نحوه قضاوت فراگیران، تشخیص خطاها، تخلفها، جرائم آنها مورد سنجش قرار گیرد.
سی و یکم	ارزیابی پایانی بازی ۵ علیه ۵ و داوری	
سی و دوم	ارزیابی پایانی بازی ۵ علیه ۵ و داوری	

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزشهای کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجو معلمان مشارکت دارند و آنها موظفاند در همه مراحل آموزش به شکل عملی نقش داشته باشند و تمرینات را بخوبی انجام دهند. نکاتی که باید طی جلسات آموزش به آنها توجه داشت:

□□□

- همه مهارت‌هایی که آموزش داده می‌شود باید در جلسات بعدی در غالب تمرین تکرار شوند و طی تمرینات مختلف اشکالات تکنیکی فراگیران رفع گردد.
- در کلاسهای عملی نیاز فراوان به تکرار مهارت می‌باشد لذا جهت جلوگیری از یکنواختی کلاس باید از تمرینات متنوع و هر کدام را حدود ۱۰ دقیقه به کار گرفت.
- در طراحی تمرینات باید ترتیب ساده به مشکل بودن تمرینات رعایت گردد.
- طی جلسات آموزشی باید تمرینات به شیوه ای طراحی گردد که نیازهای عمده آمادگی جسمانی این رشته تامین شود.
- هر چهار اولتر می‌باشد در دور هدر سیمیر و می‌تمرینات بگونه‌ها یطرا حیشود که فشار تمرینافزایشیابد و سیستم انرژی غالباز هوازی بی‌بهره‌ها زیانتقالیابد.

همچنین توصیه می‌گردد:

- مدرسین باید در سراسر تدریس میکند علاوه بر شرایط معمولی تدریس باید حداقل کار تمرینی درجه ۲ و کار تداوری درجه ۳ داشته باشد.

۴. منابع آموزشی

- بیل کوچار، مایک کوچار. "بسکتبال - مربیگری نوجوانان" مترجمان حمیدرضا قاسم پور، ابراهیم علی دوست قهفرخی و محمد رضا مرادی. (۱۳۹۳). نشر ورزش.
- مورگان ووتن. "بسکتبال اصول مربیگری موفقیت آمیز" ترجمه رضا مهندس. (۱۳۸۰). نشر دانا.
- پرفسور هاگ دورن. آموزش بسکتبال حرفه ای. ترجمه دکتر علی غضنفری. (۱۳۷۷). انتشارات مبتکران.
- جرج کارل، تری استاتس، پرایس جانسون. "۱۰۱ تمرین حمله در بسکتبال" ترجمه رضا سهیلی، (۱۳۸۷). انتشارات به نشر.
- حسن نوربخش، امیرحسین صفرزاده. "قوانین و مقررات داوری بسکتبال" (۱۳۹۱). انتشارات نظری

- ***Fran Dunphy & Lawrence Hsieh. (۲۰۱۰). The Baffled Parent's Guide to Great BASKETBALL Plays. Published by McGraw Hill***

- آموزش بسکتبال ۱ و ۲ در دست نشر دانشگاه شهید رجایی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۰ درصد امتیاز
- آزمون ضمن نیمسال: ۲۰ درصد امتیاز
- آزمون پایانی: ۶۰ درصد امتیاز

□□□

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای پاسخگویی به سوالات فراگیران
- آمادگی حرکتی و جسمانی آموزشگر برای یاددادن مهارتها
- مشارکت جدی و موثر در تمرینات کلاس
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس
- رعایت اخلاق ورزشی در انجام تمرینات (رعایت نظم در تمرینات، همکاری با دیگر فراگیران، حفظ روحیه جوانمردی و گذشت در تمرینات رقابتی، مسئولیت پذیر یو...)

□□□

۱. معرفی درس و منطق آن

ورزش ژیمناستیک به مجموعه حرکات هماهنگ موزون گفته می شود که در آن قابلیت های جسمانی و حرکتی از قبیل استقامت، قدرت، انعطاف پذیری، سرعت، چابکی و هماهنگی عصبی عضلانی توسعه و تکامل می یابد بهترین تعریفی که از ژیمناستیک می توان ارائه کرد، مدیریت بدن با استفاده از حرکات اصولی است که تسط و کنترل ورزشکار بر بدن خویش را افزایش می دهد. از سویی دیگر این ورزش شامل آموزش و رشد مهارت های دیگری از قبیل تعادل است و سبب توسعه ی مهارت های تعادلی ورزشکار که شامل کنترل بدن در فضا است هم می شود. ورزش ژیمناستیک تبلوری از حرکات بسیار زیبای انسان است که قدرت، استقامت، انعطاف و زیبایی اندام را در انسان به وجود می آورد. کارشناسان علم ورزش، ژیمناستیک را رشته ای علمی و پایه و تغذیه کننده دیگر رشته های ورزشی می دانند. ژیمناستیک از آن جهت رشته ای پایه ای قلمداد می شود که بسیاری از تکنیک ها و فنون رشته های ورزشی را در بر می گیرد. در واقع می توان گفت جامعه ای در ورزش موفق است که ژیمناستیک قوی و توسعه یافته دارد. ژیمناستیک به عنوان رشته ی مادر و پایه ی رشته ها معرفی گردیده است و این موضوع نسبت به ورزش شنا و دو میدانی اولویت بیشتری هم دارد. چرا که اگر شما به ورزش شیرجه و دیگر ورزش ها دقت کنید حرکات ژیمناستیک را می بینید. بنابراین ورزش ژیمناستیک را با دو هدف می توان کار کرد.

۱- همگانی (کسب آمادگی برای ورود به رشته های ورزشی دیگر)

۲- قهرمانی (ادامه ی این ورزش به صورت حرفه ای و کسب افتخار در این ورزش)

با وجود گنجاندن ژیمناستیک در برنامه ی تربیت بدنی مدارس، دانش آموزان و معلمان اغلب از ژیمناستیک استقبال نمی کنند، چون برای عرضه یک برنامه ژیمناستیک با کیفیت در مدارس موانعی وجود دارد که باید بر آن غلبه کنند. از موانع ابتدایی می توان به کمبود مربیان ژیمناستیک در آموزش و پرورش، نبود صلاحیت های حرفه ای در مدیریت، عدم وجود ابتدایی ترین امکانات لازم برای ژیمناستیک در مدارس، خطر فقدان آمادگی بدنی کلی دانش آموزان که عمده آمادگی عضلانی است را بیان می کند. ژیمناستیک ایران برای نزدیک شدن به سطح ژیمناستیک دنیا از نظر به کارگیری علوم مختلف ورزشی و شیوه های نوین آموزشی، نیازمند دگرگونی های اساسی و تحول در بنیادهای آموزش و تلاش دست اندرکاران ورزشی کشور می باشد. بنابراین واحد های ژیمناستیک که در دانشگاهها برای دانشجویان معلم ارائه می شود باید این کاستی ها را تا حدود زیادی رفع کند و معلمانی پرورش دهد که از دانش و تسلط کافی برای آموزش ژیمناستیک به دانش آموزان برخوردار باشند.

نام درس: آموزش ژیمناستیک				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: ژیمناستیک
-شناخت وسایل و تجهیزات، آشنایی با تکنیک‌ها و روش آموزش و کمک حرکات اولیه‌ی ژیمناستیک بر روی وسایل و آگاهی از شیوه‌ی قضاوت و داوری مسابقات -با مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید. -تجربیات خود را از مشارکت در فرآیند آموزش نقد و بررسی نموده، یافته‌های خود را بازگو نماید. -بسترسازی مناسب جهت رشد و شکوفایی استعداد ورزشی				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
درک ماهیت ، اهداف ، ضرورت و اهمیت کاربرد درس آموزش ژیمناستیک	جایگاه آموزش ژیمناستیک را در زنگ تربیت بدنی مدارس را توضیح می‌دهد.	امتیازات آموزش ژیمناستیک را نسبت به سایر رشته‌های ورزشی برمی‌شمارد و نقش آن را در اصلاح و بهبود فرایند یاددهی - یادگیری درک می‌کند.	تاثیر درس آموزش ژیمناستیک را بر معلم مشخص و پیامدهای آن را در افزایش کیفیت نتایج فرایندهای یاددهی - یادگیری دانش آموزان مورد تحلیل قرار می‌دهد .	
کسب شایستگی مورد نیاز درس آموزش ژیمناستیک	دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای طراحی و اجرای مراحل درس آموزش ژیمناستیک را بر می‌شمارد و اجرای اثربخش آنها را توضیح می‌دهد .	استلزامهای درس آموزش ژیمناستیک را می‌شناسد و پیوستگی مراحل آن و نحوه اخذ بازخورد از آنها را توضیح می‌دهد .	نمونه‌های اجرا شده درس آموزش ژیمناستیک را مورد نقد و ارزیابی قرار می‌دهد .	
طراحی و اجرای یک	در قالب گروه ، طرح و برنامه درس ژیمناستیک را با توجه بر کاستیهای	در قالب گروه ، طرح درس ژیمناستیک را تدوین و در حین کلاس‌داری اجرا می	با کمک گروه ، نتایج اجرای طرح درس ژیمناستیک را بر اساس سوالات گروه ، مورد	

نقد و ارزیابی قرار داد، گزارش کامل را تدوین می نماید.	کند . نتایج آن را مورد بازنگری قرار داده ، طرح جدید را تدوین و اجرا می کند.	مشاهده شده در فرایند یاددهی - یادگیری و یا در حین کلاسداری تدوین می کند.	برنامه درس آموزش ژیمناستیک

نکته

به دانشجویان معلم آموزش داده خواهد شد تا حرکات ژیمناستیک آموخته شده ترم قبل را، این ترم به صورت عملی به فراگیرنده ها (همکلاسی ها) با رعایت اصول صحیح کلاسداری (نحوه آموزش، مراحل آموزش وایمنی) بیاموزند، که در آینده نزدیک در محیط واقعی به دانش آموزان آموزش خواهند داد.

۶. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول:

معرفی برنامه کلاسداری و تکالیف عملکردی، نحوه روش تدریس ورزش ژیمناستیک و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

فعالیت عملکردی:

-تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمو مشارکت آنها در تحلیل و ارزیابی عملکرد دوستان و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس
-تدوین فرم ارزیابی توسط دانشجویان کلاس و ارائه به کلاس

بخش دوم: چگونگی تدوین برنامه در آموزش ژیمناستیک

- تشکیل کارگروه درس آموزش ژیمناستیک
- برنامه ریزی و تدوین جدول فعالیتهای اجرایی افراد در هر چهار اسباب
- انتخاب حرکت ها در چهار اسباب
- پیش بینی شرایط و نیازمندیهای اجرای درس آموزش ژیمناستیک

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده
- مشارکت در بحث های کلاسی

□□□

فعالیت عملکردی:

– انتخاب حرکات مورد تدریس توسط دانشجومعلم در هر چهار اسباب (به هر دانشجو در هر اسباب حداقل دو تا سه بار کلاسداری می رسد)

بخش سوم: چگونگی تدوین طرح درس

- تعیین هدفهای درس
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی و کمک آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش فرا گیرنده ها به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح در س ژیمناستیک

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب طرح درس بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی یک نمونه طرح درس ژیمناستیک را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند.

بخش چهارم : چارچوب طرح درس ژیمناستیک

- گرم کردن بدن (عمومی – اختصاصی)
- ایجاد تصویر حرکت در نوآموزان (عکس، نشان دادن حرکت توسط معلم یا همشاگردی، ترسیم حرکت و فیلم اسلاید)
- شرایط ویژه
- تمرینات مقدماتی
- تمرینات نهایی
- تغییر دادن در تمرینات و مشکل تر کردن حرکت و یا ترکیب با حرکات دیگر

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی اجرای طرح درس بحث می کنند و نکات جدیدی را برای اجرای بهینه آن مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند .

□□□

بخش پنجم: نحوه انتخاب چارچوب ارزیابی کلاسداری دانشجویان معلم

- تدوین فرم ارزیابی توسط هر کارگروه

-

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب ارزیابی کلاسداری در کلاس بحث می کنند و نکات جدیدی را در این زمینه مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

نحوه اجرای آزمایشی فرم ارزیابی گروهها را مورد نقد و بررسی قرار می دهند .

بخش پنجم : شروع کلاسداری

- کلاسداری توسط استاد مربوطه (برای نمونه)

- ارائه برنامه زمانبندی کلاسداری دانشجویان معلم تا آخر ترم آموزشی

- شروع کلاسداری توسط دانشجویان بر اساس چارچوب گفته شده در بخش های قبل

- ارزیابی توسط همکلاسی ها و استاد مربوطه

- ارائه بازخورد توسط همکلاسی ها و استاد مربوطه

بخش ششم : تهیه گزارش نهایی

- نحوه تدوین گزارش نهایی درس ژیمناستیک

فعالیت عملکردی:

گزارش کار خود را تدوین و به صورت پوشه کار ارائه می نمایند .

نکته

در خاتمه باید گفته شود که کمک کردن و ایمنی یکی از مهم ترین نکات تمرینی محسوب شده که از وظیفه مهم مربیان و مدرسان است که از طریق صحیح، کمک کردن و مواظبت را به نوآموزان یاد دهند و برای فراگیری نحوه کمک کردن و ایمنی باید از اصول متد تمرینات ترتیبی پیروی نمود، یعنی از ساده به مشکل. کمک کردن و ایمنی باید همگام با اجرای حرکات پیش روند و هر یک از شاگردان باید به نوبه خود طریقه و نحوه کمک کردن را فرا گیرند تا از تصادفات جلوگیری شده و در یادگیری نیز سرعت عمل بوجود بیاید و شاگردان را نیز خودکار و مددکار با آورد.

□□□

۷. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوه به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در فرایند تدریس به تحلیل و نقادی گزارشهای مطالعات درس ژیمناستیک و آشناسازی دانشجومعلم با تجارب معلمان دیگر پرداخته می‌شود. در بخش عملی، دانشجومعلم در قالب گروه‌های مناسب، یک حرکت ژیمناستیک در هر اسباب را انتخاب کرده و به تدوین طرح درس و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) یا نمونه ای (مشابه سازی شرایط کلاس درس) می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر همکلاسی‌های خود استفاده می‌کنند. برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیتهای عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می‌باشد که منجر به درک عمیقتر مطالب و بکارگیری دانش نظری، راهنمایی و مشاوره توسط دانشجومعلم در موقعیتهای واقعی مدرسه خواهد شد.

۸. منابع آموزشی

- کتاب ژیمناستیک دختران - مولف، آمنه رضوی - انتشارات مبتکران (۱۳۸۱)
- کتاب ژیمناستیک پیشرفته دختران (برای استفاده هم‌درسین، مربیان و دانشجویان رشته تخصصی ژیمناستیک و ژیمناستهای پیشرفته) - مولف، آمنه رضوی - انتشارات دانشگاه الزهراء (۱۳۸۵)
- کتاب ژیمناستیک ۱ دختران - مولف، آمنه رضوی - انتشارات آموزش و پرورش (۱۳۹۰)
- کتاب آموزش ژیمناستیک از مبتدی تا پیشرفته - مولف، اکبر جهان‌نیا - انتشارات آوای ظهور (۱۳۹۳)

۹. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس مبتنی بر مشارکت است.

در این ارزشیابی، ۶ نمره به ارزشیابی تکوینی (کلاسداری و ارائه طرح درس در هر اسباب) در طی یک ترم در حوزة درس ژیمناستیک و ۱۴ نمره به ارزشیابی پایانی (آزمون تئوری و عملی کلاسداری ندر هر اسباب) اختصاص می‌یابد.

۱. معرفی درس و منطق آن

هنرهای رزمی به سیستم‌ها و سنت‌های مدونی از تکنیک‌ها و فنون مبارزه‌ای گفته می‌شود که با انگیزه‌ها و دلایل متفاوتی تمرین می‌شوند؛ برای دفاع شخصی، رقابت در مسابقات، سلامتی بدنی و تناسب اندام، سرگرمی و تفریح و همچنین رشد و تعالی ذهنی، جسمی و معنوی. در هنرهای رزمی، بر درونی‌سازی وضعیتی تأکید می‌شود که در آن کارکردهای محاسبه‌گری ذهن به تعلیق درآمده تا ذهن و بدن به عنوان یک واحد پیوسته به شرایط محیطی و تغییرات آن واکنش نشان دهند.

اصطلاح هنرهای رزمی بیشتر به رشته‌های رزمی شرق آسیا اشاره دارد، بسیاری از تکنیک‌ها و تمرینات رشته‌های مختلف رزمی مشابه است اما هر یک از آنها ترکیب مخصوصی از مهارت‌ها را در خود جای داده‌اند. هر یک از رشته‌های رزمی به میزان خاصی از توانایی‌های بدنی شامل قدرت بدنی، انعطاف‌پذیری (به‌ویژه در ناحیه لگن)، هماهنگی عضلات و استقامت نیاز دارد. در قرن بیستم شاهد محبوبیت روزافزون هنرهای رزمی شرقی در جهان غرب بوده‌ایم که در این بین، تکواندو از سال ۲۰۰۰ در برنامه رسمی بازی‌های المپیک قرار گرفته‌است.

تکواندو یک ورزش رزمی کره‌ای و یکی از ورزش‌های المپیکی است و دارای بیشترین تعداد ورزشکار در میان ورزش‌های رزمی در سراسر دنیا است. تکواندو هنری رزمی و ورزشی است که روش دفاع از خود را به هنرجو آموزش می‌دهد و به هنرجویان یاد می‌دهد که چگونه از دست‌ها و پاها برای دفاع کردن استفاده کنند. تکواندو از سه کلمه مجزای، «ته» به معنای پریدن ضربه زدن و خرد کردن با پا. «کوان» به معنای دفاع کردن، ضربه زدن و تخریب کردن با دست. «دو»، به معنای راه و روش تشکیل شده‌است. اگر چه معنای تکواندو روشی برای مبارزه با پا و دست است ولی محتوای آموزشی و فرهنگی تکواندو بر مبنای «دو» که راه و روش زندگیست بنیانگذاری شده تا جایی که محل تمرین تکواندو را «دوجانگ» یعنی محل زندگی نامگذاری کردند. اصول اخلاقی تکواندو یا همان «چونگ‌شین» عبارت‌اند از: احترام، بردباری و صبر، کنترل نفس، شرافت، روحیه سرسختی و شکست‌ناپذیری، انجام وظایف در مقابل پدر و مادر، اتحاد و یگانگی ملتهاست.

فوائد تکواندو

تکواندو به شما کمک می‌کند تا بدن و فکر خوب و سالمی داشته باشید و بتوانید توانایی‌های خودتان را افزایش دهید. تکواندو استقامت و قدرت بدنی شما را افزایش داده و سلامتی شما را به واسطه تمرین و نرمش‌های بدنی بهبود می‌بخشد. نرمش‌های کششی پویا و یکنواخت آن به شما کمک می‌کند تا قدرت عضلانی و ماهیچه‌ای بهتری به دست آورید. نرمش‌های کششی ساده و سالم تکواندو، انعطاف‌پذیری بدن را افزایش می‌دهند و این در حالی است که حاصل تمرین‌های تنفسی و تمرکزی آن، عکس‌العمل‌های سریع و دقیق می‌باشد. نتیجه ورزش تکواندو، افزایش انرژی، سلامتی و تناسب جسمانی بهتر، هماهنگی بیشتر اعضای بدن و اعتماد به نفس بالاتر است. این خصوصیات لازمه یک زندگی شادتر و طولانی‌تر می‌باشد.

نام درس: ورزش های رزمی	مشخصات درس
اهداف جسمانی یا فیزیکی: کسب آمادگی جسمانی و تناسب اندام. امکان تمرین تکنیکها بدون حریف. تمرین در شرایط مختلف ، حملات و دفاعها، هماهنگی بیشتر عصب و عضله.	نوع درس: عملی
اهداف فکری: بهبود توانایی تمرکز فکر ، بهبود توانایی پردازش تکنیکها ، گسترش خلاقیت ، بهبود قدرت تصمیم گیری در شرایط گوناگون.	تعداد واحد: ۲
اهداف روحی: کسب آرامش روحی و روانی ، افزایش اعتماد به نفس ، ایجاد انضباط فردی و گروهی.	زمان درس: ۶۴ ساعت
برنامه تمرینی ۱۶ جلسه آموزشی موارد مورد نظر در آموزش تکواندو	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسات	گرم کردن عمومی ۱۰ دقیقه	گرم کردن اختصاصی ۱۵ دقیقه	مرور آموزشهای جلسه قبل ۲۵ دقیقه	آموزش تکنیک جدید ۳۰ دقیقه	سرد کردن ۱۰ دقیقه
جلسه اول	۵ دقیقه دویدن نرم- نرمش عمومی شامل (گرم کردن از بالا به پایین یا از پایین به بالا) حتماً باید ترتیب رعایت شود.	عضلاتی که درگیری بیشتری دارند به مراتب باید تخصصی تر آماده شوند مثلاً عضلات همسترینگ ، چهار سر ران ، دوقلو، کمر و کتف	چون جلسه اول است فقط به آشنایی با رشته تکواندو و مروری بر تاریخچه تکواندو میپردازیم.(اینکه چرا لباس سفید داریم و این رشته مربوط به کدام کشور است .	شروع آموزش با نحوه احترام گذاشتن و ورود و خروج و احترامات و ایستادنها آموزش تقسیم بندی بدن (بالا (الگول) وسط (ممتونگ) پایین (اره) نحوه مشت کردن دست	شامل کشش در دستها و کتف و کمر و پاها و تمام بدن
جلسه دوم	۵ دقیقه دویدن نرم- نرمش کششی تمام بدن و تک تک عضلات عمومی شامل (گرم کردن از بالا به پایین یا از پایین به بالا) حتماً باید ترتیب رعایت شود	گرم کردن بیشتر توسط کشش های قویتر پاها ، دویدن سرعتی و استقامتی و اجرای حرکات کشش پا با راه رفتن در تعداد معین مثلاً هر پا ۱۰ کشش بعد	شروع آموزش همراه با مرور تاریخچه تکواندو	نحوه ایستادن و راه رفتن ساده و برگشت ها و نشستها (نشست بلند (آب کوبی) ، نشست کوتاه (آب سوگی) و نشست سوار کاری(چوچوم سوگی)	شامل کشش در دستها و کتف و کمر و پاها و تمام بدن . شروع بدنسازی تخصصی با حرکاتی مثله شنا و درازنشست های ساده

□□□

			تعویض پا و اجرای حرکت و چرخش کمر و کتف		
جلسه سوم	۵ دقیقه دویدن نرم- نرمش کششی تمام بدن و تک تک عضلات عمومی شامل (گرم کردن از بالا به پایین یا از پایین به بالا) حتماً باید ترتیب رعایت شود	۳ دقیقه اجرای حرکات جنبشی و سرعتی و پرتاب های پا به صورت مختلف (از جلو ، پهلوی و پشت هر کدام ۱۰ پرتاب)	اجرای حرکات آموزش داده شده جلسه قبل توسط هنرآموز و رفع اشکال توسط مربی	آموزش مشتها . ضربات دست شامل جبروگیها میشود، (مشت پایین) اجرای انفرادی و دونفره همراه با قدم کوتاه و بلند و روی نشست چوچوم سوگی آموزش اجرای ضربه ممتونگ جبروگی ( ) ضربه به سمت وسط تنه جلوی آیینه (و بعد همراه با راه رفتن آموزش اجرای ضربه الگول جبروگی (ضربه به سمت بالا و صورت جلوی آیینه) و بعد همراه با راه رفتن	شامل کشش در دستها و کتف و کمر و پاها و تمام بدن . انجام دراز نشست و شنا در ست های تعریف شده
جلسه چهارم	۵ دقیقه دویدن نرم وانجام حرکات کششی ساده	۴ دقیقه دویدن قدرتی . انجام حرکات کششی تخصصی	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	آموزش اجرای ضربه پا (نریو چاگی) و تمرین جلوی آیینه و بعد همراه با راه رفتن	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز ونشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه پنجم	۷ دقیقه دویدن نرم وانجام حرکات کششی ساده	۲ دقیقه دویدن قدرتی . انجام حرکات کششی تخصصی و اجرای حرکات کششی پا کنار دیوار به تعداد هر پا ۱۵ کشش	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	شروع آموزش دفاع ها (دفاعها شامل ماکي ها میباشد) آموزش و اجرای دفاع اره ماکي (دفاع از پایین تنه) درجا جلوی آیینه و بعد از آن همراه با قدم کوتاه (آب سوگی) و قدم بلند (آب کوبی) (منظور اجرای ترکیبی حرکت میباشد	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز ونشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه	۷ دقیقه دویدن نرم	۲ دقیقه دویدن	مرور آموزش های	آموزش اجرای دفاع	کشش تمام بدن و

ششم	وانجام حرکات کششی ساده	قدرتی . انجام حرکات کششی تخصصی و اجرای حرکات کششی پا کنار دیوار به تعداد هرپا ۱۵ کشش	جلسه قبل و رفع اشکال	ممتونگ ماکي (دفاع از قسمت وسط تنه)جلوی آيينه و بعد همراه با راه رفتن منظور اجرای ترکیبی حرکت میباشد	اجرای حرکت دراز نشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه هفتم	۷ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	۲ دقیقه دویدن قدرتی . انجام حرکات کششی تخصصی و اجرای حرکات مشت زدن روی نشست جوجوم سوگی (یا نشست سوار کاری) در قسمت بالا و وسط و پایین به صورت انفرادی با دو نفره	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	آموزش ضربه پا (دولبو چاگی) ضربه با روی پا اجرا میشود. در حالت رفت و برگشت، خوابیده و جلوی آینه تمرین میشود.	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز نشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه هشتم	۷ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن، یک پا یک مرتبه کشش پای بعدی دو مرتبه ، تا انتهای سالن در برگشت پا عوض میشود	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	آموزش اجرای دفاع الگول ماکي (دفاع از سر) در جا جلوی آيينه و بعد همراه با راه رفتن، منظور اجرای ترکیبی حرکت میباشد	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز نشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه نهم	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن و اجرای آپ جاگی به صورت قدرتی	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	آموزش ضربات پا (آپ چاگی) ضربه با سینه پا و همراه با خم و باز کردن زانو میباشد. تمرین جلوی آيينه و بعد همراه با راه رفتن	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز نشست و شنا به صورت دو نفره
جلسه دهم	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	آموزش رقص پا به منظور شروع آموزش مبارزه، جابجایی های	کشش تمام بدن و اجرای حرکت دراز نشست و شنا به صورت دو نفره

صورت دو نفره	مختلف با (عقب رفتن و جلو آمدن)		حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره		
بازی گروهی	آموزش ضربات ترکیبی دست (مشت ها همراه با قدم ها و دفاع ها)	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	جلسه ۱۱
بازی گروهی	آموزش ضربات و دفاع های ترکیبی دست و پا	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی اولوکیها	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	جلسه ۱۲
بازی گروهی	آموزش اجرای خط اول فرم یک (تگوک ایل جانگ)	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	جلسه ۱۳
بازی گروهی	آموزش اجرای خط دوم فرم یک	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	جلسه ۱۴
اجرای کشش تمام	آموزش اجرای خط	مرور آموزش های	اجرای کشش های	۸ دقیقه دویدن نرم	جلسه ۱۵

□□□

عضلات	سوم فرم یک و تمام کردن فرم	جلسه قبل و رفع اشکال	مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره	وانجام حرکات کششی ساده	
اجرای کشش تمام عضلات	آزمون ارتقاء کمربند از سفید به زرد (با اجراء فرم یک و اجرای ضربات پا (آپچاگی ، آپ نریو چاگی آپ دولیو چاگی)	مرور آموزش های جلسه قبل و رفع اشکال	اجرای کشش های مختلف در تمام عضلات و اجرای حرکات کششی پا همراه با راه رفتن. حرکات کششی نشسته به صورت دونفره	۸ دقیقه دویدن نرم و انجام حرکات کششی ساده	جلسه ۱۶

□□□

سرفصل درس «آمادگی جسمانی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

آمادگی جسمانی اصطلاحی بامفاهیم وسیع است که برای افراد مختلف معنای متفاوت دارد در نتیجه بیان یک تعریف دقیق از آن کار ساده ای نیست. سازمان بهداشت جهانی آمادگی جسمانی را (توانایی اجرای کار عضلانی به صورت رضایت بخش) تعریف نموده است و انجمن آمادگی جسمانی آن را بصورت (توانایی انجام فعالیتی روزانه با قدرت، هوشیاری، بدون خستگی بی مورد و لذت بردن از سرگرمیهای اوقات فراغت و توانایی رو به رو شدن با موارد اضطراری پیش بینی نشده) بیان کرده است. از آنجا که زندگی امروزی، به هزینه انرژی کمتری نیاز دارد و انسان نیز اوقات فراقت خود را به صورت غیر فعال می گذراند، بعضی محققان غیر از موارد اشاره شده در بالا، سه دلیل دیگر را نیز برای برخورداری از آمادگی جسمانی بیان داشته اند:

۱. کمک برای پیشگیری از بیماریهای ناشی از کم تحرکی (مانند بیماری های قلبی، فشار خون، دیابت، پوکی استخوان و مانند آنها)

۲. رسیدن به حداکثر توان ذهنی

۳. داشتن احساس خوشایند و سبک بالی و با انرژی بودن

بنابراین به طور خلاصه آمادگی جسمانی برخورداری از یک انرژی پویا و سرزنده است که نشان دهنده سلامت سیستمهای مختلف بدن و کارکرد خوب آنهاست. توسعه آمادگی جسمانی، به اجرای بهتر مهارت های رشته ورزشی شما کمک می کند و سطح سلامت شما را افزایش می دهد و تحمل شما را در مقابله با مشکلات بالا می برد و خستگی شما را در اجرای فعالیت هایی که در طول روز انجام می دهید، کاهش می دهد.

عوامل آمادگی جسمانی را به طور کلی به دو دسته تقسیم می کنند: یکی عوامل وابسته به تندرستی و دیگری عوامل وابسته به آمادگی مهارتهای حرکتی.

در آمادگی جسمانی مربوط به تندرستی، شیوه زندگی سالم بهبود کیفیت عملکرد و مسائل ضروری جهت سلامتی انسان مورد توجه است. استقامت قلبی - تنفسی، قدرت عضلانی، استقامت عضلانی، انعطاف پذیری و ترکیب بدن از جمله عوامل وابسته به تندرستی هستند.

در آمادگی جسمانی مربوط به مهارتهای حرکتی، بهبود کیفیت عملکرد ورزشی و نیز سایر فعالیتهای جسمانی مورد توجه است که اگرچه جهت حفظ سلامتی انسان ضروری نیست ولی در زندگی روزمره با آنها بسیار سر و کار داریم. عوامل این نوع آمادگی، سرعت، توان، چابکی، سرعت عمل، تعادل و هماهنگی هستند.

در درس آمادگی جسمانی ۱ به عوامل وابسته به تندرستی و در درس آمادگی جسمانی ۲ به عوامل وابسته به مهارتهای حرکتی می پردازیم.

برای شرکت در فعالیتهای ورزشی و کسب موفقیت، غیر از عوامل آمادگی جسمانی پایه یا آمادگس جسمانی وابسته به تندرستی، به انواع و سطوحی از تواناییهای حرکتی ویژه شامل سرعت، چابکی، توان، هماهنگی و تعادل نیز نیاز است. آمادگی در این قابلیت ها، آمادگی عصبی - عضلانی یا حرکتی نامیده می شود. سطح هر کدام از قابلیتها در این نوع آمادگی، به نوع ورزش و عوامل موثر در اجرای حرکات و مهارتهای اختصاصی آن ورزش بستگی دارد و به همین علت به آن آمادگی وابسته به مهارت حرکتی نیز می گویند. به عنوان مثال یک ورزشکار بسکتبال به

سرعت و چابکی بالایی نیاز دارد، اما یک ورزشکار وزنه بردار به قدرت و یک پرتابگر دیسک یا وزنه بیشتر به توان عضلانی احتیاج دارد.

معلم عزیز فعالیت های مربوط به آمادگی جسمانی را باید با ظرافت خاصی اجرا کنند تا انگیزه و علاقه دانش آموزان را در پی داشته باشد. برنامه ریزی، هدایت، راهنمایی و نظارت خوب شما در تحقق اهداف مورد نظر بسیار حائز اهمیت است؛ به طوریکه عدم توجه به موارد مذکور، رسیدن به اهداف را ناممکن میسازد.

نام درس: آمادگی جسمانی ۲				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۲
- آشنایی با آمادگی جسمانی و مولفه های مربوط به مهارت حرکتی - اهمیت و کاربرد (ارتباط) آمادگی جسمانی مرتبط با مهارت حرکتی در زندگی فردی و اجتماعی به منظور آمادگی برای اجرای مهارت های ورزشی - توسعه کیفیت های مورد نیاز برای اجرای بهتر ورزش ها و دیگر فعالیت های جسمانی - شناسایی استعدادها و توانایی های دانش آموزان و استعداد یابی در رشته ورزشی تخصصی - طراحی برنامه های تمرینی				زمان درس: ۶۴ ساعت
				شایستگی اساسی:
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناخت و درک مفاهیم عمومی و مولفه های مرتبط در زمینه آمادگی جسمانی و مهارت حرکتی	از مفاهیم عمومی آمادگی جسمانی و مولفه های مربوط به مهارت حرکتی، شناخت بسیار کمی دارد، به طوری که قادر به درک تفاوتها و شباهت های آنها نمی باشد.	قادر به درک تفاوتها و شباهت ها و ویژگی های مفاهیم می باشد.	علاوه بر شناخت و درک مفاهیم و مولفه های مهارت حرکتی، قادر به مقایسه و کاربرد این عوامل و مفاهیم می باشد.	
مزایا و اهمیت آمادگی جسمانی و عوامل وابسته به آن (سلامتی و مهارت حرکتی برای دانش آموزان و اقشار دیگر جامعه)	از اهمیت کلی آمادگی جسمانی در تندرستی و مهارت حرکتی شناخت داشته ولی از هم پوشانی این دو عامل اطلاع کمی دارد.	از مزایا و اهمیت آمادگی جسمانی و عوامل وابسته بر روی دانش آموزان و سایر اقشار جامعه (ورزشکاران، سالمندان و بیماران) آگاهی کامل پیدا می کنند.	از این اصل که هر فعالیت ورزشی با توجه به ویژگی هایش به سطح متفاوتی از هر دو عامل نیازمند می باشد، آگاهی پیدا می کند.	

□□□

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع مربوط و شرکت در مباحث کلاسی
- پرسش و پاسخ از سرفصل های آمادگی جسمانی یک

فعالیت عملکردی:

- هر دانشجو به دلخواه و با هماهنگی با مدرس مربوطه کلاس موضوعی از آمادگی جسمانی یک را انتخاب کرده و سر کلاس درس به طور عملی، آموزش و تمرین دهد (این فعالیت تا آخر ترم طول می کشد).

بخش دوم: مقدمه ای بر آمادگی جسمانی و مولفه مهارت حرکتی مرتبط به آن

- آشنایی با مفاهیم عمومی در زمینه آمادگی جسمانی و مولفه مهارت حرکتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه منابع معرفی شده
- مشارکت در بحث های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده

بخش سوم: توان

- تعریف توان
- آموزش تمرینات قدرتی
- آموزش تمرینات پلیومتریک
- آموزش ارزیابی توان (آزمونها میمیدانیو آزمایشگاهی)
- تمرینات ترکیبی قدرت و سرعت

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث های کلاسی
- پاسخ به پرسش های مطرح شده
- تمرینات مقاومتی و پلیومتریک را تعریف کرده و با هم مقایسه می کند.

فعالیت عملکردی:

- با توجه به وضعیت خود یا دوست خود یک آزمون مربوط به ارزیابی توان را شناسایی و اجرا کند.
- نمونه هایی از کاربرد توان در رشته های مختلف ورزشی را با هم مقایسه کنید.

بخش چهارم: دستگاههای بدنسازی

- آشنایی و معرفی دستگاههای بدنسازی، اهداف و کارایی آنها
- آموزش اصول اساسی کار با انواع دستگاهها، نحوه اجرا و هدف هر دستگاه
- آموزش طراحی برنامه با دستگاههای بدنسازی

□□□

فعالیت یادگیری:

- از دستگاههای بدنسازی و نحوه کار با دستگاه شناخت کافی دارد.
- انواع روش های تمرینی که برای بهبود فاکتورهای آمادگی جسمانی آموزش داده شده است تسلط دارد.

فعالیت عملکردی:

- برای بهبود یک یا چند فاکتور آمادگی جسمانی، تمرینی را با توجه به روش های آموزشی داده شده، انتخاب و طراحی کرده و سر کلاس اجرا کند.

بخش پنجم: چابکی

- تعریف چابکی و فاکتورهای وابسته به آن (تعادل پویا، هماهنگی و تمرکز بینایی)
- انواع چابکی (عمومی و اختصاصی)
- عوامل موثر بر چابکی (تیپ بدنی، سن، جنسیت و قد)
- ارزیابی چابکی (آزمونهای میدانی و آزمایشگاهی)

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در بحث ها و تمرینات کلاسی

فعالیت عملکردی:

- یک برنامه تمرینی چابکی طراحی کرده و در کلاس اجرا کند.

بخش ششم: ایروبیک

- معرفی ایروبیک و آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات ایروبیک (به طور کلی و عمومی)

فعالیت یادگیری:

- شناخت کلی از ایروبیک و اصطلاحات آن بدست می آورد.
- فعالیت عملکردی:
- یک جلسه کلاس را با حرکات ایروبیک گرم می کند.

بخش هفتم: سرعت و عکس العمل

- تعریف سرعت و اجزاء سرعت (زمان عکس العمل و زمان حرکت)
- عوامل موثر در سرعت (ارثی و محیطی)
- آموزش تمرینات متنوع برای توسعه سرعت
- ارزیابی سرعت و عکس العمل (آزمونهای میدانی و آزمایشگاهی)

فعالیت یادگیری:

□□□

-حضور فعال در تمرینات و مباحث کلاس
- قادر به مقایسه مولفه های سرعت ، عکس العمل و چابکیمی باشد.

فعالیت عملکردی:

-برنامه تمرینی برای بهبود سرعت و عکس العمل خود طراحی، و در کلاس به طور عملی اجرا کنید.
-برنامه تمرینی برای توسعه سرعت و عکس العمل یک یا چند رشته ورزشی طراحی کنید.

بخش هشتم: تعادل

-تعریف تعادل و انواع تعادل (ایستا و پویا)
-آموزش تمرینات متنوع برای توسعه انواع تعادل
-ارزیابی تعادل (آزمونهای میدانی و آزمایشگاهی)

فعالیت یادگیری:

-حضور فعال در تمرینات و مباحث کلاسی
- از تعادل و عوامل وابسته به آن آگاهی دارد.

فعالیت عملکردی:

-کاربرد انواع تعادل را در رشته مختلف ورزشی مقایسه می کند.
-یک برنامه تمرینی برای توسعه تعادل خود طراحی و اجرا کند.

بخش نهم: هماهنگی

-تعریف هماهنگی و عوامل موثر بر آن
-آموزش تمرینات متنوع برای توسعه هماهنگی
-ارزیابی هماهنگی (آزمونهای میدانی و آزمایشگاهی)

فعالیت یادگیری:

-حضور فعال در تمرینات و مباحث کلاسی
-عوامل موثر بر هماهنگی را می شناسد.

فعالیت عملکردی:

-یک برنامه تمرینی برای توسعه هماهنگی خود یا دوستانان طراحی و اجرا کنید.

نکته

همانطور که می دانید فاکتورهای آمادگی جسمانی با هم همپوشانی داشته و از آنجائیکه این واحد به طور عملی در طول یک ترم و در ادامه آمادگی جسمانی یک اجرا می شود. بنابراین مدرس باید تمرینات متنوعی از ترکیب محتوای درسی آمادگی

□□□

جسمانی یک که در سرفصل خودش توضیح داده شده با سرفصل های آمادگی جسمانی دو که در بالا شرح داده شده را در هر جلسه برنامه ریزی کند تا به اهداف مورد نظر برسد.

باید یاد آور شویم که این دانشجویان معلمان آینده می باشند و از همین ابتدا باید نحوه کلاسداری و تدریس را فرا گیرند، بنابراین مدرس مربوطه باید در هر جلسه، بخشی از زمان کلاس را به کلاسداری دانشجویان اختصاص دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با مشارکت همه جانبه استاد - دانشجو انجام می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازند و در مباحث و کلاسداری شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند. در همه جلسات درس، چند مبحث به صورت نظری ارائه می گردد و به صورت عملی نیز مورد تمرین قرار می گیرد. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصت های یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری، راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلم در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد.

۴. منابع آموزشی

- کتاب آمادگی جسمانی تالیف دکتر عباسعلی گائینی و دکتر حمید رجبی، انتشارات سمت (۱۳۹۳)
- کتاب راهنمای فیتنس از مبتدی تا پیشرفته تالیف هیرد چوبک، انتشارات علوم ورزشی (۱۳۹۵)
- کتاب طراحی تمرینات قدرتی پاول کالینز، ترجمه سید علی حسینی - نخعی نیازی - اسماعیل عباس نژاد، انتشارات حتمی (۱۳۹۱)
- کتاب آزمون های سنجش آمادگی جسمانی، مهارتی و روانی ورزشکاران نخبه رشته های مختلف ورزشی تالیف قراخلو، کردی، گائینی، علیزاده، واعظ موسوی، کاشف و رجبی - انتشارات حتمی (۱۳۹۰)
- کتاب تئوری و روش شناسی تمرین علیرضا صفرزاده - انتشارات حتمی (۱۳۹۱)
- تئودر بومپا - مترجمین، محمدرضا حامدی نیا، امیرحسین حقیقی و

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی تکوینی ۱۰ نمره (فعالیت های یادگیری و عملکردی، کلاسداری و حضور فعال در فعالیت های کلاس)
- ارزشیابی پایانی ۱۰ نمره (با توجه به کارها و تمریناتی که در طول ترم اجرا می شود، آزمون گرفته شود، البته مدرسان دقت فرمایند که هم تکنیک و هم رکورد مد نظر قرار گیرد)

□□□

سرفصل درس «بازیهای بومی محلی»

۱. معرفی درس و منطق آن

به جهت تحکیم وحدت بین اقوام مختلف کشور عزیزمان و ارج نهادن به آداب، سنن و فرهنگ غنی هموطنان شریف در سراسر کشور لازم است برای شناساندن این سوابق گرانبهایی که نژاد هر طائفه وجود دارد از جهات گوناگون تلاش شود. تربیت بدنی به نوبه خود از درگاه بازیها و فعالیتهای بدنی می تواند ضمن تایید اینکه ملت ما از دیرباز برای این جنبه مهم از زندگی مردم برنامه هایی داشته است تبادل شناخت درستی از فرهنگ، رسوم ونحوه گذران اوقات فراغت هر کدام از اقوام باتوجه به شرایط محیطی و آب و هوایی آنها داشته باشد و حتی این فعالیتهارا در جامعه رواج دهد.

نام درس: بازیهای بومی محلی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: عملی
۸. شناخت نسبی از فرهنگ، آداب و سنن اقوام مختلف کشور دارد.				تعداد واحد: ۱
۹. با فعالیتهای ورزشی و بازیهای هر منطقه آشنایی پیدامی کند.				زمان درس: ۱۶ جلسه (۳۲ ساعت)
۱۰. با شرایط محیطی و اقلیمی مختلف کشور آشنایی دارد.				پیشنیاز: ----
۱۱. با شناخت به این فعالیتهای از اینکه مردم کشور در گذشته برای اوقات فراقت خود در جای جای کشور برنامه های سالم و با نشاطی داشته اند به هموطنان و کشورخود می بالد و این بالندگی به وحدت ملی می افزاید.				نحوه آموزش: گروهی
دانشجو معلم با توجه به تواناییها ، قابلیتهای جسمانی، علاقه، توجه وتلاش خود هر کدام از ملاکهای مربوطه را در یکی از سطوح انجام خواهد داد.				تعداد مناسب دانشجویان برای تشکیل کلاس: ۱۵ تا ۲۰ نفر
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی:
آشنایی با انواع بازیهای بومی - محلی	نمونه ای از بازیهای اقوام مختلف را می شناسد.	با اشتیاق به اجرای اینگونه بازیها در کلاس مشارکت دارد.	با توجه به تحقیق و مطالعاتی که در این زمینه انجام میدهد می تواند بازی جدیدی از یکی از استانها را در کلاس ارائه می دهد.	
آشنایی با فرهنگ اقوام مختلف کشور	با فرهنگ، آداب و سنن اجتماعی اقوام مختلف آشنایی دارد.	برای شناخت بیشتر جوامع مختلف کشور تلاش و مطالعه می کند و برای آنها ارزش و احترام قائل می شود.	دلایل فرهنگی بازی جدید ارائه داده شده را بررسی نموده و بعنوان تاریخچه بازی که می خواهد به کلاس ارائه دهد مطرح می کند و به دیگران در این زمینه اطلاعات مناسب را می دهد.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان ۱۶ جلسه ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

□□□

لازم به تاکید است طی جلساتی که زمانبندی می شود تا آشنایی و معرفی بازیهای استان بخصوصی توسط فرد یا افرادی به کلاس ارائه گردد انتظار می رود در ارتباط با خرده فرهنگها، مسائل اجتماعی، ویژگیها و فضائل رفتاری، شرایط طبیعی و اقلیمی استان مربوطه اطلاعاتی را به کلاس ارائه نمایند. اگر امکان دارد و دانشجویان از شهرستانهای متفاوت در کلاس حضور دارند بهتر است هر کدام معرفی بازیهای منطقه زندگی خود را عهده دار شوند تا گویش ها و اصطلاحات موجود را بهتر بتوانند اجرا نمایند.

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	معرفی درس و بیان مبانی نظری درس بیان انتظارات از دانشجو معلم بعنوان کار کلاسی	در این جلسه آموزشگر مبانی نظری این درس را به دانشجو معلمان آموزش می دهد که عبارتند از: - تعریف بازی از دیدگاههای مختلف، نقش بازی در دوران کودکی، فرق بازی و ورزش، نقشها و تاثیرات مختلف بازی بر شخصیت، روان و سازندگی کودکان، اهداف بازی، رعایت نکات ایمنی هنگام اجرای بازیها و ... - همچنین انتظارات خود را طی نیمسال برای آنها روشن میکند بهتر است بخشی از کار آموزش را بعنوان تکلیف کلاسی که پیاده کردن بازیهای اقوام مختلف می باشد را با توجه به قومیت و اصلیت خانوادگی آنها و بصورت داوطلبانه بعهدہ دانشجو معلمان واگذار نماید. این ارائه و تکلیف کلاسی به منزله فرصت دادن به یادگیرنده است که در آینده بعنوان معلم تربیت بدنی باید آنها را اجرا نماید.
دوم	پیاده نمودن چند بازی از اقوام مختلف	در این جلسه برای اینکه سوالات و ابهامات دانشجو معلمان جهت اجرای کار کلاسی رفع گردد و با چگونگی پیاده کردن بازیها آشنا شوند آموزشگر چند بازی متفاوت از استانهای مختلف کشور را با بیان مختصری از فرهنگ و شرایط اقلیمی در کلاس پیاده می کند.
سوم	پیاده نمودن چند بازی از اقوام مختلف	تسلط و اشراف آموزشگر طی این جلسات بگونه ای باید باشد که دانشجو معلمان بدانند در جلسات بعدی که بازی را معرفی می کنند طی مطالعات گسترده ای آن را انتخاب نمایند و به کلاس ارائه دهند.
چهارم	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان آذربایجان شرقی	به صلاحدید آموزشگر و با توجه به شرایط کلاس و بدلیل نزدیک بودن فرهنگ، شرایط اقلیمی، زبان و اصطلاحات مشترک چند نمونه از بازیهای این دو استان پهنار را می توان در یک جلسه معرفی نمود و در جلسات باقیمانده استانهای دیگر را معرفی نمود.
پنجم	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان آذربایجانغربی	
ششم	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان مازندران	بهتر است با صلاحدید آموزشگر و با توجه به شرایط کلاس و بدلیل نزدیک بودن فرهنگ، شرایط اقلیمی، زبان و اصطلاحات مشترک چند نمونه از بازیهای این استانها را در یک یا دو جلسه معرفی نمود و در جلسات باقیمانده استانهای دیگر را
هفتم	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی	

معرفی نمود.	و محلی استان گیلان	
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان گلستان	هشتم
به صلاحدید آموزشگر و با توجه به شرایط کلاس و بدلیل نزدیک بودن فرهنگ، شرایط اقلیمی، زبان و اصطلاحات مشترک چند نمونه از بازیهای این سه استان پهناور را می توان در بیش از یک جلسه معرفی نمود.	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استانهای خراسان شمالی، رضوی و جنوبی	نهم
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان سیستان و بلوچستان	دهم
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان خوزستان	یازدهم
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان لرستان	دوازدهم
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی استان کرمانشاه	سیزدهم
با توجه به ظرفیت کلاس و وجود دانشجویانی از استانهای دیگر که در این طرح درس مطرح نشده است و با صلاحدید آموزشگر می توان برای این جلسات تعیین استان نمود.	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی سایر مناطق کشور (کرمان، فارس و....)	چهاردهم
	آشنایی با بازی ها و ورزش های بومی و محلی سایر مناطق کشور (سمنان، یزد ...)	پانزدهم
این ارزشیابی بصورت کتبی و از مبانی نظری که در جلسات اول تدریس شد در حدود ۲۰ درصد از کل نمره را شامل می شود.	ارزشیابی پایانی	شانزدهم

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر و دانشجو معلم انجام می شود؛ هر جلسه درس دانشجو معلمان مشارکت جدی دارند و طبق برنامه بخشی از پیاده سازی بازیها را بعهده دارند. آموزشگر باید به فرهنگ، مسائل اجتماعی، ویژگیها و فضائل رفتاری، شرایط طبیعی و اقلیمی همه استانها اشراف و تسلط کافی داشته باشد تا بتواند در کلاس مشارکت خوبی داشته و بتواند اطلاعات تکمیلی را بموقع ارائه نماید.

۴. منابع آموزشی

- آذر، رسول. (۱۳۷۳). بازی و اهمیت آن در یادگیری. انتشارات احرار.

□□□

- بارلین، آنالیف، کالیو، نوریت. (۱۳۷۸). بازیهای جنبشی برای کودکان. ترجمه جواد آزمون، انتشارات دلاوری.
- چکیده مقالات دومین کنگره خاورمیانه ای ایچپر. (۱۳۸۲). آکادمی ملی المپیک ایران، ناشر فدراسیون ورزشهای زنان.
- پویانفر، علیرضا. خاکی، پرویز. (۱۳۸۳). بازیهای دبستانی. چاپ هفتم، انتشارات دفتر تحقیقات و توسعه وزارت آموزش و پرورش.
- عسکریان، فریبا. خدادادی، محمدرسل. (۱۳۸۹). انتشارات عصر انتظار.
- گرفتن اطلاعات از فدراسیون ورزشهای روستایی
- آموزش مدیریت بازیهای دبستانی با دیدگاه آموزشی و قهرمانی در دست نشر دانشگاه شهید رجایی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: این ارزشیابی بصورت کتبی و از مبانی نظری که در جلسات اول تدریس شد در حدود ۲۰ درصد از کل نمره را شامل می شود.

ارزشیابی ضمن نیمسال: بعنوان تکلیف کلاسی در اول شروع دوره، زمانبندی می شود و به هر دانشجو معلم اجرای ۱ یا ۲ بازی محول میگردد که نحوه ارائه، اطلاعات و تسلط فراگیر به مبحث سنجیده می شود. بهتر است برای هر دانشجو معلم ۲ مرتبه اجرا در نظر گرفته شود تا اشکالاتی که ممکن است در اجرای اول وجود داشته ترفیع گردد. این بخش ۶۰ درصد از کل نمره را در بر می گیرد.

۲۰ درصد از کل نمره به حضور فعال فراگیر در کلاس و مشارکت در فعالیتهای تعلق می گیرد.

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای پاسخگویی به سوالات فراگیران
- مشارکت جدی و موثر فراگیران در تمرینات کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق ورزشی در انجام تمرینات (احترام به همه اقوام وطن، احترام به فرهنگها و رسوم مختلف، رعایت نظم در کلاس، همکاری با دیگر فراگیران، حفظ روحیه جوانمردی و گذشت در تمرینات رقابتی، مسئولیت پذیری و...).

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی » ۱. معرفی درس و منطق آن

یکی از چالش‌هایی که مؤسسات و دانشگاه‌های تربیت معلم امروزه با آن روبرو هستند، خلق فرصت‌های یادگیری است که بر توانایی معلمان جهت رویارویی مؤثر با موقعیت‌های واقعی تربیتی/ آموزشی تأثیرگذار باشد. در صورتی که در طول برنامه آموزش حرفه‌ای دانشجو معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی‌های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت‌های نامعلومی که در آن غوطه‌ورند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش‌آموزان خود منتقل کنند. از آنجا که، روایت‌های شخصی که حاصل تأملات دانشجو معلمان در موقعیت‌های واقعی کلاس درس است فرصت یادگیری از تجربه را ممکن می‌کند، لذا آموزش پژوهش روایی به عنوان پیش نیاز برنامه کارورزی این امکان را فراهم می‌کند تا دانشجویان به شیوه‌ی روایی به مطالعه تجربیات خود پرداخته و در آینده بتوانند از این توانایی برای تأمل بر عمل خود، بهبود شرایط آموزشی و تربیتی، سهمیم نمودن دیگران در تجربیات خود و نیز توسعه حرفه‌ای خویش بهره بگیرند.

نام درس: پژوهش روایی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با آگاهی از چیستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود/ دیگری را از موقعیت‌های آموزشی/ تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و از این تجربیات برای توسعه ظرفیت‌های حرفه‌ای استفاده کند.				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: -
				شایستگی اساسی: pck کد ۳-۱ ۳&- ۳-۴&۳
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
روایت تجربه	با تأمل بر یک روایت/ تجربه جدید آن را در قالب یک داستان ساده با جزئیات کم روایت می‌کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربه جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی‌ها روایت می‌کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربه جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی‌هایی که منعکس‌کننده احساسات، افکار و توالی منطقی آن‌ها، روند‌ها و.. است را روایت می‌کند.	
تأمل بر تجربه	بر روایت خود تأمل کرده و کنش‌ها،	بر دیدگاه‌های شخصیت‌های داستان تأمل	با تأمل مجدد بر تجربه تفکر خود/ روایت درک	

واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد حاضر در موقعیت را در بیان تجربیات مورد توجه قرار داده است.	می کند و می تواند با ارائه شواهدی از یافته های علمی و پژوهشی از آن دفاع کند یا آنها را با ذکر دلیل زیر سؤال برده و نقد کند..	خود را از این تأملات را با بهره گیری از یافته های علمی/ پژوهشی در قالب دانش قابل عرضه به دیگران ارائه کند.
تحلیل و تفسیر	توانسته است داده های جمع آوری شده را طبقه بندی نموده و ارتباط میان طبقات را برقرار کند، اما نتوانسته آن را تحلیل ساختاری نماید.	توانسته است داده های جمع آوری شده را تحلیل و تفسیر کند و تحلیل و تفسیر خود از یافته ها را با استفاده از روش های مختلف معتبر نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه، و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری
روایت نویسی وسیله‌ای برای پژوهش در عمل
پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه‌ای
چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟
اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن
انواع پژوهش روایی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه‌ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.
یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقاله مروری با ذکر ویژگی‌ها و مراحلش ارائه کند). (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود.

فصل دوم: ابزار های گردآوری اطلاعات

- ماهیت اطلاعات در پژوهش روایی
ابزار های گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی
- یادداشتهای میدانی از تجربه های مشترک
  - دفترچه یادداشت های روزانه
  - مصاحبه ها

□□□

- داستان گویی
- نامه نگاری
- نوشته‌های خودزیست نگارانه و زیست نگارانه
- سایر منابع

فرآیند تحلیل داده‌ها

- آماده کردن داده‌ها برای تحلیل،
- انجام تحلیل‌های مختلف
- درک عمیق و عمیق تر داده‌ها
- بازنمایی داده‌ها و تفسیر معنای کلان

معنا دهی به داده‌ها

تکلیف عملکردی:

نمونه‌ای از ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در پژوهش روایی را از منظر نوع تجربیات مطرح شده تحلیل و تمایز و تشابه آن‌ها را در یک جدول به نمایش بگذارید/ در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

یک

مقالات علمی پژوهشی که با استفاده از شیوه پژوهش روایی تهیه شده است را از منظر فرایند تحلیل اطلاعات مطالعه و یافته‌های خود را گزارش نمایید.

فصل سوم: کد گذاری

انواع کدگذاری

- کد گذاری اولیه^{۱۴}
- مرور کدهای اولیه^{۱۵}
- کد گذاری محوری^{۱۶}
- مرور کدها و طبقه بندی داده‌ها
- مضامین/ مفاهیم
- عمق و بینش برای ایجاد ارتباط

تکلیف عملکردی:

فرایند کدگذاری و طبقه بندی را تا مرحله شناسایی و تبیین مضامین بر روی تجربیات شخصی خود از دوران تحصیل اجرا و یافته‌ها/ بینش حاصل از واکاوی تجربیات را با دیگران به مشارکت بگذارید.

فصل چهارم: تحلیل ساختاری

فرآیند تحلیل ساختاری

- قاعده‌ی حذف
- حذف شدید

-
- Initial/Open coding
  - Selective coding
  - Axial coding

□□□

- تعمیم
- ساختن
- قاعده صفر

تحلیل سه بعدی:

- تعامل: تعامل شخصی بر اساس احساسات، امیدها، واکنش‌ها، و خلق و خو هم چنین تعامل اجتماعی برای دربرداشتن سایر افراد و قصد، اهداف، فرضیات، و دیدگاه‌های آنان
- تداوم: بررسی گذشته که به خاطر آمده است؛ حال به تجربه اتفاقات مرتبط است؛ و آینده، مشتاقانه منتظر تجربیات احتمالی است
- موقعیت: اطلاعات در مورد شرایط، زمان، و مکان در موقعیت فیزیکی، با حدود و قصد، اهداف، و دیدگاه‌های متفاوت شخصیت‌ها

تکلیف عملکردی:

با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری/ تحلیل سه بعدی مجموعه تجربیات شخصی/ تجربیات سایرین(همکلاسی ها/ معلمان) را تحلیل و یافته ها را گزارش کند.

فصل پنجم: اعتبار بخشی

روایی و اعتبار در پژوهش روایی
همکاری با شرکت کنندگان
بیان دوباره روایت ها
استفاده از نقل قول ها
رعایت مسایل اخلاقی
محدودیت ها و مخاطرات پژوهش روایی
استفاده از نظریه ها و یافته های علمی
چگونه یافته های پژوهش روایی را ارزیابی می کنیم؟

تکلیف عملکردی:

یافته های حاصل از تکلیف عملکردی در فصل چهار را با استفاده از شیوه مثلث سازی/ همکاری با شرکت کنندگان/ یافته های علمی پژوهشی اعتبار بخشی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهیدن در زمینه پژوهش روایی، برگزاری کارگاه آموزشی برای آموزش پژوهش روایی با استفاده از رویکرد توسعه فردی و به کمک واکاوی تجربیات شخصی صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

پژوهش روایی دکتر عطاران (در دست تألیف)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: از آنجایی که هدف این درس یادگیری از و به کمک تجربه است، لذا در ارزشیابی خود ارزیابی دانشجو بر اساس تحلیل (توصیف) و تفسیر تجربیات حاصل از فعالیت ها در طول ترم بر اساس مستندات دارای اهمیت است. ارزیابی استاد بر اساس

□□□

مجموعه تکالیف عملکردی دانشجو در طول و شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته ها/ به اشتراک گذاشتن تجربیات نیز بخش دیگر از ارزشیابی دانشجو را تشکیل می دهد.

تفسیر دانشجو از تجربیات شخصی و نقش آن در توسعه توانایی های حرفه ای بر اساس مستندات ارائه شده در گزارش عملکرد پایانی ۱۰ نمره

ارزیابی استاد از فعالیت ها و مشارکت در سمینارها ۱۰ نمره

□□□

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

پذیرش نقش پژوهشی از سوی معلم در کنار دو وظیفه مهم دیگر او مبنی بر وظیفه استفاده از یافته‌های پژوهشی تولید شده توسط دیگران و وظیفه آموزش پژوهش به دانش‌آموزان، ضرورت دانا و توانا کردن آنها در حوزه اقدام پژوهی را روشن می‌سازد. این امر بدان معناست که معلم باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^{۱۷} فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^{۱۸} پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف‌اندیشی به یافتن راه‌حل‌ها، کاربرد بلافصل یافته‌ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و پرورشی بپردازد. بر این اساس، توانایی جمع‌آوری سیستماتیک اطلاعات درباره، موقعیت های خاص آموزشی، تدریس، و یادگیری دانش‌آموزان و متعاقباً بکارگیری روش های خاصی برای بهبود آن است که منجر به ارتقاء توانایی دانش‌آموزان می‌شود، یکی از شایستگی‌هایی است که معلمان در آموزش های بدو خدمت باید به آن دست یابند.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و تحلیل گزارش یافته های اقدام پژوهی ها توسط معلمان تأثیر آن در بهبود فرآیند یادگیری گزارش کند. یک مسئله را با استفاده از فرآیند رفت و برگشت میان مسئله و موقعیت آموزشی/ تربیتی مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱، کارورزی ۲
				شایستگی اساسی: کد Ck&pck ۱-۲ ۳-۳ & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل و تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد نموده و نحوه بهره گیری از این نتایج در عمل حرفه‌ای خود را گزارش کرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد نموده را گزارش کرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل و تفسیر کرده اما به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد می کند اشاره نکرده است.	تحلیل یافته ها	

^{۱۷}-routinized

^{۱۸} - reflective

	چرخه عمل	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از اطلاعات جمع آوری شده، تفسیر و تبیین یافته ها در هر مرحله رعایت شده است.	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از یافته ها رعایت شده است.	فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از یافته ها رعایت شده است.
	گزارش یافته ها	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.	گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول :

- انواع، سطوح، گستره، ماهیت و اهداف پژوهش در آموزش و پرورش
- پژوهش در حرفه معلمی (معلم به عنوان بکارگیرنده یافته های پژوهش های دیگران، معلم به عنوان پژوهشگر، معلم به عنوان مدرس پژوهش به دانش آموزان)
  - استلزامهای پژوهش های معلم محور (برخورد آدامنشانه، هم افزایی، تفکر و بازاندیشی ، دغدغه های رشد حرفه ای، اشتراک دانش و تجربیات، مشارکت و کار گروهی ، نقادی و نقد پذیری، تعهد و مسئولیت برای عمل مبتنی بر پژوهش، اخلاق پژوهشی و ...)
  - عمل پژوهی و ادراک هنرمندانه معلم
  - عمل پژوهی و رشد حرفه ای معلم

فعالیت یادگیری:

مقالات علمی- پژوهشی را مطالعه و در قالب یک گزارش یافته های خود رابه جهت تأثیر این نوع مطالعات در حل مسائل آموزشی/ تربیتی یا توسعه علوم تربیتی ارائه نماید.

فعالیت عملکردی:

- با مطالعه نمونه گزارش های اقدام پژوهی در سطوح متفاوت عملکرد بتواند نقات قوت و ضعف آن ها را شناسایی و گزارش نماید.

□□□

بخش دوم :

- چپستی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره،)
- چرایی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (اهداف ، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه های عمل پژوهی
- نظریه ها و دیدگاه های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی هی ارائه شده.

فعالیت عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چپستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

بخش سوم :

- چگونگی تشخیص مسئله،
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،
- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی
- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی
- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی

- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی
- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی
- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه ها)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

بخش چهارم :

- تدوین طرح و انجام مراحل اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در ارزشیابی و نقد طرح اقدام پژوهی دانشجو معلمان و یکایک مراحل اجرایی آن در خلال جلسات متناظر با روند پیشرفت اجرای طرح (در هر مرحله از تدوین طرح و اجرای آن، دانشجویان گزارش لازم را به کلاس ارائه و از مشورت، ارزشیابی و نقد دیگران استفاده می کنند.)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در مراحل زیر:
- بررسی متاملانه کلاس درس و مدرسه و انتخاب مسئله برای اقدام پژوهی
- تدوین طرح
- انتخاب روش و تدوین مراحل
- مشخص کردن شواهد مهم و ساختن یا یافتن ابزار گردآوری داده ها

□□□

- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند
- انجام مشورت و جلب مشارکت افراد ذی ربط
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی فرایند و نتایج
- اخذ بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در حل مسئله یا بهبود امر مورد پژوهش
- مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردها

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی معلمان (به تناسب رشته آموزشی دانشجو معلمان) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو - که در پوشه کار^{۱۹} او گردآوری می شود- صورت می گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه ای می شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه اقدام پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

سایر نکات

کنش پژوهی قبل از آغاز کارورزی سه به دانشجویان ارایه شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس پژوهی یک رویکرد برای توسعه حرفه‌ای است که در آن معلمان با یکدیگر در تدوین طرح درس پژوهشی، اجرا و اعتبار یابی آن همکاری می‌کنند. این رویکرد ظرفیت شگرفی برای تحقق اهداف مدرسه بعنوان سازمان یادگیرنده و بستری برای گفتگوهای حرفه‌ای در باره آموزش، تدریس و فرایندهای یاددهی - گیری در مدرسه فراهم می‌سازد. درس پژوهی، دانش آموزشی محتوا را در معلمان توسعه بخشیده و با سازوکارهای خود، قدرت و شایستگی معلمان را برای مواجهه با مسایل فراروی یاددهی - یادگیری توسعه می‌بخشد. به این ترتیب دانشجو معلمان با گذراندن این درس، ضمن کار گروهی و درک اهمیت هم افزایی در توسعه حرفه‌ای بطور همزمان توان تخصصی خود در حوزه دانش تربیتی، دانش موضوعی، دانش فناوری آموزشی توسعه می‌دهد.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش مشارکت حرفه‌ای در توسعه ظرفیت‌ها و توانایی‌های شخصی، و تأثیر آن در شکل‌گیری سازمان یادگیرنده یک برنامه درس پژوهی را با مشارکت یک گروه همکار طراحی و اجرا نماید...				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس
				شایستگی اساسی: Ck&pck کد ۱-۲
				۳-۳ & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
در فرآیند کار جمعی برای پذیرش وظایف و مسئولیت‌ها برای حل مسایل گروه استقبال می‌کند و می‌تواند به هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های دشوار گروه را پشتیبانی کند.	در فرآیند کار جمعی وظایف و مسئولیت‌هایی را که منجر به حل مسایل گروه میشود را می‌پذیرد.	در فرآیند کار جمعی وظایف محوله را انجام می‌دهد اما به هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های دشوار قادر نیست گروه را پشتیبانی کند.	هم‌افزایی و مشارکت حرفه‌ای	
در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری دانش آموزان نشان	در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری دانش آموزان نشان دهنده تأثیر عملکرد	برای مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده اما تحلیل نتایج یادگیری دانش	طرح پژوهی درس	

		آموزان نشان دهنده تأثیر عملکرد او بر شکل گیری یک گروه حرفه‌ای برای ادامه مشارکت حرفه‌ای نیست.	او بر بهبود عملکرد مدرسه است.	دهنده تأثیر عملکرد او بر مشارکت برای توسعه حرفه‌ای و بهبود عملکرد مدرسه است.
	گزارش	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تأثیر تصمیمات اتخاذ شده بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه است.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده و تأثیرات آن بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه در چرخه پژوهش و عمل حرفه‌ای مشارکتی شده است

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول :

تمهید شرایط و آماده سازی

- مدرسه بعنوان یک سازمان یادگیرنده
- تاریخچه ، تعریف و اهداف درس پژوهی
- درس پژوهی انتخابی استراتژیک برای توسعه دانش و شایستگیهای معلمان
- ابعاد و گستره درس پژوهی
- فرایند درس پژوهی
- شرایط ، فرهنگ و حمایت‌های مورد نیاز درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث به ضرورت و اهمیت درس پژوهی و نقش آن در تولید دانش بومی تدریس می پردازد . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوع مطرح می نماید . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .
فعالیت عملکردی:

□□□

تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در تحلیل جایگاه و نقش درس پژوهی در حرفه معلمی و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس،

فصل دوم :

چگونگی تدوین برنامه درس پژوهی :

- تشکیل گروه درس پژوهی
- تبیین رویکرد درس پژوهی در گروه
- برنامه ریزی و تدوین جدول فعالیتهای اجرایی گروه
- انتخاب زمینه پژوهشی برای فعالیت گروه
- تعریف مساله و انتخاب موضوع
- روش های نیاز سنجی
- پیش بینی شرایط و نیازمندیهای اجرای درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث موضوعاتی را برای فعالیت درس پژوهی مطرح می کند . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی ، یک زمینه پژوهشی را تعریف و مساله و موضوع مرتبط با آن را مشخص می کند .

فصل سوم :

چگونگی تدوین طرح درس مورد پژوهش

تعیین اهداف و سوالهای پژوهشی

تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح در س پژوهشی

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند.

فصل سوم :

چگونگی اجرای طرح درس مورد پژوهش

□□□

- تعیین شواهد و مستندات مورد نظر گروه
- تعیین روش و چگونگی مشاهده طرح درس
- تقسیم وظایف اعضای گروه در حین مشاهده
- طراحی فرمهای گردآوری اطلاعات و مستند سازی مشاهده

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی بحث می کنند و نکات جدیدی را برای اجرای بهینه آن مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند .

فصل چهارم:

ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد

- نحوه انتخاب چارچوب تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد
- تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد :
- تحلیل نتایج یادگیری
- تحلیل انگیزش
- تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان
- طراحی مجدد درس و اجرای آن
- اجرای طرح درس جدید و مشاهده آن
- ژرف اندیشی در باره اجرای دوم درس و اصلاح نهایی طرح درس

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی در کلاس بحث می کنند و نکات جدیدی را در این زمینه مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

نحوه اجرای آزمایشی طرح درس گروه را مورد نقد و بررسی قرار می دهند .

فصل پنجم : چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه

- الف) نحوه تحلیل نتایج مربوط به یادگیری و رشد دانش آموزان(تحلیل نتایج یادگیری، تحلیل انگیزش، تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان)،
- ب) نحوه تحلیل نتایج مربوط به رشد حرفه ای معلمان عضو گروه.

فعالیت یادگیری:

در باره نتایج فعالیت گروه بر توسعه یادگیری و رشد حرفه ای خود بحث می کنند .

فعالیت عملکردی

با ارایه مستندات لازم به جمع بندی از تاثیر فعالیت گروه خود بر یادگیری دانش آموزان و رشد حرفه ای خود می پردازند .

فصل ششم : تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

- ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی
- روش های اشاعه و انتشار دستاوردهای گروه
- نحوه تدوین گزارش نهایی درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

در باره ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند .

□□□

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در فرایند تدریس به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات درس پژوهی (به تناسب رشته آموزشی دانشجومعلم) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان درس پژوه پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین برنامه درس پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) یا نمونه ای (مشابه سازی شرایط کلاس درس) می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.
-

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو - که در پوشه کار^{۲۰} او گردآوری می شود- صورت می گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه ای می شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره به ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه درس پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

۵. منابع آموزشی

ساکي، رضا (۱۳۹۲) درس پژوهی، مبانی، اصول و روش اجرا، انتشارات جهاد دانشگاهی.

استیپانک و همکاران (۱۳۸۹) درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان، ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی، انتشارات حکمت علوی

سایر نکات

تدریس درس پژوهی پس از تدریس کنش پژوهی و قبل از اجرای کارورزی ۴ انجام می شود .

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند/ این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تأکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببینند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجو به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجو فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجو با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء دانش آموزان(با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجو از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

نام درس: کارورزی ۱				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته های تجربی حاصل از واکاوی روایت ها را ثبت و گزارش نماید.				نوع درس: کارورزی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۱۲۸ ساعت
				پیش نیاز: روان شناسی تربیتی، اصول و روش های تدریس و پژوهش و توسعه حرفه ای ۱؛ پژوهش روایی نحوه آموزش: مشترک
				شایستگی اساسی: P Ck &pk کد ۲-۳-۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

مشاهده تأملی	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند تحلیل و تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با استفاده از شواهد و مستندات آن را تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت توصیف نموده و با کمک شواهد معتبر/ مستندات علمی و پژوهشی یافته های خود را ارائه نماید.
واکاوی تجربیات	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده اما نتوانسته است کدگذاری-ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته ها را گزارش کند.	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و گزاره ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته ها را گزارش نموده است.	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری مضامین سازماندهی نموده و با ایجاد ارتباط میان مضامین در قالب یک مسئله آموزشی/ تربیتی تبیین نموده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش نویسی رعایت شده اما شواهد و مستندات کافی برای یافته ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده ساختار گزارش نویسی به صورت نظام مند در ثبت و ارائه یافته ها رعایت شده است و یافته ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ارتباط میان فصل ها و عناوین ذیل فصل ها رعایت شده و یافته ها مبتنی بر شواهد و مستندات تجربی و علمی گزارش شده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجوی، معرفی برنامه کارورزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس/ واحد آموزشی، و تبیین فرم های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد، توزیع دانشجویان در مدارس (هماهنگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با

□□□

تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش ها/ روایت های همکلاسی ها/ همقطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح کلاس درس/ مدرسه بر اساس گام های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محور های چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می تواند شامل رخ داد ها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجه شدن با دانش آموزان؛ گفتگو ها با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تشکیل گروه های حرفه ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه ای تقویت می کند. محور هایی که گزارش ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت/ طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز/ شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان/ همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت (مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات/ شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محور ها در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده) (مرور)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... (مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود؟ نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد. ... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای - پورتفولیو بوده ایم؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها...، نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات) کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و...، شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین. آن در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

□□□

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس/ مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه
تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و...) شناسایی و تبیین شود. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخود ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

۱) کدگذاری باز

۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.
تکلیف عملکردی:

□□□

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی
ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه/ کلاس درس و کدگذاری آن ها برای یافتن مضامین
هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات
نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط
استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس/ مدرسه
آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها
۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی
ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله
جلسه شانزدهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/
پردیس)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه
راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.
تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید
یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید.
پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های
واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه
می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه
فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته
های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس
نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح
مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

□□□

ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۷. تنظیم فهرست و فصل بندی

۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی

۹. نگارش ادبی و فنی

۱۰. اعتبار داشتن گزاره ها

۱۱. ظرافت و زیبایی ظاهری

۱۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها

۱۳. آرایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل

۱۴. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها

۱۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها

۱۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان‌یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره‌گیری از یافته‌های علمی، شهود^{۳۱} و خلاقیت در موقعیت‌های بی‌بديل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجومعلم فعالانه با موقعیت‌های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش‌های استدلالی/ منطقی به بررسی موقعیت‌های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح‌واره‌هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه‌ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی‌های شخصی معلم و آنچه او در یک مکان و زمان خاص انجام می‌دهد مرتبط است. از این رو فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجومعلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^{۳۲}، رویه‌ای^{۳۳}، موقعیتی^{۳۴}، فراشناختی^{۳۵}) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت‌های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت‌های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه‌های مختلف و دریافت‌های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل^{۳۶}، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه‌های کوچک/گروه‌های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می‌یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت‌گیری حرفه‌ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

نام درس: کارورزی ۲	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	نوع درس: کارورزی
۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید.	تعداد واحد: ۲
۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.	زمان درس: ۱۲۸ ساعت
	پیشنیاز: کارورزی ۱
	نحوه آموزش: مشترک
	شایستگی اساسی:
	۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

- Intuition
- Declarative knowledge
- Procedural knowledge
- Conditional knowledge
- Metacognitive Knowledge
- Authentic task

□□□

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مطالعه موقعیت	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات توصیف نماید. اما نتوانسته است مشکل/ نیاز را به کمک شواهد تبیین نماید.	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل/های بهینه را با کمک شواهد جمع‌آوری شده از موقعیت تبیین نماید	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل/های بهینه و روش مداخله را با کمک شواهد معتبر و یافته‌های علمی تبیین کند.
فعالیت آموزشی/ یادگیری	فعالیت یادگیری طراحی شده ناظر به نیاز/ مسئله شناسایی شده در یکی از انواع (فردی، گروه کوچک، جمعی) است، اما گزارش اجرا و ارزیابی نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مشکل/ رفع نیاز نیست.	فعالیت یادگیری طراحی شده از انسجام برخوردار است و گام‌های اجرای آن به وضوح مشخص شده است. ارزیابی از اجرای فعالیت نشان‌دهنده تأثیرگذاری بر حل مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه کوچک/ جمعی) است.	فعالیت یادگیری طراحی شده، امکان ایجاد انعطاف و اتخاذ تصمیمات آگاهانه ناظر به موقعیت آموزش/ یادگیری را فراهم نموده و نتایج ارزیابی از اجرای نیز منعکس‌کننده تأثیر راه‌حل‌های به کارگرفته شده در حل مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه کوچک/ جمعی) است.
توسعه حرفه‌ای	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است، اما یافته‌ها به گونه‌ای که انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای خود و راه‌هایی برای توسعه آن ارائه نشده است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است اما راهکارهایی برای توسعه حرفه‌ای ارائه نشده است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است و راهکارهای عملی برای توسعه حرفه‌ای ارائه شده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی انجام شده، اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه شده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات مبتنی بر مستندات تجربی و علمی است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن جلسه اول:

□□□

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سیمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد(فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است).
در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی‌های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی‌نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته‌ها
- سایر فعالیت‌ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت‌ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام‌های اجرای فعالیت
- ....
- ....
- ....
- ....
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند اجرا

□□□

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می‌شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت‌ها و بر اساس طرح پیش‌بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه‌ریزی.

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم‌سال و الزامی
سمینارهای جمعی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت‌های یادگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت‌ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه‌های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز

- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲٪۷۰ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی

۱۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی

۱۹. نگارش ادبی و فنی

۲۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها

۲۱. ظرافت و زیبایی ظاهری

۲۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها

۲۳. آرایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل

۲۴. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادها بر خاسته از یافته‌ها

۲۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها

۲۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ ۳/ص ۴/۷۲)

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز
- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲٪۷۰ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد. (پ ۳/ص ۸، ۷/۷، ۸/۷)

□□□

سرفصل درس «کارورزی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

در کارورزی ۳، دانشجو معلم مستقیماً مسئولیت تدریس و اداره کلاس درس (۹۰/۴۵ دقیقه) را بر عهده می‌گیرد و با مطالعه بافت و زمینه‌ای که آموزش در آن جاری است، طرح یادگیری را برای آموزش مفاهیم/ مهارت‌های علمی ارائه شده در برنامه درسی^{۳۷} تدوین می‌نماید. چنین طرحی باید دربرگیرنده‌ی فرصت‌هایی باشد که نسبت به یادگیری دانش‌آموزان حساس بوده و عمیقاً با بافت و بستر واقعی زندگی آن‌ها ارتباط برقرار می‌نماید. ماهیت تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده در طرح یادگیری نیز باید بتواند میان تجربیات و دانسته‌های پیشین و جدید دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند و امکان یکپارچه‌سازی یادگیری فراهم نماید.

برنامه‌ریزی دانشجو با طرح پرسش‌هایی در خصوص ظرفیت‌هایی که در بافت و زمینه یادگیری وجود دارد و می‌تواند به دانش‌آموزان در به کارگیری دانش و تجربه پیشین و علایق شخصی آنان کمک نماید آغاز شده و با تدارک دیدن فرصت‌هایی برای به تجربه گذاشتن دریافت‌ها، طرح پرسش‌ها/ فرضیه‌ها از سوی دانش‌آموزان، ادامه می‌یابد. یافته‌های حاصل از این تجربه برای درک عمیق‌تر/رفع بدفهمی‌ها، در موقعیت واقعی/ شبیه‌سازی شده به کارگرفته می‌شود و نتایج/ آموخته‌ها- با توجه به این که یادگیرندگان امکان طرح پرسش/ فرضیه‌های متفاوتی را دارا هستند- برای استحکام بیشتر یادگیری به اشتراک گذاشته می‌شود. در این فرآیند دانش‌آموزان فرصت خواهند داشت تا دانش کسب شده را با استفاده از راهبردهای یادگیری در شرایط جدید به کار بگیرند و به علایق/ پرسش‌هایی که در فرآیند یادگیری طرح شده پاسخ دهند. در طی این مراحل (گام‌ها) دانشجو از طریق ثبت و واکاوی روایت‌ها با طرح پرسش‌های تأملی و پاسخ به آن‌ها بصیرت بیشتری نسبت به اثربخشی طرح یادگیری و هدایت این فرآیند، درک واقعیت‌های محیط آموزشی، تأثیر آن بر عملکرد خود، ویژگی‌ها و توان‌مندی‌های شخصی، و نحوه سازگار نمودن توانایی‌های خود با موقعیت‌های پیچیده و منحصر به فرد آموزش، به دست می‌آورد. این پرسش‌ها باید بتوانند حس کنجکاوی دانشجو را برای مطالعه موقعیت‌های مسئله‌ای در کلاس، ارزیابی اثربخشی یک نظریه در عمل، آزمون مجدد یافته‌های تجربی/ علمی و... را در قالب کنش‌پژوهی محدود فردی برانگیزد. علاوه بر این پاسخ به پرسش‌هایی که در فرآیند تصمیم‌گیری و پس از آن مطرح می‌شود زمینه‌ساز عمل جدید بوده و دانشجو را در فرآیند توسعه حرفه‌ای و بافت و زمینه‌ای که در آن دست به عمل خواهد زد، یاری می‌کند. در این مرحله شیوه مطالعه کنش پژوهی فردی است و هدف از عمل فکورانه دانشجو معلم به سازی عمل، به‌سازی درک و فهم، و اصلاح عملکرد حرفه‌ای خود در موقعیتی است که در آن دست به عمل زده است.

نام درس: کارورزی ۳	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	نوع درس: کارورزی
با تحلیل محتوای برنامه‌درسی/ کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده، و تأثیرات آن بر نتایج توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد.	تعداد واحد: ۲
نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب کنش‌پژوهی فردی گزارش کند.	زمان درس: ۱۲۸ ساعت
	پیش‌نیاز:
	کارورزی ۲ و طراحی آموزشی
	نحوه آموزش: مشترک
	شایستگی اساسی:

۳۷ - برنامه درسی/ کتاب درسی (با توجه به این که سند برنامه درسی معمولاً در اختیار معلمان قرار ندارد می‌توان از کتاب درسی استفاده نمود).

میزان ۱۸۲ پکد ۲-۳ و ۳-۳-۱۸۲				
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
طراحی	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده اما تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده با محدودیت‌ها و امکانات موقعیت یادگیری، تجربیات و دانش پیشین دانش‌آموزان تناسب ندارد.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و تکالیف یادگیری و عملکردی ناظر به بافت فرهنگی و اجتماعی دانش‌آموزان است و تجربیات، دانش پیشین و علایق دانش‌آموزان را مبنای طراحی قرار داده است.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده ویژگی‌های منحصر به فرد در یک بوم خاص ^{۲۸} را برای پاسخ به دامنه تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان مورد توجه قرار داده است.	
هدایت فرآیند یادگیری	در فرآیند یادگیری و تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده را مطابق پیش‌بینی اجرا می‌کند و فرایند آموزش از انعطاف لازم برای متناسب نمودن آن با اقتضائات محیط واقعی و پاسخ به نیازها برخوردار نیست.	هدایت فرآیند یادگیری از انعطاف لازم برخوردار است و تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند یادگیری تعدیل می‌گردد.	هدایت فرآیند یادگیری ناظر به تقویت سطوح پیچید تفکر است و عدول از تصمیمات پیش‌بینی شده در طراحی فرصت‌های یادگیری متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند آموزش برای پاسخ به شرایط بی‌بدیل موقعیت یادگیری مورد توجه قرار می‌گیرد.	
توسعه حرفه‌ای	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف مسئله دنبال شده است اما گزارش مستند به تجربیات کسب شده و همراه با پیشنهادات عملی برای موقعیت‌های بعدی	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات کسب شده به همراه پیشنهادات عملی برای اقدام بعدی است.	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات حاصل از عمل تأملی در فرآیند کنش پژوهی فردی است و منعکس کننده مسیر به‌سازی در عمل، بهبود درک و فهم و اصلاح عملکرد خود در موقعیتی است که دانشجو در آن دست به عمل	

زده است.		نیست.	
در گزارش ارائه شده ساختار کار به صورت نظام‌مند حاصل ثبت و واکاوی روایت‌ها و متکی بر عقلانیت عملی است و نتایج در چرخه کنش‌پژوهی فردی نشان از تأثیر تصمیمات در نتایج یادگیری دانش‌آموزان دارد و این تصمیمات به کمک شواهد و مستندات تجربی و علمی معتبر شده است.	در گزارش ارائه شده ساختار کار به صورت نظام‌مند حاصل ثبت و واکاوی روایت‌ها و متکی بر عقلانیت عملی در فرآیند کنش‌پژوهی فردی است و یافته‌ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش رعایت شده اما تحلیل و تفسیر روایت‌ها مبتنی بر شواهد و مستندات متقن / نظام‌مند برای دفاع از یافته‌ها نیست.	تدوین و ارائه گزارش

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و فرآیند کنش‌پژوهی فردی، نحوه تهیه طرح یادگیری با تمرکز بر فرایند پیش‌بینی شده، شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل کنش‌پژوهی، ساختار گزارش کنش‌پژوهی، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدهای یادگیری و ملاک‌ها و سطوح موفقیت.

جلسه دوم تا شانزدهم :

تهیه طرح‌های یادگیری برای بر عهده گرفتن مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس مبتنی بر محتوای برنامه درسی (کتاب درسی)، اجرا و بررسی تأثیر آن در کسب توانایی دانش‌آموزان برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید است. استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح کنش‌پژوهی فردی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نظارت داشته باشد و بازخوردهای ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه توسعه حرفه‌ای ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و استخراج مفاهیم و مهارت‌های اساسی برای تهیه طرح یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می‌گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح کنش‌پژوهی فردی پیش‌بینی شده را اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول این جلسات حضور دانشجو در مدرسه ضروری است و جلسات بررسی برای بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینارها بر حسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. (فرم پیشنهادی^{۳۹} گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای طرح یادگیری ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مطالعه موقعیت و مسئله‌های شناسایی شده برای شروع کنش‌پژوهی فردی از اهمیت زیادی برخوردار است لذا، توصیه می‌شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱ و ۲ برنامه‌ریزی لازم را به منظور کمک

^{۳۹} - فرم‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

به دانشجو برای تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. فرآیند رفت و برگشت برای حل مسئله ممکن است نیازمند طراحی‌های متعدد باشد.

با توجه به این که ماهیت طرح‌های یادگیری تهیه شده احتمالاً با روش‌های رایج آموزشی در سطح مدرسه و کلاس درس متمایز است و نیازمند تدارک منابع و مواد آموزشی/ فضای یادگیری متفاوتی می‌باشد لذا، هماهنگی با معلم راهنما و مدیریت مدرسه برای اجرای طرح‌های یادگیری از سوی استاد راهنما و دانشجو الزامی است. تأمین منابع/ امکانات و همکاری با دانشجو برای تهیه آن به شرط تأیید استاد راهنما از سوی واحد آموزشی الزامی است.

تکالیف عملکردی:

الف: طراحی و اجرای طرح کنش پژوهی فردی

- (۱) تهیه طرح کنش پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه کنش پژوهی فردی
- (۲) تبیین واضح و روشن از مسئله (تعیین انتظارت حرفه‌ای که در فرایند کنش پژوهی فردی به دنبال دستیابی به آن است)
- (۳) شناسایی و تحلیل ظرفیت‌ها در موقعیتی (آموزشی/ تربیتی)
- (۴) تعیین فرضیه‌ها/ سؤالات/ اهداف به همراه ملاک‌ها و سطوح عملکرد
- (۵) طراحی و تدوین طرح عمل در گفتگو با استاد راهنما/ معلم راهنما (قبل و بعد از عمل)
- (۶) اجرای طرح یادگیری^{۳۰} و جمع آوری اطلاعات از فرآیند طراحی و اجرا^{۳۱}
- (۷) تأمل درباره عمل انجام شده، تبیین و فهم آن و بازگشت به مرحله اول (به صورت رفت و برگشت تا حل مسئله)
- (۸) جمع آوری اطلاعات از فرایند اجرا (شامل دست نوشته‌ها، روایت‌های شخصی (تأمل قبل، و پس از عمل)، جلسات بحث و گفتگو با استاد و معلم راهنما، کاربرگ‌های دانش آموزان، نتایج سنجش از یادگیری دانش آموزان و....)
- (۹) تحلیل و تفسیر یافته‌ها
- (۱۰) کد گذاری و طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل و تفسیر یافته‌ها بر اساس فرضیه؟ سؤال یا... طرح شده و ملاک‌ها و سطوح عملکرد

(۱) تهیه گزارش کنش پژوهی فردی

ب: طرح یادگیری

طرح یادگیری

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن (ظرفیت‌های فردی/ جمعی در بافت/ زمینه یادگیری) برای تهیه طرح یادگیری
- تدوین طرح یادگیری بر اساس تحلیل برنامه‌درسی (کتاب‌درسی)، شناسایی مفاهیم و مهارت‌ها
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای مراحل یادگیری پیش‌بینی شده
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح یادگیری

۳۰. در صفحه ی بعد این طرح و ساختار آن به طور کامل توضیح داده شده است.

۳۱ - دانشجو باید ۶ حد اقل طرح یادگیری را بر اساس فرم‌های الف، ب، ج و د پیوست برای پاسخ به فرضیه‌ها/ سؤالات یا .... در چرخه کنش پژوهی فردی اجرا نماید.

- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس / مدرسه
- ارزیابی از توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید

ساختار طرح یاددهی یادگیری:

- مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه‌درسی / کتاب‌درسی
  - پیامد یادگیری
  - مراحل/گام‌های طرح یادگیری
- برقراری ارتباط (فرصت یادگیری تدارک دیده شده در ارتباط با زندگی روزمره دانش‌آموز بوده و برخاسته از مسایل / چالش‌هایی است که دانش‌آموز با آن روبرو است)
- تجربه کردن (فرصت یادگیری تدارک دیده شده قابل تجربه / آزمایش / بررسی باشد، به یادگیرنده کمک کند تا با بروز خلاقیت خود به کشف روابط / راه‌حل‌ها دست پیدا کند، اختراع کند و به ایده‌های نو بیندیشد / از طریق پژوهش به پرسش‌های خود پاسخ دهد)
- به کار بستن (فرصت کاربردی نمودن مفاهیم و اطلاعات کسب شده برای دستیابی به درک عمیق و به کارگیری آن توسط دانش‌آموز فراهم شود. مثل: ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل / بکارگیری آن برای به دست آوردن یک تصور حرفه‌ای در ارتباط با مسئله / حل مسئله یا پژوهش انجام شده)
- به اشتراک گذاشتن (فرصت یادگیری تا حد امکان دانش‌آموزان را به کار گروهی تشویق کند و آن‌ها را در موقعیتی قرار دهد تا برای انجام پژوهش یا جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها نیاز به تعامل و تلفیق یافته‌ها و عرضه آن در قالبی جدید / مطالعه موضوع از زوایای مختلف کند / ایجاد هم‌افزایی کند)
- انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید (فرصت‌های جدیدی برای به کارگیری و بسط آموخته‌ها به موقعیت جدید فراهم شود)

- مواد / منابع آموزشی موردنیاز / تدارک دیدن فضای یادگیری
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند یادگیری
- سنجش آموخته‌ها / سنجش عملکرد

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- بررسی پیش‌بینی‌ها (با مطالعه مجدد تجربیات واکاوی شده در ترم اول و دوم ظرفیت‌های ممکن موقعیت یادگیری (فردی / جمعی که در بافت و زمینه وجود دارد) را شناسایی نموده و چگونگی بهره‌گیری از این ظرفیت برای ورود به مرحله برقراری ارتباط را مشخص نماید.
- تعیین موانع و محدودیت‌ها و چگونگی مدیریت آن در فرایند آموزش
- بررسی علل تغییرات طرح در فرآیند اجرا (تطبیق با شرایط / نیازهای یادگیری و...)
- بررسی نتایج یادگیری و چگونگی دستیابی به آن
- واکاوی فرایند عمل حرفه‌ای و تجربیات کسب شده

□□□

- شناسایی نقاط قوت و ظرفیت‌های خود برای بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی آموزش
- اتخاذ تصمیمات برای به کارگیری تجربیات در موقعیت بعدی

سمینارها

الف) جلسات بحث و گفتگوی فردی/ گروهی/ جمعی قبل از طراحی: به منظور گفتگو پیرامون ظرفیت‌های شناسایی شده در موقعیت و چگونگی پیوند آن با پیامد یادگیری/ فرصت‌های یادگیری (مراحل برقراری ارتباط و...) و سنجش، نحوه هدایت یادگیری در سطح کلاس و مقاصد حرفه‌ای که دانشجو به دنبال دستیابی به آن است. توصیه می‌شود این جلسات در سطح مرکز یا پردیس تشکیل شود.

ب) جلسات بحث و گفتگو پس از اجرای طرح یادگیری: در این جلسات دانشجو باید گزارشی از فرآیند اجرا که شامل طرح یادگیری، بازخوردهای ارائه شده در هر یک از مراحل آموزش، تحلیل و تفسیر را به همراه داشته باشد. این جلسات باید به دانشجو کمک کند تا تصویر روشن‌تری نسبت به ظرفیت‌های حرفه‌ای خود و چگونگی بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی به دست آورد. این مهم به کمک بازخوردهای (در سطر سطح تأمل بر روی عمل) ارائه شده از سوی استاد امکان‌پذیر می‌شود.

سمینارهای پس از اجرا می‌تواند در دو شکل زیر اجرا شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش‌بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح مرکز یا پردیس به صورت مشارکتی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت‌های دانشجویان در قالب کنش‌پژوهی فردی دنبال می‌شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی به درک انتظارات و انتقال تجربیات کمک می‌کند. سمینارها فرصت ارزشمندی را از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی استاد)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست استاد/ دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیرمستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبردهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می‌گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقبا اعلام می شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۳ در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج کنش پژوهی فردی ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها در مراحل مختلف کنش پژوهی فردی به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ملاک های های ارزیابی طرح یادگیری:

- انعطاف فرصت های یادگیری
  - انعطاف در فرایند اجرا
  - به کارگیری مهارت های یادگیری
  - فراخواندن سطوح بالای تفکر
  - تنوع محصول یادگیری/ تولیدات دانش آموزان
- ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد^{۳۲}.
- امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:
- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
  - گزارش های عملکردی مرحله ای: ۳۰ امتیاز
  - گزارش کنش پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز
  - دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز
  - مبنای قبولی کسب حداقل ۷۰٪ امتیاز از مجموع امتیازها است

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۲۷. تنظیم فهرست و فصل بندی

۳۲ - در فرم ارزیابی ارائه خواهد شد.

۲۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۲۹. نگارش ادبی و فنی
۳۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۳۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
۳۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۳۳. ارزیابی نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۳۴. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۳۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۳۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۴»

۱. معرفی درس و منطق آن

در ترم چهارم کارورزی انتظار می‌رود دانشجو با تجربیات کسب شده، بتواند در نقش معلم به عنوان برنامه‌ریز درسی^{۳۳} (مجری فعال) حاضر شده و ضمن تحلیل برنامه درسی تجویزی، واحد یادگیری را برای پاسخ به نیاز ها/حل مسایل یادگیری دانش آموزان طراحی، تولید، اجرا و نتایج آن را در کسب شایستگی های پیش بینی شده در برنامه درسی، مورد ارزیابی قرار دهد. با توجه به ویژگی نظام برنامه ریزی درسی در ایران، تطبیق آن با موقعیت های تربیتی/ آموزشی و به منظور حفظ استانداردهای برنامه درسی این فرآیند با استفاده از رویکرد طراحی معکوس^{۳۴} تدوین می شود. طراحی معکوس مبتنی بر درک اصیل^{۳۵} و استفاده عقلانی و مؤثر از آموخته‌های نظری و نحوه بکارگیری آن در عرصه عمل است، به گونه‌ای که دانشجو را به آن‌سوی آنچه می‌بیند و استفاده از آموخته‌ها برای ساخت معنا هدایت کند. این فرآیند با تحلیل برنامه درسی (تحلیل کتاب درسی^{۳۶}) آغاز شده و با تعیین شایستگی های مورد انتظار، ملاک‌ها و سطوح عملکرد، طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای هدایت فرآیند یادگیری و کمک به یادگیرندگان در بسط قابلیت ها و ظرفیت های وجودی^{۳۷} ادامه می‌یابد. تعیین شایستگی‌ها در آغاز برای روشن شدن تصمیمات معلم برای تعیین مسیری است که یادگیرنده باید طی کند و موجب می‌شود تا نگاه معلم را همواره بر شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی متمرکز نگاه دارد. محتوا در چارچوب "ایده کلیدی"^{۳۸} / مفاهیم و مهارت های اساسی^{۳۹} مطرح می‌شود و باعث می‌گردد تا در طراحی واحد یادگیری امکان تلفیق درون و بیرون از حوزه یادگیری فراهم شود. در چنین شرایطی فرآیند یاددهی- یادگیری از محدوده‌ی توجه به حافظه و به عبارتی "آموزش برای به خاطر سپردن" کاملاً خارج شده و همواره آموزش بر دستیابی به شایستگی ها متمرکز میماند. در طی این مسیر، یادگیرندگان قادر خواهند بود، بین اطلاعات جدید و دانش و آموخته های پیشین خود ارتباط برقرار کنند، واقعیت‌ها و حقایق را به «مسائل کلی» و روزمره ای که با آن برخورد می‌کنند پیوند دهند و آن را در زمینه های جدید به کار گیرند. از آنجایی که این شیوه از طراحی نیازمند درهم نوردیدن مرز های دانش و تلفیق موضوعات در برنامه درسی در سطح پایه یا دوره تحصیلی است، لذا اتخاذ تصمیمات باید با مشارکت معلمان در سطح مدرسه صورت بگیرد و در طراحی فرصت های یادگیری از راهبردهای مختلف (راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، تعاملی، رشد فردی) برای طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی استفاده شود. عمل فکورانه در این مرحله ناظر به کاویدن منظم رخدادهای در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی واحد یادگیری، یافتن روابط علت و معلولی میان شیوه کار و کارکرد ها، نتایج و علل آن در سطح مدرسه به شیوه مشارکتی و در قالب درس پژوهی است.

^{۳۳} - هدف عملیاتی ۱۱ سند تحول بنیادین- نقش معلم در برنامه درسی ملی (صفحه ۱۲ « برای خلق فرصت های تربیتی و آموزش [معلم] مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد»).

^{۳۴} - **backward design**

^{۳۵} - **Genuine understanding**

^{۳۶} - در صورتی که سند برنامه درسی در اختیار دانشجویان قرار نداشته باشد.

^{۳۷} - برنامه درسی ملی نقش دانش آموز صفحه ۱۲ «در فرآیند یاددهی- یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد». نقش معلم « با شناخت و بسط ظرفیت های وجودی دانش آموزان و خلق فرصت های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم سازد».

^{۳۸} - **Key idea**

^{۳۹} - برنامه درسی ملی صفحه ۱۳ بند دو محتوا ([محتوا] دربرگیرنده مفاهیم و مهارت های اساسی و ایده های کلیدی مبتنی بر شایستگی های مورد انتظار از دانش آموزان است).

نام درس: کارورزی ۴				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیشنیاز: کارورزی ۳ و طراحی واحد یادگیری نحوه آموزش: مشترک
				شایستگی اساسی: مزلله ۴ پکد ۲-۸۲-۳-۱۸۲
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
طراحی و تولید	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را مورد توجه قرار داده است اما نتوانسته پیوند میان موضوعات مختلف در درون یا بیرون حوزه یادگیری را مورد توجه قرار دهد، به گونه‌ای که ایده ارائه شده منجر به مشارکت معلمان در فرآیند درس پژوهی شود.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده و از این طریق امکان تلفیق موضوعات مختلف در درون حوزه یادگیری برای خلق فرصت های یادگیری را فراهم نموده است. این ظرفیت حاصل فرایند گفتگو با معلمان در سطح مدرسه کنار آمدن با چالش ها، یافتن راه حلها، شناسایی نقاط کور و اصلاح طرح است.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول ایده کلیدی مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده است و از این طریق امکان تلفیق میان موضوعات در بیرون حوزه یادگیری را برای خلق فرصت های یادگیری فراهم نموده است. این ظرفیت حاصل فرایند گفتگو با معلمان در سطح مدرسه کنار آمدن با چالش ها، یافتن راه حلها، شناسایی نقاط کور و اصلاح طرح است.	
هدایت فرآیند یادگیری	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله نیست و فرصت های یادگیری طراحی شده امکان	پرسش اساسی/ مسئله طرح شده امکان طرح تجربیات دانش آموزان را حول ایده کلیدی فراهم نموده است و پاسخ دانش آموزان به	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله طرح شده است به گونه‌ای است که امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات دانش آموزان حول	

ایده کلیدی و درک عمیق مفاهیم و مهارت های اساسی را فراهم می کند. انعطاف در فرآیند آموزش موجب شده است تا یادگیرندگان خود به پرسش ها/ مسئله های برخاسته از موقعیت پاسخ دهند و در این رابطه از مشارکت پشتیبانی معلمان در دوره و پایه نیز برخوردار است.	تکالیف یادگیری/ عملکردی پیش بینی شده نشان دهنده درک عمیق آنان نسبت مفاهیم و مهارت های اساسی در درون حوزه یادگیری است	طرح تجربیات دانش آموزان را برای پاسخ به پرسش های برخاسته از موقعیت فراهم نمی کند.	
بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان/ همقطاران انعکاس دهنده، درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه ای است و به ابعاد عمل حرفه ای است و تصمیمات اثر بخشی که حاصل خویشتن کاوی^{۴۰} و گفتگوی حرفه ای با معلمان است را برای بازتعریف سبک تدریس خود اتخاذ نموده است.	بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید، اجرا واحد یادگیری منجر به درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه ای شده است و توانسته تأثیر گفتگوی حرفه ای با معلمان/همقطاران را در بهبود عملکرد خود منعکس نماید و بر اساس آن تصمیماتی را برای توسعه حرفه ای خود اتخاذ کند.	در بررسی و واکاوی تجربیات در طول دوره کارورزی توانسته است تجربیات شخصی کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران و ارتباط آن با عملکرد خود را مورد بررسی قرار دهد اما تأثیر آن بر عمل حرفه خود در آینده را تبیین نکرده است.	تأمل حرفه ای

- Self- reflection inquiry

□□□

تدوین و ارائه گزارش	در گزارش پایانی ارائه شده داده های حاصل از عملکرد طبقه بندی شده است، اما تحلیل و تفسیر آن مبتنی بر شواهد تجربی و مستندات کافی برای دفاع از عملکرد حرفه ای در فرآیند درس پژوهی نیست.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده از اجرای واحد یادگیری را بر اساس سطح تأثیر گذاری بر عملکرد دانش آموزان به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده و یافته های حاصل از تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده را با نگاهی نقادانه نسبت به عملکرد حرفه ای خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان / معلمان / همقطاران در فرآیند درس پژوهی را گزارش نموده است.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده را برای انعکاس قابلیت های حرفه ای به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده و یافته های حاصل از تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده را با نگاهی نقادانه نسبت به عملکرد حرفه ای خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان / معلمان / همقطاران در فرآیند درس پژوهی را گزارش نموده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

در این ترم دانشجویان با توجه به تجربیات کسب شده در طول اجرای برنامه، درک عمیق تری نسبت به توانایی های خود، نحوه برخورد با موقعیت های واقعی کلاس درس، نحوه کنار آمدن با چالش ها و... بدست آورده اند و می توانند تصمیمات خود را در فرایند طراحی، تولید و اجرای واحد های یادگیری با مشارکت سایر معلمان / همقطاران به مرحله اجرا بگذارند. لذا ضروری است اساتید در آغاز کار فرآیند درس پژوهی، فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری، اجرا و ارزیابی از نتایج آن را با تمرکز بر: شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل درس پژوهی، نحوه تعامل با معلمان / همقطاران در سطح مدرسه در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از نتایج واحد یادگیری، ساختار گزارش درس پژوهی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامد های یادگیری را در یک نشست جمعی به بحث بگذارند. توصیه می شود در این نشست نسبت به نحوه گروه بندی دانشجویان به عنوان تیم درس پژوهی برای طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی واحد های یادگیری اقدام شود.

می توان دانشجویان را در گروه های دو تا ۴ نفر (حد اکثر) برای تشکیل تیم درس پژوهی سازمان داد. روش مشارکت دانشجویان در فرآیند طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی به شرح زیر است:

۱. مطالعه برنامه درسی (کتاب درسی) استخراج مفاهیم و مهارت های اساسی و سازمان دادن آن ذیل ایده کلیدی، تولید

واحد یادگیری. این فعالیت توسط تیم دانشجویان زیر نظر استاد تربیتی و تخصصی انجام می شود.

۲. اجرای واحد یادگیری در کلاس درس توسط یکی از اعضا و مشاهده و ثبت عملکرد توسط سایر اعضای تیم به طور

همزمان و به تفکیک هر عضو گروه (معلمان / همقطاران)

۳. جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه اعضا برای ارائه در جلسه گروهی (دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی/ غیر رسمی. این جلسات به طور مستمر در طول اجرا و بعد از هر جلسه تشکیل و بر روی نتایج بازخورد های ارائه شده از سوی همکاران/ همقطاران برای بهبود عملکرد در جلسه بعد تصمیم گیری می شود. کل مذاکرات در این جلسات ثبت و ضبط شده و در نشست پایانی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و تأثیر گروه در عملکرد هر یک از اعضا و نتایج حاصله مورد بررسی مجدد قرار می گیرد (بند ۴ و ۵، ۶).

۴. بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع آوری شده در گروه و نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه (دانشجویان)

۵. تعیین نقاط کور/ محدودیت ها در طراحی/ اجرا و ارائه پیشنهادات برای اصلاح/ بهبود آن برای دستیابی دانش آموزان به سطح بالاتر یادگیری

۶. تحلیل عملکرد گروه، شناسایی یافته ها و تأثیر گفتگو ها در درک و پذیرش مسئولیت حرفه ای و صورت بندی مجدد هویت حرفه ای توسط هر یک از اعضا (میزان تأثیر گذاری بر عملکرد گروه، یادگیری های حرفه ای و...)

۷. تشکیل نظام مند این نشست ها برای بررسی نتایج یادگیری دانش آموزان و تصمیم گیری در خصوص روش هایی که منجر به بهبود یادگیری همه دانش آموزان می شود، دارای اهمیت است. تأمل فردی و تأمل گروهی، انعکاس یادگیری روش ها، اصولی که در کار از آن تبعیت شده است و... چگونه تفکر آن ها تحت تأثیر فرایند عمل مشارکتی قرار گرفته است، ایده هایی که آن ها از این بحث ها به کلاس های درس خود خواهند برد.

۸. روایت نویسی از مجموعه ایده پردازی ها برای طراحی، تولید، و اجرا، یادداشت های شخصی قبل، حین و پس از اجرا، نشست ها گروهی، فرایند اجرا....

• هماهنگی با معلم راهنما و مدیر مدرسه به منظور تشکیل جلسات درس پژوهی در سطح مدرسه بر عهده استاد راهنما است. در صورتی که امکان شکل گیری تیم درس پژوهی در سطح مدرسه وجود نداشته باشد می توان تیم را در سطح پردیس/ مرکز تشکیل داد. مسئولیت انجام کلیه فعالیت های فوق بر عهده این تیم در سطح مدرسه خواهد بود.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در این ترم دانشجو مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس را بر اساس تهیه طرح واحد یادگیری (حد اقل یک فصل/بخش کتاب درسی) را بر عهده دارد و باید واحد یادگیری خود را حول یک ایده کلیدی که پوشش دهنده محتوای برنامه درسی (مفاهیم و مهارت های اساسی و... در کتاب درسی) است طراحی نماید. طرح تهیه شده پس از بررسی در گروه ۲ تا ۴ نفره در سطح پردیس/ مرکز به همراه دفاعیه آن در شورای معلمان دوره/ پایه تهیه و در سطح مدرسه با حضور استاد راهنما از آن دفاع می شود. نظرات معلمان بر روی طرح اعمال و طرح با مشارکت معلمان دوره/ پایه اجرا و نتایج اجرای آن به شیوه درس پژوهی مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرد. در گفتگو استاد راهنما و دانشجو پاسخ به این پرسش ها مسیری که دانشجو قصد طی نمودن آن را دارد روشن شده و به دفاع از طرح در جلسه معلمان کمک می کند: ایده های کلیدی، مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی که یادگیرندگان باید به آن دست یابند، کدام اند؟ چه مدارک و شواهدی بیانگر آن است که شایستگی های مورد انتظار تحقق یافته و دانش آموزان به راستی مطالب را فرا گرفته اند و می توانند آموخته های خود را به نحوی معنادار و موثر در موقعیت های جدید به

کار گیرند؟ ملاک ها و سطوح ارزیابی شایستگی ها چیست؟ چه راهبردها و راهکارهایی (فعالیت‌های یادگیری، تکالیف عملکردی) به یادگیرندگان کمک خواهد کرد تا خود، مفاهیم را بسازند و به افرادی صاحب دانش و توانمندی در زمینه ای خاص تبدیل شوند؟

استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی- برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری و فرآیند درس پژوهی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نهایی نظارت داشته باشد و بازخورد های ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه حرفه‌ای او ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و تعیین ایده کلیدی برای تهیه واحد یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح درس پژوهی پیش بینی شده را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول ترم حضور دانشجو در مدرسه برای تعامل با معلمان/ کادر مدرسه ضروری است و جلسات گفتگو برای بررسی عملکرد دانشجو در مدرسه و رفع محدودیت ها یا تدارک شرایط برای اجرای واحد یادگیری، بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینار ها بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. توصیه: با توجه به این که سؤال/ مسئله ها/ نیاز های شناسایی شده برای شروع فرآیند درس پژوهی از اهمیت زیادی برخوردار است و این سؤال/ مسئله ها/ نیاز ها باید از بستر مدرسه و کلاس درس برخاسته باشد لذا، مشارکت کادر مدرسه در طول اجرای این برنامه ضروری است. توصیه می شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱، ۲ و ۳ برنامه‌ریزی لازم را برای کمک به دانشجو برای تهیه طرح درس پژوهی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. تعداد واحد های یادگیری تهیه شده و اجرای آن وابسته به طرح درس پژوهی است اما حد اقل یک واحد یادگیری (یک فصل/ بخش در کتاب درسی) است.

همکاری پردیس ها و واحد های تابعه با دانشجو و مدرسه برای تأمین منابع/ امکانات به شرط تأیید استاد راهنما الزامی است.

۱) تکالیف عملکردی:

- تهیه طرح درس پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه درس پژوهی
- تعیین هدف (تعریف روشن سؤال/ مسئله/ نیاز) با مشارکت معلمان
- طراحی واحد یادگیری
- ارزیابی میزان اثر بخشی واحد یادگیری بر اساس مسئله/ نیاز تعریف شده با مشارکت معلمان
- اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان و ثبت آن در فرآیند اجرا
- تبیین و جلب مشارکت معلمان در فرآیند اجرا، تأمل و گفتگوی حرفه‌ای با آنان
- بازبینی و بازاندیشی در مورد تصمیمات اتخاذ شده بر اساس گفتگو های حرفه‌ای در فرآیند طراحی، تولید و اجرا
- ثبت و واکاوی تجربیات در طول ترم توسط دانشجو
- تکالیف عملکردی
- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت های آن برای تهیه طرح واحد یادگیری
- تهیه طرح واحد یادگیری بر اساس تحلیل برنامه درسی (کتاب درسی)، شناسایی ایده کلیدی/ مفاهیم و مهارت های اساسی.....
- تدوین شایستگی

- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح واحد یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس / مدرسه
- ارزیابی از شایستگی های کسب شده توسط دانش آموزان بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد.

ساختار طراحی واحد یادگیری:

- (۱) منطق واحد یادگیری
- (۲) شایستگی های مورد انتظار
- (۳) ایده کلیدی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی می شود
- (۴) مفاهیم و مهارت های اساسی (قوانین / اصول / خرده مفاهیم / خرده مهارت ها / و....)
- (۵) طرح پرسش های اساسی
- (۶) ملاک های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان (تکالیف عملکردی)
- (۷) تعیین شواهدی برای ارزیابی عملکردی و معیار های ارزیابی تولیدات یادگیرندگان
- (۸) فرصت های یادگیری (سازماندهی فعالیت های یادگیری - براساس مراحل یادگیری در کارورزی ۳)
- (۹) تعیین اطلاعات و مهارت های مستقیم (پایه) و مورد نیاز یادگیرندگان برای انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی
- (۱۰) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی
- (۱۱) تعیین تولیدات یادگیرندگان در جریان فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی و نحوه ارزیابی آن
- (۱۲) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به شایستگی ها و راهبرد بازخورد دادن به دانش آموزان (تکالیف یادگیری، جبرانی، تکمیلی، توسعه ای)
- (۱۳) انواع راهکار های سنجش
- (۱۴) راهکار هایی برای بررسی بدفهی های یادگیرندگان

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه ای

- تعیین هدف
- بررسی پیش بینی ها
- روشن نمودن موانع و محدودیت ها و راه حل ها
- طراحی و تولید واحد یادگیری
- تأملات و تعدیل ها در فرآیند اجرا
- تحلیل و تفسیر نتایج یادگیری دانش آموزان
- تحلیل و تفسیر نتایج کسب شده در گروه معلمان
- واکاوی یادداشت های تأملی و تجربیات حاصل از نشست ها و فرآیند گفتگوی حرفه ای با معلمان / همقطاران

□□□

- اتخاذ تصمیمات برای آینده حرفه‌ای

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می‌شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت های دانشجویان در قالب درس پژوهی دنبال می شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی در گروه های پیش بینی شده به دانشجویان در درک انتظارات و انتقال تجربیات به یکدیگر بسیار کمک می کند.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقباً اعلام می‌شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۴ بر اساس واحد یادگیری طراحی شده و گزارش پایانی تهیه شده صورت می گیرد، که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج عملکرد خود و تجربیات کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران را به منظور تعیین میزان اثر بخشی عملکرد خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلمان راهنما/ اساتید گروه کارورزی تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به نشست های گروهی در مرحله طراحی و تولید واحد یادگیری، گزارش نشست ها در سطح مدرسه و واحد آموزشی با مشارکت معلمان/ همقطاران و نیز سمینار های درس پژوهی در سطح مدرسه که در آن دانشجویان باید از طرح تهیه شده در جمع معلمان دفاع و یافته های خود از نتایج درس پژوهی و نتایج مشارکت معلمان/ همقطاران درنتایج کسب شده را گزارش نماید. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما/ کادر مدرسه تشکیل می‌شود.

□□□

ارزیابی پوشه کار: کلیه روایت های نوشته شده در مراحل مختلف درس پژوهی به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. پوشه کار می تواند شامل ضبط جلسات دانشجو با معلمان در سطح مدرسه و نیز سایر مستنداتی که برای دفاع از عملکرد حرفه ای تدارک دیده شده باشد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی تعاملات در سطح مدرسه: ۲۰ امتیاز

- طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری ۲۰ امتیاز

- گزارش درس پژوهی: ۲۰ امتیاز

- دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

- تنظیم فهرست و فصل بندی
- ارائه مقدمه، هدف/پرسش و تعاریف و مفاهیم کلیدی
- روش جمع آوری و اعتبار اطلاعات
- روش تحلیل، تفسیر اطلاعات
- ارائه یافته ها بر اساس پرسش های پژوهش روایی
- ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
- ظرافت و زیبایی ظاهری
- نگارش ادبی و فنی
- رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر پژوهش های کیفی

سرفصل درس «کارنمای معلمی» (پروژه)

۱ - معرفی درس و منطق آن

در آموزش حرفه‌ای، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی نمودن دانش کسب شده، آن را در قالب دانش کاربردی برای شناسایی، صورت‌بندی و حل مسائل و ارائه خدمات اثربخش در حوزه عمل تخصصی خود تجسم بخشد. انجام پروژه پایانی در برنامه تربیت معلم با تکیه بر **پژوهش روایتی (از نوع خودکاوی روایتی)**^(۴) امکان به تصویر کشیدن "من حرفه‌ای" با نگاه ژرف، تاملی و همه‌جانبه به تجارب کسب شده (زیسته) اعم از نظری و عملی در طول دوره تربیت معلم و ارایه روایت شخصی از سایه روشن‌های دانشی، منشی و مهارتی حرفه معلمی، بصیرت‌ها و ابهامات معلمی، قوت‌ها و ضعف‌های ادراک شده را به دانش آموخته تربیت معلم می‌دهد. دانش و یافته‌های حاصل از این پژوهش برای ورود به عرصه خدمت حرفه‌ای رهاوردی قابل اتکاست که به پشتوانه آن برنامه‌ریزی برای نیل به آینده حرفه‌ای متاملانه، پویا و بالنده ممکن می‌شود. انتظار می‌رود این درس (پروژه)، شایستگی دانشجومعلم‌ان را در انجام عمل فکورانه (تاملی) ارتقاء داده و کمک نماید تا این شایستگی در طول حیات حرفه‌ای آنان هم بروز و ظهور داشته باشد.

نام درس: کارنمای معلمی (پروژه)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: دانشجویان با واکاوی، تحلیل و تفسیر تجربه‌های روایت شده در طول دوره آموزش حرفه‌ای و سایر تجربیات روایت نشده (تجربیات پیشین)، با استفاده روشمند از خودکاوی روایتی، تجربیات متنوع و پراکنده خود را در قالب روایت در برگیرنده‌ای از "من حرفه‌ای" به رشته تحریر درآورده و از آن در جلسه گروهی دفاع نمایند.				تعداد واحد: ۲ زمان درس: به تشخیص استاد راهنما پیش نیازها: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی - پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی نحوه تدریس: راهنمایی حین عمل
				شایستگی اساسی: CK& PCK کد: ۱-۲ & ۲-۱ & ۳-۳ ۳-۴&
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
من حرفه‌ای	توانسته است روایت‌های خود را به گونه‌ای سازماندهی کند که زاوید دید یا جهت گیری‌های او را بدون پرداخت به جزئیات در ابعاد مختلف عمل حرفه‌ای (روش تدریس، سنجش، مدیریت	توانسته است تجربیات خود را در ابعاد مختلف عمل حرفه‌ای به تصویر بکشد و تأثیر آن را بر یادگیری خود، دانش آموزان و همقطارن تبیین کند.	در سازماندهی تجربیات ابعاد عمل حرفه‌ای (روش تدریس، سنجش، مدیریت کلاس و...) را در پیوند با یکدیگر و به صورت سازمان یافته به تصویر کشیده است به گونه‌ای که تأثیر و تأثیر متقابل ابعاد بر یکدیگر و مجموعاً بر	

۴۴ - narrative self-study

		کلاس و...) به تصویر بکشد.		یادگیری خود، دانش آموزان و همقطاران به وضوح به تصویر کشیده شده است.
قابلیت ها/ توانایی ها	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته برخی قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده اما نتوانسته پرسش های فراروی خود و نحوه پاسخ به آن ها را بر اساس تجربیات کسب شده تبیین کند.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده به پرسش های فراروی خود بر اساس تجربیات کسب شده پاسخ دهد.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های خود را که بر عمل حرفه ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده به پرسش های فراروی خود پاسخ دهد.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های خود را که بر عمل حرفه ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده به پرسش های فراروی خود پاسخ دهد. روشی تبیین نماید.
خودکاوی روایتی	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان را به نمایش گذاشته است اما این رابطه منجر به پاسخ دادن به پرسش های پژوهش نشده است.	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان را به نمایش گذارد و به پرسش های پژوهش پاسخ دهد.	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان را به نمایش گذاشته و توانسته به کمک بازگویی دوباره روایت (ساختن صحنه و پیرنگ) و با پاسخ به پرسش های پژوهش، بصیرت حرفه ای خود را با صورت بندی جدید در قالب دانش کاربردی به نمایش بگذارد.	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان را به نمایش گذاشته و توانسته به کمک بازگویی دوباره روایت (ساختن صحنه و پیرنگ) و با پاسخ به پرسش های پژوهش، بصیرت حرفه ای خود را با صورت بندی جدید در قالب دانش کاربردی به نمایش بگذارد.
ارائه و دفاع	از اعتماد به نفس برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار نیست و نظم منطقی میان معرفی ایده ها حفظ رابطه علت و	از اعتماد به نفس کافی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش	از اعتماد به نفس بالایی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش های پژوهش برقرار نماید و به	از اعتماد به نفس بالایی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش های پژوهش برقرار نماید و به

معلولی میان یافته ها و پرسش های پژوهش در ارائه مشاهده نمی شود.	های پژوهش برقرار نماید و پاسخ به پرسش های طرح شده در جریان دفاع متکی بر یافته های پژوهش است و تصویر روشنی از توانایی های حرفه ای او را منعکس می کند.	پرسش های طرح شده در جریان دفاع از یافته های پژوهش پاسخ های مستدل و قابل دفاع ارائه نماید و چگونگی طی مسیر حرفه در آینده را با تکیه بر تجربیات کسب شده روشن کند.

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

ماهیت درس پروژه از نوع خودکاوی روایتی و متکی بر مجموعه تجربیات کسب شده در طول دوره آموزشی و تجربیات پیشین دانشجومعلم و فرصت های یادگیری مبتنی بر آموزش های ارائه شده در سرفصل درس پژوهش روایتی است، دانشجو باید با توجه به مجموعه تجربیات خود (تجربیات پیشین، دوره کارورزی و سایر تجربیات کسب شده در طول دوره تحصیلی) نسبت به تنظیم طرح پژوهشی (خودکاوی روایتی)، شناسایی منابع اطلاعاتی، جمع آوری اطلاعات و تحلیل و تفسیر اطلاعات، آزمون اعتبار یافته ها اقدام کند و نسبت به ارائه گزارش خود در قالب گزارش پژوهش روایتی از نوع خودکاوی روایتی اقدام نماید. این طرح زیر نظر استاد راهنما اجرا و نتایج آن برای دفاع در جلسه پایان دوره آماده می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری چگونگی هدایت درس

راهبردهای اصلی شامل حل مساله، تفکر تأملی، تفکر نقاد و پژوهش است. هدف اصلی در این درس این است که دانشجومعلم یافته های حاصل از تجربیات خود را صورتبندی نموده و در قالب دانش کاربردی ارائه نماید. در فرایند عمل، اقداماتی به شرح زیر به انجام می رسد:

۱. تهیه فهرستی از کلیه تجربیات، گزارش ها، دست نوشته ها، یادداشت های شخصی، خاطرات، تصاویر، فیلم های تدریس، تولیدات فیزیکی و... در طول دوره تحصیلی (این مطالب می تواند مربوط به دوره تحصیلات مدرسه ای نیز باشد) و ترسیم آن در قالب نقشه ذهنی (mind map).

۲. ایجاد شرایط برای آنکه دستاوردها و تجارب دانشجومعلم بر اساس یک روال منطقی مثل روند زمانی، چالش ها و پرسش هایی که دانشجومعلم با آن روبرو بوده است یا ذهن او را به خود مشغول کرده است و... تنظیم شود.

۳. فرصت سازی برای مرور و مرور دوباره تمام داده های جمع آوری شده از تجربیات و حاشیه نویسی بر آن بر اساس دریافت ها، احساسات، قضاوت ها و... توسط دانشجومعلم. (یادداشت هایی که در این مرحله نوشته می شود، در مرحله تحلیل و تفسیر به دانشجومعلم کمک می کند. توصیه می شود این کار با فاصله زمانی دست کم یک روز انجام گیرد).

۴. درخواست مراجعه مجدد به همتایان (دانشجومعلمان)، معلمان راهنمای دروس کارورزی، آموزشگران دروس دوره تحصیلی و حتی دوره مدرسه، همکلاس های قبلی یا سایر کسانی که در طول دوران تحصیل با آن ها سروکار داشته اند. این گفتگوها باید در خدمت به تصویر کشیدن من حرفه ای و یافتن تصویری شفاف تر از من حرفه ای باشند. (این مراجعات می تواند به صورت غیررسمی باشد و موضوع گفتگو، یادداشت های شخصی دانشجومعلم یا پرسش ها و چالش هایی باشد که با آن روبرو شده

است. توصیه می شود فضای گفتگو به صورتی تنظیم گردد که امکان نقادی و نه ارزیابی را تدارک ببیند). این گفتگوها بهتر است در دو مرحله صورت بگیرد: یکبار قبل از تحلیل و تفسیر تجربیات و در مرحله دوم پس از دستیابی به یافته های و به منظور اعتبارسنجی یافته های پژوهش.

۵. کمک به مشخص نمودن پرسش هایی برای به تصویر کشیدن من حرفه ای توسط دانشجومعلم؛ پرسش هایی که تصویر روشنی از هویت حرفه ای دانشجومعلم (مبتنی بر تجربیات کسب شده) را مهیا می کند و مسیر آینده او را به تصویر می کشد (نشان دادن آینده ممکن، آینده محتمل و آینده مطلوب و نحوه حرکت در این مسیر حرفه ای).

۶. زمینه سازی برای آنکه دانشجومعلم بتواند هر نوع تحلیل ممکن قابل دفاع و یا با طی فرآیند کدگذاری و تحلیل و تفسیر یافته های حاصل از روایت هایی که تدوین کرده به شرح مطرح در دروس کارورزی، روایت ها و اطلاعات جمع آوری شده را برای تنظیم گزارش «تجربیات»، «دانشها» و «آرمانها» بکار گیرد و گزارش اولیه خود را تدوین کند.

۷. ایجاد فرصت برای بازخوانی های مکرر متن تدوین شده و گفتگوی بر سر آن و ایجاد فرصت برای ارائه گزارش به دیگر دانشجومعلمان و فرصت دادن برای بازتدوین گزارش. حرکت رفت و برگشتی از گذشته به حال و از حال به آینده حرفه ای در طول این بازبینی ها و نقادی ها لازم است.

۴- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. استاد درس، مسئول ارزشیابی عملکرد دانشجومعلم است. در این درس، مردودی مطرح نیست اما تنظیم گزارش نهایی بر اساس اصول باید به انجام رسد و استاد درس کیفیت آن را تایید نماید. ارائه گزارش در جلسات گروهی دانشجومعلمان صورت می گیرد و نقادی هر گزارش دست کم یک نوبت توسط سایر دانشجومعلمان انجام می شود. استاد درس بر اینکه این نقادی های گروهی در اصلاح گزارش نهایی بکار گرفته شود، نظارت می کند.

۵- ساختار گزارش پایانی کارنمای معلمی (گزارشی از نوع خودکاوی روایتی)

۱. **صفحه عنوان: مشتمل بر:** آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).

۲. **بسم الله الرحمن الرحيم (یا عناوین مشابه)**

۳. **صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم** (بر اساس فرمت دانشگاه)

۴. **تقدیم نامه** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۵. **پیشگفتار** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۶. **چکیده:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه که اصل یافته نویسنده را آشکار کند. در بالای چکیده، «عنوان» و در زیر آن

«کلمات کلیدی» (۵-۷ کلمه / مفهوم) ذکر می شود.

۷. فهرست مطالب: فهرست مطالب الزامی است و در صورت نیاز فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها هم اضافه می‌شود. هر گونه نمونه سوال و یا تصویر و فیلم و غیره که به عنوان بخشی از تحلیل و تفسیر مورد استفاده قرار گرفته است به صورت پیوست در پایان گزارش و بعد از منابع قرار می‌گیرد.

۸. متن اصلی گزارش: متن گزارش نیازمند ساختار خاصی نیست. آنچه مطرح است، وجود مولفه‌های اصلی گزارش است. در این گزارش لازم است مولفه‌های زیر وجود داشته باشند؛ که اگر به همین ترتیب دنبال شوند می‌توانند ساختاری را شکل دهند:

مقدمات: شرحی از تجربیات زمینه‌ساز روی‌آوری به کار معلمی به زبانی برانگیزاننده برای شروع. این قسمت می‌تواند خود دارای عناوینی باشد یا می‌تواند به صورت یک متن پیوسته ارائه شود. آنچه مطرح است ارائه شرحی از انگیزه‌های ورود و تجارب مربوط به معلمی کردن دیگران است.

شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم: این شرح نشان می‌دهد که بر دانشجومعلم در دوره تربیت معلم (در دانشگاه فرهنگیان) چه گذشته است. شرحی از ابتدا تا انتهای تحصیل. شرحی از آنچه «انتظار داشته»، از آنچه «با آن مواجه شده و در آن زیسته»، شرحی از «نوع نگاهی که به رخدادها و واقع شده در فرایند تحصیل داشته»، شرحی از «تصمیماتی که اتخاذ کرده و اعمالی که به انجام رسانده»، شرحی از «آنچه در این جریان شنیده است (دانش ارائه شده)» و شرحی از «آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)». این موضوعات اصولاً می‌توانند بر اساس مجموعه روایت‌ها، گزارش‌ها، دست‌نوشته‌ها، تولیدات، یادداشت‌های روزانه، کاربرگ‌های ارزیابی عملکرد دانشجو، طرح‌های یادگیری، برگه‌های فعالیت یادگیری/آزمون دانش‌آموزان، تصاویر و سایر اطلاعات جمع‌آوری شده... در طول دوره تنظیم شوند و دانشجومعلم بهتر است به آنها استناد کند. باوجوداین، الزامی به ارائه مستندات نیست. آنچه مطرح و مقبول است، گزارش دانشجومعلم است.

تشریح معلمی کردن خود در آینده: وقتی دانشجومعلم به شرح تجارب علمی و عملی خود پرداخت، زمان آن می‌رسد که اعلام کند «بناست او چگونه معلمی کند؟» اینکه او چگونه معلمی می‌کند دارای چهار وجه اساسی است: اول اینکه «چه باورهایی درباره یادگیری و آموزش دارد». دوم آنکه «خود را به رعایت چه اصولی یا چه نظریه‌هایی در معلمی کردن متعهد می‌داند». سوم آنکه «چه آرمان‌هایی را برای معلمی کردن خود لحاظ کرده است». و چهارم آنکه «عمل معلمی را در موقعیت‌های واقعی با چه چالش‌هایی مواجه می‌بیند». شرح اینکه «او چگونه با چالش‌ها مواجه می‌شود»، موضوع ارزشمندی است.

تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم: آنچه دانشجومعلم تا اینجا می‌گوید، شرحی است از تجربه و آرمان. اما معلمی کردن نیازمند «تعالی مستمر» است. این موضوع نیازمند آن است که دانشجومعلم از اکنون به آینده‌ای متفاوت هم عنایت داشته باشد. شرح اینکه او چه طریقی را برای بهسازی مستمر خود برگزیده است و چگونه به عنوان یک «یادگیرنده مادام‌العمر» عمل خواهد کرد، در اینجا می‌آید.

۹. منابع: به طور کلی ممکن است شخص از هیچ منبعی استفاده نکند؛ اما اگر دانشجومعلم از منابعی بهره گرفت، معرفی آنها بر اساس سبک APA ضروری است.

♦ ۱. پیوست‌ها: آنچه در ارتباط با این گزارش است و به فهم یا اعتبار آن کمک می‌کند اما ارائه آن در متن گزارش ممکن نیست، در پیوست قرار می‌گیرد.

نکات اساسی برای نگارش گزارش نهایی کارنمای معلمی

- ۱- هر گزارش، به عنوان «سند» تولیدی دانشجومعلم است که نسبت به تمام مفاد آن، متعهد است.
  - ۲- هر گزارش، تحت یک «عنوان» منتشر می‌شود؛ عنوانی خلاصانه برای نشان دادن محتوای آن.
  - ۳- نگارش گزارش با رعایت قواعد نگارشی و ویرایشی زبان فارسی، انجام می‌شود.
  - ۴- حجم پیش‌بینی شده گزارش، در تمام گزارش‌ها رعایت می‌گردد.
  - ۵- در همه گزارش‌ها از خط «بی‌نازنین» با اندازه ۱۴ برای متن و از همان خط به صورت «برجسته» برای عناوین استفاده می‌شود.
  - ۶- متن گزارش با رعایت اصول «تایپ»، تایپ می‌گردد.
  - ۷- اصول زیبایی در تنظیم متن نهایی، رعایت می‌شود.
  - ۸- در نگارش متن، اصول اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی و دینی لحاظ و رعایت می‌شود.
  - ۹- از هر گزارش فقط سه نسخه برای «پردیس»، «استاد راهنما» و «دانشجومعلم»، منتشر می‌شود.
  - ۱۰- بارگذاری گزارش نهایی در پورتال دانشگاه، توسط دانشجومعلم انجام می‌شود و کد اختصاص یافته به گزارش، در متن منتشر شده قید می‌گردد.
- ساختار پیشنهادی برای تنظیم گزارش نهایی درس کارنمای معلمی به شرح جدول ۳ است.

□□□

مقدمات

- ✓ صفحه عنوان: مشتمل بر: آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).
- ✓ بسم الله الرحمن الرحيم
- ✓ صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم
- ✓ تقدیم نامه (در صورت لزوم)
- ✓ پیشگفتار (در صورت لزوم)
- ✓ چکیده و کلیدواژه‌ها: مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه
- ✓ فهرست‌ها: فهرست مطالب، فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها

متن اصلی گزارش

✓ مقدمه

✓ شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم:

«انتظارات اولیه»،

«تجارب زیسته»،

«تحلیل از رخدادهای واقع شده در فرایند تحصیل»،

«تصمیمات اتخاذ شده و اعمال به انجام رسیده»،

«آنچه شنیده شده (دانش ارائه شده)»

«آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)»

✓ تشریح معلمی کردن خود در آینده:

«چگونگی معلمی کردن»

«باورهای یادگیری و آموزش».

«اصول یا نظریه‌های مبنایی برای معلمی کردن».

«آرمان‌های معلمی کردن».

«چالش‌های عمل معلمی در موقعیت‌های واقعی».

«چگونگی مواجهه با چالش‌ها معلمی در موقعیت عمل».

✓ تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم:

منابع

پیوست‌ها

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش تربیت بدنی

موضوع: بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش تربیت بدنی

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

رئیس کارگروه: سرکار خانم دکتر فرشته شهیدی

اعضای کارگروه بازنگری و تدوین کنندگان سرفصل دروس (به ترتیب الفبا):

سرکار خانم دکتر فریبا حسین آبادی، سرکار خانم دکتر فرشته شهیدی، سرکار خانم عاطفه عطاران و جناب آقای دکتر غلامرضا لطفی.

تدوین کنندگان سرفصل دروس عمومی ویژه فرهنگیان:

سرکار خانم فاطمه زهرا احمدی، جناب آقای دکتر هادی دهقانی یزدلی، جناب آقای دکتر محمد داوودی.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تعلیم و تربیت اسلامی:

جناب آقای دکتر علیرضا صادق زاده قمصری، جناب آقای دکتر محمد حسنی، سرکار خانم دکتر شهین ایروانی، سرکار خانم دکتر نرگس سجادیه، جناب آقای دکتر محمود نوذری و سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تربیتی و تربیتی-موضوعی:

جناب آقای دکتر نعمت اله موسی پور، سرکار خانم آمنه احمدی، سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه، سرکار خانم عاطفه عطاران، سرکار خانم نگار الهامیان، سرکار خانم مریم قاسمی، سرکار خانم دکتر مرجان کیان، جناب آقای دکتر محمد دادرش و جناب آقای صادق نبوی.

تاریخ تصویب برنامه اصلی: ۱۳۸۴/۰۲/۲۴

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۲/۰۵

□□□

